

Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis

C 348

Izdevums
latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

61. gadagājums

2018. gada 28. septembris

Saturs

IV *Paziņojumi*

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

Eiropas Komisija

2018/C 348/01	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei un Revīzijas palātai – Eiropas Savienības 2017. gada konsolidētie finanšu pārskati	1
2018/C 348/02	Ticamības deklarācija, ko Palāta sagatavojusi Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīga revidenta ziņojums	175

LV

IV

(Paziņojumi)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

EIROPAS KOMISIJA

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI UN REVĪZIJAS PALĀTAI

Eiropas Savienības 2017. gada konsolidētie finanšu pārskati

(2018/C 348/01)

SATURA RĀDĪTĀJS

	<i>Lappuse</i>
PRIEKŠVārds	2
Eiropas Savienības Politiskā sistēma, pārvaldība un pārskatatbildība	4
Skaidrojums pie konsolidētajiem pārskatiem	9
Būtiskākā informācija par 2017. finanšu gadu	10
Konsolidētie finanšu pārskati un paskaidrojumi	12
Bilance	13
Finanšu darbības rezultātu pārskats	14
Naudas plūsmas pārskats	15
Pārskats par pārmaiņām neto aktīvos	16
Skaidrojumi par finanšu pārskatiem	17
Finanšu pārskatu apspriešana un analīze	92
Budžeta izpildes pārskati un skaidrojumi	109
Glosārijs	166
Saīsinājumu saraksts	170

PRIEKŠVārds

Man ir prieks jūs iepazīstināt ar Eiropas Savienības 2017. gada finanšu pārskatiem. Tajos ir sniegts pilnīgs pārskats par ES finansēm un ES pagājušā gada budžeta izpildi, tostarp informācija par iespējamām saistībām, finanšu saistībām un citiem ES pienākumiem. Šajos pārskatos ir atspoguļots Savienības darbību daudzgadu raksturs un iekļauti skaidrojumi par galvenajiem finanšu rādītājiem un to attīstību. **Eiropas Savienības konsolidētie finanšu pārskati ir iekļauti Komisijas Integretajā finanšu pārskatu apkopojumā** un ir būtiska daļa no mūsu augsti attīstītās finanšu pārskatatbildības sistēmas.

Lai gan 2016. gadā Apvienotās Karalistes lēmuma izstāties no Eiropas Savienības un citu iemeslu dēļ radās šaubas par Eiropas projektu, 2017. gads bija jaunu cerību un perspektīvu gads.

Romas līguma 60. gadskārta bija pamats nopietnu pārdomu periodam par Eiropas nākotni. Mēs izmantojam iespēju vēlreiz apliecināt savu apņemšanos saglabāt Savienības vērtības un noteikt 27 dalībvalstu Savienības prioritātes.

2017. gadā Eiropas Savienība koncentrējās uz ekonomikas atveseļošanās ilgtspējas nodrošināšanu. Izaugsmes rādītāji gan ES, gan eurozonā pārspēja prognozes, sasniedzot desmitgades augstāko līmeni – 2,4%. Tomēr ES ir jārisina vairāki uzdevumi, kas saistīti ar konkurētspēju, migrāciju un drošību, kā arī jārisina vairāku nozīmīgu dabas katastrofu radītās problēmas.

ES budžets ir unikāls Savienības rīks, kas pārvērš mērķus taustāmos rezultātos. Tas papildina valstu budžetus, radot Eiropas pievienoto vērtību jomās, kur koordinēta rīcība ir visefektīvākais un lietderīgākais veids, kā īstenot mūsu prioritātes.

2017. gads bija ceturtais pašreizējās daudzgadu finanšu shēmas izpildes gads; visas finanšu programmas pašlaik pilnībā darbojas. Tā kā ir daudz neparedzētu problēmu, tika vēlreiz apstiprināts, ka ir svarīgi nodrošināt elastīgu pieeju budžeta izpildei. DFS vidusposma pārskatīšana deva papildu iespējas reaģēt uz neparedzētiem apstākļiem.

Pieņemtajā 2017. gada budžetā uzmanība tika koncentrēta uz divām būtiskām Eiropas politikas prioritātēm – atbalstīt notiekošo Eiropas ekonomikas atveseļošanos un risināt migrācijas un bēgļu krīzi. Tas nodrošināja ne tikai esošo programmu izpildi, bet arī sniedza finanšu atbalstu jaunu problēmu risināšanai.

Gandrīz puse no līdzekļiem – EUR 83,2 miljardi izdevumu saistībās – veicināja izaugsmi, nodarbinātību un konkurētspēju. Tas ietvēra finansējumu pētniecībai un inovācijai pamatprogrammā "Apvārsnis 2020", izglītībai programmā Erasmus+, maziem un vidējiem uzņēmumiem programmā COSME un infrastruktūrai Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentā (EISI). Turklāt Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF) deva iespēju īstenot Investīciju plānu Eiropai, bet dalībvalstu un reģionu konvergenci sekmēja, izmantojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus (ESI fondi).

Eiropas Stratēģisko investīciju fonds jau ir nodrošinājis jaunus ieguldījumus, kuru apjoms pārsniedz EUR 287 miljardus, un palīdzējis izveidot vairāk nekā 300 000 darbvietu. Eiropas Parlaments un Padome 2017. gada decembrī izlēma palielināt fonda summu un paplašināt tā darbības jomu, lai ieguldījumu apjoms līdz 2020. gadam sasniegtu EUR 500 miljardus. ESIF galvojuma fonda, ko Komisija izveidoja likviditātes rezervju nodrošināšanai, lai segtu EIB grupas ieguldījumu garantiju prasījumus, līdzekļu apjoms 2017. gada beigās sasniedza EUR 3,5 miljardus.

EUR 54 miljardi tika piešķirti programmām, kuru mērķis ir **stiprināt ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju**, tostarp Eiropas Reģionālās attīstības fondam, Kohēzijas fondam un Eiropas Sociālajam fondam. **Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva, kuras īstenošanas temps 2017. gadā kļuva ātrāks**, pievēršas jauniešu bezdarba mazināšanai Savienības teritorijā. Līdz 2017. gada beigām atbalstam izvēlēto darbību kopējās attiecināmās izmaksas sasniedza gandrīz EUR 7 miljardus. Dalībvalstis paziņo, ka gandrīz 1,7 miljoni jauniešu jau ir guvuši labumu no iniciatīvas īstenošanas gaitā sniegtās palīdzības.

Turklāt ES budžets darbojas arī kā **solidaritātes** instruments, piemēram, pēc zemestrīcēm Itālijas Abruco, Lacio, Markes un Umbrijas reģionos 2016. un 2017. gadā ES Solidaritātes fondā tika iemaksāti EUR 1,2 miljardi, kas ir lielākais vienreizējais maksājums, kāds jebkad veikts.

EUR 58,6 miljardi tika atvēlēti **ilgtspējīgas izaugsmes sekmēšanai** un Eiropas dabas resursu aizsardzībai. Programmās tika ietverti Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) tirgus atbalsta pasākumu un lauku attīstības pilāri, zivsaimniecība un darbības klimata un vides jomā atbilstīgi vides un klimata pasākumu programmai *LIFE*.

ES budžets tika arī izmantots, lai turpinātu atbalstīt visaptverošo **Eiropas rīcību migrācijas krīzes risināšanai** un pārvaldītu Eiropas ārējās robežas. Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds (AMIF) veicināja migrācijas plūsmu efektīvu pārvaldību un kopīgas Savienības pieejas izstrādi attiecībā uz patvērumu un migrāciju. Kopējā izpildīto maksājumu summa 2017. gadā sasniedza EUR 576,2 miljonus, kas ir gandrīz divas reizes vairāk nekā 2016. gadā. No ES budžeta finansētā Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra ar plašākām pilnvarām ir būtiski stiprinājusi savu klātbūtni pie ES ārējām robežām, lai sniegtu atbalstu dalībvalstīm to robežu pārvaldības darbību izpildē un kopīgi īstenotu integrētu robežu pārvaldību ES mērogā.

ES budžets arī ļāva Savienībai uzņemties svarīgu lomu citviet pasaulē laikā, kad **Eiropas kaimiņvalstis** saskaras ar satricinājumiem. Visbeidzot, ES budžets tika izmantots, lai sniegtu ieguldījumu tādu globālu problēmu kā klimata pārmaiņas risināšanā, iekļaujot visās lielākajās ES izdevumu programmās ietekmes mazināšanas un pielāgošanās darbības; tiek lēsts, ka 2017. gadā kopējais ieguldījums klimata pasākumos bija 20,3 % no budžeta.

Optimāla Savienības budžeta izpilde ir bijusi Žana Kloda Junkera vadītās Komisijas prioritāte, sākot ar tās pirmo darbības dienu. Mēs atbalstām Eiropas Parlamenta, dalībvalstu un Eiropas Revīzijas palātas viedokli par to, ka aizvien lielāka nozīme ir ne tikai programmu pārvaldībai, bet arī to rezultātiem jomās, kas ir patiesi svarīgas Eiropas pilsoņiem.

Komisija turpinās būt ne tikai budžeta iestāde, bet arī izmantos ES budžeta iespējas, lai ieguldītu izaugsmē, veidotu darbvietas un risinātu mūsu kopējās problēmas.

Günther H. Oettinger

Komisārs budžeta un cilvēkresursu jautājumos, Eiropas Komisija

EIROPAS SAVIENĪBAS POLITISKĀ SISTĒMA, PĀRVALDĪBA UN PĀRSKATATBILDĪBA

Eiropas Savienība (ES) ir savienība, kurā 28⁽¹⁾ Eiropas valstis (dalībvalstis) piešķir kompetences, lai sasniegtu kopējus mērķus. Savienība ir dibināta, pamatojoties uz tādām vērtībām kā cilvēka cieņas aizsardzība, brīvība, demokrātija, vienlīdzība, tiesiskums un cilvēktiesību, tostarp minoritāšu tiesību, ievērošana. Šīs vērtības ir kopīgas visām dalībvalstīm sabiedrībā, kurā dominē plurālisms, nediskriminācija, iecietība, tiesiskums, solidaritāte un sieviešu un vīriešu līdztiesība.

1. POLITISKĀ SISTĒMA

ES Līgumi

Vispārējie mērķi un principi, kas vada Savienību un Eiropas iestādes, ir definēti Līgumos. Savienība un ES iestādes var rīkoties tikai saskaņā ar Līgumos piešķirtajām pilnvarām, lai sasniegtu tajos noteiktos mērķus, un tām jārikojas, ievērojot subsidiaritātes un proporcionālītātes principus⁽²⁾. Lai sasniegtu savus mērķus un īstenotu savu politiku, Savienība sev nodrošina nepieciešamos finanšu līdzekļus. Komisija ir atbildīga par mērķu īstenošanu sadarbībā ar dalībvalstīm un saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu.

ES cenšas sasniegt Līgumā noteiktos mērķus, izmantojot vairākus instrumentus, un viens no tiem ir ES budžets. Citi instrumenti ir, piemēram, tiesību aktu ierosināšana un politisko stratēģiju īstenošana.

Stratēģija “Eiropa 2020”

Stratēģijā “Eiropa 2020”, par kuru 2010. gadā vienojās ES dalībvalstu un valdību vadītāji, ES līmenī ir noteikta ES desmit gadu nodarbinātības un izaugsmes stratēģija⁽³⁾. Stratēģijā ir izvirzītas trīs savstarpēji papildinošas prioritātes – gudra, ilgtspējīga un integrējoša izaugsme, ar pieciem ES pamatmērķiem. Tās panākumi ir atkarīgi no visu Savienības dalībnieku kolektīvas rīcības.

ES budžets ir tikai viena no ES svirām, kas palīdz sasniegt stratēģijas “Eiropa 2020” mērķus. Lai sasniegtu konkrētus rezultātus saistībā ar stratēģiju “Eiropa 2020”, tiek mobilizēts plašs darbību klāsts valstu, ES un starptautiskā līmenī.

Komisijas politiskās prioritātes

Komisijas politiskās prioritātes ir definētas Komisijas priekšsēdētāja noteiktajās politiskajās vadlīnijās, nodrošinot ceļvedi tādai Komisijas rīcībai, kas pilnībā atbilst un ir savietojama ar stratēģiju “Eiropa 2020” kā ES ilgtermiņa izaugsmes stratēģiju.

10 PRIORITĀTES

- Jauns impulss nodarbinātībai, izaugsmei un ieguldījumiem.
- Savienots digitālais vienotais tirgus.
- Spēcīga enerģētikas savienība ar tālredzīgu klimata pārmaiņu politiku.
- Padziļināts un taisnīgāks iekšējais tirgus ar spēcīgāku rūpniecisko pamatu.
- Samērīgs un līdzsvarots brīvās tirdzniecības nolīgums ar Amerikas Savienotajām Valstīm.
- Tiesiskuma un pamattiesību joma, kurā valda savstarpēja uzticēšanās.
- Virzība uz jaunu politiku migrācijas jomā.
- Eiropa kā spēcīgāks globāls dalībnieks.

⁽¹⁾ 2017. gada 29. martā Apvienotā Karaliste (AK) oficiāli paziņoja par savu nodomu atstāt ES, tādējādi uzsākot izstāšanās procesu saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 50. pantu. AK jāizstājas no ES 2019. gada 29. martā.

⁽²⁾ Saskaņā ar subsidiaritātes principu Savienība rīkojas tikai tad un tikai tiktāl, cik paredzētās darbības mērķus nevar pietiekami labi sasniegt dalībvalstis, un ierosinātās darbības mēroga vai ietekmes dēļ tie ir labāk sasniedzami Savienības līmenī. Saskaņā ar proporcionālītātes principu Savienības rīcības saturs un veids ir samērīgs ar Līgumu mērķu sasniegšanai vajadzīgo. Skatīt LESD 5. pantu.

⁽³⁾ Skatīt Komisijas paziņojumu “Eiropa 2020. Stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei”, COM(2010) 2020, 2010. gada 3. marts.

— Dziļāka un taisnīgāka ekonomiskā un monetārā savienība (EMS). — Demokrātisku pārmaiņu Savienība.

Ilgtermiņa attīstības programma 2030. gadam ⁽⁴⁾

Ilgtermiņa attīstības jautājums gadiem ilgi ir bijis Eiropas projekta pamatā. ES Līgumos ir iekļautas atsauces uz Savienības ekonomisko dimensiju, sociālo dimensiju un vides dimensiju, ar kurām saistītie jautājumi būtu jārisina kopā. ES iestājas par attīstību, kas risina tagadnes vajadzības, vienlaikus neapdraudot nākamo paaudžu spēju apmierināt savas vajadzības. ES budžetam ir nozīmīga loma, lai risinātu daudzas ilgtermiņa problēmas, sākot no jauniešu bezdarba līdz sabiedrības novecošanai, klimata pārmaiņām, piesārņojumam, ilgtspējīgai enerģijai un migrācijai. Pašreizējais Komisijas sastāvs sistemātiski integrē ilgtspējīgas attīstības aspektu būtiskos pārnozaru projektos, kā arī nozaru politikā un iniciatīvās.

Daudzgaļu finanšu shēma un izdevumu programmas

No ES budžeta atbalstītās politikas tiek īstenotas saskaņā ar daudzgaļu finanšu shēmu (DFS) un attiecīgiem nozaru tiesību aktiem, kur ir noteiktas izdevumu programmas.

Daudzgaļu finanšu shēma izsaka ES politikas prioritātes finanšu izteiksmē pietiekami ilgā periodā, lai tās būtu efektīvas un sniegtu saskaņotu ilgtermiņa redzējumu ES fondu finansējuma saņēmējiem un valstu iestādēm, kuras nodrošina līdzfinansējumu. Tā nosaka gada maksimālo apmēru ES izdevumiem kopumā un galvenajām izdevumu kategorijām. Visu izdevumu kategoriju maksimālo apmēru summa parāda saistību aproprāciju kopējo maksimālo apjomu. Daudzgaļu finanšu shēma tiek pieņemta vienbalsīgi, apliecinot visu dalībvalstu piekrišanu mērķiem un izdevumu lielumam (budžeta saistību un maksājumu maksimālajam līmenim), saņemot Eiropas Parlamenta piekrišanu. Komisijas uzdevums ir pārvaldīt un īstenot ES budžetu, kā arī Parlamenta un Padomes apstiprinātās programmas. Faktiskā īstenošana un izdevumi (aptuveni 75 %) lielākoties ir valstu un vietējo iestāžu ziņā, bet Komisija ir atbildīga par šo procesu pārraudzību. Komisija pārvalda budžetu ar vērtīgās Eiropas Savienības Revīzijas palātas palīdzību. Abu iestāžu mērķis ir nodrošināt pareizu finanšu pārvaldību.

Iestāžu nolīgums

Daudzgaļu finanšu shēmu papildina Iestāžu nolīgums ⁽⁵⁾, kas ir politisks Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas līgums. Šā līguma, kurš tika pieņemts 2013. gadā atbilstīgi LESD 295. pantam, mērķis ir īstenot budžeta disciplīnu, uzlabot ikgadējo budžeta procedūru un sadarbību starp iestādēm budžeta jautājumos, kā arī nodrošināt lietpratīgu finanšu pārvaldību.

Gada budžets

Gada budžetu sagatavo Komisija, un Eiropas Parlaments un Padome par to parasti vienojas līdz decembra vidum atbilstīgi LESD 314. pantā noteiktajai procedūrai. Atbilstoši budžeta līdzsvarotības principam kopējiem ieņēmumiem attiecīgajā finanšu gadā jābūt vienādiem ar kopējiem izdevumiem (maksājumu aproprācijām).

Galvenie ES finansējuma avoti ir pašu resursu ieņēmumi, kurus papildina citi ieņēmumi. Ir triju veidu pašu resursi: tradicionālie pašu resursi (piemēram, muitas nodokļi un cukura nodevas), pašu resursi, kuru pamatā ir pievienotās vērtības nodoklis (PVN), un pašu resursi, kuru pamatā ir nacionālais kopienākums (NKI). Citi ieņēmumi no ES darbībām (piemēram, naudas sods, kas ir saistīts ar konkurences lietām) parasti veido mazāk nekā 10 % no kopējiem ieņēmumiem. Budžeta finansēšanai nepieciešamo pašu resursu kopsummu nosaka, no kopējiem izdevumiem atskaitot citus ieņēmumus. Pašu resursu kopējais apmērs nevar pārsniegt 1,20 % no dalībvalstu nacionālā kopienākuma (NKI) summas.

ES darbības izdevumi aptver daudzgaļu finanšu shēmas dažādās izdevumu kategorijas, un tiem ir dažādi veidi atkarībā no tā, kā tiek izmaksāta un pārvaldīta nauda. ES budžetu īsteno trīs pārvaldības režīmos:

Dalīta pārvaldība: saskaņā ar šo budžeta izpildes metodi uzdevumi tiek deleģēti dalībvalstīm. Šādi tiek pārvaldīti aptuveni 75 % izdevumu, aptverot tādas jomas kā lauksaimniecības izdevumi un strukturālas darbības.

⁽⁴⁾ Komisijas paziņojums "Turpmākie pasākumi ilgtspējīgai Eiropas nākotnei. Eiropas rīcība ilgtspējības jomā", SWD(2016) 390 final, 2016. gada 22. novembris.

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas Iestāžu nolīgums (2013. gada 2. decembris) par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību (2013/C 373/01).

Tieša pārvaldība: budžetu tieši izpilda Komisijas dienesti.

Netieša pārvaldība: Komisija uztic budžeta izpildes uzdevumus trešām personām, piemēram, ES regulatīvajām aģentūrām vai starptautiskām organizācijām.

Finanšu regula

Vispārējam budžetam piemērojamā Finanšu regula (FR) ir centrālais ES finanšu regulējuma struktūras tiesību akts, kas nosaka ES budžetam piemērojamos ES finanšu noteikumus.

2. ES PĀRVALDE UN PĀRSKATATBILDĪBA

2.1. INSTITUCIONĀLĀ STRUKTŪRA

ES organizatoriskā pārvalde sastāv no iestādēm, aģentūrām un citām ES struktūrām, kas uzskaitītas konsolidēto finanšu pārskatu 9. skaidrojumā. Eiropas Investīciju banka (EIB) un Eiropas Investīciju fonds (EIF) nav ietverti Finanšu regulas darbības jomā. Galvenās iestādes, kas ir atbildīgas par politikas izstrādi un lēmumu pieņemšanu, ir Eiropas Parlaments, Eiropadome, Padome un Komisija.

Komisija ir ES izpildinstītūcija un veicina tās vispārējās intereses. Tas tiek darīts, ierosinot tiesību aktus; īstenojot ES politiku; pārbaudot Līgumu un Eiropas tiesību aktu pareizu īstenošanu; pārvaldot ES budžetu; un pārstāvēt Savienību ārpus Eiropas.

Komisijas iekšējā darbība ir balstīta uz vairākiem labas pārvaldības pamatprincipiem: skaidri sadalītas lomas un pienākumi, cieša apņemšanās ievērot darbības pārvaldību un atbilstību tiesiskajam regulējumam, skaidri pārskatatbildības mehānismi, augstas kvalitātes un visaptverošs tiesiskais regulējums, atklātība un pārredzamība un augsti ētikas standarti.

2.2. KOMISIJAS PĀRVALDES STRUKTŪRA

Eiropas Komisijai ir unikāla pārvaldības sistēma, kurā skaidri nošķirtas politiskās un administratīvās pārraudzības struktūras un precīzi noteiktas atbildības jomas un finansiālā pārskatatbildība⁽⁶⁾. Sistēma ir balstīta uz Līgumiem, un tās struktūra ir attīstījusies, lai pielāgotos mainīgai videi un saglabātu atbilstību attiecīgajos starptautiskajos standartos⁽⁷⁾ noteiktajai labākajai praksei.

- Komisāru kolēģija uzņemas kopīgu politisku atbildību par Komisijas darbu. Budžeta izpilde tiek deleģēta ģenerāldirektoriem un dienestu vadītājiem, kuri vada Komisijas attiecīgo administratīvo struktūru⁽⁸⁾.
- Kolēģija deleģē finanšu pārvaldības uzdevumus ģenerāldirektoriem un dienestu vadītājiem, kuri tādējādi kļūst par deleģētajiem kredītrīkotājiem (AOD). Šos uzdevumus var tālāk deleģēt direktoriem, nodaļu vadītājiem un citām personām, kuras tādējādi kļūst par pastarpināti deleģētiem kredītrīkotājiem. Kredītrīkotāji atbild par visu pārvaldības procesu: tie gan nosaka, kas jā dara, lai tiktu sasniegti iestādes noteiktie politikas mērķi, gan pārvalda darbības no budžeta un operāciju viedokļa.

Tādējādi Komisijā lomas un atbildības joma finanšu pārvaldībā ir skaidri definētas un tiek piemērotas. Šī ir decentralizēta pieeja ar skaidri nodalītām atbildības jomām, lai radītu administratīvo kultūru, kas mudina civildienesta ierēdņus uzņemties atbildību par viņu kontrolē esošajām darbībām un nodrošināt viņiem kontroli pār darbībām, par kurām viņi atbild.

Komisijas Stratēģiskās plānošanas un programmēšanas cikla ietvaros katram kredītrīkotājam jā sagatavo "gada darbības pārskats" (AAR) par savā pārziņā esošām darbībām, politikas sasniegumiem un gada rezultātiem, kurā viņš/viņa apliecina, ka resursi ir tikuši izmantoti, piemērojot pareizas finanšu pārvaldības principus un ir tikušas ieviestas kontroles procedūras, kas sniedz pamatā esošo darījumu likumības un pareizas izpildes garantiju. Komisijas mērogā šos rezultātus apkopotā formā pieņem un publicē ES budžeta Gada pārvaldības un izpildes ziņojumā, un nosūta Eiropas Parlamentam un Padomei. Tas ir galvenais instruments, ar kuru **komisāru kolēģija uzņemas politisko atbildību par budžeta pārvaldību**.

⁽⁶⁾ Sīkāku informāciju skatiet priekšsēdētāja Žana Kloda Junkera (*Jean-Claude Juncker*) un priekšsēdētāja pirmā vietnieka Fransa Timmermana (*Frans Timmermans*) paziņojumā Komisijai "Pārvaldība Eiropas Komisijā", C(2017) 6915 final, 2017. gada 11. oktobris, URL: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/c_2017_6915_final_en.pdf.

⁽⁷⁾ Piemēram, iekšējās kontroles standarti ir balstīti uz COSO 2013. gada iekšējās kontroles principiem.

⁽⁸⁾ Tā rezultātā termins "Eiropas Komisija" tiek izmantots, lai apzīmētu gan Komisijas locekļu izveidoto iestādi – kolēģiju, gan tās administrāciju, ko pārvalda tās departamentu ģenerāldirektori (un citu administratīvo struktūru, piemēram, dienestu, biroju un izpildaģentūru, vadītāji).

Komisijas grāmatvedis ir atbildīgs par finanšu līdzekļu centralizētu pārvaldību, atgūšanas procedūrām, grāmatvedības noteikumu noteikšanu, pamatojoties uz starptautiskajiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem un metodēm, grāmatvedības sistēmu apstiprināšanu un Komisijas un ES konsolidēto gada pārskatu sagatavošanu. Turklāt grāmatvedim jāparaksta gada finanšu pārskati, apliecinot, ka tie visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo finanšu stāvokli, darbību rezultātus un naudas plūsmas. Gada pārskatus pieņem komisāru kolēģija. Grāmatvedis ir neatkarīga funkcija, un Komisijā viņš uzņemas galveno atbildību par finanšu pārskatu sagatavošanu. Arī Komisijas iekšējais revidents ir centralizēta un neatkarīga funkcija, kas sniedz neatkarīgas konsultācijas, atzinumus un ieteikumus par iekšējās kontroles sistēmu kvalitāti un funkcionēšanu Komisijā, ES aģentūrās un citās autonomās iestādēs.

Revīzijas progresa komiteja pārrauga revīziju izpildi, jo īpaši attiecībā uz Iekšējās revīzijas dienesta revīzijām, kā arī pamatojoties uz Eiropas Revīzijas palātas revīzijām, un novērtē iekšējās revīzijas kvalitāti, lai gūtu plašāku ieskatu Komisijas kontroles sistēmās.

Iestādes valdei ir nozīme Komisijas korporatīvajā pārvaldībā, nodrošinot pārraudzību un stratēģisko orientāciju svarīgākajos korporatīvās pārvaldības jautājumos, tostarp attiecībā uz finanšu un cilvēkresursu pārvaldību. Ģenerālsekretāra vadībā valdē regulāri tiekas ģenerāldirektori un kabineti, kas ir atbildīgi par budžetu, cilvēkresursiem un IT, lai nodrošinātu, ka Komisijā ir nepieciešamās organizatoriskās un tehniskās struktūras priekšsēdētāja politisko prioritāšu efektīvai un racionālai īstenošanai.

2.3. IZPILDES SISTĒMA

Lai nodrošinātu ES programmu spēcīgu orientāciju uz rezultātiem, ES pievienoto vērtību un pareizu pārvaldību, ir jāievieš stingra izpildes sistēma. ES budžeta izpildes sistēma ir sīki noteikta, un budžeta izpildes sistēmu standarta indeksā tās rādītājs ir augstāks nekā jebkurai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) dalībvalstij. ES budžeta izpildes sistēmā tiek ziņots par vairākiem stratēģisko mērķu un uzdevumu veidiem un līmeņiem, tostarp par stratēģiju "Eiropa 2020" un citām politiskām prioritātēm. Ir jāņem vērā arī politikas un programmu savstarpējā papildināmība un integrēšana, kā arī dalībvalstu svarīgā loma ES budžeta izpildē.

- Uzdevumi, rādītāji un mērķi ir stingri noteikti programmu juridiskajā pamatā, un katru gadu Komisija par tiem ziņo, izmantojot budžetam pievienotos **Paziņojumus par programmām**. Tajos ir sniegta svarīgākā informācija, kas nepieciešama rūpīgai programmu izvērtēšanai un rezultātu noteikšanai. Tas ietver: finanšu saistības septiņiem gadiem; programmu izpildes bāzes datus (politikas rīcības sākumpunktus); gala mērķus (kas jāsasniedz līdz daudzgadu finanšu shēmas perioda beigām); starpposma atskaites punktus.
- Komisija īsteno iniciatīvu "**Uz rezultātiem orientēts ES budžets**", lai nodrošinātu, ka resursi tiek piešķirti prioritātēm un ka visas darbības ir maksimāli efektīvas un rada pievienoto vērtību. Šī iniciatīva, kuras pamatā ir 2014.–2020. gada izpildes sistēma, rada labāku līdzsvaru starp atbilstību un izpildi.
- **Gada ziņojumā par ES budžeta pārvaldību un darbības rezultātiem** ir sniegts visaptverošs pārskats par ES budžeta izpildi, pārvaldību un aizsardzību. Tajā izklāstīts, kā ar ES budžetu tiek atbalstītas Eiropas Savienības politikas prioritātes, un aplūkoti gan rezultāti, kas sasniegti, izmantojot ES budžetu, gan Komisijas ieguldījums augstāko budžeta un finanšu pārvaldības standartu nodrošināšanā un veicināšanā.
- Eiropas Revīzijas palāta sistemātiski un rūpīgi izvērtē budžeta kvalitatīvos aspektus, tostarp tā izpildes aspektu, kas ir daļa no tās parastā gada ziņojumu iesniegšanas procesa, kā arī izmanto īpašos ziņojumus.

Visi šie elementi ļauj budžeta iestādei pamatoti ņemt vērā budžeta izpildi kā nozīmīgu faktoru, lai pieņemtu lēmumus par nākošā gada budžetu.

2.4. FINANŠU PĀRSKATU SNIEGŠANA

Galvenais ES finanšu pārskatu sniegšanas elements ir **Integrētais ES finanšu pārskatu apkopojums**, kas ietver konsolidētos ES gada finanšu pārskatus, gada ziņojumu par budžeta pārvaldību un darbības rezultātiem un ziņojumu par turpmākiem pasākumiem pēc budžeta izpildes apstiprināšanas. Integrētajā ES finanšu pārskatu apkopojumā sabiedrībai katru gadu tiek sniegts visaptverošs ieskatš ES finanšu un darbības situācijā.

ES konsolidētie gada finanšu pārskati sniedz finanšu informāciju par ES iestāžu, aģentūru un citu struktūru darbībām, ņemot vērā gan uzkrāšanas principu grāmatvedībā, gan budžeta perspektīvu. Šajos finanšu pārskatos nav ietverti dalībvalstu gada finanšu pārskati.

Konsolidētie ES gada finanšu pārskati sastāv no divām atsevišķām, bet savstarpēji saistītām daļām:

- a) konsolidētie finanšu pārskati; un
- b) pārskati par budžeta izpildi, kuros sniegta apkopota informācija par budžeta izpildi.

Turklāt konsolidētajiem ES gada pārskatiem ir pievienots Finanšu pārskatu diskusijas un analīzes kopsavilkums par būtiskām izmaiņām un tendencēm finanšu pārskatos, kā arī izskaidroti nozīmīgie riski un neskaidrības, ar ko ES ir saskāries un kas tai ir jārisina nākotnē.

Pārskatu sniegšana un pārskatatbildība Komisijā:

Integrētais finanšu pārskatu apkopojums	Konsolidētie ES gada finanšu pārskati Gada ziņojums par budžeta pārvaldību un darbības rezultātiem Ziņojums par paveikto darbu attiecībā uz budžeta izpildes apstiprinājumu
Citi ziņojumi	Vispārējais ziņojums par ES darbībām Ģenerāldirektorātu gada darbības pārskati Pārskats par budžeta un finanšu pārvaldību

2.5. ĀRĒJĀ REVĪZIJA UN BUDŽETA IZPILDES APSTIPRINĀŠANAS PROCEDŪRA

Ārējā revīzija

Eiropas Revīzijas palāta ir ES iestāžu (un struktūru) ārējais revidents. Revīzijas palātas misija ir palīdzēt uzlabot ES finanšu pārvaldību, veicināt pārskatatbildību un pārredzamību un darboties kā ES pilsoņu finansiālo interešu neatkarīgam uzraudzītājam. Revīzijas palātas kā ES neatkarīga ārējā revidenta funkcija ir pārbaudīt, vai ES līdzekļi tiek pienācīgi izskaitīti, piesaistīti un izlietoti saskaņā ar attiecīgajiem noteikumiem un lietderīgi.

ES gada pārskatu un līdzekļu labas pārvaldības revīziju veic Revīzijas palāta, kas cita starpā sagatavo EP un Padomei:

- 1) gada pārskatu par darbībām, kas finansētas no vispārējā budžeta, sniedzot sīku informāciju par novērojumiem attiecībā uz gada finanšu pārskatiem un to pamatā esošajiem darījumiem;
- 2) atzinumu, kura pamatā ir veiktā revīzija un kurš parādās ikgadējā ziņojumā kā ticamības deklarācija, par i) finanšu pārskatu ticamību un ii) pamatā esošo darījumu likumību un pareizību, aptverot gan iekasētos ieņēmumus, gan maksājumus gala saņēmējiem; un
- 3) īpašus ziņojumus par konkrētām jomām.

Budžeta izpildes apstiprinājums

Pēdējais budžeta dzīves cikla posms ir attiecīgā finanšu gada budžeta izpildes apstiprinājums. Tas ir budžeta izpildes ārējās kontroles politikas aspekts un lēmums, ar kuru budžeta izpildes apstiprinātājiestāde (proti, Eiropas Parlaments, kurš rīkojas pēc Padomes ieteikuma) "atbrīvo" Komisiju (un citas ES struktūras) no pienākuma pārvaldīt konkrētu budžetu. Šis lēmums pamatojas uz ES konsolidēto gada finanšu pārskatu un vairāku Komisijas ziņojumu (Gada pārvaldības un izpildes ziņojums, ziņojums par turpmākiem pasākumiem pēc iepriekšējā gada budžeta izpildes apstiprināšanas un ziņojums budžeta izpildes apstiprināšanas iestādei par veiktajām iekšējām revīzijām) izpēti, kā arī uz Eiropas Revīzijas palātas gada ziņojumu, revīzijas atzinumu (ticamības deklarāciju) un īpašajiem ziņojumiem. Tajā ir ņemtas vērā arī Komisijas rakstveida atbildes uz jautājumiem un papildus informācijas pieprasījumiem, kā arī budžeta komisāru un komisāru, kas atbildīgi par galvenajām izdevumu jomām, uzklauššanu Eiropas Parlamenta Budžeta kontroles komitejā (CONT).

Budžeta izpildes apstiprinājuma procedūrai var būt trīs dažādi rezultāti – izpilde tiek apstiprināta, izpildes apstiprināšana tiek atlikta vai izpilde netiek apstiprināta. Budžeta izpildes apstiprināšanas gala ziņojumos ir arī iekļauti īpaši lūgumi Komisijai no Eiropas Parlamenta un Padomes. Par šiem lūgumiem tiek sagatavots turpmāks ziņojums, kur Komisija izklāsta konkrētas darbības, ko tā jau ir veikusi vai plāno veikt.

SKAIDROJUMS PIE KONSOLIDĒTAJIEM PĀRSKATIEM

Eiropas Savienības 2017. gada konsolidētie gada pārskati ir sagatavoti, pamatojoties uz iestāžu un struktūru sniegto informāciju, saskaņā ar Finanšu regulas, ko piemēro Eiropas Savienības vispārējam budžetam, 148. panta 2. punktu. Ar šo es paziņoju, ka tie ir sagatavoti saskaņā ar šīs Finanšu regulas IX sadaļu un grāmatvedības principiem, noteikumiem un metodēm, kas izklāstītas skaidrojumos par finanšu pārskatiem.

No minēto iestāžu un struktūru grāmatvežiem, kas apliecinājuši informācijas ticamību, esmu saņēmusi visu informāciju, kas nepieciešama, lai sagatavotu finanšu pārskatus, kuros atspoguļoti Eiropas Savienības aktīvi un saistības, kā arī budžeta izpilde.

Ar šo apliecinu, ka, pamatojoties uz šo informāciju un pārbaudēm, kuras uzskatīju par nepieciešamām, lai apstiprinātu Eiropas Komisijas pārskatus, man ir pietiekama pārliecība, ka finanšu pārskati visos būtiskajos aspektos sniedz patiesu priekšstatu par Eiropas Savienības finanšu stāvokli, darbību rezultātiem un naudas plūsmu.

[paraksts]

Rosa ALDEA BUSQUETS

Komisijas grāmatvede

2018. gada 22. jūnijs

BŪTISKĀKĀ INFORMĀCIJA PAR 2017. FINANŠU GADU

2017. gada Savienības budžeta izpilde

Pieņemtajā 2017. gada budžetā uzmanība tika koncentrēta uz divām būtiskām Eiropas politikas prioritātēm – atbalstīt notiekošo Eiropas ekonomikas atveseļošanu un risināt drošības un humānās problēmas mūsu kaimiņvalstīs. Lielāks finansējums tika atvēlēts ieguldījumiem izaugsmei, darbvietu radīšanā un konkurētspējā Eiropas Savienībā, kā arī nepieciešamo resursu nodrošināšanā, lai aizsargātu ES ārējās robežas, nostiprinātu drošību Savienības teritorijā un ārpus tās, sniegtu atbalstu bēgļu uzņemšanai un integrēšanai un novērstu migrācijas cēloņus izcelsmes un tranzīta valstīs.

2017. gadā ES budžeta izdevumi ietvēra EUR 171,1 miljardu saistību aproprācijās un EUR 137,4 miljardus maksājumu aproprācijās.

Gandrīz puse no līdzekļiem – EUR 83,3 miljardi izdevumu saistībās – veicināja **izaugsmi, nodarbinātību un konkurētspēju**. Tas ietvēra finansējumu pētniecībai un inovācijai pamatprogrammā “Apvārsnis 2020”, izglītībai programmā *Erasmus+*, maziem un vidējiem uzņēmumiem programmā *COSME*, Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentam (EISI), Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) galvojuma fondam, kas ir Investīciju plāna Eiropai pamatā, kā arī dalībvalstu un reģionu konverģences sekmēšanai, izmantojot Eiropas strukturālos un investīciju fondus (ESI fondi). Turklāt no ES budžeta sniegtais atbalsts **Eiropas lauksaimniekiem** sasniedza EUR 44,7 miljardus maksājumus.

Budžetu arī izmantoja, lai nostiprinātu Savienības **ārējās robežas** un risinātu **bēgļu krīzi** un neatbilstīgās migrācijas problēmu, finansējot spēcīgākus instrumentus nelegālas imigrantu kontrabandas un migrācijas ilgtermiņa virzītājspēku novēršanai sadarbībā ar izcelsmes un tranzīta valstīm, tostarp pārmitinot personas, kam vajadzīga aizsardzība, kā arī instrumentus dalībvalstu atbalstam attiecībā uz bēgļu integrāciju ES.

Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības*Vispārīga informācija*

2016. gada 23. jūnijā vairākums Apvienotās Karalistes iedzīvotāju, kuri balsoja referendumā par dalību Eiropas Savienībā, nobalsoja par izstāšanos no ES. 2017. gada 29. martā Apvienotā Karaliste oficiāli paziņoja Eiropadomei savu nodomu izstāties no ES un Eiropas Atomenerģijas kopienas (*Euratom*). Šādi rīkodamās, tā iedarbināja Līguma par Eiropas Savienību 50. pantu, kurā ir noteikta procedūra, lai dalībvalsts izstātos no Savienības.

Sarunu process

Īpašā Eiropadomes sanāksmē 2017. gada 29. aprīlī pārējo 27 dalībvalstu vadītāji pieņēma politiskas pamatnostādnes par sakārtotu Apvienotās Karalistes izstāšanos no ES. Pamatnostādnēs ir noteikts sarunu satvars un izklāstīta vispārējā ES nostāja un principi. Pēc četrām dienām Komisija Padomei nosūtīja ieteikumu sākt 50. pantā noteiktās sarunas ar Apvienoto Karalisti, kā arī sarunu norāžu projektu.

22. maijā Padome pieņēma lēmumu, ar ko atļauj sākt sarunas ar Apvienoto Karalisti, par ES sarunvedēju oficiāli ieceļot Komisiju. Tā arī pieņēma pirmo sarunu norāžu kopumu. Šīs norādes sarunām deva skaidru struktūru un vienotu ES pieeju.

Eiropas Savienību pārstāv Mišels Barnjē, kuru Eiropas Komisija ir nozīmējusi par galveno sarunvedēju. Eiropas Komisijā darba grupa Mišela Barnjē vadībā koordinē darbu attiecībā uz visiem stratēģiskajiem, operatīvajiem, juridiskajiem un finansiālajiem jautājumiem, kas saistīti ar sarunām. Visu sarunu laiku Komisija atskaitās Padomei un arī sīki un regulāri informē Eiropas Parlamentu.

Pirmais sarunu posms

Pirmais sarunu posms sākās 2017. gada 19. jūnijā. Mērķis bija panākt pēc iespējas lielāku skaidrību un juridisko noteiktību un nokārtot Apvienotās Karalistes atdalīšanos no ES.

2017. gadā notika sešas sarunu kārtas. Sarunu centrā bija trīs prioritāri jautājumi: iedzīvotāju tiesību aizsardzība; sistēma, kā risināmi unikālie apstākļi Īrijā un Ziemeļīrijā; finansiālais norēķins, lai panāktu, ka gan ES, gan Apvienotā Karaliste ievēro finanšu saistības, ko tās uzņemušās pirms izstāšanās. Sarunās apsprieda vēl citus atdalīšanās jautājumus.

2017. gada 8. decembrī Eiropas Komisija ieteica Eiropadomei izdarīt secinājumu, ka 50. panta sarunu pirmajā posmā ar Apvienoto Karalisti ir gūti pietiekami rezultāti. Komisijas novērtējums pamatojās uz kopēju ziņojumu, par ko vienojās Komisijas un AK valdības sarunu vedēji. Šajā kopējā ziņojumā AK piekrita apmaksāt visas savas saistības atbilstīgi esošajai daudzgadu finanšu shēmai (DFS), kā arī iepriekšējiem finanšu plāniem, tostarp Apvienotās Karalistes daļu Savienības saistībās un iespējamās saistībās, tā, it kā tā joprojām būtu dalībvalsts.

15. decembrī Eiropadome apstiprināja, ka ir panākts pietiekams progress, un vadītāji pieņēma pamatnostādnes, lai pārietu uz otro sarunu posmu un vienotos par iespējamo pārejas režīmu un ES un Apvienotās Karalistes turpmākajām attiecībām.

Nākamais sarunu posms

2017. gada 20. decembrī Eiropas Komisija nosūtīja Padomei ieteikumu sākt diskusijas par sarunu nākamo posmu, kā arī sarunu norāžu projektu. Tās papildina 2017. gada maija sarunu norādes un nosaka sīkākas nianses par iespējamo pārejas režīmu.

Ieteikumā ir arī atgādināts, ka pirmā sarunu posma rezultāti jānoformē juridiski, kā norādīts Komisijas paziņojumā un kopīgajā ziņojumā. Saskaņā ar Eiropadomes 15. decembra pamatnostādņēm 2018. gada 29. janvārī tika pieņemtas papildu sarunu norādes par pārejas režīmu.

2018. gada 19. martā Komisija publicēja izstāšanās līguma projektu, kurā bija izklāstīts sarunu kārtā no 2018. gada 16. līdz 19. aprīlim ar AK panāktais progress. Izstāšanās līguma finansiālā norēķina sadaļā ES un AK pārvērta pirmajā sarunu posmā panākto progresu (kas tika aprakstīts kopējā ziņojumā) juridiskā tekstā.

Pēc izstāšanās līguma projekta publicēšanas 2018. gada 23. martā Eiropadome nāca klajā ar papildu nostādņēm, lai sāktu sarunas par vispārējo izpratni, kāds būs turpmākais ES-AK attiecību satvars. Sarunas jāpabeidz līdz 2018. gada rudenim, lai līdz 2019. gada 29. martam Padomei dotu pietiekami daudz laika noslēgt izstāšanās līgumu pēc Eiropas Parlamenta piekrišanas saņemšanas un Apvienotajai Karalistei to apstiprināt saskaņā ar tās procedūrām.

Finansiālais norēķins un ES 2017. gada finanšu pārskati

Kopējā ziņojumā, ko apstiprināja izstāšanās līguma projekta publikācija 19. martā, bija norādīts, ka saistībā ar finansiālo norēķinu AK apmaksās visas savas saistības esošajā DFS un iepriekšējos finanšu plānos tā, it kā tā joprojām būtu dalībvalsts. Izstāšanās līguma projektā ir sevišķi norādīts, ka Apvienotā Karaliste maksā Savienībai savu daļu no šādiem maksājumiem:

- Savienības budžeta saistības un Savienības decentralizēto aģentūru budžeta saistības, kas nav samaksātas 2020. gada 31. decembrī – skatīt izstāšanās līguma 133. pantu,
- Savienības saistību, kas radušās līdz 2020. gada 31. decembrim, finansējums ar dažiem izņēmumiem – skatīt 135. pantu,
- iespējamās Savienības finanšu saistības par finanšu darbībām, kas apstiprinātas vai par kurām pieņemts lēmums līdz izstāšanās datumam – skatīt 136. pantu, un
- maksājumi, kas jāveic iespējamo Savienības saistību apmaksai saistībā ar tiesvedību par Savienības finanšu interesēm (ja fakti, kas ir šo lietu pamatā, radās ne vēlāk kā 2020. gada 31. decembrī) – skatīt 140. pantu.

Šī ir jaunākā informācija, kas bija pieejama šo gada pārskatu sagatavošanas laikā. Pamatojoties uz esošo situāciju, izstāšanās process nav ietekmējis ES konsolidētos gada pārskatus 2017. gada 31. decembrī.

2018. gada 2. maijā Komisija arī nāca klajā ar savu piedāvājumu par nākošo DFS, kura sāksies 2021. gadā un ir sagatavota, pamatojoties uz pieņēmumu, ka šajā laikā AK vairs nebūs dalībvalsts.

KONSOLIDĒTIE FINANŠU PĀRSKATI UN PASKAIDROJUMI ⁽⁹⁾

SATURA RĀDĪTĀJS

	<i>Lappuse</i>
BILANCE	13
FINANŠU DARBĪBAS REZULTĀTU PĀRSKATS	14
NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS	15
PĀRSKATS PAR PĀRMAIŅĀM NETO AKTĪVOS	16
SKAIDROJUMI PAR FINANŠU PĀRSKATIEM	17
1. NOZĪMĪGA GRĀMATVEDĪBAS POLITIKA	17
2. SKAIDROJUMI PAR BILANCI	29
3. PASKAIDROJUMI PAR FINANŠU DARBĪBAS REZULTĀTU PĀRSKATU	58
4. IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS UN AKTĪVI	66
5. BUDŽETA UN JURIDISKĀS SAISTĪBAS	70
6. FINANŠU RISKA PĀRVALDĪBA	74
7. INFORMĀCIJAS ATKLĀŠANA PAR SAISTĪTĀM PERSONĀM	86
8. NOTIKUMI PĒC BILANCES DATUMA	88
9. KONSOLIDĀCIJAS DARBĪBAS JOMA	88

⁽⁹⁾ Jāņem vērā, ka, tā kā skaitļi ir noapaļoti līdz miljoniem euro, daži finanšu dati turpmāk norādītajās budžeta tabulās var nesakrist.

BILANCE

Miljonos EUR

	Skaidrojums	31.12.2017.	31.12.2016.
ILGTERMIŅA AKTĪVI			
Nemateriālie aktīvi	2.1	405	381
Īpašums, aprīkojums un iekārtas	2.2	10 745	10 068
Pēc pašu kapitāla metodes uzskaitīti ieguldījumi	2.3	581	528
Finanšu aktīvi	2.4	59 980	62 247
Priekšfinansējums	2.5	25 022	21 901
Ar komerciālu apmaiņu saistīti debitoru parādi un ar komerciālu apmaiņu nesaistītas atgūstamās summas	2.6	611	717
		97 344	95 842
APGROZĀMIE LĪDZEKĻI			
Finanšu aktīvi	2.4	8 655	3 673
Priekšfinansējums	2.5	24 005	23 569
Ar komerciālu apmaiņu saistīti debitoru parādi un ar komerciālu apmaiņu nesaistītas atgūstamās summas	2.6	11 755	10 905
Krājumi	2.7	295	165
Nauda un naudas ekvivalenti	2.8	24 111	28 585
		68 821	66 897
AKTĪVI KOPĀ		166 165	162 739
ILGTERMIŅA SAISTĪBAS			
Pensijas un citi darbinieku pabalsti	2.9	(73 122)	(67 231)
Uzkrājumi	2.10	(2 880)	(1 936)
Finanšu saistības	2.11	(50 063)	(55 067)
		(126 065)	(124 234)
ĪSTERMIŅA SAISTĪBAS			
Uzkrājumi	2.10	(659)	(675)
Finanšu saistības	2.11	(6 850)	(2 284)
Parādi kreditoriem	2.12	(39 048)	(40 005)
Uzkrātās maksas un nākamo periodu ienākumi	2.13	(63 902)	(67 580)
		(110 459)	(110 544)
SAISTĪBAS KOPĀ		(236 524)	(234 778)
NETO AKTĪVI		(70 359)	(72 040)
Rezerves	2.14	4 876	4 841
No dalībvalstīm pieprasāmās summas ⁽¹⁾	2.15	(75 234)	(76 881)
NETO AKTĪVI		(70 359)	(72 040)

⁽¹⁾ Eiropas Parlaments 2017. gada 18. novembrī pieņēma budžetu, kurā paredzēti maksājumi Savienības īstermiņa saistību segšanai no pašu resursiem, ko 2018. gadā iekasēs vai pieprasīs no dalībvalstīm. Turklāt saskaņā ar 83. pantu Civildienesta noteikumos (Padomes 1968. gada 29. februāra Regula (EEK, Euratom, EOTK) Nr. 259/68 ar grozījumiem) dalībvalstis kopīgi garantē saistības pensijām.

FINANŠU DARBĪBAS REZULTĀTU PĀRSKATS

Miljonos EUR

	Skaidrojums	2017. g.	2016. g.
Ieņēmumi			
Ar komerciālu apmaiņu nesaistītu darījumu ieņēmumi			
NKI resursi	3.1	78 620	95 578
Tradicionālie pašu resursi	3.2	20 520	20 439
PVN resursi	3.3	16 947	15 859
Naudas sodi	3.4	4 664	3 858
Izdevumu atgūšana	3.5	1 879	1 947
Citi	3.6	10 376	5 740
		133 006	143 422
Ar komerciālu apmaiņu saistītu darījumu ieņēmumi			
Finanšu ieņēmumi	3.7	1 845	1 769
Citi	3.8	1 332	998
		3 177	2 767
Kopā ieņēmumi		136 183	146 189
IZDEVUMI			
Īsteno dalībvalstis	3.9		
Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds		(44 289)	(44 152)
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai un citi lauku attīstības instrumenti		(11 359)	(12 604)
Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Kohēzijas fonds		(17 650)	(35 045)
Eiropas Sociālais fonds		(7 353)	(9 366)
Citi		(1 253)	(1 606)
Īstenojusi Komisija, izpildāģentūras un trasta fondi	3.10	(15 738)	(15 610)
Īstenojušas citas ES aģentūras un struktūras	3.11	(2 667)	(2 547)
Īstenojušas trešās valstis un starptautiskās organizācijas	3.11	(4 115)	(3 258)
Īstenojušas citas struktūras	3.11	(1 478)	(2 035)
Personāla un pensiju izmaksas	3.12	(10 002)	(9 776)
Izmaiņas aktuāru pieņēmumos par darbinieku pabalstiem	3.13	(3 544)	(1 068)
Finanšu izmaksas	3.14	(1 896)	(1 904)
Citi izdevumi	3.15	(6 756)	(5 486)
Izdevumi kopā		(128 101)	(144 456)
GADA SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS REZULTĀTI		8 082	1 733

NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS

	Miljonos EUR	
	2017. g.	2016. g.
Gada saimnieciskās darbības rezultāti	8 082	1 733
Pamatdarbība		
Amortizācija	99	88
Nolietojums	888	575
Aizdevumu (palielinājums)/samazinājums	497	1 774
Priekšfinansējuma (palielinājums)/samazinājums	(3 557)	(314)
Ar komerciālu apmaiņu saistītu debitoru parādu un ar komerciālu apmaiņu nesaistītu atgūstamo summu (palielinājums)/samazinājums	(745)	(1 297)
Krājumu (palielinājums)/samazinājums	(130)	(26)
Pensiju un citu pabalstu darbiniekiem (palielinājums)/samazinājums	5 891	3 417
Uzkrājumu palielinājums/(samazinājums)	928	581
Finanšu saistību palielinājums/(samazinājums)	(438)	(2 351)
Kreditoru parādu palielinājums/(samazinājums)	(957)	7 813
Uzkrāto maksu un nākamo periodu ienākumu palielinājums/(samazinājums)	(3 678)	(821)
Iepriekšējā gada budžeta pārpalikums kā bezskaidras naudas ieņēmumi	(6 405)	(1 349)
Citas bezskaidras naudas līdzekļu pārmaiņas	3	18
Ieguldījumu darbība		
Nemateriālo aktīvu un pamatlīdzekļu (palielinājums)/samazinājums	(1 687)	(2 073)
Ar pašu kapitāla metodi uzskaitītu ieguldījumu palielinājums/(samazinājums)	(53)	(31)
Pārdošanai pieejamu finanšu aktīvu (palielinājums)/samazinājums	(3 190)	(822)
Finanšu aktīvu patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā palielinājums/samazinājums	(22)	(0)
NETO NAUDAS PLŪSMA	(4 474)	6 914
Naudas un naudas ekvivalentu neto palielinājums/(samazinājums)	(4 474)	6 914
Nauda un naudas ekvivalenti gada sākumā	28 585	21 671
Nauda un naudas ekvivalenti gada beigās	24 111	28 585

PĀRSKATS PAR PĀRMAIŅĀM NETO AKTĪVOS

Miljonos EUR

	No dalībvalstīm pieprasāmās summas Uzkrātais pārpalikums/ (deficīts)	Citas rezerves	Patiesās vērtības rezerve	Neto aktīvi
ATLIKUMS 31.12.2015.	(77 124)	4 390	292	(72 442)
<i>Garantiju fonda rezerves pārmaiņas</i>	(82)	82	—	—
<i>Patiesās vērtības pārmaiņas</i>	—	—	33	33
<i>Citi</i>	(59)	44	—	(15)
<i>Dalībvalstīm kredītētie 2015. gada budžeta rezultāti</i>	(1 349)	—	—	(1 349)
<i>Gada saimnieciskās darbības rezultāti</i>	1 733	—	—	1 733
ATLIKUMS 31.12.2016.	(76 881)	4 516	325	(72 040)
<i>Garantiju fonda rezerves pārmaiņas</i>	(20)	20	—	—
<i>Patiesās vērtības pārmaiņas</i>	—	—	(2)	(2)
<i>Citi</i>	(11)	62	(46)	5
<i>Dalībvalstīm kredītētie 2016. gada budžeta rezultāti</i>	(6 405)	—	—	(6 405)
<i>Gada saimnieciskās darbības rezultāti</i>	8 082	—	—	8 082
ATLIKUMS 31.12.2017.	(75 234)	4 598	278	(70 359)

SKAIDROJUMI PAR FINANŠU PĀRSKATIEM**1. NOZĪMĪGA GRĀMATVEDĪBAS POLITIKA****1.1. JURIDISKAIS PAMATS UN GRĀMATVEDĪBAS NOTEIKUMI**

ES grāmatvedības uzskaiti kārtoti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, un par Padomes Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 atcelšanu (OV L 298, 2012. gada 26. oktobris, 1. lpp.) (turpmāk tekstā "Finanšu regula") un Komisijas 2012. gada 29. oktobra Deleģēto regulu (ES) Nr. 1268/2012, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Finanšu regulas piemērošanai (OV L 362, 2012. gada 31. decembris, 1. lpp.).

ES sagatavo savus finanšu pārskatus saskaņā ar Finanšu regulas 143. pantu, pamatojoties uz noteikumiem par uzkrāšanas principu grāmatvedībā, kuru pamatā ir starptautiski atzīti grāmatvedības standarti publiskajam sektoram (SPSGS). Šie Komisijas grāmatveža pieņemtie grāmatvedības noteikumi jāpiemēro visām iestādēm un ES struktūrām, uz kurām attiecas konsolidācija, lai ieviestu vienotu grāmatvedības, novērtēšanas un finanšu pārskatu uzrādīšanas noteikumu kopumu, tādējādi saskaņojot finanšu pārskatu sagatavošanas un konsolidācijas procesu.

Jauno un grozīto Eiropas Savienības grāmatvedības noteikumu (EGN) piemērošana

EGN grozījumi, kuri ir spēkā pārskata periodiem, kas sākas 2017. gada 1. janvārī vai vēlāk

Komisijas grāmatvedis ir pieņēmis šādus grozījumus:

- 1. EGN "Finanšu pārskati" grozījumi un
- 14. EGN "Grāmatvedības politika, izmaiņas grāmatvedības aplēsēs un kļūdas" grozījumi.

Šie grozījumi ir saistīti ar nesenām izmaiņām 1. SPSGS "Finanšu pārskatu sagatavošana" un 3. SPSGS "Grāmatvedības politika, izmaiņas grāmatvedības aplēsēs un kļūdas", kas rosina uzlabojumus, lai nodrošinātu SPSGS standartu saskaņotību. Tāpēc ir atjaunināti arī saistītie EGN; galvenās izmaiņas attiecas uz finanšu pārskatu kvalitatīvajiem raksturlielumiem un avotu, ko jāizmanto grāmatvedības politikas izvēlē un piemērošanā, hierarhijas precizējumiem.

Šo grozījumu pieņemšana nav ietekmējusi ES 2017. gada pārskatus.

Jauni un pārskatīti EGN, kas ir pieņemti līdz 2017. gada 31. decembrim, bet vēl nav stājušies spēkā

ES nav piemērojusi turpmāk uzskaitītos jaunus un pārskatītos EGN, ko Komisijas grāmatvedis ir pieņēmis, bet kas vēl nav stājušies spēkā.

- 12. EGN "Pabalsti darbiniekiem" pārskatīšana (spēkā pārskata periodam, kas sākas 2018. gada 1. janvārī vai vēlāk). 12. EGN ir pārskatīts atbilstoši jaunajam 39. SPSGS "Pabalsti darbiniekiem". Galvenā izmaiņa ir tāda, ka guvumi/ zaudējumi no izmaiņām aktuāra pieņēmumos ir tieši jāatzīst neto aktīvos pretēji esošajai prasībai, ka tie jāatzīst pārpalikumā vai deficītā.

ES pašlaik analizē šā pārskatītā EGN piemērošanas ietekmi un praktiskās sekas. Tomēr netiek paredzēta būtiska ietekme uz konsolidētajiem finanšu pārskatiem, izņemot aktuāra pieņēmumu atzīšanu neto aktīvos, nevis finanšu darbības pārskatā.

- Jauns 20. EGN "Publiskā sektora apvienošana" (spēkā pārskata periodam, kas sākas 2019. gada 1. janvārī vai vēlāk). 20. EGN, kas pamatojas uz 40. SPSGS "Publiskā sektora apvienošana", nosaka publiskā sektora apvienošanas klasifikāciju, proti, divos dažādos veidos atkarībā no tā, vai darījumu kontrolē kopīgi: i) apvienošana, kad darījums pamatojas uz ar ES apvienotās struktūras uzskaites vērtību; un ii) iegāde, kad darījums pamatojas uz ES iegūtās struktūras patiesajām vērtībām ieguves datumā. Abos gadījumos ir noteiktas skaidras prasības un informācijas atklāšanas līmenis, lai ES finanšu pārskatu lietotāji labāk izprastu to sekas.

Sākotnējās piemērošanas gadā ietekme uz ES finanšu pārskatiem būs atkarīga no tā, vai šajā periodā ES veiks publiskā sektora apvienošanas darījumus.

1.2. GRĀMATVEDĪBAS PRINCIPI

Finanšu pārskatu mērķis ir sniegt plašam lietotāju lokam noderīgu informāciju par subjekta finansiālo stāvokli, darbības rezultātiem un naudas plūsmām. ES kā publiskā sektora subjektam ir konkrēti mērķi – sniegt lēmumu pieņemšanai noderīgu informāciju un apliecināt subjekta pārskatatbildību par tam uzticētajiem līdzekļiem. Šis dokuments ir sagatavots, ņemot vērā minētos mērķus.

Vispārējie apsvērumi (jeb grāmatvedības principi), kas jāievēro, sagatavojot finanšu pārskatus, ir izklāstīti ES grāmatvedības 1. noteikumā "Finanšu pārskati" un ir tādi paši kā 1. SPSGS: skaidrs izklāsts, uzkrāšanas princips, darbības nepārtrauktība, izklāsta konsekvence, būtiskums, apkopošana, kompensēšana un salīdzināmā informācija. Finanšu pārskatu kvalitatīvie rādītāji ir būtiskums, patiesa atspoguļošana (uzticamība), saprotamība, savlaicīgums, salīdzināmība un pārbaudāmība.

1.3. KONSOLIDĀCIJA

Konsolidācijas darbības joma

Konsolidētajos ES finanšu pārskatos ir iekļauti visi nozīmīgie kontrolētie subjekti (t. i., ES iestādes, tostarp Komisija, un ES aģentūras), saistītās sabiedrības un kopuzņēmumi. Pilns konsolidēto subjektu saraksts ir sniegts ES finanšu pārskatu 9. skaidrojumā. Pavisam ir aptverti 52 kontrolētie subjekti un viens asociētais uzņēmums. Subjektus, uz kuriem attiecas konsolidācija, bet kuri nav būtiski ES konsolidētajiem finanšu pārskatiem kopumā, nav nepieciešams konsolidēt vai uzskaitīt, izmantojot pašu kapitāla metodi, ja tas ES radītu pārmērīgu laika patēriņu vai izmaksas. Šādus subjektus dēvē par "mazajiem subjektiem", un tie ir atsevišķi uzskaitīti 9. skaidrojumā. 2017. gadā kopumā 7 subjekti tika klasificēti kā mazie subjekti.

Kontrolētie subjekti

Lēmums iekļaut subjektu konsolidācijā ir balstīts uz kontroles koncepciju. Kontrolētie subjekti ir visi subjekti, saistībā ar kuriem ES saņem vai ir tiesīga saņemt mainīgu ieguvumu no tās iesaistes, un var ietekmēt šo ieguvumu raksturu un summu, izmantojot savu varu pār otru subjektu. Šādām pilnvarām jābūt īstenojamām un jābūt saistītām ar subjekta attiecīgajām darbībām. Kontrolētie subjekti tiek pilnībā konsolidēti. Konsolidācija sākas kontroles pastāvēšanas pirmajā dienā un beidzas līdz ar kontroles izbeigšanos.

Izplatītākie kontroles rādītāji ES ir šādi: subjekta izveide ar dibināšanas līgumu vai sekundārajiem tiesību aktiem, subjekta finansējums no ES budžeta, balsstiesības vadības iestādēs, Eiropas Revīzijas palātas veikta revīzija un budžeta izpildes apstiprināšana Eiropas Parlamentā. Katrs subjekts tiek vērtēts atsevišķi, lai izlemtu, vai kontroles konstatēšanai pietiek ar vienu vai visiem iepriekš minētajiem kritērijiem.

Saskaņā ar šo pieeju uzskata, ka ES iestādes (izņemot Eiropas Centrālo banku) un aģentūras (izņemot kādreizējā otrā pīlāra aģentūras) atrodas tikai un vienīgi ES kontrolē un attiecīgi tiek konsolidētas. Turklāt likvidējamā Eiropas Ogļu un tērauda kopiena (EOTK) arī tiek uzskatīta par kontrolētu struktūru.

Ir izslēgti visi būtiskie ES kontrolēto struktūru savstarpējie darījumi un atlikumi, savukārt nerealizētā peļņa un zaudējumi saistībā ar šādiem darījumiem nav būtiski un tāpēc nav izslēgti.

Kopīgas struktūras

Kopīga struktūra ir struktūra, kuru kopīgi kontrolē ES un viena vai vairākas puses. Kopīga kontrole ir struktūras kontroles savstarpēja dalīšana, kas noteikta ar līgumu un kas pastāv tikai tad, kad, pieņemot lēmumus par attiecīgajām darbībām, ir vajadzīgs to pušu vienprātīgs apstiprinājums, kuras savstarpēji daļa kontroli. Kopīgas struktūras svar būt gan kopīgas darbības, gan kopuzņēmumi. Gadījumā, ja kopīgā struktūra organizēta, izmantojot atsevišķu vienību, un kopīgās struktūras dalībniekiem ir tiesības uz šīs struktūras neto aktīviem, šādu kopīgo struktūru klasificē kā kopuzņēmumu. Līdzdalību

kopuzņēmumos uzskaita, izmantojot pašu kapitāla metodi (skatīt 1.5.4. skaidrojumu). Ja pusēm saistībā ar struktūru ir tiesības uz aktīviem un pienākumi attiecībā uz saistībām, šādu kopīgo struktūru klasificē kā kopīgu darbību. Saistībā ar savu daļību kopīgās darbībās ES savos finanšu pārskatos atzīst: to aktīvus un saistības, ieņēmumus un izdevumus, kā arī to aktīvu, saistību, ieņēmumu un izdevumu daļu, kas tiek turēta vai radusies kopīgi.

Saistītie uzņēmumi

Saistītie uzņēmumi ir tādi subjekti, kuros ES tieši vai netieši ir būtiska ietekme, bet kurus tā nekontrolē. Pieņem, ka pastāv būtiska ietekme, ja ES līdzdalība balsstiesībās tieši vai netieši ir 20 % vai vairāk. Līdzdalību saistītajos uzņēmumos uzskaita, izmantojot pašu kapitāla metodi (skatīt 1.5.4. skaidrojumu).

Nekonsolidēti subjekti, kuru līdzekļus pārvalda Komisija

ES darbinieku veselības apdrošināšanas kopīgās shēmas, Eiropas Attīstības fonda un Dalībnieku garantiju fonda naudas līdzekļus pārvalda Komisija to vārdā. Tomēr ES nekontrolē šos subjektus, tādēļ tie nav konsolidēti tās finanšu pārskatos.

1.4. SAGATAVOŠANAS PAMATS

Finanšu pārskati tiek sniegti ik gadu. Finanšu gads sākas 1. janvārī un beidzas 31. decembrī.

1.4.1. Valūta un konvertācijas pamats

Darbības un pārskatu sniegšanas valūta

Finanšu pārskatus sagatavo miljonos euro, un euro ir ES darbības un pārskatu sniegšanas valūta.

Darījumi un atlikumi

Darījumus ārvalstu valūtā konvertē euro atbilstoši valūtas kursam, kas ir spēkā darījuma veikšanas dienā. Peļņu un zaudējumus no ārvalstu valūtas darījumu norēķiniem un no ārvalstu valūtā izteiktu monetāro aktīvu un saistību pārrēķināšanas atbilstoši valūtas kursam gada beigās norāda finanšu darbības rezultātu pārskatā. Pārrēķina starpību nemonetāriem finanšu instrumentiem, kas klasificēti kā pieejami pārdošanai, iekļauj patiesās vērtības rezervē.

Atšķirīgas konvertācijas metodes tiek piemērotas pamatlīdzekļiem un nemateriālajiem aktīviem, kuru vērtība saglabājas euro atbilstoši kursam to iegādes datumā.

Ārvalstu valūtā izteiktu monetāro aktīvu un saistību atlikumus gada beigās konvertē euro pēc 31. decembrī spēkā esošā Eiropas Centrālās bankas (ECB) valūtas kursa.

Euro maiņas kurss

Valūta	31.12.2017.	31.12.2016.	Valūta	31.12.2017.	31.12.2016.
BGN	1,9558	1,9558	PLN	4,177	4,4103
CZK	25,5350	27,0210	RON	4,6585	4,5390
DKK	7,4449	7,4344	SEK	9,8438	9,5525
GBP	0,8872	0,8562	CHF	1,1702	1,0739
HRK	7,4400	7,5597	JPY	135,01	123,4000
HUF	310,3300	309,8300	USD	1,1993	1,0541

1.4.2. *Aplēses izmantošana*

Saskaņā ar SPSGS un vispārpieņemtajiem grāmatvedības principiem finanšu pārskatos noteikti ietver summas, kas balstītas uz vadības aplēsēm un pieņēmumiem, kas izdarīti, pamatojoties uz visticamāko pieejamo informāciju. Būtiskas aplēses cita starpā ietver aplēses par turpmāk minēto: darbinieku pabalstu saistības, uzkrājumi, finanšu risks saistībā ar krājumiem un debitoru parādiem, uzkrātie ieņēmumi un maksas, iespējamie aktīvi un saistības, nemateriālo aktīvu un pamatlīdzekļu vērtības samazinājuma pakāpe un summas, kas uzrādītas skaidrojumos par finanšu instrumentiem. Faktiskie rezultāti var atšķirties no aplēsēm. Izmaiņas aplēsēs tiek atspoguļotas periodā, kad tās kļūst zināmas.

1.5. BILANCE

1.5.1. *Nemateriālie aktīvi*

Iegādātās datorprogrammu licences norāda, no sākotnējām izmaksām atskaitot uzkrāto amortizāciju un vērtības samazinājumu. Aktīvus amortizē pēc lineārās metodes visā to aplēstajā lietderīgās lietošanas laikā (3–11 gadi). Nemateriālo aktīvu aplēstais lietderīgās lietošanas laiks ir atkarīgs no to konkrētā ekonomiskā kalpošanas ilguma vai juridiskā kalpošanas ilguma, kas noteikts vienošanās ceļā. Pašu radītus nemateriālos aktīvus kapitalizē tad, kad ir izpildīti attiecīgie ES grāmatvedības noteikumu kritēriji, un ja izdevumi attiecas tikai uz aktīva izstrādes periodu. Kapitalizējamās izmaksas ietver visas tieši attiecināmās izmaksas, kas nepieciešamas aktīva radīšanai, ražošanai un sagatavošanai darbam atbilstīgi vadības iecerēm. Izmaksas, kas ir saistītas ar pētniecības darbībām, nekapitalizējamās izstrādes izmaksas un uzturēšanas izmaksas atzīst par izdevumiem to rašanās brīdī.

1.5.2. *Īpašums, aprīkojums un iekārtas*

Visus pamatlīdzekļus uzrāda to sākotnējās izmaksās, no kurām atskaitīts uzkrātais nolietojums un vērtības samazinājums. Izmaksās ir ietverti izdevumi, kas ir tieši attiecināmi uz aktīva iegādi, radīšanu vai nodošanu.

Turpmākās izmaksas pēc vajadzības iekļauj aktīva uzskaites vērtībā vai atzīst par atsevišķu aktīvu tikai tad, kad ir iespējams, ka ar attiecīgo pozīciju saistītos nākotnes saimnieciskos labumus vai kalpošanas potenciālu izmantos ES un izmaksas var ticami novērtēt. Remontdarbu un uzturēšanas izmaksas ieskaita finanšu darbības rezultātu pārskatā tajā finanšu periodā, kurā minētās izmaksas radušās.

Uz zemi un mākslas darbiem netiek attiecināts nolietojums, jo to lietderīgās lietošanas laiks ir neierobežots. Uz nepabeigtiem pamatlīdzekļiem neattiecinā nolietojumu, jo šie aktīvi vēl nav pieejami lietošanai. Nolietojumu citiem aktīviem aprēķina, izmantojot lineāro metodi, lai šādu aktīvu izmaksas attiecinātu, atņemot to atlikušo vērtību aplēstās aktīvu lietderīgās lietošanas laikā:

Aktīva veids	Lineārā nolietojuma likme
Ēkas	No 4 % līdz 10 %
Kosmosa aktīvi	No 8 % līdz 25 %
Aprīkojums un iekārtas	No 10 % līdz 25 %
Mēbeles un transportlīdzekļi	No 10 % līdz 25 %
Datortehnika	No 25 % līdz 33 %
Citi	No 10 % līdz 33 %

Peļņu vai zaudējumus no aktīva atsavināšanas nosaka, salīdzinot ieņēmumus, no kuriem atskaitīti pārdošanas izdevumi, ar atsavinātā aktīva uzskaites vērtību, un iekļauj finanšu darbības rezultātu pārskatā.

Noma

Materiālo aktīvu nomu, ja ES būtībā uzņemas visus riskus un gūst visu labumu, ko rada īpašumtiesības, klasificē kā finanšu nomu. Nomas sākumā finanšu nomu kapitalizē nomātā aktīva patiesajā vērtībā vai arī minimālo nomas maksājumu pašreizējā vērtībā atkarībā no tā, kurš no šiem lielumiem ir mazāks. Finanšu nomas maksājuma procentu daļu atspoguļo izdevumos visā nomas periodā, nenomaksātajam atlikumam piemērojot nemainīgu periodisku likmi. Nomas saistības, no kurām atskaitītas finanšu maksas, tiek ietvertas finanšu saistībās (ilgtermiņa un īstermiņa). Finanšu izmaksu procentu daļu atspoguļo finanšu darbības rezultātu pārskatā visā nomas periodā, piemērojot nemainīgu periodisku procentu likmi atlikušajām saistībām katrā periodā. Finanšu nomā turētajiem aktīviem nolietojumu aprēķina īsākajā no šādiem periodiem: aktīva lietderīgās lietošanas laiks vai nomas termiņš.

Nomu, kurā iznomātājs patur būtisku daļu no riska un ieguvumiem saistībā ar īpašumtiesībām, klasificē kā operatīvo nomu. Maksājumus, kas veikti saistībā ar operatīvo nomu, nomas periodā atspoguļo finanšu darbības rezultātu pārskatā, izmantojot lineāro metodi.

1.5.3. Nefinanšu aktīvu vērtības samazināšanās

Uz aktīviem, kuru lietderīgās lietošanas laiks ir neierobežots, amortizāciju/nolietojumu neattiecinā, bet katru gadu pārbauda to vērtības samazinājumu. Aktīviem, kuriem nosaka amortizāciju/nolietojumu, vērtības samazinājumu pārskata ikreiz, kad notikumi vai apstākļu maiņa liecina par iespējamību neatgūt aktīva uzskaites vērtību. Vērtības samazinājuma zaudējumus atzīst tādā apmērā, par kādu aktīva uzskaites vērtība pārsniedz tā atgūstamo (darba) summu. Atgūstamā (darba) summa ir lielākā no šādām summām: aktīva patiesā vērtība, no kuras atskaitītas pārdošanas izmaksas, vai tā lietošanas vērtība.

Nemateriālo aktīvu un pamatlīdzekļu atlikušo vērtību un lietderīgās lietošanas laiku pārskata un vajadzības gadījumā koriģē vismaz reizi gadā. Aktīva uzskaites vērtību nekavējoties daļēji noraksta līdz tā atgūstamajai (darba) summai, ja aktīva uzskaites vērtība pārsniedz tā aplēsto atgūstamo (darba) summu. Ja iepriekšējos gados atzītie vērtības samazinājuma iemesli vairs nepastāv, attiecīgi veic vērtības samazinājuma zaudējumu apvērsi.

1.5.4. Pēc pašu kapitāla metodes uzskaitīti ieguldījumi

Līdzdalība saistītajos uzņēmumos un kopuzņēmumos

Līdzdalību asociētajos uzņēmumos uzskaita, izmantojot pašu kapitāla metodi, un sākotnēji to atzīst, ņemot vērā izmaksas. ES daļa šādos ieguldījumos tiek atzīta finanšu darbības rezultātu pārskatā, un tās daļa rezervju pārmaiņās tiek atzīta to patiesās vērtības rezervē neto aktīvos. Ieguldījumu bilances vērtību finanšu pārskatos bilances datumā iegūst, sākotnējām izmaksām pieskaitot visas pārmaiņas (turpmākās iemaksas, saimnieciskās darbības rezultātu daļu un rezervju pārmaiņas, vērtības samazinājumus un dividendes). No ieguldījumiem saņemtā peļņas daļa samazina aktīva uzskaites vērtību.

Ja ES deficīta daļa ieguldījumā, ko uzskaita, izmantojot pašu kapitāla metodi, ir vienāda ar tās līdzdalību ieguldījumā vai pārsniedz to, ES pārtrauc atzīt savu daļu turpmākajos zaudējumos ("neatzītie zaudējumi"). Kad ES daļa ir samazināta līdz nullei, papildu zaudējumi un saistības tiek atzītas tikai, ja ES ir radušies juridiski vai prakses radīti pienākumi vai tā ir veikusi maksājumus subjekta vārdā.

Ja pastāv vērtības samazinājuma pazīmes, jāveic daļēja norakstīšana līdz mazākajai atgūstamajai summai. Atgūstamo summu nosaka atbilstīgi 1.5.3. skaidrojumam. Ja vērtības samazinājuma iemesls vēlāk vairs nepastāv, veic vērtības samazinājuma zaudējumu apvērsi līdz uzskaites vērtībai, kāda būtu noteikta, ja nebūtu atzīti nekādi vērtības samazinājuma zaudējumi.

Ja ES līdzdalība ieguldījumu kapitāla fondā ir 20 % vai vairāk, tā necenšas īstenot būtisku ietekmi. Tāpēc šādus resursus uzskata par finanšu instrumentiem un klasificē kā pārdošanai pieejamus finanšu aktīvus.

Asociētos uzņēmumos un kopuzņēmumos, kas klasificēti kā mazie subjekti, neuzskaita, izmantojot pašu kapitāla metodi. ES iemaksas šajos subjektos tiek uzskaitītas kā perioda izdevumi.

1.5.5. Finanšu aktīvi

Klasifikācija

ES savus finanšu aktīvus iedala šādās kategorijās: finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā; aizdevumi un debitoru parādi; līdz termiņa beigām turēti ieguldījumi; un pārdošanai pieejami finanšu aktīvi. Finanšu instrumentu klasifikāciju nosaka, veicot sākotnējo atzīšanu, un tā tiek atkārtoti novērtēta katrā bilances datumā.

i) *Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā*

Finanšu aktīvu iekļauj šajā kategorijā, ja tas iegūts galvenokārt ar mērķi to pārdot īstermiņā. Šajā kategorijā iekļauj arī atvasinātos instrumentus. Minētās kategorijas aktīvi tiek klasificēti kā apgrozāmie līdzekļi, ja tos plāno realizēt 12 mēnešu laikā no bilances datuma.

ii) *Aizdevumi un debitoru parādi*

Aizdevumi un debitoru parādi ir neatvasināti finanšu aktīvi ar fiksētiem vai nosakāmiem maksājumiem, kuri netiek kotēti aktīvā tirgū. Tie rodas, kad ES nodrošina naudu, preces vai pakalpojumus tieši debitoram bez nodoma pārdot attiecīgo debitoru parādu vai gadījumos, kad ES pārņem sākotnējā aizdevēja tiesības pēc tam, kad ES veikusi maksājumu atbilstīgi garantijas līgumam. Maksājumi, kuru termiņš ir 12 mēneši pēc bilances datuma, tiek klasificēti apgrozāmos līdzekļos. Maksājumi, kuru termiņš ir vairāk nekā 12 mēneši pēc bilances datuma, tiek klasificēti kā ilgtermiņa aktīvi. Aizdevumi un debitoru parādi ietver termiņnoguldījumus ar sākotnējo termiņu virs trīs mēnešiem.

iii) *Līdz termiņa beigām turēti ieguldījumi*

Līdz termiņa beigām turēti ieguldījumi ir neatvasināti finanšu aktīvi ar fiksētiem vai nosakāmiem maksājumiem un fiksētu termiņu, kurus ES noteikti plāno un spēj turēt līdz termiņa beigām. Šajā finanšu gadā ES nebija neviena minētās kategorijas ieguldījuma.

iv) *Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi*

Pārdošanai pieejamie finanšu aktīvi ir neatvasināti finanšu aktīvi, kas iekļauti šajā kategorijā vai nav iekļauti nevienā citā kategorijā. Tos klasificē kā apgrozāmos līdzekļus vai ilgtermiņa aktīvus atkarībā no laika perioda, kurā ES plāno tos turēt. Ieguldījumus strukturās, kas nav nedz konsolidētas, nedz uzskaitītas, izmantojot pašu kapitāla metodi, un cita veida kapitāla ieguldījumus (piemēram, riska kapitāla darījumus) arī klasificē kā pārdošanai pieejamus finanšu aktīvus.

Sākotnējā atzīšana un novērtēšana

Patiesajā vērtībā novērtētu finanšu aktīvu, iekļaujot pārpalikuma vai deficīta aprēķinā, kā arī līdz termiņa beigām turētu un pārdošanai pieejamu finanšu aktīvu iegādi vai pārdošanu atzīst darījuma datumā, proti, datumā, kurā ES uzņemas saistības pirkt vai pārdot aktīvu. Naudas ekvivalenti un aizdevumi tiek atzīti, kad naudu izmaksā aizņēmējiem. Finanšu instrumentus sākotnēji atzīst patiesajā vērtībā. Visiem finanšu aktīviem, kurus neuzskaita patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā, darījuma izmaksas pieskaita patiesajai vērtībai, veicot sākotnējo atzīšanu. Finanšu aktīvus, kurus uzskaita patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā, sākotnēji atzīst patiesajā vērtībā, un darījuma izmaksas tiek ieskaitītas izdevumos finanšu darbības rezultātu pārskatā.

Finanšu aktīva patiesā vērtība sākotnējās atzīšanas brīdī parasti ir darījuma cena (t. i., saņemtās atlīdzības patiesā vērtība), ja vien šī instrumenta patiesā vērtība nav pierādīta salīdzinājumā ar citiem novērojamajiem tirgus darījumiem ar to pašu instrumentu vai pamatojoties uz vērtēšanas metodi, kuras mainīgie rādītāji ietver tikai novērojamo tirgu datus (piemēram, dažu atvasinājumu līgumu gadījumā). Tomēr, ja tiek piešķirts ilgtermiņa aizdevums bez procentu likmes vai ar likmi, kas ir zemāka par tirgus likmi, tā patieso vērtību var aplēst kā visu nākotnē saņemamo naudas ieņēmumu pašreizējo vērtību, kas diskontēta, izmantojot līdzīgu instrumenta ar līdzīgu kredītvērtējumu dominējošo tirgus procentu likmi.

Aizdevumus novērtē to nominālsummā, ko uzskata par aizdevuma patieso vērtību. Tam ir šāds cēlonis.

— ES aizdevumiem ir īpaša “tirgus vide”, kas atšķiras no kapitāla tirgus, kurā tiek emitētas komercobligācijas vai valsts obligācijas. Tā kā aizdevējiem šajos tirgos ir iespēja izvēlēties alternatīvus ieguldījumus, iespēju varbūtība ir iekļauta tirgus cenās. Taču ES šādas alternatīvo ieguldījumu iespējas nav, jo tai nav atļauts ieguldīt naudu kapitāla tirgos; ES tikai aizņemas līdzekļus, lai aizdotu tos ar tādiem pašiem procentiem. Tas nozīmē, ka ES nav alternatīvas iespējas aizdot vai ieguldīt summas, ko tā ir aizņēmusies. Attiecīgi nav izvēles izmaksu un bāzes salīdzinājumam ar tirgus likmēm. Faktiski ES aizdevumu darbība pati par sevi nozīmē tirgu. Tā kā iespējas izmaksu “opcija” netiek piemērota, tirgus cena nesniedz patiesu priekšstatu par ES aizdevumu darījumu būtību. Tāpēc nav pareizi noteikt ES aizdevumu patieso vērtību, atsaucoties uz komercobligācijām vai valsts obligācijām.

- Tā kā nav aktīva tirgus vai līdzīgu darījumu, lai veiktu salīdzinājumu, procentu likme, kas ES jāizmanto, lai noteiktu patieso vērtību aizdevuma darījumiem saskaņā ar Eiropas Finanšu stabilizācijas mehānismu (EFSM), maksājumu bilances (MB) un citiem šādiem aizdevumiem, ir prasītā procentu likme.
- Turklāt attiecībā uz šiem aizdevumiem pastāv kompensējoša ietekme starp aizdevumiem un aizņēmumiem to kompensējošā rakstura dēļ. Tādējādi aizdevuma efektīvā procentu likme ir vienāda ar saistīto aizņēmumu efektīvo procentu likmi. Darījuma izmaksas, kas radušās ES un vēlāk pieprasītas no aizdevuma saņēmēja, tieši atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā.

Finanšu instrumentu atzīšanu pārtrauc, kad tiesības saņemt naudas plūsmas no ieguldījumiem ir beigušās vai ES būtībā ir nodevusi citai personai visus riskus un ieguvumus, kas izriet no īpašumtiesībām.

Turpmākais novērtējums

- a) Finanšu aktīvus patiesajā vērtībā, iekļaujot pārpalikuma vai deficīta aprēķinā, pēc tam uzskaita patiesajā vērtībā. Peļņu un zaudējumus, kas rodas no patiesās vērtības pārmaiņām kategorijā "Finanšu instrumenti, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā", ietver finanšu darbības rezultātu pārskatā periodā, kurā tie rodas.
- b) Aizdevumus un debitoru parādus uzskaita amortizētajās izmaksās, izmantojot efektīvās procentu likmes metodi. Tādu aizdevumu gadījumā, kuri piešķirti no aizņemtiem līdzekļiem, gan aizdevumiem, gan aizņēmumiem piemēro vienu un to pašu efektīvo procentu likmi, jo šiem aizdevumiem ir kompensējošu darbību iezīmes, un atšķirības starp aizdevuma un aizņēmuma nosacījumiem un summām nav būtiskas. Darījuma izmaksas, kas radušās ES un vēlāk pieprasītas no aizdevuma saņēmēja, tieši atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā.
- c) Līdz termiņa beigām turētos aktīvus uzskaita amortizētajās izmaksās, izmantojot efektīvās procentu likmes metodi. ES pašlaik nav līdz termiņa beigām turētu ieguldījumu.
- d) Pārdošanai pieejamus finanšu aktīvus pēc tam uzskaita patiesajā vērtībā. Peļņu un zaudējumus no pārdošanai pieejamu finanšu aktīvu patiesās vērtības pārmaiņām atzīst patiesās vērtības rezervē, izņemot valūtas pārrēķina starpību monetāriem aktīviem, ko atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā. Ja pārdošanai pieejamu aktīvu atzīšana tiek pārtraukta vai to vērtība samazinās, iepriekš patiesās vērtības rezervē atzītās patiesās vērtības kumulatīvās korekcijas atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā. Procentus par pārdošanai pieejamiem finanšu aktīviem, kuri aprēķināti, izmantojot efektīvās procentu likmes metodi, atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā. Dividendes par pārdošanai pieejamiem kapitāla instrumentiem atzīst tad, kad stājas spēkā ES tiesības saņemt maksājumu.

Aktīvos tirgos kotētu ieguldījumu patiesās vērtības pamatā ir pašreizējās piršanas cenas. Ja finanšu aktīvam ir neaktīvs tirgus (kā arī nekotētiem vērtspapīriem un ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem), ES nosaka patieso vērtību, izmantojot novērtēšanas metodes. Var izmantot nesenus nesaistītu pušu darījumus, atsaucies uz citiem būtībā līdzīgiem instrumentiem, diskontētu naudas plūsmu analīzi, iespēju līgumu cenu noteikšanas modeļus un citas novērtēšanas metodes, kuras parasti izmanto tirgus dalībnieki.

Ieguldījumi riska kapitāla fondos, kas klasificēti kā pārdošanai pieejamie finanšu aktīvi un kuriem nav kotētas tirgus cenas aktīvā tirgū, tiek novērtēti pēc attiecināmās neto aktīvu vērtības, ko uzskata par to patiesās vērtības ekvivalentu.

Ja nevar ticami noteikt tādu kapitāla instrumentos veiktu ieguldījumu patieso vērtību, kuriem aktīvā tirgū nav kotētas tirgus cenas, šādus ieguldījumus novērtē, ņemot vērā to izmaksas, no kurām atskaitīti vērtības samazinājuma zaudējumi.

Finanšu aktīvu vērtības samazinājums

Katrā bilances datumā ES novērtē, vai ir objektīvi pierādījumi tam, ka finanšu aktīva vērtība ir samazinājusies. Finanšu aktīva vērtība ir samazinājusies un vērtības samazinājuma zaudējumi ir radušies tikai tad, ja ir objektīvi pierādījumi par vērtības samazinājumu viena vai vairāku tādu notikumu rezultātā, kuri risinājušies pēc konkrētā aktīva sākotnējās atzīšanas, un ar zaudējumiem saistītais notikums (vai notikumi) ietekmē aplēstās finanšu aktīva nākotnes naudas plūsmas, un šādu ietekmi var ticami aplēst.

a) *Aktīvi, kurus uzskaita amortizētajās izmaksās*

Ja ir objektīvi pierādījumi tam, ka ir radušies vērtības samazinājuma zaudējumi aizdevumiem un debitoru parādiem vai līdz termiņa beigām turētiem ieguldījumiem, kurus uzskaita amortizētajās izmaksās, šo zaudējumu apjomu nosaka kā starpību starp aktīva uzskaites vērtību un aplēstās nākotnes naudas plūsmas pašreizējo vērtību (izņemot nākotnes kredītzaudējumus, kas vēl nav radušies), to diskontējot atbilstoši finanšu aktīva sākotnējai efektīvajai procentu likmei. Aktīva uzskaites vērtību samazina, un zaudējumu summu atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā. Ja aizdevumam vai līdz termiņa beigām turētam ieguldījumam ir mainīga procentu likme, diskonta likme vērtības samazinājuma zaudējumu novērtēšanai ir līgumā noteiktā pašreizējā efektīvā procentu likme. Ar ķīlu nodrošināta finanšu aktīva aplēstās nākotnes naudas plūsmas pašreizējās vērtības aprēķinā tiek atspoguļotas naudas plūsmas, ko var radīt tiesību atņemšana uz ieķīlātu īpašumu, atskaitot nodrošinājuma iegūšanas un pārdošanas izmaksas, neatkarīgi no tā, vai tiesību atņemšana uz ieķīlātu īpašumu ir iespējama, vai ne. Ja kādā no nākamajiem periodiem vērtības samazinājuma zaudējumu summa samazinās un šo samazinājumu var objektīvi attiecināt uz notikumu pēc vērtības samazinājuma atzīšanas, tad iepriekš atzīto vērtības samazinājumu apvērš, izmantojot finanšu darbības rezultātu pārskatu.

b) *Aktīvi, kurus uzskaita patiesajā vērtībā*

Tādu kapitāla ieguldījumu gadījumā, kuri klasificēti kā pārdošanai pieejami finanšu aktīvi, nosakot, vai vērtspapīru vērtība ir samazinājusies, ņem vērā, vai vērtspapīra patiesā vērtība ir būtiski vai pastāvīgi (ilgstoši) samazinājusies, kļūstot mazāki par tā izmaksām. Ja ir šādi pierādījumi attiecībā uz pārdošanai pieejamiem finanšu aktīviem, kumulatīvos zaudējumus, kas aprēķināti kā starpība starp iegādes izmaksām un pašreizējo patieso vērtību, no kuras atskaitīta šā finanšu aktīva vērtības samazinājuma summa, kas iepriekš atzīta finanšu darbības rezultātu pārskatā, izņem no rezervēm un atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā. Finanšu darbības rezultātu pārskatā atzīto kapitāla instrumentu vērtības samazinājuma zaudējumu apvērši neveic, izmantojot finanšu darbības rezultātu pārskatu. Ja kādā no nākamajiem periodiem palielinās pārdošanai pieejama parāda instrumenta patiesā vērtība un šis palielinājums ir objektīvi attiecināms uz notikumu, kas risinās pēc vērtības samazinājuma zaudējumu atzīšanas, vērtības samazinājuma zaudējumu apvērši veic, izmantojot finanšu darbības rezultātu pārskatu.

1.5.6. *Krājumi*

Krājumus uzskaita izmaksās vai arī neto pārdošanas vērtībā atkarībā no tā, kura no abām summām ir mazāka. Izmaksas tiek noteiktas, izmantojot metodi "pirmais iekšā – pirmais ārā" (FIFO). Gatavo preču un nepabeigto ražojumu izmaksas ietver izejmateriālu izmaksas, tiešās darbaspēka izmaksas, citas tieši attiecināmās izmaksas un saistītās netiešās ražošanas izmaksas (pamatojoties uz parasto darbības jaudu). Neto pārdošanas vērtību aprēķina, no parastā uzņēmējdarbības gaitā paredzētās pārdošanas cenas atskaitot pabeigšanas izmaksas un pārdošanas izdevumus. Ja krājumus tur sadalei bez maksas vai par nominālmaksu, tos novērtē izmaksās vai arī pašreizējās aizstāšanas izmaksās atkarībā no tā, kura no šīm summām ir mazāka. Pašreizējās aizstāšanas izmaksas ir izmaksas, kas ES rastos, iegādājoties šādu aktīvu pārskata datumā.

1.5.7. *Priekšfinansējuma summas*

Priekšfinansējums ir maksājums, kas paredzēts, lai saņēmējam izsniegtu naudas avansu, t. i., apgrozāmos līdzekļus. To var sadalīt vairākos maksājumos laikposmā, kas noteikts konkrētajā nolīgumā, lēmumā, vienošanās dokumentā vai pamatā esošajā tiesību aktā. Apgrozāmos līdzekļus vai avansu izmanto mērķim, kuram tas piešķirts, līgumā noteiktajā periodā vai arī atmaksā. Ja saņēmējam nerodas attiecināmie izdevumi, tam ir pienākums atdot avansā piešķirto priekšfinansējumu ES. Priekšfinansējuma summu var samazināt (pilnībā vai daļēji), apstiprinot attiecināmās izmaksas (tās tiek atzītas par izdevumiem).

Turpmākos bilances datos priekšfinansējumu novērtē summā, kura sākotnēji atzīta bilancē un no kuras atskaitīti attiecināmie izdevumi (tostarp aplēstās summas, ja tas ir nepieciešams), kas radušies perioda laikā.

Procentus par priekšfinansējumu atzīst tad, kad tie nopelnīti saskaņā ar attiecīgā līguma noteikumiem. Gada beigās, pamatojoties uz ticamāko informāciju, aplēš uzkrātos procentu ieņēmumus, ko ietver bilancē.

Citus avansa maksājumus dalībvalstīm, kas rodas, kad ES atmaksā summas, ko dalībvalstis avansa veidā samaksājušas saņēmējiem (tostarp "finanšu instrumentus, kam piemēro dalīto pārvaldību"), atzīst aktīvos un uzrāda priekšfinansējuma pozīcijā. Citus avansa maksājumus dalībvalstīm turpmāk novērtē summā, kura sākotnēji atzīta bilancē un no kuras atskaitīta labākā aplēse par attiecināmiem izdevumiem, kas radušies galasaņēmējiem un ko aprēķina, pamatojoties uz ticamiem un pamatojamiem pieņēmumiem.

ES iemaksas Eiropas Attīstības fonda trasta fondos vai citās nekonsolidētajās struktūrās arī klasificē kā priekšfinansējumu, jo to nolūks ir nodrošināt apgrozāmos līdzekļus trasta fondam, lai tas varētu finansēt konkrētas darbības, kas ir noteiktas šī trasta fonda mērķos. ES iemaksas trasta fondos tiek novērtētas sākotnējā vērtībā, no kuras atskaitīti attiecināmie izdevumi, tostarp aplēstās summas, ja tas ir nepieciešams, kas trasta fondam radušās pārskata perioda laikā un ir iedalītas ES iemaksās atbilstīgi noslēgtajam līgumam.

1.5.8. *Ar komerciālu apmaiņu saistīti debitoru parādi un ar komerciālu apmaiņu nesaistītas atgūstamās summas*

Tā kā saskaņā ar ES grāmatvedības noteikumiem nepieciešams atsevišķi uzrādīt ar komerciālu apmaiņu saistītus un ar komerciālu apmaiņu nesaistītus darījumus, tad pārskatu sagatavošanas nolūkā debitoru parādi tiek definēti kā tādi, kas izriet no komerciālas apmaiņas darījumiem, bet atgūstamās summas definē kā tādas, kas izriet no darījumiem, kuri nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, t. i., kad ES saņem vērtību no cita subjekta, apmaiņā tieši nenodrošinot aptuveni līdzīgu vērtību (piemēram, no dalībvalstīm atgūstamās summas, kas ir saistītas ar pašu resursiem).

Debitoru parādi no darījumiem, kas saistīti ar komerciālu apmaiņu, atbilst finanšu instrumentu definīcijai, un tādēļ tie tiek klasificēti kā aizdevumi un debitoru parādi un arī attiecīgi novērtēti (skatīt 1.5.5. skaidrojumu). Finanšu instrumentu skaidrojumu informācijā par debitoru parādiem no darījumiem, kas saistīti ar komerciālu apmaiņu, ir ietverti uzkrātie ieņēmumi un nākamo periodu maksas no darījumiem, kas saistīti ar komerciālu apmaiņu, jo šīs summas nav būtiskas.

Atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, uzskaita sākotnējā vērtībā (ņemot vērā procentus un naudas sodus), atskaitot vērtības samazinājuma summu. Ar komerciālu apmaiņu nesaistītu darījumu atgūstamo summu vērtības samazinājumu nosaka, ja ir objektīvi pierādījumi, ka ES nevarēs iekasēt visu pienākošo summu atbilstoši sākotnējiem noteikumiem par atgūstamajām summām no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu. Daļēji norakstītā summa ir starpība starp aktīva uzskaites vērtību un atgūstamo summu. Daļēji norakstīto summu atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā. Pamatojoties uz iepriekšējo pieredzi, tiek veikta arī vispārēja daļēja norakstīšana neizpildītajiem rīkojumiem atgūt līdzekļus, kuriem vēl nav piemērota noteikta daļēja norakstīšana. Skatīt 1.5.14. skaidrojumu par režīmu uzkrātajiem ienākumiem gada beigās. Summas, kas parādītas un uzrādītas kā atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, nav finanšu instrumenti, jo tās neizriet no līguma, kas rada finanšu saistības vai pašu kapitāla instrumentu. Tomēr finanšu pārskatu skaidrojumos atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, uzrāda kopā ar debitoru parādiem no darījumiem, kas ir saistīti ar komerciālu apmaiņu, ja tas ir iespējams.

1.5.9. *Nauda un naudas ekvivalenti*

Nauda un naudas ekvivalenti ir finanšu instrumenti un tie ir nauda kasē, pieprasījuma noguldījumi bankās vai noguldījumi bankās ar īsu brīdinājuma termiņu par izņemšanu un citi īstermiņa ieguldījumi ar augstu likviditāti, kuru sākotnējais termiņš nepārsniedz trīs mēnešus.

1.5.10. *Pensijas un citi darbinieku pabalsti*

Pensiju saistības

ES izmanto noteiktu pabalstu pensiju plānus. Lai gan vienu trešdaļu šo pabalstu paredzamo izmaksu veido darbinieku iemaksas no algas, pensiju saistībām netiek veidoti naudas līdzekļi. Bilancē atzītās saistības attiecībā uz noteiktu pabalstu pensiju plāniem ir noteikto pabalstu saistību pašreizējā vērtība bilances datumā, no kuras atskaitīta plāna aktīvu patiesā vērtība. Noteikto pabalstu saistības aprēķina aktuāri, izmantojot plānotās vienības kredīmetodi. Noteikto pabalstu saistību pašreizējo vērtību nosaka, diskontējot aplēstās nākotnes naudas aizplūdes, izmantojot tādu valsts obligāciju procentu likmes, kuras ir pabalstu izmaksāšanas valūtā un kuru dzēšanas termiņš aptuveni atbilst attiecīgo pensiju saistību termiņiem.

Aktuāro peļņu un zaudējumus, kas rodas no pieredzes korekcijām un aktuāro pieņēmumu pārmaiņām, nekavējoties atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā. Iepriekšējo pakalpojumu izmaksas nekavējoties atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā, ja vien pārmaiņas pensiju plānā nav atkarīgas no nosacījuma, ka darbiniekiem ir jāpaliek dienestā noteiktu laika periodu (tiesību piešķiršanas periods). Šādā gadījumā iepriekšējo pakalpojumu izmaksas tiesību piešķiršanas periodā amortizē, izmantojot lineāro metodi.

Pēcnodarbinātības slimības pabalsti

ES nodrošina veselības pabalstus saviem darbiniekiem, apmaksājot ārstniecības izdevumus. Līdzekļu ikdienas administrēšanai ir izveidots atsevišķs fonds. Šo sistēmu izmanto esošie darbinieki, pensionāri, atraiņi un šo personu radinieki. Pabalstus, ko piešķir "nestrādājošiem" (pensionāriem, bāreņiem u. c.), klasificē kā "Darbinieku pēcnodarbinātības pabalstus". Ņemot vērā šo pabalstu būtību, ir nepieciešams aktuāra aprēķins. Saistības bilancē tiek noteiktas līdzīgi pensiju saistībām (skatīt iepriekš).

1.5.11. **Uzkrājumi**

Uzkrājumus atzīst, ja pagātnes notikumu rezultātā ES ir pašreizējs juridisks vai praktisks pienākums pret trešām personām, ir lielāka iespēja, ka minēto saistību izpildei būs nepieciešams tērēt līdzekļus, un šo summu var ticami novērtēt. Nākotnes zaudējumiem no pamatdarbības uzkrājumus neatzīst. Uzkrājumu summa ir labākā aplēse par prognozējamajiem izdevumiem, kas būs vajadzīgi, lai pārskata datumā izpildītu pašreizējās saistības. Ja uzkrājumus veido lielam pozīciju skaitam, saistības aplēš, izvērtējot visus iespējamus iznākumus atbilstoši to iespējamībai ("paredzamās vērtības" metode).

1.5.12. **Finanšu saistības**

Finanšu saistības iedala finanšu saistībās patiesajā vērtībā, iekļaujot peļņas vai zaudējumu aprēķinā, finanšu saistībās atbilstoši amortizētajām izmaksām vai finanšu garantiju saistībās.

Aizņēmumus veido aizņēmumi no kredītiestādēm un parādi, ko apliecina sertifikāti. Tos sākotnēji atzīst patiesajā vērtībā, kas ir to piešķiršanas ieņēmumi (saņemtās atlīdzības patiesā vērtība), no kuras tiek atskaitītas darījuma izmaksas, un turpmāk tos uzskaita amortizētajās izmaksās, izmantojot efektīvo procentu metodi; jebkuru starpību starp ieņēmumiem, no kuriem atskaitītas darījuma izmaksas, un dzēšanas vērtību atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā aizņēmumu periodā, izmantojot efektīvo procentu metodi. Ja aizdevumi ir piešķirti no aizņemtiem līdzekļiem, tad atbilstoši būtiskuma apsvērumiem efektīvo procentu metodi nevar piemērot aizdevumiem un aizņēmumiem. Darījuma izmaksas, kas radušās ES un vēlāk pieprasītas no aizdevuma saņēmēja, tieši atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā.

Finanšu saistības, kas patiesajā vērtībā iekļautas pārpalikuma vai deficīta aprēķinā, ietver atvasinātos instrumentus, kuru patiesā vērtība ir negatīva. Tos uzskaita tāpat kā finanšu aktīvus patiesajā vērtībā pārpalikuma vai deficīta aprēķinā – skatīt **1.5.5.** skaidrojumu.

Finanšu garantiju saistības tiek sākotnēji atzītas patiesajā vērtībā, proti, atbilstoši saņemtajai prēmijai. Pēc tam finanšu garantiju saistību vērtību nosaka atbilstīgi labākajai aplēsei par prognozējamajiem izdevumiem, kas būs vajadzīgi, lai izpildītu finanšu garantiju saistības, vai sākotnēji atzītajai summai, no kā vajadzības gadījumā atņem uzkrāto amortizāciju, – atkarībā no tā, kura no minētajām summām ir lielāka. ES atzīst finanšu garantiju saistības, kad tā saņem atlīdzību par garantijas piešķiršanu, kas atbilst tirgus noteikumiem, vai kad var ticami izmērīt garantijas patieso vērtību. Ja nav aktīva tirgus tieši līdzvērtīgam garantijas līgumam, ES atklāj informāciju par sniegto garantiju kā par iespējamām saistībām (skatīt **1.7.2.** skaidrojumu) vai, ja pastāv lielāka iespēja, ka saistību izpildei būs nepieciešama resursu aizplūde, ES atzīst uzkrājumu (skatīt **1.5.11.** skaidrojumu).

Finanšu saistības klasificē kā ilgtermiņa saistības, izņemot gadījumus, kad to dzēšanas termiņš nepārsniedz 12 mēnešus pēc bilances datuma.

ES trasta fondi, kuri tiek uzskatīti par daļu no Komisijas operatīvajām darbībām, tiek uzskaitīti Komisijas pārskatos un tālāk konsolidēti ES gada pārskatos. Tādēļ iemaksas, ko citi līdzekļu devēji veic ES trasta fondos, atbilst kritērijiem ieņēmumiem no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, atbilstīgi zināmiem nosacījumiem, un tos uzrāda kā finansiālas saistības, līdz ar veiktajām iemaksām saistītie kritēriji ir izpildīti, t. i., trasta fondam rodas attiecināmas izmaksas. Trasta fondam piemēro prasību finansēt noteiktus projektus un atdot atlikušos līdzekļus tad, kad fonds tiek likvidēts. Bilances datumā nenokārtotās saistības veikt iemaksas tiek novērtētas, ņemot vērā saņemto iemaksu summu, no kuras atskaitīti izdevumi, kas radušies trasta fondam, tostarp aplēstas summas, ja tas ir nepieciešams. Pārskata sagatavošanas nolūkos neto izdevumi tiek attiecināti uz citu donoru iemaksām proporcionāli neto iemaksām, kas veiktas 31. decembrī. Iemaksu attiecināšanai ir tikai indikatīvs raksturs. Likvidējot trasta fondu, par faktisko atlikušo resursu sadalījumu lemj trasta fonda valde.

1.5.13. **Parādi kreditoriem**

Liela daļa ES kreditoru parādu ir nesamaksātie pieprasījumi atlīdzināt izmaksas, ko iesnieguši dotāciju vai cita veida ES finansējuma saņēmēji (darījumi, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu). Tos grāmato kā kreditoru parādus pieprasītās summas apjomā, kad tiek saņemts attiecīgs prasījums. Pēc attiecināmo izmaksu pārbaudes un apstiprināšanas kreditoru parādus vērtē atbilstoši apstiprinātajai un attiecināmajai summai.

Kreditoru parādus, ko rada preču un pakalpojumu iegāde, atzīst sākotnējā summā, saņemot rēķinu, un attiecīgos izdevumus iegrāmato, kad preces vai pakalpojumi saņemti un ES to ir apstiprinājusi.

1.5.14. Uzkrātie un nākamo periodu ieņēmumi un izdevumi

Darījumus un notikumus atzīst finanšu pārskatos periodā, uz kuru tie attiecas. Ja gada beigās rēķins vēl nav izsniegts, kaut gan ES ir sniegusi pakalpojumu vai piegādājusi preces, vai arī pastāv līgumiska vienošanās (piemēram, atsaucoties uz līgumu), uzkrātie ienākumi tiks atzīti finanšu pārskatos. Savukārt, ja gada beigās rēķins ir ticis izsniegts, bet pakalpojumi vēl nav sniegti vai preces vēl nav piegādātas, ieņēmumus attiecinās uz nākamo periodu un atzīs nākamajā uzskaites periodā.

Arī izdevumus uzskaita periodā, uz kuru tie attiecas. Pārskata perioda beigās uzkrātie izdevumi tiek atzīti, par pamatu ņemot attiecīgā perioda pārskaitījuma saistību aplēses. Uzkrātos izdevumus aprēķina saskaņā ar Komisijas sīki izstrādātām darbības un prakses pamatnostādņēm, kuru mērķis ir nodrošināt to, ka finanšu pārskati sniedz patiesu to ekonomikas un citu parādību attēlojumu, kas tiem ir jāattēlo. Pēc analogijas, ja ir veikts avansa maksājums par pakalpojumiem vai precēm, kas vēl nav saņemti, izmaksas tiks attiecinātas uz nākamo periodu un atzītas nākamajā pārskata periodā.

1.6. FINANŠU DARBĪBAS REZULTĀTU PĀRSKATS

1.6.1. Ieņēmumi

AR KOMERCIĀLU APMAIŅU NESAISTĪTU DARĪJUMU IEŅĒMUMI

Lielākā daļa ES ieņēmumu attiecas uz darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu.

Resursi, kuru pamatā ir NKI, un PVN resursi

Ieņēmumi tiek atzīti par periodu, kurā Komisija nosūta dalībvalstīm pieprasījumu veikt iemaksas. Tos novērtē pieprasītās summas apmērā. Tā kā PVN un NKI resursu pamatā ir aplēses par attiecīgā budžeta gada datiem, notiekot pārmaiņām, tos var pārskatīt, līdz dalībvalstis iesniedz galīgos datus. Aplēses pārmaiņu radīto ietekmi ņem vērā, nosakot tā perioda neto pārpalikumu vai deficītu, kurā pārmaiņas notikušas.

Tradicionālie pašu resursi

Atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, un ar tiem saistītus ieņēmumus atzīst tad, kad no dalībvalstīm tiek saņemti attiecīgie mēneša A pārskati (tostarp ieturētās nodevas un parādu summas, kas ir garantētas un nav apstrīdētas). Pārskata datumā ieņēmumus, ko dalībvalstis attiecīgajā periodā iekasējušas, bet vēl nav samaksājušas Komisijai, aplēs un atzīst kā uzkrātos ieņēmumus. No dalībvalstīm saņemtajos ceturkšņa B pārskatos (kuros ietvertas nodevas, kas nav ne iekasētas, ne garantētas, un debitora apstrīdētās garantētās summas) tos atzīst kā ieņēmumus, no kuriem atskaita iekasēšanas izmaksas, uz ko dalībvalstīm ir prasījuma tiesības. Turklāt vērtības samazinājumu atzīst par summu, kas ir parāda un atgūstamās summas aplēstā starpība.

Naudas sodi

Ieņēmumus no naudas sodiem atzīst, kad ES ir pieņēmusi lēmumu piemērot naudas sodu un tas oficiāli paziņots adresātam. Ja ir šaubas par uzņēmuma maksāspēju, atzīst maksājumtiesību vērtības samazinājumu. Pēc tam, kad tiek pieņemts lēmums piemērot naudas sodu, debitori divu mēnešu laikā pēc paziņojuma datuma:

- a) piekrist lēmumam (šādā gadījumā tiem ir jāsamaksā naudas sods norādītajā termiņā, un ES pilnībā iekasē attiecīgo summu);
- b) vai arī nepiekrīt lēmumam un iesniedz pārsūdzību saskaņā ar ES tiesību aktiem.

Pat ja tiek iesniegta pārsūdzība, naudas sods jāsamaksā noteiktajā termiņā, kas ir trīs mēneši, jo pārsūdzība nenozīmē maksājuma atlikšanu (ES līguma 278. pants), vai noteiktos apstākļos un ar Komisijas grāmatveža piekrišanu debitors maksājuma vietā var iesniegt bankas garantiju par attiecīgo summu.

Ja uzņēmums pārsūdz lēmumu un jau ir veicis naudas soda provizorisku maksājumu, summu atspoguļo kā iespējamās saistības. Tomēr, tā kā ES lēmuma pārsūdzēšana nav pamats naudas soda atlikšanai, saņemto naudu izmanto mijieskaitam ar atgūstamo summu. Ja maksājuma vietā tiek saņemta garantija, naudas sods joprojām tiek uzskatīts par atgūstamo summu. Ja pastāv iespēja, ka Vispārējā tiesa varētu pieņemt ES nelabvēlīgu nolēmumu, atzīst uzkrājumus šā riska segšanai. Ja maksājuma vietā iesniegta garantija, nesamaksāto atgūstamo summu noraksta pēc vajadzības. Komisijas saņemtos uzkrātos procentus saistībā ar bankas kontiem, kuros noguldīti saņemtie maksājumi, atzīst par ieņēmumiem, un attiecīgi palielina iespējamās saistības.

Kopš 2010. gada visus provizoriski iekasētos naudas sodus Komisija pārvalda īpaši izveidotā fondā *BUFI*, un tās tiek ieguldītas finanšu instrumentos.

AR KOMERCIĀLU APMAIŅU SAISTĪTU DARĪJUMU IEŅĒMUMI

Ieņēmumi no preču un pakalpojumu pārdošanas tiek atzīti, kad pircējam tiek nodoti nozīmīgi riski un ieguvumi, kas izriet no preču īpašumtiesībām. Ieņēmumus no darījuma, kas ietver pakalpojumu sniegšanu, atzīst, ņemot vērā darījuma pabeigtības pakāpi pārskata datumā.

Procentu ieņēmumi un izdevumi

Procentu ieņēmumus un izdevumus atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā, izmantojot efektīvo procentu metodi. Tā ir finanšu aktīva vai finanšu saistību amortizēto izmaksu aprēķināšanas metode, kā arī metode procentu ieņēmumu vai procentu izdevumu sadalei attiecīgajā periodā. Aprēķinot efektīvo procentu likmi, ES izdara aplēsi par naudas plūsmām, ņemot vērā visus finanšu instrumenta līguma nosacījumus (piemēram, priekšapmaksas iespējas), bet neņem vērā kredītzaudējumus nākotnē. Aprēķinā iekļauj visas maksas un procentu punktus, ko līgumslēdzējas puses ir maksājušas vai saņēmušas un kas ir efektīvās procentu likmes neatņemama sastāvdaļa, kā arī darījuma izmaksas un visas citas uzcenojuma vai diskonta summas.

Ja finanšu aktīva vai līdzīgu finanšu aktīvu grupas vērtība ir norakstīta vērtības samazinājuma rezultātā, procentu ieņēmumus atzīst, izmantojot nākotnes naudas plūsmas diskontēšanai lietoto procentu likmi, lai noteiktu zaudējumus no vērtības samazināšanās.

Ieņēmumi no dividendēm

Ieņēmumus no dividendēm vai līdzīgiem sadalītiem ieņēmumiem atzīst tad, kad stājas spēkā tiesības saņemt maksājumu.

1.6.2. Izdevumi

Tādu darījumu izdevumi, kuri nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, veido lielāko ES izdevumu daļu. Tie attiecas uz pārvedumiem saņēmējiem un var būt triju veidu: maksājumtiesības, pārvedumi saskaņā ar līgumu un diskrecionāras dotācijas, iemaksas un ziedojumi.

Pārvedumus atzīst kā izdevumus tā perioda laikā, kad bijuši notikumi, kuru dēļ pārvedums izveidojies, ja vien šāda veida pārvedumu pieļauj regula (Finanšu regula, civildienesta noteikumi vai cita regula) vai ir parakstīts līgums par pārveduma atļaušanu; ja saņēmējs izpilda attiecināmības kritērijus; un attiecināmo summu var ticami novērtēt.

Tad, kad tiek saņemts pieprasījums veikt maksājumu vai atlīdzināt izmaksas un tas atbilst atzīšanas kritērijiem, to atzīst kā izdevumus attiecināmās summas apmērā. Gada beigās aplēš saņēmējiem pienākošos attiecināmos izdevumus, par kuriem vēl nav sniegts pārskats, un grāmato kā uzkrātos izdevumus.

Izdevumus darījumiem, kas saistīti ar komerciālu apmaiņu, preču un pakalpojumu iegādei atzīst tad, kad ES saņēmusi preces vai pakalpojumus un ir to apstiprinājusi. Izdevumus novērtē sākotnējā rēķinā norādītās summas apmērā. Turklāt bilances datumā izdevumus, kas ir saistīti ar pakalpojumu sniegšanu tāda perioda laikā, par kuru rēķins vēl nav saņemts vai apstiprināts, aplēš un atzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā.

1.7. IESPĒJAMIE AKTĪVI UN IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS

1.7.1. Iespējamie aktīvi

Iespējams aktīvs ir aktīvs, kas varētu rasties iepriekšēju notikumu rezultātā atkarībā no tā, vai īstenosies viens vai vairāki turpmākie notikumi, par kuru iespējamību pašlaik trūkst pārliecības un kurus ES nespēj pilnībā ietekmēt. Iespējamu aktīvu atspoguļo pārskatos, ja saimnieciskais labums vai kalpošanas potenciāls ir ticams.

1.7.2. Iespējamās saistības

Iespējamās saistības ir iespējams pienākums, kurš izriet no pagātnes notikumiem un kura esība tiks apstiprināta, tikai iestājoties vai neiestājoties vienam vai vairākiem neskaidriem nākotnes notikumiem, kurus ES nespēj pilnībā ietekmēt; vai pašreizējs pienākums, kura pamatā ir iepriekšēji notikumi, bet kuru neatzīst: jo nav ticams, ka pienākuma izpildei būs vajadzīga saimniecisko labumu vai pakalpojuma potenciālu ietverošu resursu aizplūde, vai retos gadījumos, kad pienākuma apmēru nevar pietiekami ticami novērtēt.

1.8. NAUDAS PLŪSMAS PĀRSKATS

Naudas plūsmas informāciju izmanto, lai varētu novērtēt ES spēju ģenerēt naudu un naudas ekvivalentus un ES vajadzības izmantot šādas naudas plūsmas.

Naudas plūsmas pārskats ir sagatavots, izmantojot netiešo metodi. Tas nozīmē, ka finanšu gada saimnieciskās darbības rezultāts tiek koriģēts, ņemot vērā ietekmi, ko rada bezskaidras naudas darījumi, atlikti vai uzkrāti iepriekšējo vai nākamo periodu naudas ieņēmumi vai maksājumi no pamatdarbības un ieņēmumu vai izdevumu posteņi saistībā ar naudas plūsmām no ieguldījumu darbības.

Naudas plūsmas no darījumiem ārvalstu valūtā iegrāmato ES pārskata valūtā (euro), summai ārvalstu valūtā piemērojot euro un attiecīgās ārvalstu valūtas kursu naudas plūsmas datumā.

Naudas plūsmas pārskatā parādītas tādas naudas plūsmas perioda laikā, kuras iedalītas pamatdarbības un ieguldījumu darbības naudas plūsmās (ES nav finansēšanas darbību).

Pamatdarbība ir ES darbība, kas nav ieguldījumu darbība. Tā ir lielākā daļa no veiktajām darbībām. Saņēmējiem piešķirti aizdevumi (un vajadzības gadījumā attiecīgi aizņēmumi) netiek uzskatīti par ieguldījumu (vai finansēšanas) darbību, jo šī darbība ir vispārējo mērķu sastāvdaļa un tādējādi ES ikdienas darbība.

Ieguldījumu darbības ir nemateriālo aktīvu un pamatlīdzekļu iegāde un atsavināšana un citi ieguldījumi, kuri nav iekļauti naudas ekvivalentos. Ieguldījumu darbība neietver aizdevumus, kas piešķirti saņēmējiem. Mērķis ir atspoguļot ES faktiskos ieguldījumus.

2. SKAIDROJUMI PAR BILANCI

AKTĪVI

2.1. NEMATERIĀLIE AKTĪVI

	Miljonos EUR
Bruto uzskaites vērtība 31.12.2016.	820
Palielinājumi	105
Atsavināšana	(1)
Pārvedumi starp aktīvu kategorijām	4
Citas pārmaiņas	12
Bruto uzskaites vērtība 31.12.2017.	940
Uzkrātā amortizācija 31.12.2016.	(439)
Amortizācija attiecīgajā gadā	(96)
Atkārtoti iegrāmatota amortizācija	(3)
Atsavināšana	4
Pārvedumi starp aktīvu kategorijām	(2)
Citas pārmaiņas	0
Uzkrātā amortizācija 31.12.2017.	(535)
Neto uzskaites vērtība 31.12.2017.	405
Neto uzskaites vērtība 31.12.2016.	381

Iepriekš minētās summas galvenokārt ir saistītas ar datorprogrammām.

2.2. ĪPAŠUMS, PAMATLĪDZEKĻI

Kosmosa aktīvu kategorijā ietilpst operatīvie pamatlīdzekļi, kas saistīti ar abām ES kosmosa programmām: Globālās navigācijas satelītu sistēmas (GNSS), piemēram, *Galileo*, *EGNOS* un *Copernicus* Eiropas Zemes novērošanas programma, bet kosmosa sistēmu aktīvi, kas vēl nav sākuši darboties, tiek iekļauti kategorijā “Nepabeigtie pamatlīdzekļi”.

2017. gadā *Galileo* funkcionālo konstelāciju papildināja ar četriem jauniem satelītiem, un tagad tā sastāv no 18 satelītiem. *Galileo* darbības pamatkapitāls 2017. gada 31. decembrī bija EUR 2 276 miljoni, atskaitot nolietojumu (2016. g. EUR 2 146 miljoni). Atlikušo nepabeigto pamatlīdzekļu kopējā summa bija EUR 1 026 miljoni (2016. g. EUR 756 miljoni), un tie ietver četrus satelītus, kuri tika izvadīti orbītā 2017. gadā, bet kuriem līdz bilances sagatavošanas datumam vēl nebija pabeigta orbitālā testēšana. *Galileo* sistēmas attīstība turpināsies, līdz sistēma būs pilnībā darbotiespējīga. Pēc pabeigšanas *Galileo* sistēmu veidos 24 darbspējīgi satelīti un 6 rezerves satelīti.

Papildus četriem citiem darbspējīgiem *Copernicus* satelītiem šajā sistēmā 2017. gadā sāka darboties jauns satelīts (*Sentinel 2B*), palielinot *Copernicus* darbības pamatkapitālu līdz EUR 1 140 miljoniem (2016. g. EUR 1 073 miljoni), atskaitot nolietojumu. Saistībā ar *Copernicus* satelītiem vēl EUR 1 443 miljoni tiek atzīti par nepabeigtiem pamatlīdzekļiem (2016. g. EUR 1 133 miljoni).

Ar Eiropas Ģeostacionārās navigācijas pārklājuma dienesta (*EGNOS*) zemes infrastruktūru saistītie pamatlīdzekļi EUR 67 miljonu apmērā (2016. g. EUR 83 miljoni) arī ir iekļauti kosmosa aktīvos. Papildus tam *EGNOS* ir nepabeigtie pamatlīdzekļi EUR 52 miljonu apmērā (2016. g. EUR 21 miljons).

Ar ES kosmosa programmām saistīto aktīvu izveidei izmanto Eiropas Kosmosa aģentūras (EKA) atbalstu.

Īpašums, aprīkojums un iekārtas

Miljonos EUR

	Zeme un ēkas	Kosmosa aktīvi	Aprīkojums un iekārtas	Mēbeles un transportlīdzekļi	Datortehnika	Citi	Finanšu noma	Nepabeigtie pamatlīdzekļi	Kopā
Bruto uzskaites vērtība 31.12.2016.	5 297	3 603	583	269	658	298	2 783	2 292	15 783
Palielinājumi	84	0	27	14	62	17	9	1 417	1 630
Atsavināšana	(24)	(1)	(17)	(19)	(49)	(8)	—	(0)	(119)
Pārvēdumi starp aktīvu kategorijām	98	641	2	1	1	1	(5)	(743)	(5)
Citas pārmaiņas	1	21	1	1	3	2	—	(44)	(14)
Bruto uzskaites vērtība 31.12.2017.	5 456	4 264	597	266	675	309	2 787	2 920	17 273
Uzkrātais nolietojums 31.12.2016.	(2 865)	(301)	(474)	(186)	(535)	(203)	(1 150)	—	(5 715)
Nolietojums attiecīgajā gadā	(182)	(480)	(44)	(20)	(64)	(30)	(97)	—	(917)
Atkārtoti iegādātais nolietojums	—	—	9	2	18	1	—	—	29
Atsavināšana	13	1	8	16	32	7	—	—	78
Pārvēdumi starp aktīvu kategorijām	0	0	(0)	(0)	(1)	(0)	3	—	2
Citas pārmaiņas	(1)	(1)	(1)	(1)	(2)	(0)	—	—	(6)
Uzkrātais nolietojums 31.12.2017.	(3 035)	(780)	(502)	(188)	(553)	(226)	(1 244)	—	(6 528)
NETO UZSKAITES VĒRTĪBA 31.12.2017.	2 422	3 484	95	78	122	83	1 543	2 920	10 745
NETO UZSKAITES VĒRTĪBA 31.12.2016.	2 432	3 302	109	83	122	95	1 633	2 292	10 068

2.3. PĒC PAŠU KAPITĀLA METODES UZSKAITĪTI IEGULDĪJUMI

ES, ko pārstāv Komisija, līdzdalība Eiropas Investīciju fondā (EIF) tiek uzskatīta par saistīto dalību, uzskaitē izmantojot pašu kapitāla metodi. EIF ir ES finanšu iestāde, kuras specializācija ir riska kapitāla un garantiju sniegšana maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU). EIF atrodas Luksemburgā un darbojas kā privātā un publiskā sektora partnerība, kuras dalībnieki ir Eiropas Investīciju banka (EIB), ES un finanšu iestāžu grupa. 2017. gada 31. decembrī ES līdzdalība EIF bija 29,7 % (2016. g. 28,1 %), kā arī ES piederēja 29,7 % balsstiesību (2016. g. 28,1 %). Saskaņā ar tā statūtiem EIF ir pienākums iekļaut tiesību aktos noteiktās rezervēs vismaz 20 % no tā gada neto rezultāta, līdz kopējā rezerve sasniedz 10 % no parakstītā kapitāla. Šī rezerve nav pieejama sadalei.

<i>Miljonos EUR</i>	
	Eiropas Investīciju fonds
Līdzdalība 31.12.2016.	528
<i>Iemaksas</i>	44
<i>Saņemtās dividendes</i>	(7)
<i>Daļa neto rezultātā</i>	21
<i>Daļa neto aktīvos</i>	(6)
Līdzdalība 31.12.2017.	581

Turpmāk minētās uzskaites vērtības tiek attiecinātas uz ES, pamatojoties uz tās līdzdalības īpatsvaru:

<i>Miljonos EUR</i>		
	31.12.2017.	31.12.2016.
	Kopā EIF	Kopā EIF
<i>Aktīvi</i>	2 488	2 301
<i>Saistības</i>	(532)	(423)
<i>Ieņēmumi</i>	263	240
<i>Izdevumi</i>	(153)	(118)
<i>Pārpalikums/(deficīts)</i>	110	122

Iepriekš apkopotās finanšu informācijas saskaņošanu ar līdzdalības EIF uzskaites vērtību skatiet turpmāk tekstā.

<i>Miljonos EUR</i>		
	31.12.2017.	31.12.2016.
<i>Saistītās puses neto</i>	1 956	1 878
EK līdzdalība EIF	29.7 %	28.1 %
<i>Uzskaites vērtība</i>	581	528

2017. gada 31. decembrī ES, ko pārstāv Komisija, bija iemaksājusi 20 % no tās parakstītajām daļām EIF kapitālā, un nepieprasītā summa ir norādīta turpmāk.

<i>Miljonos EUR</i>		
	Kopējais EIF kapitāls	ES parakstītā daļa
<i>Kopējais pamatkapitāls</i>	4 500	1 337
<i>Iemaksātais</i>	(900)	(267)
Nepieprasītais	3 600	1 070

2.4. FINANŠU AKTĪVI

Miljonos EUR			
	Skaidrojums	31.12.2017.	31.12.2016.
Ilgtermiņa finanšu aktīvi			
Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi	2.4.1	11 758	9 131
Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā	2.4.2	16	—
Aizdevumi	2.4.3	48 205	53 116
		59 980	62 247
Īstermiņa finanšu aktīvi			
Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi	2.4.1	1 873	1 311
Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā	2.4.2	6	0
Aizdevumi	2.4.3	6 776	2 361
		8 655	3 673
Kopā		68 635	65 920

2.4.1. Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi

Miljonos EUR		
	31.12.2017.	31.12.2016.
BUFI ieguldījumi	2 158	2 013
Likvidējamā EOTK	1 658	1 685
Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka	188	188
	4 004	3 886
Garantiju fondi budžeta garantijām:		
ESIF galvojuma fonds	3 414	948
Garantiju fonds ārējai darbībai	2 199	2 069
	5 613	3 017
Finanšu instrumenti, kurus finansē no ES budžeta:		
“Apvārsnis 2020”	1 730	1 213
Riska daļišanas finanšu mehānisms	665	719
ETF mehānisms jaunuzņēmumiem	483	476
Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments	482	483
Eiropas Fonds Dienvidaustrumu Eiropai	119	118
Riska kapitāla darījumi	113	132

	<i>Miljonos EUR</i>	
	31.12.2017.	31.12.2016.
Citi	422	398
	4 014	3 539
Kopā	13 632	10 442
<i>Ilgtermiņa</i>	11 758	9 131
<i>Īstermiņa</i>	1 873	1 311

No kopējās summas EUR 13 632 miljonu apmērā ES rīcībā ir pārdošanai pieejami finanšu aktīvi parāda vērtspapīru veidā (piemēram, obligācijas) par EUR 12 048 miljoniem, pašu kapitāla instrumenti par EUR 1 333 miljoniem un ieguldījumi EIB vienotajā fondā (naudas tirgus fonds) par EUR 251 miljoniem. Parāda vērtspapīrus un ieguldījumus EIB vienotajā fondā galvenokārt izmanto tam, lai īslaicīgi ieguldītu summas, kas piešķirtas ES galvojuma un riska dalīšanas instrumentiem, līdz šie līdzekļi tiek izmantoti, lai izpildītu pieprasītās garantijas.

BUFI ieguldījumi

Provizoriski iekasētie naudas sodi saistībā ar konkurences lietām tiek nodoti īpaši izveidotam fondam (*BUFI* fonds – budžeta naudas sodu fonds), un Komisija iegulda šos līdzekļus parāda instrumentos, kas klasificēti kā pārdošanai pieejami finanšu aktīvi.

Likvidējamā EOTK

Saistībā ar summām par likvidējamo Eiropas Ogļu un tērauda kopien (EOTK) visi pārdošanai pieejamie finanšu aktīvi ir parāda vērtspapīri euro valūtā, kas ir kotēti aktīvā tirgū.

Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka

ES ir finanšu ieguldījumi Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankas (ERAB) kapitālā, kur 2017. gada 31. decembrī ES akciju skaits bija 90 044 (2016. g. 90 044 akcijas), kas ir 3 % no kopējā parakstītā akciju kapitāla. ES parakstījās par akciju kapitālu, kura kopējā summa ir EUR 900 miljoni, no kuriem EUR 713 miljoni pašlaik nav pieprasīti. Saskaņā ar līgumu par ERAB izveidi, akcionāriem jāievēro daži līgumā noteikti ierobežojumi, piemēram, akcijas nevar nodot un to izpiršanas maksa nedrīkst pārsniegt sākotnējās iegādes izmaksas.

ES novērtē ieguldījumus ERAB atbilstoši patiesajai vērtībai. Jo īpaši dēļ iepriekš norādītajiem līgumā noteiktajiem ierobežojumiem, sākotnējās iegādes izmaksas uzskata par labāko patiesās vērtības aplēsi. Lai gan ERAB akcijas netiek kotētas biržās, nesen ir notikuši darījumi ieguldījumu saņēmēja pašu kapitālā (kapitāla pārdošana par nominālvērtību), apliecinot, ka šajā situācijā izmaksas ir labākā patiesās vērtības aplēse.

GARANTIJU FONDI BUDŽETA GARANTIJĀM

ESIF galvojuma fonds

Saskaņā ar ESIF regulu ESIF galvojuma fonds ir izveidots, lai nodrošinātu likviditātes rezerves iespējamo zaudējumu gadījumā, kas EIB var rasties saistībā ar tās finansēšanas un ieguldījumu darbībām, uz kurām saskaņā ar ESIF līgumu ir attiecināms ESIF ES galvojums – skatīt **4.1.1.** skaidrojumu. ESIF Garantiju fondu finansē no iemaksām no ES budžeta. Tam tiek piešķirta arī peļņa no ieguldīto garantiju fondu līdzekļiem, ieņēmumi, ko ES saņēmusi kā atlīdzību par garantiju saskaņā ar ESIF nolīgumu, un summas, ko EIB atguvusi no saistības nepilno debitoriem attiecībā uz iepriekšējiem garantiju pieprasījumiem. Fondu pārvalda Komisija, kas ir pilnvarota ieguldīt ESIF Garantiju fonda aktīvus finanšu tirgos saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu, ievērojot atbilstošos piesardzības noteikumus. ESIF Garantiju fonds savu darbību uzsāka 2016. gada aprīlī. Saskaņā ar ESIF regulu, ko grozīja 2017. gada decembrī (Regula (ES) 2017/2396), tajā tiks veikti uzkrājumi, pakāpeniski sasniedzot EUR 9,1 miljardu, proti, 35 % no visām ES ESIF galvojuma saistībām.

Garantiju fonds ārējai darbībai

Garantiju fonds ārējai darbībai sedz no ES budžeta garantētus aizdevumus, jo īpaši EIB aizdevumu darbības ārpus ES, kuras finansē no EIB pašu resursiem, aizdevumus makrofinansālām atbalstam (MFA), kā arī *Euratom* aizdevumus ārpus ES – skatīt 4.1.1. skaidrojumu. Tas ir ilgtermiņa instruments (ilgtermiņa daļa ir EUR 2 078 miljoni), ko pārvalda EIB un kas ir paredzēts tādu ES garantētu aizdevumu segšanai, kuriem netiek pildītas saistības. Fonda līdzekļus veido maksājumi no ES budžeta, tādu procentu ieņēmumi, kas tiek maksāti par fonda aktīvu ieguldījumiem, un summas, kas atgūtas no debitoriem, kuri nepilda saistības un kuru gadījumā fondam ir jānācies izmantot savu galvojumu. Fondā ir jāuztur tāda mērķa summa, kas ir 9 % no gada beigās neatmaksātajiem garantētajiem aizdevumiem. Starpību starp mērķa summu un fonda aktīvu vērtību gada beigās sedz no ES budžeta n+2 gadā, savukārt jebkāds pārpalikums tiek atmaksāts ES budžetā.

FINANŠU INSTRUMENTI, KURUS FINANSĒ NO ES BUDŽETA

Visu no budžeta finansēto finanšu instrumentu pārskats ir pieejams dokumentā “Finanšu pārskatu diskusija un analīze”.

“Apvārsnis 2020”

Saskaņā ar ES regulu par “Apvārsnis 2020” izveidi, kas ir pamatprogramma pētniecībai un inovācijām (2014.–2020. gadam), ir izveidoti jauni finanšu instrumenti, lai veicinātu tādu uzņēmumu piekļuvi finansējumam, kas darbojas pētniecības un inovāciju jomā. Šie instrumenti ir: *InnovFin aizdevumu un galvojuma pakalpojums pētniecībai un inovācijai*, saskaņā ar kuru Komisijai ir dalīts finanšu risks saistībā ar portfeli, ko veido jaunas EIB finansēšanas darbības; *InnovFin MVU galvojums, tostarp instruments MVU iniciatīvai saistībā ar neierobežotām garantijām (SIUGI)* – garantiju mehānismi, ko pārvalda EIF, sniedzot garantijas un kontrgarantijas finanšu starpniekiem par jauniem aizdevumu portfeliem (saskaņā ar SIUGI Komisijai ir dalīts finanšu risks saistībā ar garantiju, kas piešķirta kopīgi ar dalībvalstīm, EIF un EIB); un *InnovFin kapitāla finansēšanas mehānisms pētniecībai un inovācijai*, kas nodrošina ieguldījumus riska kapitāla fondos un ko pārvalda EIF.

Riska dalīšanas finanšu mehānisms

Riska dalīšanas finanšu mehānismu (RDFM) pārvalda EIB, un Komisijas ieguldījumu portfelis tiek izmantots, lai veidotu uzkrājumus finanšu riskam aizdevumiem un galvojumu, ko EIB piešķirusi atbilstīgiem pētniecības projektiem. Kopumā RDFM piešķirtie ES budžeta līdzekļi 2007.–2013. gada DFS ietvaros nepārsniedza EUR 1 miljardu. 2014.–2020. gada DFS ietvaros RDFM nav paredzētas jaunas budžeta iemaksas. ES vispārējais risks ir ierobežots un nepārsniedz summu, ko tā iemaksā mehānismā.

ETF mehānisms jaunuzņēmumiem

Šie ir kapitāla instrumenti, kas EIF aizbildnībā tika finansēti no programmas izaugsmei un nodarbinātībai, MAP programmas, CIP programmas un tehnoloģiju pārneses izmēģinājumu projekta; tie sniedz atbalstu MVU jaunuzņēmumu izveidei un finansēšanai, veicot ieguldījumus piemērotos specializētos riska kapitāla fondos.

Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments

Saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1316/2013 ir izveidots Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (EISI) parāda instruments, kura mērķis ir veicināt infrastruktūras projektu piekļuvi finansējumam transporta, telekomunikāciju un enerģētikas nozarēs. To pārvalda EIB nolīguma ar ES ietvaros. EISI parāda finanšu instruments ir aizdevumu garantijas instruments TEN-T projektu (LGTT) un projektu obligāciju iniciatīvas (PBI) izmēģinājuma posma turpinājums. Sākot no 2016. gada 1. janvāra, LGTT un PBI portfelis tika apvienots EISI finanšu instrumentā. Tas piedāvā riska dalīšanu parāda finansēšanai prioritārā un subordinētā parāda vai garantijas veidā, kā arī atbalstu projektu obligācijām.

2.4.2. Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā

Miljonos EUR

Atvasinātā instrumenta veids	31.12.2017.		31.12.2016.	
	Nosacītā summa	Patiesā vērtība	Nosacītā summa	Patiesā vērtība
Ārvalstu valūtas regulētā tirgū netirgots nākotnes līgums	634	6	50	0
ESIF galvojums pašu kapitāla portfelim	258	16	—	—
Kopā	892	23	50	0
Ilgtermiņa	258	16	—	—
Īstermiņa	634	6	50	0

ES noslēdza divus ārvalstu valūtas regulētā tirgū netirgotus nākotnes līgumus, lai ierobežotu ārvalstu valūtas risku, kas saistīts ar ASV dolāros denominētiem parāda vērtspapīriem, kuri tiek turēti ESIF galvojuma fondā. Saskaņā ar šiem ārvalstu valūtas regulētā tirgū netirgotajiem nākotnes līgumiem ES piegādā līgumā noteikto nosacīto summu ārvalstu valūtā ("maksāšanas pozīcija") un saņem nosacīto summu EUR valūtā ("saņemšanas pozīcija") termiņa beigās. Šie atvasināto instrumentu līgumi tiek novērtēti patiesajā vērtībā bilances datumā un klasificēti kā finanšu aktīvi vai finanšu saistības to patiesajā vērtībā pārpalikuma vai deficīta aprēķinā atkarībā no tā, vai to patiesā vērtība ir pozitīva vai negatīva. 2017. gada 31. decembrī bija aktīvs tikai viens regulētā tirgū netirgots nākotnes līgums, kā rezultātā patiesā vērtība bija pozitīva – EUR 6 miljoni (PV hierarhijas 2. līmenis), un tāpēc tā patiesā vērtībā pārpalikuma vai deficīta aprēķinā tika atzīta finanšu aktīvos.

ESIF ES galvojums, kas tika dots EIB grupai saistībā ar kapitālieguldījumu portfeļiem, ir klasificēts kā atvasināts instruments un pēc patiesās vērtības iekļauts pārpalikuma vai deficīta aprēķinā kā finanšu aktīvi vai saistības (PV hierarhijas 3. līmenis), skatīt 4.1.1. skaidrojumu. 2017. gada 31. decembrī EIB un EIF apmaksāto kapitālieguldījumu summa bija EUR 258 miljoni, un ESIF ES galvojuma summa attiecībā uz ESIF kapitāla portfeli bija EUR 16 miljoni.

Patiesajā vērtībā novērtēto finanšu aktīvu patiesās vērtības hierarhija

Miljonos EUR

	31.12.2017.	31.12.2016.
1. līmenis. Aktīvos tirgos kotētas cenas	11 983	8 910
2. līmenis. Novērojami dati, kas nav kotētās cenas	510	231
3. līmenis. Novērtēšanas metodes, izmantojot datus, kuru pamatā nav novērojami tirgus dati	1 161	1 302
Kopā	13 654	10 442

Šajā periodā starp 1. un 2. līmeni nebija pārvedumu.

Tādu finanšu aktīvu saskaņošana, kas novērtēti ar novērtēšanas metodēm, izmantojot datus, kuru pamatā nav novērojami tirgus dati (3. līmenis)

Miljonos EUR

Sākuma atlikums 31.12.2016.	1 302
Pirkšana un pārdošana	39

	Miljonos EUR
Perioda peļņa vai zaudējumi, kas atzīti finanšu ienākumos vai finansējuma izmaksās	(21)
Peļņa vai zaudējumi, kas atzīti neto aktīvos	30
Pārvedumi uz 3. līmeni	—
Pārvedumi no 3. līmeņa	(188)
Citi	—
Beigu atlikums 31.12.2017.	1 161

2.4.3. Aizdevumi

	Skaidrojums	31.12.2017.	31.12.2016.
Aizdevumi finansiālai palīdzībai	2.4.3.1	54 844	55 134
Citi aizdevumi	2.4.3.2	137	343
Kopā		54 981	55 477
Ilgtermiņa		48 205	53 116
Īstermiņa		6 776	2 361

2.4.3.1. Aizdevumi finansiālai palīdzībai

	EFSM	Maksājumu bilance	MFA	Euratom	Likvidējamā Augstā iestāde	Kopā
Kopā 31.12.2016.	47 456	4 272	2 964	252	191	55 134
Jauni aizdevumi	—	—	1 013	50	—	1 063
Atmaksa	—	(1 150)	(58)	(51)	(76)	(1 335)
Valūtas maiņas starpības	—	—	—	(1)	(7)	(8)
Uzskaites vērtības pārmaiņas	0	(8)	5	0	(8)	(11)
Vērtības samazinājums	—	—	—	—	—	—
Kopā 31.12.2017.	47 456	3 114	3 924	250	100	54 844
Ilgtermiņa	42 300	1 700	3 846	203	96	48 144
Īstermiņa	5 156	1 414	78	47	5	6 700

Finansiālās palīdzības aizdevumu, tostarp aizdevumu likvidējamajai Augstajai iestādei, nominālvērtība 2017. gada 31. decembrī bija EUR 54 093 miljoni (2016. g. EUR 54 373 miljoni). Uzskaites vērtības izmaiņas atbilst uzkrāto procentu izmaiņām.

EFSM dod iespēju piešķirt finanšu palīdzību dalībvalstīm, kas ir nonākušas grūtībās vai kam draud lielas problēmas, ko izraisījuši ārkārtas apstākļi, kurus dalībvalsts nevar kontrolēt. Palīdzība var būt aizdevuma vai kredītlīnijas veidā. Saskaņā ar ECOFIN padomes 2010. gada 9. maija secinājumiem mehānisms tiek ierobežots un nepārsniedz EUR 60 miljardus, bet juridisks ierobežojums attiecas uz aizdevuma vai kredītlīnijas neatmaksāto summu, ierobežojot to līdz starpībai, kas ir pieejama saskaņā ar pašu resursu maksimālo apmēru. Aizņēmumus, kas saistīti ar aizdevumiem, kuri izmaksāti EFSM ietvaros, garantē no ES budžeta. Netiek plānots, ka EFSM tiks iesaistīts jaunās finansēšanas programmās vai lai noslēgtu jaunus aizdevuma mehānisma nolīgumus.

MB mehānisms ir uz politiku balstīts finanšu instruments, kas sniedz vidēja termiņa finanšu palīdzību ES dalībvalstīm, kuras nav ieviesušas euro. Tas dod iespēju piešķirt aizdevumus dalībvalstīm, kam ir vai kam nopietni draud grūtības saistībā ar maksājumu bilanci vai kapitāla plūsmu. Saskaņā ar instrumentu piešķirtā maksimālā aizdevuma summa ir ierobežota un nepārsniedz EUR 50 miljardus. Aizņēmumus, kas saistīti ar MB aizdevumiem, garantē no ES budžeta.

MFA ir uz politiku balstīts finanšu instruments, lai sniegtu nesaistītu un nenoteiktu maksājumu bilances un/vai budžeta atbalstu partnervalstīm, kas pašlaik izmanto SVF programmu. Tas ietver vidēja termiņa vai ilgtermiņa aizdevumus vai dotācijas, vai abu minēto maksājumu atbilstīgu apvienojumu un parasti papildina finansējumu, kas tiek nodrošināts saistībā ar SVF atbalstītu korekciju un reformu programmu. Garantiju šiem aizdevumiem piešķir Garantiju fonds ārējai darbībai. 2017. gadā atbilstoši MFA tika izmaksāti jauni aizdevumi par EUR 1 013 miljoniem, no kuriem EUR 600 miljonus izmaksāja Ukrainai, EUR 300 miljonus Tunisijai, EUR 100 miljonus Jordānijai un EUR 13 miljonus Gruzijai. 2017. gada 31. decembrī vēl EUR 460 miljoni saistībā ar aizdevuma mehānisma vienošanos MFA ietvaros tika piešķirti Tunisijai (EUR 300 miljoni), Jordānijai (EUR 100 miljoni) un Moldovai (EUR 60 miljoni), bet šī summa vēl nav izmaksāta – skatīt 4.1.2. skaidrojumu. Pieejamības periodā, kas beidzās 2018. gada janvārī, Ukraina nepieprasīja atlikušos EUR 600 miljonus, kas tai bija pieejami saskaņā ar MFA aizdevumu mehānisma nolīgumu.

Eiropas Atomenerģijas kopiena (*Euratom*, ko pārstāv Komisija) piešķir aizdevumus gan dalībvalstīm, gan citām valstīm, gan to struktūrām projektu finansēšanai saistībā ar iekārtām enerģētikas jomā. 2017. gada 31. decembrī aizdevumi EUR 250 miljonu apmērā tika piešķirti projektiem Ukrainā, bet šī summa vēl nav izmaksāta – skatīt 4.1.2. skaidrojumu. Attiecībā uz *Euratom* aizdevumiem no trešām personām ir saņemtas garantijas par EUR 250 miljoniem (2016. g. EUR 252 miljoniem).

Likvidējamās EOTK aizdevumi nav aizdevumi finansiālai palīdzībai, bet gan parādzīmes, lai naudas plūsma atbilstu aizņēmumiem. Tomēr līdzīgi kā ar aizdevumiem finansiālai palīdzībai, tie tika piešķirti projektu finansēšanai, izmantojot aizņemtus līdzekļus atbilstīgi EOTK līguma 54. un 56. pantam.

Aizdevumu efektīvās procentu likmes (izteiktas kā procentu likmju diapazons)

	31.12.2017.	31.12.2016.
Makrofinansiālais atbalsts (MFA)	0 % — 4,54 %	0 % — 4,54 %
<i>Euratom</i>	0,08 % — 5,76 %	0 % — 5,76 %
Maksājumu bilance (MB)	2,88 % — 3,38 %	2,37 % — 3,37 %
Eiropas finanšu stabilizācijas mehānisms (EFSM)	0,62 % — 3,75 %	0,62 % — 3,75 %
Likvidējamā EOTK	5,23 % — 5,81 %	5,23 % — 5,81 %

2.4.3.2. Citi aizdevumi

	Miljonos EUR	
	31.12.2017.	31.12.2016.
Aizdevumi ar īpašiem nosacījumiem	78	93
Likvidējamās EOTK aizdevumi mājokļa iegādei	4	5
Terminnoguldījumi uz laiku no 3 līdz 12 mēnešiem	55	245
Kopā	137	343
Ilgtermiņa	61	77
Īstermiņa	76	266

Citu aizdevumu nominālvērtība 2017. gada 31. decembrī bija EUR 561 miljons (2016. g. EUR 673 miljoni).

Ar īpašiem nosacījumiem piešķirti aizdevumi tiek piešķirti ar preferenciālām likmēm sadarbības ietvaros ar valstīm, kas nav dalībvalstis.

Citu aizdevumu vērtības samazinājums

	Miljonos EUR					
	31.12.2016.	Palielinājumi	Apvērse	Norakstīšana	Citi	31.12.2017.
Aizdevumi ar īpašiem nosacījumiem	7	0	—	—	—	8
Pārņemtie aizdevumi	332	100	(0)	—	—	432
Kopā	339	101	(0)	—	—	440

Pārņemtie aizdevumi ir neatmaksātie aizdevumi, kurus piešķirusi EIB, kuri ir garantēti no ES budžeta un visas tiesības uz kuriem ir pārņēmusi ES pēc maksājuma no galvojuma fonda ārējai darbībai. Šo aizdevumu vērtība ir pilnā mērā samazinājusies par EUR 432 miljoniem (2016. g. EUR 332 miljoniem). 2017. gadā pieprasīto galvojuma summu daļēji sedza no finanšu uzkrājumiem, kas tika izveidoti iepriekšējos gados. Saskaņā ar ES un EIB līgumu EIB uzņemas piedziņas procesu ES vārdā, lai atgūtu visas nesamaksātās summas.

2.5. PRIEKŠFINANSĒJUMS

	Miljonos EUR		
	Skaidrojums	31.12.2017.	31.12.2016.
Ilgtermiņa priekšfinansējums			
Priekšfinansējums	2.5.1	21 939	20 219
Citi avansa maksājumi dalībvalstīm	2.5.2	3 018	1 651
Iemaksa trasta fondos		64	31
		25 022	21 901
Īstermiņa priekšfinansējums			
Priekšfinansējums	2.5.1	22 361	21 386
Citi avansa maksājumi dalībvalstīm	2.5.2	1 645	2 183
		24 005	23 569
Kopā		49 027	45 470

Priekšfinansējuma summām dažādās programmās ir jābūt pietiekamām, lai saņēmējam nodrošinātu projekta sākšanai nepieciešamo finansējumu, vienlaikus aizsargājot ES finanšu intereses un ņemot vērā juridiskos, darbības un izmaksu efektivitātes ierobežojumus. Komisija ir pienācīgi ņēmusi vērā visus šos elementus, lai uzlabotu turpmākus pasākumus saistībā ar priekšfinansējumu.

2.5.1. Priekšfinansējums

	Miljonos EUR					
	Bruto summa	Noskaidroti, veicot noslēgumu	Neto summa 31.12.2017.	Bruto summa	Noskaidroti, veicot noslēgumu	Neto summa 31.12.2016.
Dalīta pārvaldība						
ELFLA un citi lauku attīstības instrumenti	3 735	—	3 735	3 955	—	3 955
ERAF un KF	20 561	(5 678)	14 883	19 858	(4 727)	15 131

	Miljonos EUR					
	Bruto summa	Noskaidroti, veicot noslēgumu	Neto summa 31.12.2017.	Bruto summa	Noskaidroti, veicot noslēgumu	Neto summa 31.12.2016.
ESF	6 792	(1 182)	5 610	6 477	(617)	5 860
Citi	5 037	(2 267)	2 770	4 219	(2 393)	1 826
	36 125	(9 127)	26 998	34 509	(7 737)	26 772
Tieša pārvaldība						
Īsteno:						
Komisija	12 165	(8 331)	3 834	12 424	(8 843)	3 581
ES izpildaģentūras	13 843	(8 749)	5 094	13 136	(8 348)	4 788
Trasta fondi	440	(212)	228	142	(82)	60
	26 447	(17 292)	9 155	25 701	(17 273)	8 429
Netieša pārvaldība						
Īsteno:						
Citas ES aģentūras un struktūras	723	(148)	575	616	(157)	459
Trešās valstis	1 586	(956)	630	1 861	(1 135)	726
Starptautiskas organizācijas	9 000	(5 879)	3 121	7 230	(4 432)	2 797
Citi subjekti	7 753	(3 933)	3 820	6 498	(4 077)	2 422
	19 062	(10 916)	8 146	16 206	(9 801)	6 404
Kopā	81 635	(37 335)	44 300	76 416	(34 811)	41 605
Ilgtermiņa	21 939	—	21 939	20 219	—	20 219
Īstermiņa	59 696	(37 335)	22 361	56 197	(34 811)	21 386

Priekšfinansējums ir izmaksātā nauda un tādējādi maksājumu apropriāciju izpilde. Kā izklāstīts 1.5.7. skaidrojumā, šie ir avansa maksājumi un vēl nav uzskaitīti izdevumos. Tādējādi, lai gan priekšfinansējums samazina neapmaksāto RAL (skatīt 5.1. skaidrojumu), tie ir izdevumi, kas vēl jāatzīst finanšu darbības rezultātu pārskatā.

2007.–2013. gada plānošanas perioda slēgšana un pakāpeniska 2014.–2020. gada perioda programmu izveidošana būtiski ietekmē summas bilancē: priekšfinansējums saistībā ar vecajām programmām samazinās, jo tiek apstiprinātas izmaksas, programmas beidzot, bet saistībā ar jauno plānošanas periodu ir izmaksātas jaunas priekšfinansējuma summas.

Attiecībā uz dalīto pārvaldību šī pāreja starp plānošanas periodiem izskaidro arī pārmaiņas īstermiņa un ilgtermiņa atlikumos. Attiecībā uz 2014.–2020. gada plānošanas periodu sākotnēji izmaksātais priekšfinansējums tiek uzrādīts kā ilgtermiņa, bet ikgadējais priekšfinansējums tiek iegrāmatots kā īstermiņa.

EUR 0,9 miljardu pieaugums citai dalītai pārvaldībai attiecas uz ESSF (Eiropas Savienības Solidaritātes fondu) – galvenokārt, lai atbalstītu atjaunošanas darbus pēc zemestrīcēm Itālijas Abruco, Lacio, Markes un Umbrijas reģionos.

Saistībā ar tiešo pārvaldību priekšfinansējuma summas galvenokārt attiecas uz pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” un Eiropas infrastruktūras savienības instrumentu.

Netiešās pārvaldības priekšfinansējums galvenokārt attiecas uz iekšējās politikas programmām, piemēram, *Erasmus*, *Galileo* un *EGNOS*, kā arī uz ar ārējām attiecībām saistītiem instrumentiem, piemēram, EKI (Eiropas Kaimiņattiecību instrumentu), ASI (Attīstības sadarbības instrumentu) un humāno palīdzību.

Par priekšfinansējumu saņemtās garantijas

Tās ir garantijas, ko Komisija atsevišķos gadījumos pieprasa no saņēmējiem, kas nav dalībvalstis, izmaksājot avansa maksājumus (priekšfinansējumu). Šāda veida garantijām tiek uzrādītas divas vērtības – nominālā un aktuālā vērtība. Nominālo vērtību pamatojošais notikums ir saistīts ar garantijas esību. Garantiju pamatojošais notikums saistībā ar aktuālo vērtību ir priekšfinansējuma maksājums un/vai mijieskaits pēc tam. 2017. gada 31. decembrī tādu garantiju nominālā vērtība, kas saņemtas saistībā ar priekšfinansējumu, bija EUR 620 miljoni, bet to aktuālā vērtība bija EUR 462 miljoni (2016. g. attiecīgi EUR 683 miljoni un EUR 496 miljoni).

Atsevišķas priekšfinansējuma summas, kas izmaksātas saskaņā ar Septīto pamatprogramma pētniecībai, tehnoloģiju attīstībai un demonstrējumu pasākumiem (PP7) un pamatprogrammu "Apvārsnis 2020", faktiski sedz Dalībnieku garantiju fonds (PGF). PGF ir savstarpēja izdevīguma instruments, kas izveidots, lai segtu riskus saistībā ar saņēmēju neveiktiem maksājumiem PP7 un "Apvārsnis 2020" netiešo darbību īstenošanas laikā. Visi to netiešo darbību dalībnieki, kas saņem dotācijas no ES, iemaksā DGF kapitālā 5 % no kopējās saņemtās summas.

2017. gada 31. decembrī priekšfinansējuma summas, ko sedza PGF, bija EUR 1,9 miljardi (2016. g. EUR 1,8 miljardi). ES (ko pārstāv Komisija) darbojas kā izpildītājs PGF dalībnieku vārdā, bet fonds pieder tā dalībniekiem.

Gada beigās PGF kopējie aktīvi bija EUR 1 997 miljoni (2016. g. EUR 1 951 miljoni). PGF aktīvi ir arī finanšu aktīvi, kurus pārvalda Komisijas Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts. Tā kā PGF ir atsevišķs subjekts, fonda aktīvi netiek konsolidēti ES gada finanšu pārskatos.

2.5.2. Citi avansa maksājumi dalībvalstīm

	<i>Miljonos EUR</i>	
	31.12.2017.	31.12.2016.
<i>Avansa maksājumi dalībvalstīm par finanšu instrumentiem dalītā pārvaldībā</i>	2 768	2 534
<i>Atbalsta shēmas</i>	1 895	1 300
Kopā	4 663	3 834
<i>Ilgtermiņa</i>	3 018	1 651
<i>Īstermiņa</i>	1 645	2 183

Avansa maksājumi dalībvalstīm par finanšu instrumentiem dalītā pārvaldībā

Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondu) programmu ietvaros dalībvalstīm var veikt avansa maksājumus no ES budžeta, lai tās varētu veikt iemaksas finanšu instrumentos (t. i., aizdevumus, kapitāla ieguldījumus vai garantijas). Par šo finanšu instrumentu izveidi un pārvaldību atbild dalībvalstis, nevis Komisija. Tomēr šiem instrumentiem neizlietotie naudas līdzekļi gada beigās nonāk ES īpašumā (tāpat kā viss priekšfinansējums), un tādējādi tos ES bilancē uzrāda kā aktīvus.

2014.–2020. gada periods:

Saskaņā ar kohēzijas politiku dalībvalstis ir iemaksājušas summu EUR 3 714 miljonu apmērā, un tiek lēsts, ka no šīs summas 2017. gada 31. decembrī būs vēl jāizmanto EUR 2 760 miljoni. Tas ietver dalībvalstu iemaksas MVU iniciatīvā – instrumentā, kura mērķis ir stimulēt papildu aizdevumus MVU no banku sektora (izmaksāti EUR 966 miljoni, no kuriem EUR 315 miljoni tiek novērtēti kā vēl neīstenoti).

Lauku attīstībai gada beigās joprojām ir neizmantoti EUR 8 miljoni.

2007.-2013. gada periods:

Ar kohēzijas politiku saistītās summas tiek uzskatītas par izmantotām vai pārdalītām citiem pasākumiem, tāpēc 2017. gada 31. decembrī bilancē aktīvu nav. Jānorāda, ka faktisko īstenošanu dažādos instrumentos izskatīs kā daļu no programmu slēgšanas procesa.

Atbalsta shēmas

Līdzīgā kārtā dalībvalstu dažādās atbalsta shēmās (valsts atbalsts, ELGF tirgus pasākumi vai ELFLA ieguldījumu pasākumi) veiktos avansa maksājumus, kas nav izmantoti līdz gada beigām, grāmato kā aktīvus ES bilancē. Komisija aplēsusi šo avansa maksājumu vērtību, pamatojoties uz dalībvalstu sniegto informāciju; rezultātā iegūtās summas ir iekļautas apakšpozīcijā "Atbalsta shēmas".

2014.-2020. gada periods:

Tika lēsts, ka gada beigās neizmantotās kohēzijas politikas summas ir EUR 680 miljoni un lauksaimniecības politikas – EUR 904 miljoni.

2007.-2013. gada periods:

Saskaņā ar aplēsēm EUR 311 miljoni (2016. g. EUR 461 miljoni), kas ir lauksaimniecības politikas kontekstā veiktie avansa maksājumi, palika neizlietoti 2017. gada beigās.

2.6. AR KOMERCIĀLU APMAIŅU SAISTĪTI DEBITORU PARĀDI UN AR KOMERCIĀLU APMAIŅU NESAISTĪTAS ATGŪSTAMĀS SUMMAS

<i>Miljonos EUR</i>			
	Skaidrojums	31.12.2017.	31.12.2016.
Ilgtermiņa			
Atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu	2.6.1	594	700
Debitoru parādi no darījumiem, kas saistīti ar komerciālu apmaiņu	2.6.2	17	16
		611	717
Īstermiņa			
Atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu	2.6.1	11 065	10 347
Debitoru parādi no darījumiem, kas saistīti ar komerciālu apmaiņu	2.6.2	689	558
		11 755	10 905
Kopā		12 366	11 621

2.6.1. Atgūstamās summas no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu

<i>Miljonos EUR</i>			
	Skaidrojums	31.12.2017.	31.12.2016.
Ilgtermiņa			
Dalībvalstis	2.6.1.1	594	700
		594	700

Miljonos EUR			
	Skaidrojums	31.12.2017.	31.12.2016.
Īstermiņa			
Dalībvalstis	2.6.1.1	6 190	8 162
Konkurences naudas sodi	2.6.1.2	4 225	1 808
Uzkrātie ienākumi un nākamo periodu maksas	2.6.1.3	570	329
Citas atgūstamās summas		81	47
		11 065	10 347
Kopā		11 659	11 047

2.6.1.1. No dalībvalstīm atgūstamās summas

Miljonos EUR		
	31.12.2017.	31.12.2016.
A kontā iekļautie TPR	3 113	3 261
Atsevišķā kontā iekļautie TPR	1 617	1 437
Saņemamie pašu resursi	46	1 764
Vērtības samazinājums	(997)	(753)
Citi	56	36
Pašu resursu atgūstamās summas	3 836	5 745
Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF)	2 280	2 606
Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA)	955	924
Pagaidu lauku attīstības instruments (PLAI)	16	30
Īpašā pirmspievienošanās programma lauksaimniecības un lauku attīstībai (SAPARD)	136	167
Vērtības samazinājums	(804)	(999)
Atgūstamās summas saistībā ar ELGF un lauku attīstību	2 583	2 729
Paredzamā priekšfinansējuma atgūšana	182	293
Samaksātais un atgūstamais PVN	64	41
Citas no dalībvalstīm atgūstamās summas	120	55
Kopā	6 784	8 863
<i>Ilgtermiņa</i>	594	700
<i>Īstermiņa</i>	6 190	8 162

Dalībvalstu ilgtermiņā maksājamās summas attiecas uz neizpildītiem grāmatojumu noskaidrošanas lēmumiem saistībā ar Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu (ELGF) un Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA), kas īstenojami kā gada maksājumi un/vai atliktie maksājumi. Citas atgūstamās summas ietver arī naudas sodus, kas dalībvalstīm piemēroti par ES tiesību aktu pārkāpumiem (EUR 24 miljoni).

Pašu resursu atgūstamās summas

Tradicionālos pašu resursus (TPR), kas sastāv no muitas nodokļiem un cukura nodevām, Komisijas vārdā iekasē dalībvalstis. Dalībvalstis nosaka TPR un informē Komisiju par konstatēto maksājumtiesību summām ikmēneša "A konta" ziņojumos. Noteiktās maksājumtiesības, kas nav iekļautas "A kontos", jo dalībvalstis nav tās atguvušas un nav iesniegts to nodrošinājums (vai arī nodrošinājums ir iesniegts, bet tomēr ir apstrīdēts), ir norādītas pozīcijā "atsevišķs konts". Šo pieprasījumu summa var samazināties, pamatojoties uz dalībvalstu katru gadu sniegto informāciju.

2016. gada 31. decembrī bija ratificētas pašu resursu korekcijas saistībā ar jaunajiem nosacījumiem 2014. gada Pašu resursu lēmumā (PRL) attiecībā uz 2014., 2015. un 2016. gadu, un šīs summas bija jāsaņem 2017. gada 1. janvārī. Saņemamo pašu resursu summa ir saistīta ar 2017. gada 30. novembrī pieņemto budžeta grozījumu Nr. 6/2017. Šīs summas bija jāsaņem 2018. gada janvāra pirmajā darba dienā.

2018. gada 8. martā Eiropas Komisija nosūtīja oficiālu paziņojumu Apvienotajai Karalistei (pārkāpums Nr. 2018/2008), jo tā atsakās nodot ES budžetā muitas nodokļus, lai gan tas noteikts ES tiesību aktos. 2017. gada OLAF ziņojumā konstatēts, ka Apvienotā Karaliste nenomaksāja muitas nodokļus lielā apmērā, importēšanas procesā izmantojot fiktīvus un nepatiesus rēķinus un nepareizas muitas vērtības deklarācijas. Komisija ir aprēķinājusi, ka Apvienotās Karalistes veiktā ES tiesību aktu pārkāpuma rezultātā laikā no 2011. gada novembra līdz 2017. gada decembrim ES budžetam ir nodarīti EUR 2,2 miljardi lieli zaudējumi (neto, no bruto summām EUR 2,7 miljardi atņemot iekasēšanas izmaksas, ko paturēs AK). Par šo summu būs jāmaksā arī kavējuma procenti. Minētās summas nav iekļautas šajā 2017. gada pārskatā, jo saskaņā ar ES grāmatvedības noteikumiem tās tiks atzītas tad, kad būs izpildīti ieņēmumu atzīšanas kritēriji.

Atgūstamās summas saistībā ar ELGF un lauku attīstību

Šajā postenī galvenokārt iekļautas summas, ko dalībvalstis bija parādā svētdiena, 2017. gada 31. decembris un ko dalībvalstis deklarējušas apstiprinājušas svētdiena, 2017. gada 15. oktobris. Tiek aplēstas atgūstamās summas, kas izveidojās pēc minētās deklarācijas laikā līdz 2017. gada 31. decembrim. Komisija arī veic aplēsi par daļēji norakstāmām summām saistībā ar līdzekļu saņēmēju parādiem, kuru atgūšana ir maz ticama. Tas, ka ir veikta šāda korekcija, nenozīmē, ka Komisija atsakās no tiesībām atgūt šīs summas nākotnē. Korekcijā ir arī iekļauts samazinājums 20 % apmērā, kas atbilst summām, ko dalībvalstis drīkst paturēt administratīvo izmaksu segšanai.

2.6.1.2. Atgūstamās summas no konkurences naudas sodiem

	Miljonos EUR	
	31.12.2017.	31.12.2016.
Atgūstamās summas no naudas sodiem, bruto summa	7 679	6 510
Mīnus samaksātās summas	(3 282)	(4 524)
Mīnus norakstītās summas	(172)	(178)
Kopā	4 225	1 808
Ilgtermiņa	—	—
Īstermiņa	4 225	1 808

Atgūstamās summas EUR 4 225 miljonu apmērā attiecas uz naudas sodiem par konkurences noteikumu pārkāpumiem, kas nav iekasētas līdz gada beigām (EUR 4 397 miljoni), no kā atņem norakstītās summas (EUR 172 miljoni). Iekasētās naudas summas galvenokārt attiecas uz naudu no uzņēmumiem, kas tomēr ir iesnieguši lēmuma par naudas sodu pārsūdzību ES tiesās vai kuriem joprojām ir šāda iespēja. Iespējamās saistības tiek norādītas attiecībā uz iespēju, ka šīs summas tiek atmaksātas uzņēmumiem (4.1.4. skaidrojums).

Uzņēmumi, kam piespriests naudas sods un kuri ir iesnieguši pārsūdzību vai plāno to darīt, var veikt provizorisks maksājumus vai uzrādīt Komisijai banku garantijas.

Jāņem vērā, ka no visiem naudas sodiem, kas nebija iekasēti gada beigās, naudas sodiem EUR 942 miljonu apmērā samaksas termiņš bija pēc 2017. gada 31. decembra. Attiecībā uz dažiem naudas sodiem, kas nebija samaksāti līdz gada beigām, Komisija ir pieņēmusi garantijas par kopējo summu EUR 3 124 miljoni (2016. g. EUR 1 012 miljoni). Pēc 2017. gada 31. decembra Komisija ir pieņēmusi papildu garantijas par EUR 880 miljoniem.

Norakstītās summas atspoguļo Komisijas individuālo pieeju tādu naudas sodu izvērtēšanai, kas nav samaksāti vai par kuriem nav iesniegtas garantijas un kurus Komisijas ieskatā nepiedzīs.

Naudas sodu summas palielinājums par konkurences noteikumu pārkāpumiem galvenokārt attiecas uz vienu lielu naudas sodu (EUR 2 424 miljoni), kur attiecīgie uzņēmumi nodrošināja naudas sodu ar Komisijas pieņemtām banku garantijām, proti, naudas sods netiks maksāts, līdz lieta tiks galīgi izlemta tiesā.

2.6.1.3. Uzkrātie ienākumi un nākamo periodu maksas

	Miljonos EUR	
	31.12.2017.	31.12.2016.
Finanšu korekcijas	1	9
Citi uzkrātie ienākumi	327	64
Nākamo periodu maksas darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu	241	256
Kopā	570	329
Ilgtermiņa	—	—
Īstermiņa	570	329

Citi uzkrātie ienākumi ietver EUR 271 miljonu, ko Komisija plāno atgūt no dalībvalstīm kohēzijas jomā. Piedziņa notiks dalībvalstu 2018. gada 15. februārī iesniegto gada pārskatu izpētes un pieņemšanas rezultātā. Šī procedūra dalībvalstu gada pārskatu pieņemšanai kohēzijas jomā tika pirmo reizi ieviesta attiecībā uz 2014.-2020. gada plānošanas periodu.

2.6.2. Debitoru parādi no darījumiem, kas saistīt ar komerciālu apmaiņu

	Miljonos EUR	
	31.12.2017.	31.12.2016.
Ilgtermiņa		
Citi debitoru parādi	17	16
	17	16
Īstermiņa		
Klienti	241	246
Klientu debitoru parādu vērtības samazinājums	(141)	(128)
Nākamo periodu maksas saistībā ar komerciālas apmaiņas darījumiem	259	250
Citi	331	191
	689	558
Kopā	707	574

Iepriekš uzrādītā klientu debitoru parādu vērtības samazināšanās ietver vērtības samazināšanos EUR 68 miljonu apmērā, kas noteikta katram klientam.

2.7. KRĀJUMI

	Miljonos EUR	
	31.12.2017.	31.12.2016.
Zinātniskie materiāli	45	54
Citi	250	111
Kopā	295	165

2.8. NAUDA UN NAUDAS EKVIVALENTI

	Miljonos EUR		
	Skaidrojums	31.12.2017.	31.12.2016.
Konti valstu kasēs un centrālajās bankās		20 078	24 566
Norēķinu konti		152	127
Avansa konti		5	5
Pārvedumi (nauda ceļā)		0	—
Bankas konti budžeta izpildei	2.8.1	20 236	24 698
Nauda, kas pieder finanšu instrumentiem	2.8.2	1 608	1 390
Nauda, kas attiecas uz naudas sodiem	2.8.3	1 234	1 325
Nauda, kas attiecas uz citām iestādēm, aģentūrām un struktūrām		999	1 006
Nauda, kas attiecas uz trasta fondiem		34	167
Kopā		24 111	28 585

2.8.1. *Bankas konti budžeta izpildei un citi termiņnoguldījumi*

Šī pozīcija ietver līdzekļus, kurus Komisija tur savos bankas kontos katrā dalībvalstī un EBTA valstī (valsts kasē vai centrālajā bankā), kā arī komercbanku norēķinu kontos, avansa kontos un kā skaidras naudas līdzekļus sīkiem izdevumiem. Līdzekļu atlikums 2017. gada beigās radās šādu būtisku elementu dēļ:

- attiecībā uz pašu resursiem gada beigu līdzekļu bilancē iekļauta kopējā neto summa EUR 8,9 miljardu apmērā, kas dalībvalstīm tiks atgriezta 2018. gada sākumā, pamatojoties uz budžeta grozījumiem, kas pieņemti 2017. gada beigās,
- papildu naudas sodu summa EUR 0,5 miljardu apmērā, ko Komisija noteikusi par konkurences noteikumu pārkāpumiem un kas galīgi iekasēta 2017. gada beigās, arī ir daļa no gada beigu naudas līdzekļu atlikuma,
- līdzekļu atlikums ietver arī piešķirtās ieņēmumu maksājumu apropriācijas par EUR 8,4 miljardiem.

2.8.2. *Nauda, kas pieder finanšu instrumentiem*

Šajā pozīcijā uzrādītās summas galvenokārt ir saistītas ar naudas ekvivalentiem, ko Komisijas vārdā pārvalda fiduciāri, lai īstenotu noteiktas finanšu instrumentu programmas, kuras tiek finansētas no ES budžeta (skatīt 2.4.1. skaidrojumu). Naudu, kas pieder finanšu instrumentiem, var izmantot tikai noteiktā programmā.

2.8.3. *Nauda, kas attiecas uz naudas sodiem*

Šī ir nauda, kas saņemta saistībā ar Komisijas piemērotajiem naudas sodiem, kuru maksājumu vēl var apstrīdēt. Šīs summas tiek turētas īpašos noguldījuma kontos, kas netiek izmantoti citām darbībām. Ja ir iesniegta pārsūdzība vai nav zināms, vai otra puse iesniegs pārsūdzību, pamatā esošā summa **4.1.4.** skaidrojumā tiek norādīta kā iespējamās saistības.

Kopš 2010. gada visus no jauna provizoriski iekasētos naudas sodus Komisija pārvalda *BUFI* fondā, un tie tiek ieguldīti finanšu instrumentos, kas klasificēti kā pieejami pārdošanai (skatīt **2.4.1.** skaidrojumu).

SAISTĪBAS

2.9. PENSIJAS UN CITI DARBINIEKU PABALSTI

Darbinieku pabalstu shēmas neto saistības

	<i>Miljonos EUR</i>				
	ES ierēdņu pensiju shēma	Citas pensijas pabalstu shēmas	Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma	31.12.2017. Kopā	31.12.2016. Kopā
<i>Noteiktu pabalstu saistības</i>	63 951	1 854	7 756	73 560	67 664
<i>Plāna aktīvi</i>	<i>Neattiecas</i>	(137)	(301)	(438)	(432)
Neto saistības	63 951	1 717	7 455	73 122	67 231

Kopējo darbinieku pabalstu saistību palielinājums galvenokārt izveidojās sakarā ar ES ierēdņu pensiju shēmas neto saistību palielinājumu. Palielinājums pamatā ir izveidojies šādu iemeslu dēļ: papildu tiesības uz pabalstiem, ko saņēma shēmas dalībnieki, pārsniedza pabalstu izmaksas no shēmas, atjaunināti aktuāru pieņēmumi un datu kvalitātes pārskats, ko daļēji kompensēja diskonta likmes pieaugums.

2.9.1. *ES ierēdņu pensiju shēma*

Šīs definētu pabalstu saistības atspoguļo sagaidāmo nākotnes maksājumu pašreizējo vērtību, kas ES ir jāveic, lai nokārtotu darbinieka dienesta laikā radušās pensiju saistības pašreizējā un iepriekšējos periodos. Shēma tiek turpināta, un visi maksājumi, kas katru gadu jāveic no shēmas, katru gadu tiek iekļauti ES budžetā.

Saskaņā ar Civildienesta noteikumu 83. pantu pabalstu maksājumi, kas paredzēti darbinieku pensiju shēmā, tiek veikti no ES budžeta. Shēmai netiek veidoti naudas līdzekļi, bet dalībvalstis kolektīvi garantē šo pabalstu maksājumus. Obligātā pensijas iemaksa tiek atskaitīta no aktīvo biedru pamatalgām, pašlaik 9,8 % apmērā. Šīs iemaksas tiek uzskatītas par gada budžeta ieņēmumiem un kopumā palīdz finansēt ES izdevumus, skatīt arī **3.6.** skaidrojumu.

Pensiju shēmas saistības tika novērtētas, pamatojoties uz darbinieku un pensionēto darbinieku skaitu svētdiena, 2017. gada 31. decembris un minētajā datumā piemērojamo Civildienesta noteikumu normām. Šo novērtējumu veica saskaņā ar 25. SPSGS noteikto metodiku (un attiecīgi arī ES grāmatvedības 12. noteikumu). Kā jau tika norādīts 2016. gada pārskatos, attiecīgie Komisijas dienesti turpināja strādāt 2017. gadā, lai uzlabotu datu apkopošanas metodes un attiecīgi arī pamata datu kvalitāti. Ir panākti uzlabojumi, kas atspoguļoti kopējā darbinieku pabalstu saistību summā. Šis darbs joprojām turpinās.

2018. gadā būs jāpiemēro atjauninātais 12. ES grāmatvedības noteikums, kas pamatojas uz 39. SPSGS. Tāpēc jebkādu izmaiņu ietekme tiks atspoguļota 2018. gada pārskatos.

2.9.2. *Citas pensijas pabalstu shēmas*

Šeit ietilpst pensiju saistības attiecībā uz Komisijas, Tiesas (un Vispārējās tiesas), Revīzijas palātas, Padomes ģenerālsekretāru, Ombuda, Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja un Eiropas Savienības Civildienesta tiesas esošajiem un bijušajiem locekļiem. Šajā pozīcijā ir ietvertas arī saistības attiecībā uz Eiropas Parlamenta deputātu pensijām.

2.9.3. *Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma*

Papildus iepriekš minētajām pensijas pabalstu shēmām tiek vērtētas arī aplēstās ES saistības par kopīgo veselības apdrošināšanas shēmu veselības aprūpes izmaksām, kas jāmaksā periodā pēc tam, kad darbinieks ir pensionējies (atskaitot darbinieku iemaksas). Šo saistību aprēķinā, ko veic, pamatojoties uz ES 12. grāmatvedības noteikumu (EGN), ņem vērā visu aktīvās darbības periodu. Atjauninātais 12. EGN, kas būs spēkā no 2018. gada, atspoguļos 39. SPSGS, un var mainīt šo metodi.

Darbinieku pabalstu pašreizējās vērtības pārmaiņas attiecībā uz noteiktu pabalstu saistībām

Definētu pabalstu saistību pašreizējā vērtība ir diskontētie plānotie nākotnes maksājumi, neatskaitot plāna aktīvus, kuri ir nepieciešami, lai nokārtotu darbinieka dienesta laikā radušās saistības pašreizējā un iepriekšējos periodos.

Turpmāk ir sniegta analīze par noteiktu pabalstu saistību pārmaiņām kārtējā gada laikā.

	<i>Miljonos EUR</i>			
	ES ierēdņu pensiju shēma	Citas pensijas pabalstu shēmas	Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma	Kopā
Pašreizējā vērtība 31.12.2016.	58 746	1 882	7 036	67 664
<i>Pašreizējās dienesta izmaksas</i>	2 637	87	266	2 990
<i>Procentu izmaksas</i>	1 148	29	134	1 311
<i>Neto aktuārā (peļņa) un zaudējumi</i>	3 616	(86)	394	3 924
<i>Dalībnieku iemaksas</i>	—	—	21	21
<i>Samaksātie pabalsti</i>	(1 417)	(61)	(94)	(1 572)
<i>Saistību palielinājums/(samazinājums) pensijas nodokļu dēļ</i>	(778)	1	—	(777)
Pašreizējā vērtība 31.12.2017.	63 951	1 854	7 756	73 560

Pašreizējās dienesta izmaksas ir noteiktu pabalstu saistību pašreizējās vērtības palielinājums, kas rodas, esošajiem dalībniekiem strādājot kārtējā periodā.

Procentu izmaksas ir noteiktu pabalstu saistību pašreizējās vērtības palielinājums perioda laikā, jo pabalsti par vienu periodu pietuvojas norēķinam.

Neto aktuārā peļņa un zaudējumi ietver:

- pieredzes korekcijas (ietekme, ko radījusi starpība starp iepriekšējiem aktuāra pieņēmumiem 2017. gadam un to, kas faktiski noticis 2017. gadā) un
- ietekmi, ko rada aktuāra pieņēmumu pārmaiņas gan attiecībā uz finanšu pieņēmumiem (piemēram, paredzamais algas palielinājums), gan demogrāfiskajiem pieņēmumiem (piemēram, par mirstības rādītājiem). Šie pieņēmumi tiek regulāri atjaunināti, lai atspoguļotu izmaiņas esošajos apstākļos.

Pabalsti (piemēram, pensijas vai medicīnisko izdevumu kompensācija) ir gada laikā samaksātās summas atbilstīgi shēmas noteikumiem. Šo samaksāto pabalstu dēļ samazinās noteiktu pabalstu saistības, jo tās nākotnē vairs nebūs jāmaksā.

Aktuāra pieņēmumi – darbinieku pabalsti

Turpmāk parādīts aktuāra pieņēmumu princips, ko izmanto, vērtējot divas galvenās ES darbinieku pabalstu shēmas.

	ES ierēdņu pensiju shēma	Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma
2017		
Nominālā diskonta likme	1,9 %	2,0 %
Paredzamais inflācijas līmenis	1,5 %	1,6 %
Faktiskā diskonta likme	0,4 %	0,4 %
Algas pieauguma plānotais līmenis	1,8 %	1,7 %
Medicīnas izmaksu tendenču līmenis	Neattiecas	3,0 %
Pensionēšanās vecums	63/64/66	63/64/66
2016		
Nominālā diskonta likme	1,7 %	1,9 %
Paredzamais inflācijas līmenis	1,4 %	1,5 %
Faktiskā diskonta likme	0,3 %	0,4 %
Algas pieauguma plānotais līmenis	1,2 %	1,1 %
Medicīnas izmaksu tendenču līmenis	Neattiecas	3,0 %
Pensionēšanās vecums	63/64/66	63/64/66

Mirstības rādītāju pamatā ir tabula par ES civildienesta ierēdņu dzīves ilgumu EULT 2018 (2016: Starptautiskā civildienesta ierēdņu dzīves ilguma tabula – ICSLT 2013).

Nominālo diskonta likmi nosaka kā euro valūtā izteiktu nulles kupona ienesīguma vērtību (tā dzēšanas termiņš ir 20 gadi, sākot no 2017. gada decembra, ES ierēdņu pensiju shēmai (PSEO) un 25 gadi kopīgajai veselības apdrošināšanas shēmai). Tiek izmantots inflācijas līmenis, kas ir paredzamais inflācijas līmenis līdzvērtīga perioda laikā. Tas jānosaka empīriski, pamatojoties uz perspektīvām vērtībām, kas izteiktas, izmantojot indeksam piesaistītas obligācijas Eiropas finanšu tirgos. Reālā diskonta likme tiek aprēķināta no nominālās diskonta likmes un paredzamā ilgtermiņa inflācijas līmeņa.

Plāna aktīvu pašreizējās vērtības pārmaiņas

Miljonos EUR

	Citas pensijas pabalstu shēmas	Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma	Kopā
Pašreizējā vērtība 31.12.2016.	139	293	432
Neto pārmaiņas plāna aktīvos	(2)	8	6
Pašreizējā vērtība 31.12.2017.	137	301	438

Piecu gadu tendence

	Miljonos EUR				
	2013. g.	2014. g.	2015. g.	2016. g.	2017. g.
<i>Darbinieku pabalstu saistības</i>	46 818	58 616	63 814	67 231	73 122

Darbinieku pabalstu saistību ievērojamo pieaugumu piecu gadu laikā var lielā mērā izskaidrot ar tādas reālās diskonta likmes samazinājumu, ko izmanto nākotnes naudas plūsmu diskontēšanai. Samazinājums ir saistīts ar pamatā esošiem ekonomikas apstākļiem, īpaši procentu likmju kritumu. Piemēram, saistībā ar galveno ES ierēdņu pensiju shēmu reālā diskonta likme samazinājās no 1,8 % 2013. gada beigās līdz 0,4 % 2017. gada beigās.

Summas, kas ir atzītas finanšu darbības rezultātu pārskatā

	Miljonos EUR			
	ES ierēdņu pensiju shēma	Citas pensijas pabalstu shēmas	Kopīgā veselības apdrošināšanas shēma	Kopā
2017				
<i>Pašreizējās dienesta izmaksas</i>	2 360	89	266	2 715
<i>Procentu izmaksas</i>	1 027	29	134	1 190
<i>Iepriekšējās dienesta izmaksas</i>	—	—	—	—
<i>Pārmaiņas plāna aktīvos</i>	—	(15)	(81)	(96)
Personāla un pensiju izmaksas	3 387	103	318	3 808
Aktuārā peļņa un zaudējumi	3 236	(86)	394	3 544
Kopējā atzītā summa	6 623	17	712	7 353

Kopīgās veselības apdrošināšanas shēmas jutīgums

Ja pieņēmums par medicīnas izmaksu tendenču līmeni mainītos par vienu procentpunktu, tas radītu šādu ietekmi:

	Miljonos EUR	
	Palielinājums par vienu procentpunktu	Samazinājums par vienu procentpunktu
<i>Pašreizējo dienesta izmaksu un procentu izmaksu kopsumma saistībā ar neto periodiskajām medicīnas izmaksām pēc pensionēšanās</i>	166	(141)
<i>Uzkrātās pabalstu saistības par medicīnas izmaksām pēc pensionēšanās</i>	2 538	(1 867)

2.10. UZKRĀJUMI

Miljonos EUR

	Summa 31.12.2016.	Papildu uzkrājumi	Neizmantotās apvērstās summas	Izmantotās summas	Pārvedumi starp kategori- jām	Aplēses pārmaiņas	Summa 31.12.2017.
<i>Tiesas prāvas:</i>							
<i>Lauksaimniecība</i>	149	49	(26)	(122)	—	—	49
<i>Kohēzija</i>	217	2	—	(198)	—	—	20
<i>Citi</i>	102	21	(3)	(2)	—	3	120
<i>Kodolobjektu nojaukšana</i>	1 113	—	—	(32)	—	853	1 934
<i>Finanšu</i>	880	378	(46)	(94)	—	(3)	1 115
<i>Naudas sodi</i>	23	7	(4)	—	—	—	27
<i>Citi</i>	127	191	(39)	(8)	—	1	272
Kopā	2 611	648	(118)	(456)	—	853	3 538
Ilgtermiņa	1 936	440	(30)	(128)	(194)	856	2 880
Īstermiņa	675	208	(88)	(328)	194	(3)	659

Uzkrājumi ir no pagātnes notikumiem izrietošas summas, kuras, iespējams, nākotnē būs jāizmaksā no ES budžeta.

Tiesas prāvas

Šī ir aplēse par summām, kas varētu būt jāmaksā pēc gada beigām saistībā ar vairākām notiekošām tiesas prāvām.

Kodolobjektu nojaukšana

2017. gadā uzkrājuma bāze tika atjaunināta atbilstoši "JRC slēgšanas un atkritumu apsaimniekošanas stratēģijai (D & WMP) – atjaunināta 2017. gadā". Stratēģijas, budžeta un personāla vajadzību pārskats tika veikts kopā ar neatkarīgu D & WMP ekspertu grupu. Tas ir turpmāks pasākums attiecībā uz komentāriem, ko ārēji eksperti pauda JRS D & WM programmas pārskatā 2012. gadā, un rekomendācijām, ar ko 2015. gadā nāca klajā JRC iekšējā revīzija slēgšanas jautājumos. Tajā ir norādītas labākās iespējamās aplēses par budžetu un personālu, kas būs vajadzīgs JRC objektu slēgšanai Isprā, Gēlā, Karlsrūē un Petenā.

Saskaņā ar ES grāmatvedības noteikumiem aplēstos uzkrājumus indeksē atbilstoši inflācijai un tad diskontē līdz to neto pašreizējai vērtībai (izmantojot euro nulles kupona mijmaiņas darījumu procentu likmju līkni). Tā rezultātā 2017. gada 31. decembrī uzkrājumu kopsumma bija EUR 1 934 miljoni, kuru veido summas, kuras paredzēts izmantot 2018. gadā (EUR 30 miljoni) un turpmāk (EUR 1 904 miljoni). Pieaugums par EUR 821 miljoniem salīdzinājumā ar 2016. gada 31. decembri galvenokārt radās dēļ garāka laika perioda (pašlaik aptuveni 40 gadi, bet pirms tam aptuveni 20 gadi).

Jānorāda, ka būtiskas neskaidrības, ar ko ir saistīta kodolobjektu slēgšanas ilgtermiņa plānošana, varētu ietekmēt šo aplēsi, kas varētu būtiski pieaugt nākotnē. Galvenie neskaidrību avoti ir attiecināmi uz slēgtā objekta stāvokli pirms slēgšanas, kodolmateriāliem, atkritumu apsaimniekošanas un iznīcināšanas aspektiem, nepietiekamu vai neeksistējošu valstu tiesiskā regulējuma definīciju, sarežģītu un ilgstošu licenču saņemšanas procesu un nākotnes notikumiem objektu slēgšanas rūpnieciskajā tirgū.

Finanšu uzkrājumi

Tie galvenokārt ir uzkrājumi, kas atbilst aplēstajiem zaudējumiem, kas radīšies saistībā ar garantijām, kuras piešķirtas saskaņā ar dažādiem finanšu instrumentiem, kur pilnvarotās iestādes savā vārdā var izsniegt garantijas, lai gan tas notiek ES uzdevumā un ES uzņemas risku. ES ar garantijām saistītais finanšu risks ir ierobežots, un pakāpeniski tiek uzkrāti finanšu aktīvi, lai segtu garantiju prasības nākotnē. Šajā pozīcijā ir arī iekļauti uzkrājumi nesamaksātiem aizdevumiem, ko EIB ir izsniegusi Sīrijai saskaņā ar tās ārējās darbības pilnvarām un ko attiecīgi ir garantējusi ES, izmantojot Garantiju fondu ārējai darbībai. Ilgtermiņa finanšu uzkrājumus diskontē līdz to neto pašreizējai vērtībai.

Šis finanšu uzkrājumu pieaugums ir saistīts ar garantēto darbību apjoma palielinājumu H2020 un COSME finanšu instrumentos.

2.11. FINANŠU SAISTĪBAS

Miljonos EUR

	Skaidrojums	31.12.2017.	31.12.2016.
Ilgtermiņa finanšu saistības			
Finanšu saistības, kuras uzskaita amortizētajās izmaksās	2.11.1	50 061	55 067
Finanšu saistības patiesajā vērtībā pārpalikuma vai deficīta aprēķinā	2.11.2	2	—
		50 063	55 067
Īstermiņa finanšu saistības			
Finanšu saistības, kuras uzskaita amortizētajās izmaksās	2.11.1	6 850	2 283
Finanšu saistības patiesajā vērtībā pārpalikuma vai deficīta aprēķinā	2.11.2	—	1
		6 850	2 284
Kopā		56 913	57 351

2.11.1. Finanšu saistības, kuras uzskaita amortizētajās izmaksās

Miljonos EUR

	Skaidrojums	31.12.2017.	31.12.2016.
Aizņēmumi finansiālajai palīdzībai	2.11.1.1	54 841	55 128
Citas finanšu saistības	2.11.1.2	2 070	2 222
Kopā		56 911	57 350
Ilgtermiņa		50 061	55 067
Īstermiņa		6 850	2 283

2.11.1.1. Aizņēmumi finansiālajai palīdzībai

Miljonos EUR

	EFSM	Maksājumu bilance	MFA	Euratom	Likvidējamā EOTK	Kopā
Kopā 31.12.2016.	47 456	4 272	2 964	252	184	55 128
Jauni aizņēmumi	—	—	1 013	50	—	1 063

	Miljonos EUR					
	EFSM	Maksājumu balance	MFA	Euratom	Likvidējamā EOTK	Kopā
Atmaksa	—	(1 150)	(58)	(52)	(76)	(1 336)
Valūtas maiņas starpības	—	—	—	(1)	(7)	(8)
Uzskaites vērtību pārmaiņas	0	(8)	5	—	(4)	(7)
Kopā 31.12.2017.	47 456	3 114	3 924	250	97	54 841
<i>Ilgtermiņa</i>	42 300	1 700	3 846	203	93	48 141
<i>Īstermiņa</i>	5 156	1 414	78	47	5	6 700

Aizņēmumos galvenokārt iekļauti ar sertifikātiem apliecināti parādi EUR 54 674 miljonu apmērā (2016. g. EUR 54 951 miljoni). Uzskaites vērtības pārmaiņas atbilst uzkrāto procentu pārmaiņām.

Izņemot likvidējamo EOTK, iepriekš minēto aizņēmumu atmaksu galu galā garantē ES budžets – skatīt **4.1.2.** skaidrojumu, un, attiecīgi, katra dalībvalsts.

Aizņēmumu efektīvās procentu likmes (izteiktas kā procentu likmju diapazons)

	31.12.2017.	31.12.2016.
Makrofinansilālais atbalsts (MFA)	0 % — 4,54 %	0 % — 4,54 %
Euratom	0 % — 5,68 %	0 % — 5,68 %
Maksājumu balance (MB)	2,88 % — 3,38 %	2,37 % — 3,37 %
Eiropas finanšu stabilizācijas mehānisms (EFSM)	0,62 % — 3,75 %	0,62 % — 3,75 %
Likvidējamā EOTK	6,91 % — 8,97 %	6,92 % — 9,78 %

2.11.1.2. Citas finanšu saistības

	Miljonos EUR	
	31.12.2017.	31.12.2016.
Ilgtermiņa		
Saistības par finanšu nomu	1 456	1 545
Pa daļām apmaksātās ēkas	305	329
Citi	159	160
	1 920	2 034
Īstermiņa		
Saistības par finanšu nomu	89	84
Pa daļām apmaksātās ēkas	24	22
Atmaksājami naudas sodi	13	25

Miljonos EUR		
	31.12.2017.	31.12.2016.
Citi	24	58
	150	189
Kopā	2 070	2 222

Saistības par finanšu nomu

Miljonos EUR				
Apraksts	Nākamo periodu maksājumi			
	< 1 gads	1–5 gadi	> 5 gadi	Saistības kopā
Zeme un ēkas	85	424	1 023	1 532
Citi materiālie aktīvi	4	9	—	13
Kopā 31.12.2017.	89	433	1 023	1 545
Procenti	69	249	247	565
Nākamo periodu kopējie minimālie nomas maksājumi 31.12.2017.	158	682	1 271	2 111
<i>Nākamo periodu kopējie minimālie nomas maksājumi 31.12.2016.</i>	156	678	1 439	2 274

Šīs ar nomu un ēkām saistītās summas finansēs no nākotnes budžetiem.

2.11.2. Finanšu saistības patiesajā vērtībā pārpalikuma vai deficīta aprēķinā

Miljonos EUR				
Atvasinātā instrumenta veids	31.12.2017.		31.12.2016.	
	Nosacītā summa	Patiesā vērtība	Nosacītā summa	Patiesā vērtība
Ārvalstu valūtas regulētā tirgū netirgots nākotnes līgums	—	—	101	1
Valūtas opcija ("put spread")	9	2	—	—
Kopā	9	2	101	1
Ilgtermiņa	9	2	—	—
Īstermiņa	—	—	101	1

2017. gada 31. decembrī ES ir atvasināts instruments (ārvalstu valūtu opcija – put spread veida opcija), ar ko tā sedz ārvalstu valūtu maiņas kursa (UHA) devalvāciju saistībā ar finanšu iestāžu aizdevumiem MVU Ukrainā, lai uzlabotu piekļuvi finansējumam, kā arī aizdevumu nosacījumu pievilcību šajā valstī. Saskaņā ar līguma nosacījumiem par katru atbilstīgu aizdevumu ES dod partneriem iespēju pieprasīt ne vairāk kā 30 % no ES ieguldījuma, ja samazinās UHA/EUR attiecība.

2017. gada 31. decembrī visas finanšu saistības to patiesajā vērtībā pārpalikuma vai deficīta aprēķinā tiek iedalītas patiesās vērtības hierarhijas 2. līmenī (novērtējums, pamatojoties uz novērojamajiem ievadītajiem datiem, kas nav kotētas cenas).

2.11.3. Finanšu garantiju saistības

ESIF galvojuma parādsaistību portfelim, ko atbilstoši ESIF Inovācijas un infrastruktūras daļai (IIW) ir izmaksājusi EIB, klasificē kā finanšu garantiju saistības. 2017. gada 31. decembrī ESI fondu finanšu garantiju saistību kopējā summa ir nulle EUR, jo garantijas ietvaros saņemamie ieņēmumi pārsniedz paredzētos zaudējumus (skatīt 4.1.1. skaidrojumu).

2.12. PARĀDI KREDITORIEM

	Miljonos EUR					
	Bruto summa	Korek- cijas	Neto summa 31.12. 2017.	Bruto summa	Korek- cijas	Neto summa 31.12.2016.
Izmaksu pieprasījumi un rēķini, kas saņemti no:						
<i>Dalībvalstis:</i>						
<i>ELFLA un citi lauku attīstības instrumenti</i>	481	—	481	500	(34)	467
<i>ERAF un KF</i>	12 602	(883)	11 719	10 663	(793)	9 871
<i>ESF</i>	4 183	(264)	3 919	4 145	(95)	4 050
<i>Citi</i>	746	(280)	466	793	(47)	747
<i>Privātie un publiskie subjekti</i>	1 563	(144)	1 419	1 677	(169)	1 507
Kopā saņemtie izmaksu pieprasījumi un rēķini	19 574	(1 571)	18 004	17 779	(1 138)	16 641
ELGF	11 534	Neattiecas	11 534	12 193	Neattiecas	12 193
Pašu resursu kreditoru parādi	8 836	Neattiecas	8 836	10 441	Neattiecas	10 441
Dažādi kreditoru parādi	341	Neattiecas	341	364	Neattiecas	364
Citi	333	Neattiecas	333	364	Neattiecas	364
Kopā	40 618	(1 571)	39 048	41 142	(1 138)	40 005

Kreditoru parādi ietver rēķinus un izmaksu prasības, kas gada beigās bija saņemtas, bet vēl nebija samaksātas. Rēķinu/ izmaksu prasību saņemšanas laikā tās tiek sākotnēji atzītas atbilstīgi pieprasītajām summām. Vēlāk kreditoru parādu summas tiek koriģētas, lai atspoguļotu tikai summas, kas apstiprinātas pēc izmaksu izvērtēšanas, un summas, ko pēc finanšu gadu nodalīšanas procedūras novērtēja kā attiecināmas. Par neattiecināmām uzskatītās summas tiek iekļautas ailē "Korekcijas"; lielākās summas attiecas uz strukturālajām darbībām.

2014.–2020. gada plānošanas periodā Kopīgo noteikumu regula (KNR), ko piemēro struktūrfondiem (ERAF un ESF), Kohēzijas fondam un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondam (EJZF), paredz, ka ES budžets tiek aizsargāts, sistemātiski saglabājot 10 % no veiktajiem starpposma maksājumiem. Līdz februārim, kas seko KNR finanšu gada beigām (no 1. jūlija līdz 30. jūnijam), kontroles ciklu pabeidz gan vadošo iestāžu veiktajās pārvaldes pārbaudēs, gan revīzijas iestāžu veiktajās revīzijās. Komisija pārbauda dalībvalstu attiecīgo iestāžu iesniegtos apliecinājuma dokumentus un pārskatus. Galīgā atlikuma apmaksa/atgūšana tiek veikta tikai pēc tam, kad šis novērtējums ir pabeigts un pārskati pieņemti. Saskaņā ar šo lēmumu aizturētā summa 2017. gada beigās sasniedza EUR 3,1 miljardu. Tiek lēsts, ka daļa no šīs summas (EUR 0,6 miljardi) ir neattiecināma, pamatojoties uz informāciju, ko dalībvalstis ir norādījušas savos pārskatos, un tā ir arī iekļauta ailē "Korekcijas".

Pēdējo kreditoru parādu korekciju komponentu parāda summas, kas atbilst citiem avansa maksājumiem dalībvalstīm (skatiet 2.5.2. skaidrojumu), kas joprojām jāmaksā gada beigās (EUR 0,3 miljardi).

Attiecībā uz kohēzijas politiku (ERAF, Kohēzijas fonds, ESF) ar 2007.–2013. gada periodu saistīto prasību summa joprojām ir liela, proti, EUR 10 miljardi, jo Komisija pārbauda galīgās izmaksu prasības, ko iesniegušas dalībvalstis. Īstenojot programmas, vienlaikus palielinājās ar 2014.–2020. gada periodu saistīto prasību summa, sasniedzot EUR 5 miljardus.

Priekšfinansējuma pieprasījumi

Papildus iepriekš minētajām summām ir saņemti, bet līdz gada beigām vēl nav samaksāti priekšfinansējuma pieprasījumi EUR 0,5 miljardu apmērā. Saskaņā ar ES grāmatvedības noteikumiem šīs summas nav iegrāmatotas kā kreditoru parādi.

Pašu resursu kreditoru parādi

Pašu resursu kreditoru parādi attiecas uz dalībvalstu iemaksām ES budžetā, kas jāatmaksā gada beigās pēc budžeta grozījuma 6/2017 pieņemšanas. Budžeta grozījumi tiek īstenoti saskaņā ar Regulas Nr. 609/2014 10. panta 3. punktu. 2017. gada 31. decembrī parādās būtiska summa, jo 2017. gada 30. novembrī tika pieņemts budžeta grozījums Nr. 6/2017. Saskaņā ar šo tiesību normu iegūtās summas tika atgrieztas dalībvalstīm pirmajā 2018. gada janvāra darba dienā.

2.13. UZKRĀTĀS MAKSAS UN NĀKAMO PERIODU IENĀKUMI

	<i>Miljonos EUR</i>	
	31.12.2017.	31.12.2016.
<i>Uzkrātās maksas</i>	63 588	66 800
<i>Nākamo periodu ienākumi</i>	111	638
<i>Citi</i>	203	143
Kopā	63 902	67 580

Uzkrāto maksu sadalījums ir šāds:

	<i>Miljonos EUR</i>	
	31.12.2017.	31.12.2016.
<i>ELGF</i>	33 303	33 033
<i>ELFLA un citi lauku attīstības instrumenti</i>	17 464	17 024
<i>ERAF un KF</i>	4 249	7 157
<i>ESF</i>	2 870	3 473
<i>Citi</i>	5 702	6 112
Kopā	63 588	66 800

Lielākās pārmaiņas attiecas uz kohēzijas politiku, samazinājumu par EUR 2,9 miljardiem ERAF un Kohēzijas fondam un par EUR 0,6 miljardiem ESF. Šīs pārmaiņas radās dēļ mazākiem uzkrājumiem iepriekšējam 2007.–2013. gada plānošanas periodam, jo programmas atrodas noslēguma posmā.

NETO AKTĪVI

2.14. REZERVES

Miljonos EUR			
	Skaidrojums	31.12.2017.	31.12.2016.
Patiesās vērtības rezerve	2.14.1	278	325
Garantiju fonda rezerve	2.14.2	2 663	2 643
Citas rezerves	2.14.3	1 935	1 873
Kopā		4 876	4 841

2.14.1. *Patiesās vērtības rezerve*

Saskaņā ar ES grāmatvedības noteikumiem pārdošanai pieejamo finanšu aktīvu patiesās vērtības korekcijas uzskaita, izmantojot patiesās vērtības rezervi.

Patiesās vērtības rezerves pārmaiņas periodā

Miljonos EUR		
	2017. g.	2016. g.
Iekļauts patiesās vērtības rezervē	(8)	34
Iekļauts finanšu darbības rezultātu pārskatā	6	—
Kopā	(2)	34

2.14.2. *Garantiju fonda rezerve*

Šī rezerve atspoguļo mērķa summu 9 % apmērā no nesamaksājām summām, kuras garantē no ES budžeta saskaņā ar EIB ārējo aizdevumu pilnvarām un kas jāglabā kā aktīvi Garantiju fondā ārējai darbībai (skatīt 2.4.1. skaidrojumu).

2.14.3. *Citas rezerves*

Summa galvenokārt attiecas uz likvidējamās EOTK rezervi (EUR 1 515 miljoni), kas paredzēta Ogļu un tērauda pētniecības fonda, kuru izveidoja saistībā ar EOTK likvidāciju, aktīviem.

2.15. NO DALĪBVALSTĪM PIEPRASĀMĀS SUMMAS

Miljonos EUR	
No dalībvalstīm pieprasāmās summas 31.12.2016.	76 881
2016. gada budžeta pārpalikuma atdošana dalībvalstīm	6 405
Garantiju fonda rezerves pārmaiņas	20
Citu rezervju pārmaiņas	11
Gada saimnieciskās darbības rezultāti	(8 082)
Kopējās no dalībvalstīm pieprasāmās summas 31.12.2017.	75 234

Šī summa atspoguļo tādu izdevumu daļu, kas ES radušies līdz 31. decembrim un kas jāsedz no turpmāko gadu budžetiem. Saskaņā ar uzkrāšanas principu grāmatvedībā daudzus izdevumus atzīst N gadā, lai gan faktiski tos var apmaksāt N+1 gadā (vai vēlāk), un tāpēc finansē, izmantojot N+1 (vai vēlāka gada) gada budžetu. Ja šīs saistības iekļauj finanšu pārskatos un attiecīgās summas finansē no turpmāko gadu budžetiem, gada beigās saistības ievērojami pārsniedz aktīvus. Nozīmīgākās norādāmās summas ir ELGF pasākumi un pabalstu darbiniekiem saistības.

Jāņem vērā arī tas, ka iepriekš minētais neietekmē budžeta rezultātu, – budžeta ieņēmumiem vienmēr ir jāsakrīt ar budžeta izdevumiem vai jābūt lielākiem par tiem, un ieņēmumu pārpalikums tiek atdots dalībvalstīm.

3. PASKAIDROJUMI PAR FINANŠU DARBĪBAS REZULTĀTU PĀRSKATU

IEŅĒMUMI

AR KOMERCIĀLU APMAIŅU NESAISTĪTU DARĪJUMU IEŅĒMUMI: PAŠU RESURSI

3.1. NKI RESURSI

Pašu resursu ieņēmumi ir ES pamatdarbības ieņēmumu galvenais elements. NKI (nacionālā kopienākuma) ieņēmumi 2017. gadā ir EUR 78 620 miljoni (2016. g. EUR 95 578 miljoni), un tā ir visnozīmīgākā no trijām pašu resursu kategorijām. Katras dalībvalsts NKI piemēro vienotu procentu likmi. NKI ieņēmumi izlīdzsvaro ieņēmumus un izdevumus, piemēram, finansē to budžeta daļu, kas nav apmaksāta no citiem ienākuma avotiem. NKI ieņēmumu samazinājumu galvenokārt skaidro ar būtisku maksājumu apropriāciju kritumu un relatīvi lielu budžeta pārpalikumu no iepriekšējā finanšu gada (EUR 6 405 miljoni). Abi elementi samazināja no dalībvalstīm pieprasīto NKI iemaksu summu 2017. gadā, jo šī iemaksa ir paredzēta līdzsvarošanai.

3.2. TRADICIONĀLIE PAŠU RESURSI

	<i>Miljonos EUR</i>	
	2017. g.	2016. g.
<i>Muitas nodokļi</i>	20 475	20 301
<i>Cukura nodevas</i>	45	138
Kopā	20 520	20 439

Tradicionālie pašu resursi ietver muitas nodokļus un cukura nodevas. Dalībvalstis kā iekasēšanas izmaksas patur 20 % no tradicionālajiem pašu resursiem, un iepriekš minētās summas ir uzrādītas pēc šā samazinājuma atskaitīšanas.

3.3. PVN RESURSI

PVN resursi tiek uzlikti dalībvalstu PVN bāzēm, kuras tiek nosacīti saskaņotas atbilstīgi attiecīgajiem ES noteikumiem. PVN iemaksas aprēķina, piemērojot vienotu piesaistīšanas likmi 0,3 % apmērā katras dalībvalsts bāzei. 2014.–2020. gada periodam Padomes Lēmumā 2014/335/ES, Euratom ir paredzēta samazināta iemaksu likme (0,15 %) Vācijai, Nīderlandei un Zviedrijai.

AR KOMERCIĀLU APMAIŅU NESAISTĪTU DARĪJUMU IEŅĒMUMI: PĀRVEDUMI

3.4. NAUDAS SODI

Šie ieņēmumi EUR 4 664 miljonu apmērā (2016. g. EUR 3 858 miljoni) attiecas uz naudas sodiem, ko Komisija ir piemērojusi uzņēmumiem par ES konkurences noteikumu pārkāpumiem, kā arī naudas sodiem, ko Komisija piemērojusi dalībvalstīm par ES tiesību aktu pārkāpumiem. Komisija atzīst ieņēmumus no naudas sodiem, kad tā pieņem lēmumu piespriest šādu sodu un oficiālo paziņo par to lēmuma saņēmējam. 2017. gadā naudas sodu summa galvenokārt sastāv tikai no naudas sodiem par konkurences noteikumu pārkāpumiem (EUR 4 568 miljoni). Plašākie gadījumi attiecas uz ES pretmonopola noteikumu pārkāpumiem, piemēram, naudas sods uzņēmumiem *Alphabet Inc.* un *Google Inc.* par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, darbojoties kā meklētājprogrammai (EUR 2 424 miljoni), naudas sods uzņēmumam *Scania* par dalību kartelī kravas automobiļu nozarē (EUR 881 miljoni) un naudas sodi 11 kravu gaisa pārvadātājiem par dalību cenu noteikšanas kartelī (EUR 776 miljoni).

3.5. IZDEVUMU ATGŪŠANA

	Miljonos EUR	
	2017. g.	2016. g.
<i>Dalīta pārvaldība</i>	1 775	1 876
<i>Tieša pārvaldība</i>	81	56
<i>Netieša pārvaldība</i>	23	15
Kopā	1 879	1 947

Šī pozīcija pamatā atspoguļo Komisijas izdotos iekasēšanas rīkojumus, kas ir iekasēti vai kompensēti (t. i., atvilkti no turpmākiem Komisijas grāmatvedības sistēmā iegrāmatotiem maksājumiem, lai atgūtu izdevumus, kas iepriekš izmaksāti no vispārējā budžeta. Līdzekļu atgūšanas pamatā ir pārbaudes, revīzijas vai attiecināmības analīze, tāpēc šīs darbības ir svarīgs apsvēruma ES budžeta izpildē. Šīs darbības aizsargā ES budžetu no izdevumiem, kas rodas, pārkāpjot tiesību aktus, un ir īpaši svarīgas, jo Eiropas Revīzijas palātas revīzijas rezultātos ir konstatēts būtisks kļūdu līmenis no ES budžeta veiktajos maksājumos – skatīt palātas gada ziņojumu, tostarp ticamības deklarāciju par pamatā esošo darījumu likumību un pareizību.

Ir iekļauti arī iekasēšanas rīkojumi, kurus dalībvalstis izdevušas ELGF izdevumu saņēmējiem, kā arī uzkrāto ienākumu aplēses pārmaiņas no iepriekšējā gada beigām līdz šim brīdim.

Tabulā iepriekš norādītie skaitļi rāda ieņēmumus, kas radušies, izdodot iekasēšanas rīkojumus. Tādēļ šie skaitļi nevar uzrādīt un neuzrāda visus pasākumus, kas tiek veikti, lai aizsargātu ES budžetu, jo īpaši saistībā ar kohēzijas politiku, kur pastāv īpaši mehānismi, lai nodrošinātu neattiecināmu izdevumu korekcijas, no kurām lielākā daļa neietver iekasēšanas rīkojumu izdošanu. Nav iekļautas summas, kas atgūtas, veicot kompensēšanu ar izdevumiem, summas, kas atgūtas, saņemot naudas līdzekļus, un priekšfinansējuma summu atgūšana.

Dalītā pārvaldībā atgūtās summas veido lielāko daļu no kopsummām:

Lauksaimniecība: ELGF un lauku attīstība

Saistībā ar ELGF un ELFLA summas, kas šajā pozīcijā iegrāmatotas kā gada ieņēmumi, ir gada finanšu korekcijas un kompensācijas, kuras dalībvalstis ir deklarējušas un kuras ir atgūtas gada laikā, kā arī dalībvalstu deklarēto neizmaksāto summu neto palielinājums, kas jāatgūst gada beigās attiecībā uz krāpšanu un pārkāpumiem.

Kohēzijas politika

Galvenās summas saistībā ar kohēzijas politiku ietver Komisijas izdotos iekasēšanas rīkojumus, lai atgūtu iepriekšējos gados veiktos nepamatotos izdevumus, kā arī atskaitījumus no izdevumiem, no kuriem atskaitīts uzkrāto ienākumu samazinājums gada beigās.

3.6. CITI AR KOMERCIĀLU APMAIŅU NESAISTĪTU DARĪJUMU IEŅĒMUMI

	Miljonos EUR	
	2017. g.	2016. g.
<i>Budžeta korekcijas</i>	5 806	1 956
<i>Iemaksas no trešām valstīm</i>	1 269	953
<i>Darbinieku nodokļi un iemaksas</i>	1 218	1 189
<i>Dalībvalstu iemaksas ārējai palīdzībai</i>	988	732
<i>Aktīvu nodošana</i>	208	147
<i>Uzkrājumu koriģēšana</i>	29	14

	Miljonos EUR	
	2017. g.	2016. g.
Lauksaimniecības nodevas	4	5
Citi	854	744
Kopā	10 376	5 740

Budžeta korekcijas ietver budžeta pārpalikumu no 2016. gada (EUR 6 405 miljonus). Iepriekšējā gada budžeta pārpalikums tiek pārnesta uz nākošo gadu un tiek uzskatīts par 2017. gada ieņēmumiem.

Iemaksas no trešām valstīm ir iemaksas no EBTA valstīm un pievienošanās valstīm.

Ieņēmumi no darbinieku nodokļiem un iemaksām galvenokārt veidojas, veicot atskaitījumus no darbinieku algām, un tos veido divas nozīmīgas summas – darbinieku pensiju iemaksas un ienākuma nodokļi.

Dalībvalstu iemaksas ārējai palīdzībai galvenokārt ir Bēgļu atbalsta mehānisma Turcijā izveidei saņemtās summas.

Aktīvu ieņēmumu pārvedumi galvenokārt attiecas uz satelītu nodošanu Copernicus programmas (bijušās GMES programmas) ietvaros no Eiropas Kosmosa aģentūras (EKA) Komisijai (skatīt 2.2. skaidrojumu). Atbilstoši ES grāmatvedības noteikumiem šī nodošana ir darījums, kas nav saistīts ar komerciālu apmaiņu un notiks nākamajos periodos ar atlikušajiem Copernicus satelītiem, kas pašlaik tiek būvēti.

Lauksaimniecības nodevas attiecas uz piena nodevām, kas ir tirgus pārvaldības rīks, kura mērķis ir sodīt piena ražotājus, kuri pārsniedz references daudzumu. Tā kā tās nav saistītas ar Komisijas iepriekšējiem maksājumiem, praktiski tās tiek uzskatītas par ieņēmumiem īpašam mērķim.

2017. gadā ar komerciālu apmaiņu nesaistītu darījumu ieņēmumi ietver EUR 300 miljonus, kas pieprasīti no EAF; šī summa atbilst EAF iemaksai EFIA galvojuma fondā, kurš tiks izveidots 2018. gadā atbilstoši Regulai (ES) 2017/1601.

AR KOMERCIĀLU APMAIŅU SAISTĪTU DARĪJUMU IEŅĒMUMI

3.7. FINANŠU IEŅĒMUMI

	Miljonos EUR	
	2017. g.	2016. g.
<i>Procenti par šādām kategorijām:</i>		
Aizdevumi	1 379	1 446
Novēloti maksājumi	217	108
Citi	41	38
Prēmija par finanšu garantiju saistībām (ESIF)	61	16
Finanšu ienākumi no finanšu aktīviem vai saistībām to patiesajā vērtībā pārpalikuma vai deficīta aprēķinā	57	0
Realizētā peļņa no pārdošanai pieejamiem finanšu aktīviem	38	35
Dividendes	23	13
Citi	28	112
Kopā	1 845	1 769

Procentu ienākumi no aizdevumiem galvenokārt attiecas uz aizdevumiem, kas piešķirti finansiālajai palīdzībai (skatīt 2.4.3. skaidrojumu).

Procentu ieņēmumi par novēlotiem maksājumiem galvenokārt ir saistīti ar naudas sodiem un pašu resursu iemaksām, kas nav veiktas savlaicīgi.

3.8. CITI AR KOMERCIĀLU APMAIŅU SAISTĪTU DARĪJUMU IEŅĒMUMI

	Miljonos EUR	
	2017. g.	2016. g.
Ieņēmumi no maksas par pakalpojumu sniegšanu (aģentūras)	557	267
Peļņa no ārvalstu valūtas maiņas	281	331
Ieņēmumi no komisijas maksām un prēmijām saistībā ar finanšu instrumentiem	51	48
Ar pamatlīdzekļiem saistīti ieņēmumi	43	17
Preču pārdošana	42	46
Daļa no EIF neto rezultāta	21	2
Citi	338	288
Kopā	1 332	998

Ieņēmumi no maksas par pakalpojumu sniegšanu galvenokārt ietver reģistrācijas apliecību izsniegšanas maksu, ko iekasē Eiropas Zāļu aģentūra, un maksu par preču zīmēm, ko iekasē Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs.

IZDEVUMI

3.9. DALĪTA PĀRVALDĪBA

	Miljonos EUR	
	2017. g.	2016. g.
Īsteno dalībvalstis		
Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds	44 289	44 152
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai un citi lauku attīstības instrumenti	11 359	12 604
Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Kohēzijas fonds	17 650	35 045
Eiropas Sociālais fonds	7 353	9 366
Citi	1 253	1 606
Kopā	81 905	102 772

Pāreja no iepriekšējā 2007.–2013. gada plānošanas perioda uz 2014.–2020. gada periodu izskaidro izdevumu samazinājumu par EUR 17,4 miljardiem kohēzijas jomā: Par 2007.–2013. gada periodu deklarētie izdevumi būtiski samazinājās (EUR 28,6 miljardi), jo īstenošana ir pabeigta un programmas ir noslēguma posmā. Vienlaikus par 2014.–2020. gada periodu deklarētie izdevumi palielinājās, lai gan tikai par EUR 11,2 miljardiem, jo programmu īstenošana tagad virzās uz priekšu.

Citi izdevumi galvenokārt ietver turpmāk norādīto: patvēruma un migrācija (EUR 485 miljoni), Eiropas atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām (EUR 378 miljoni) un iekšējā drošība (EUR 226 miljoni).

3.10. TIEŠA PĀRVALDĪBA

	Miljonos EUR	
	2017. g.	2016. g.
Īstenojusi Komisija	8 831	9 254
Īstenojušas ES izpildaģentūras	6 699	6 259

	<i>Miljonos EUR</i>	
	2017. g.	2016. g.
<i>Īstenojuši trasta fondi</i>	208	97
Kopā	15 738	15 610

Šīs summas galvenokārt attiecas uz pētniecības politikas (EUR 7,2 miljardi) un tīklu programmu (EUR 1,3 miljardi) īstenošanu, kā arī uz attīstības sadarbības instrumentu (EUR 1,3 miljardi), Eiropas kaimiņattiecību politikas (EUR 1,2 miljardi) un humānās palīdzības (EUR 0,7 miljardi) īstenošanu.

3.11. NETIEŠĀ PĀRVALDĪBA

	<i>Miljonos EUR</i>	
	2017. g.	2016. g.
<i>Īstenojušas citas ES aģentūras un struktūras</i>	2 667	2 547
<i>Īstenojušas trešās valstīs</i>	1 101	876
<i>Īstenojušas starptautiskās organizācijas</i>	3 014	2 382
<i>Īstenojušas citas struktūras</i>	1 478	2 035
Kopā	8 260	7 840

No tieši pārvaldītiem izdevumiem EUR 4,2 miljardi attiecas uz ārējo darbību (galvenokārt pirmspievienšanās, humānās palīdzības, starptautiskās sadarbības un kaimiņattiecību jomās). Vēl EUR 3,6 miljardi ir saistīti ar Eiropas konkurētspējas uzlabošanu (tādās jomās kā pētniecība, satelītu navigācijas sistēmas un izglītība).

3.12. PERSONĀLA UN PENSIJU IZMAKSAS

	<i>Miljonos EUR</i>	
	2017. g.	2016. g.
<i>Personāla izmaksas</i>	6 193	6 074
<i>Pensiju izmaksas</i>	3 808	3 702
Kopā	10 002	9 776

Pensiju izmaksas atspoguļo tos pārmaiņu elementus, kas radušies pēc darbinieku pabalstu saistību aktuāra novērtēšanas, kas nav aktuāra pieņēmumi. Tāpēc tās neparāda faktiskos pensiju maksājumus gadā, kas ir daudz mazāki.

3.13. IZMAIŅAS AKTUĀRU PIEŅĒMUMOS PAR DARBINIEKU PABALSTIEM

Šajā pozīcijā uzrādītie neto aktuārie zaudējumi EUR 3 544 miljardu apmērā attiecas uz darbinieku pabalstu saistībām, kas ir atzītas bilancē (skatīt 2.9. skaidrojumu).

3.14. FINANŠU IZMAKSAS

	<i>Miljonos EUR</i>	
	2017. g.	2016. g.
<i>Procentu izdevumi:</i>		
<i>Aizņēmumi</i>	1 373	1 440
<i>Citi</i>	22	57

	Miljonos EUR	
	2017. g.	2016. g.
Zaudējumi, kas radušies no aizdevumu un debitoru parādu vērtības samazināšanās	324	184
Finanšu noma	81	67
Zaudējumi no pārdošanai pieejamo finanšu aktīvu vērtības samazinājuma	39	40
Finanšu aktīvu vai saistību zaudējumi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā	12	1
Realizētie zaudējumi no pārdošanai pieejamajiem finanšu aktīviem	2	0
Citi	42	116
Kopā	1 896	1 904

Aizņēmumu procentu izdevumu summa galvenokārt atbilst aizdevumu procentu ieņēmumiem attiecībā uz finansiālo palīdzību (kompensējošie darījumi).

Zaudējumi, kas radušies no aizdevumu un debitoru parādu vērtības samazināšanās ietver EUR 243 miljonus, kas ir saistīti ar tradicionālajiem pašu resursiem (skatīt **2.6.1.1.** skaidrojumu).

3.15. CITI IZDEVUMI

	Miljonos EUR	
	2017. g.	2016. g.
Administratīvie un IT izdevumi	2 521	2 455
Ar pamatlīdzekļiem saistīti izdevumi	1 423	1 021
Uzkrājumu koriģēšana	1 377	685
Zaudējumi no ārvalstu valūtas maiņas	446	505
Operatīvās nomas izdevumi	414	383
Tiesas veikta naudas sodu samazināšana	67	18
Citi	509	419
Kopā	6 756	5 486

Ar uzkrājumiem saistītie izdevumi galvenokārt palielinājās, jo mainījās kodolobjektu nojaukšanas uzkrājuma aplēse (skatīt **2.10.** skaidrojumu).

Administratīvajos un IT izdevumos iekļauti šādi izdevumi, kuri ir saistīti ar pētniecību un izstrādi:

	Miljonos EUR	
	2017. g.	2016. g.
Pētniecības izmaksas	376	344
Nekapitalizētās izstrādes izmaksas	81	88
Kopā	456	431

3.1.6. PĀRSKATU SNIEGŠANA PA SEGMENTIEM – DAUDZGADU FINANŠU SHĒMAS IZDEVUMU KATEGORIJĀM (DFS)

	Miljonos EUR						
	Gudra un iekļaujo- ša izaugsme	Ilgspējīga iz- augumsme	Drošība un pilso- nība	Globālā Eiropa	Administrācija	Nav piešķirta DFS izdevumu ka- tegorija (*)	Kopā
NKI resursi	—	—	—	—	—	78 620	78 620
Tradicionālie pašu resursi	—	—	—	—	—	20 520	20 520
PVN	—	—	—	—	—	16 947	16 947
Naudas sodi	—	—	—	—	—	4 664	4 664
Izdevumu atgūšana	357	1 488	5	28	0	0	1 879
Citi	1 172	244	43	414	4 827	3 676	10 376
Ar komerciālu apmaiņu nesaistītu darījumu ieņēmumi	1 529	1 732	48	443	4 827	124 428	133 006
Finanšu ieņēmumi	147	(4)	0	17	1	1 684	1 845
Citi	196	(12)	(6)	10	338	805	1 332
Ar komerciālu apmaiņu saistītu darījumu ieņēmumi	343	(15)	(6)	27	338	2 489	3 177
Kopā ieņēmumi	1 873	1 716	42	470	5 166	126 917	136 183
Izdevumi, ko īstenojušas dalībvalstis:							
ELGF	—	(44 289)	—	—	—	—	(44 289)
ELFLA un citi lauku attīstības instrumenti	—	(11 359)	—	—	—	—	(11 359)
ERAF un KF	(17 650)	—	—	—	—	—	(17 650)
ESF	(7 353)	—	—	—	—	—	(7 353)
Citi	(439)	74	(897)	9	—	0	(1 253)
Īstenojusi EK, izpildģentūras un trasta fondi	(9 809)	(525)	(1 080)	(4 337)	(12)	25	(15 738)
Īstenojušas citas ES aģentūras un struktūras	(2 530)	(121)	(754)	(24)	—	762	(2 667)
Īstenojušas trešās valstis un starptautiskās organizācijas	(434)	0	(177)	(3 504)	—	—	(4 115)
Īstenojušas citas struktūras	(819)	15	1	(675)	(0)	—	(1 478)
Personāla un pensiju izmaksas	(1 638)	(360)	(426)	(615)	(5 977)	(986)	(10 002)

		Miljonos EUR						
		Gudra un iekļaujo- ša izaugsme	Ilgspējīga iz- augumsme	Drošība un pilso- nība	Globālā Eiropa	Administrācija	Nav piešķirta DFS izdevumu ka- tegorija ⁽¹⁾	Kopā
Izmaiņas aktuālu pieņēmumos par darbinieku pabalstiem		—	—	—	—	(3 544)	—	(3 544)
Finanšu izmaksas		(88)	(16)	(0)	(18)	(106)	(1 668)	(1 896)
Citi izdevumi		(2 453)	(88)	(196)	(113)	(3 386)	(521)	(6 756)
Izdevumi kopā		(43 213)	(56 669)	(3 528)	(9 277)	(13 025)	(2 389)	(128 101)
Gada saimnieciskās darbības rezultāti		(41 341)	(54 953)	(3 486)	(8 807)	(7 859)	124 528	8 082

⁽¹⁾ "Nav piešķirta DFS izdevumu kategorija" ietver konsolidēto subjektu budžeta izpildi un konsolidācijā izslēgtās summas, ārpusbudžeta darbības un nepiešķirtās programmas ar nenozīmīgām summām.

Ieņēmumu un izdevumu norādīšana pa DFS izdevumu kategorijām balstās uz aplēsēm, jo ne visas saistības tiek piesaistītas kādai DFS izdevumu kategorijai.

4. IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS UN AKTĪVI

4.1. IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS

Iespējamās saistības ir ES iespējamās nākotnes maksājumu saistības, kas var rasties pagātnes notikumu dēļ vai juridiski saistošu saistību rezultātā, bet kas būs atkarīgas no nākotnes notikumiem, kurus ES pilnībā nekontrolē. Tās galvenokārt attiecas uz piešķirtajām finanšu garantijām (aizdevumiem un finanšu palīdzības programmām) un juridiskajiem riskiem. Visas iespējamās saistības, izņemot tās, kas saistītas ar naudas sodiem un garantijām, kuras sedz no fondiem (skatīt **2.4.1.** skaidrojumu), nākamajos gados nepieciešamības gadījumā finansēs no ES budžeta (un tādējādi to darīs arī ES dalībvalstis).

4.1.1. Budžeta garantijas

	31.12.2017.			31.12.2016.		
	Maksimālais apjoms	Parakstīts	Izmaksāts	Maksimālais apjoms	Parakstīts	Izmaksāts
EIB ārējo aizdevumu izsniegšanas pilnvaru garantijas	37 479	28 950	19 972	40 645	30 161	21 145
ESIF galvojums	16 000	13 473	10 128	16 000	11 245	4 392
Kopā	53 479	42 423	30 100	56 645	41 406	25 537

Miljonos EUR

Iepriekšējā tabulā ir parādīts, cik lielā mērā iespējamie nākotnes maksājumi, kas saistīti ar EIB grupai piešķirtajām garantijām, ietekmē ES budžetu. Izmaksātās summas ir summas, kas jau piešķirtas gala saņēmējiem, savukārt parakstītās summas ietver šīs izmaksātās summas plus līgumus, kas jau ir parakstīti ar saņēmējiem, bet vēl nav izmaksāti. Robežlielums ir kopējā garantija, kuru ES budžets, un tādējādi arī tās dalībvalstis, ir apņēmušies segt.

EIB ārējo aizdevumu izsniegšanas pilnvaru garantijas

No ES budžeta garantē aizdevumus, kurus EIB parakstījusi un piešķirusi no EIB pašu resursiem trešām valstīm. 2017. gada 31. decembrī neapmaksāto un ar ES galvojumu segto aizdevumu apjoms sasniedza EUR 19 972 miljonus (2016. g. EUR 21 145 miljonus). No ES budžeta garantē:

- EUR 18 583 miljonus (2016. g. EUR 19 481 miljonu), izmantojot Garantiju fondu ārējai darbībai (skatīt **2.4.1.** skaidrojumu), un
- EUR 1 389 miljonus (2016. g. EUR 1 664 miljonus) tieši dalībvalstīm piešķirtiem aizdevumiem pirms iestāšanās.

Papildus EUR 19 972 miljoniem, kas iepriekš norādīti kā izmaksāti, ES garantē neatmaksātus aizdevumus Sīrijai EUR 258 miljonu apmērā, attiecībā uz kuriem ir veikti uzkrājumi.

ES ārējo aizdevumu izsniegšanas pilnvaru garantija EIB piešķirtajiem aizdevumiem ir ierobežota līdz 65 % no nesamaksātā atlikuma par nolīgumiem, kuri noslēgti pēc 2007. gada (pilnvaras 2007.–2013. gadam un 2014.–2020. gadam). Attiecībā uz nolīgumiem, kas noslēgti pirms 2007. gada, ES galvojuma apjoms ir ierobežots līdz procentuālajai daļai no atļauto kredītlīniju robežlieluma, vairumā gadījumu 65 %, bet arī 70 %, 75 % vai 100 % apmērā. Ja maksimālais apjoms netiek sasniegts, ES galvojums sedz visu summu.

Lai atklātu maksimālo ietekmi uz ES 2017. gada 31. decembrī, tomēr jāiekļauj arī aizdevumi, kas ir apstiprināti parakstīšanai, bet vēl nav parakstīti (EUR 8 529 miljoni), un parakstītie, bet vēl neizmaksātie aizdevumi (EUR 8 978 miljoni).

2018. gada martā Eiropas Parlaments un Padome pieņēma Lēmumu (ES) 2018/412, ļaujot palielināt ar ES galvojumu saistīto EIB finansēšanas darījumu maksimālo apjomu. Tas tiks atspoguļots atjauninātā galvojuma līgumā ar EIB, un pēc grozījumu īstenošanas ES maksimālais riska apjoms palielināsies līdz EUR 3,4 miljardiem.

Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) galvojums

ESIF iniciatīvas nolūks ir palielināt EIB grupas spēju uzņemties risku, tādējādi ļaujot EIB veikt vairāk ieguldījumu ES. ESIF mērķis ir atbalstīt papildu ieguldījumus ES un mazu uzņēmumu piekļuvi finansējumam. ESIF nav ne atsevišķa juridiskā persona, ne ieguldījumu fonds tradicionālā nozīmē. ESIF riska rezerve sniedz EIB aizsardzību pret iespējamiem zaudējumiem saistībā ar pamatā esošajiem darījumiem. To veido asignējums EUR 5 miljardu apmērā no EIB pašu kapitāla un ES budžeta garantija par ne vairāk kā EUR 16 miljardiem ("ESIF ES galvojums"). ESIF ES galvojums tiek sniegts EIB atbilstīgi līgumam starp ES un EIB, ko turpmāk tekstā sauks par "ESIF līgumu".

Uz ESIF iespējamām saistībām attiecināmās summas, tostarp galvojuma maksimālais apjoms, kas norādītas šajā skaidrojumā, pamatojas uz ESIF līgumu, kas bija spēkā 2017. gada 31. decembrī. Tomēr jānorāda, ka grozītā ESIF regula (Regula (ES) 2017/2396), kas tika pieņemta 2017. gada decembrī, ļāva palielināt ESIF ES galvojuma apjomu līdz EUR 26 miljardiem. 2018. gada martā ESIF līgums tika attiecīgi grozīts.

ESIF veic darbības divās daļās: infrastruktūras un inovāciju daļa (IIW), ko īsteno EIB (ESIF ES galvojums EUR 13 miljardu apmērā), un MVU daļa (SMEW), ko īsteno EIF (ESIF ES galvojums EUR 3 miljardu apmērā), abām daļām ir parāda portfelis un kapitāla portfelis. EIF darbojas saskaņā ar līgumu ar EIB, pamatojoties uz EIB galvojumu, kuru savukārt garantē ar ESIF ES galvojumu atbilstīgi ESIF līgumam.

ESIF ES galvojuma izmantošanas nolūkiem ESIF īstenošanu uzrauga valde, kas darbojas pēc vienprātības principa un sastāv no četriem locekļiem, no kuriem trīs ieeļ Komisija, bet vienu EIB. Atbilstoši grozītajai ESIF regulai ESIF valde sastāv no pieciem locekļiem, tostarp viena locekļa, ko iecēlis Eiropas Parlaments un kam nav balsstiesību; lēmumi ir jāpieņem vienprātīgi – ja vienprātību nav iespējams nodrošināt, lēmums vienbalsīgi jāpieņem visiem balsstiesīgajiem locekļiem. EFSI Valde nepieņem ar ieguldījumiem saistītus lēmumus.

ES un EIB ir atšķirīgas lomas saistībā ar ESIF. ESIF ir izveidots kā daļa no EIB, kas finansē darbības (parāda un kapitāla ieguldījumus), un šajā nolūkā aizņemas nepieciešamos līdzekļus kapitāla tirgos. Attiecībā uz IIW EIB neatkarīgi pieņem ieguldījumu lēmumus un pārvalda darbības saskaņā ar saviem noteikumiem un procedūrām. Tas pats attiecas uz SMEW darbībām, ko pārvalda EIF.

Lai nodrošinātu, ka ESIF ietvaros veiktie ieguldījumi joprojām ir koncentrēti uz noteiktu mērķi, kas ir tādu tirgus fiasko novēršana, kuri kavē ieguldījumus ES, un ka tie ir atbilstīgi ES galvojuma nodrošinātai aizsardzībai, ir izveidota īpaša pārvaldības struktūra. Ieguldījumu komiteja, kuras locekļi ir neatkarīgi eksperti, pārbauda katru projekta, ko IIW daļā ierosinājis EIB, atbilstību ES galvojuma saņemšanai. Kad darbība ir apstiprināta kā atbilstoša ESIF galvojuma saņemšanai, lēmumam turpināt projektu un tā pārvaldībai izmanto parasto EIB projekta ciklu un pārvaldības procesu. Saistībā ar SMEW Ieguldījumu komitejai ir tikai konsultatīva loma attiecībā uz to SMEW produktu aprakstu, ko apstiprina ESIF valde un ESIF direktors.

ES loma ir saistīta ar ES budžeta garantijas sniegšanu tai iespējamo zaudējumu daļai, kas var veidoties EIB, veicot ieguldījumus parāda vērtspapīru un kapitāla vērtspapīru instrumentos. Tādējādi ES neiejaucas ESIF darbību izvēles un pārvaldības procesā, neiegulda naudu ESIF darbībās un nav tieša līgumslēdzēja puse to pamatā esošajiem instrumentiem. Tā kā kontroles kritēriji un grāmatvedības prasības attiecībā uz konsolidāciju, kas noteiktas ES grāmatvedības noteikumos (un SPSPGS), nav izpildītas, attiecīgie garantētie aktīvi netiek uzskaitīti ES konsolidētajos gada pārskatos.

ESIF ES galvojums, kas tika piešķirts EIB grupai, atbilstīgi ES grāmatvedības uzskaites noteikumiem tiek uzskaitīts kā finanšu garantiju saistības attiecībā uz IIW parādsaistību portfeli, kā finanšu uzkrājumi attiecībā uz SMEW parādsaistību portfeli un kā atvasinātais instruments (finanšu aktīvi vai saistības patiesajā vērtībā, iekļaujot pārpalikuma vai deficīta aprēķinā) attiecībā uz abiem pašu kapitāla portfeliem. Turklāt šajā skaidrojumā ir iekļautas arī iespējamās saistības, kas attiecināmas uz piešķirto ESIF galvojumu.

ESIF IIW parāda portfeli ES galvojums sedz portfeļa "pirmās kārtas zaudējumu daļu" saistībā ar EIB veiktām finansēšanas darbībām, kas galvenokārt ir standarta aizdevumi un garantijas. ES galvojums tiek pieprasīts, ja parādnieks neveic maksājumu termiņā, vai parāda pārstrukturēšanas gadījumā. ES galvojums tiek atlīdzināts proporcionāli ES uzņemtajam riskam, sadalot starp EIB un ES ar risku saistītos ieņēmumus, ko EIB saņems no garantētajām darbībām. ES ieņēmumiem vispirms jāsedz garantēto darbību radītie zaudējumi. Tādējādi ES galvojums tiek uzskaitīta kā finanšu garantijas saistības un, veicot sākotnējo atzīšanu, to novērtē patiesajā vērtībā, kas ir saņemamo prēmiju neto pašreizējā vērtība (ES ieņēmumi). Turpmākajos bilances datumos finanšu garantijas saistības tiek novērtētas vai nu plānotajos zaudējumos, vai arī sākotnēji atzītā summā, no kuras atskaitīta, ja tas iespējams, ieņēmumu uzkrātā amortizācija, – atkarībā no tā, kura no minētajām summām ir lielāka. Finanšu garantijas saistības tiek uzrādītas summā, no kuras atskaitīti vēl nesaņemtie ES ieņēmumi, kas bija nulle 2017. gada 31. decembrī – skatīt **2.11.3.** skaidrojumu.

ESIF IIW kapitāla portfeli veido tieša līdzdalība kapitāla vērtspapīros vai kvazikapitāla vērtspapīros vai subordinētie aizdevumi, un tā ietvaros EIB veic līdzvērtīgus ieguldījumus, kad riskus uzņemas gan EIB, gan ES. Tādējādi ES galvojums sedz (attiecībā uz to kapitāla ieguldījumu daļu, ko garantē ES) negatīvās vērtības korekcijas (nerealizētos zaudējumus) katrā bilances datumā, realizētos zaudējumus, likvidējot ieguldījumu, un EIB finansēšanas izmaksas. Gadījumos, kad tāda ieguldījuma vērtība, kam iepriekš tika veikta negatīva vērtības korekcija, palielinās turpmākos pārskata datumos, starpību līdz ieguldījuma sākotnējām izmaksām EIB atmaksā ES. Ieguldījuma likvidēšanas laikā ES ir arī tiesības saņemt peļņu par ieguldījumu, kas pārsniedz sākotnējās izmaksas. ES galvojums tiek atlīdzināts ar ieņēmumiem, ko EIB saņem no galvotajām darbībām, tostarp procentiem, dividendēm un realizētās peļņas. Norēķins starp ES un EIB tiek veikts reizi gadā, no summas atskaitot zaudējumus un ieņēmumus.

ESIF SMEW pašu kapitāla portfeli ES garantē kapitālieguldījumus EIB finansētos riska kapitāla un privātos fondos, kuru izcelsme ir saistīta ar EIF un ko tas pārvalda. ES galvojums tiek piešķirts diviem portfeļiem: 1. apakšlogs un 2. apakšlogs. ESIF galvojums tiek pieprasīts, lai segtu vērtības samazinājumu un realizētos zaudējumus no garantētajiem ieguldījumiem, kā arī EIB finansēšanas izmaksas. ES ir tiesības saņemt atlīdzību par risku, ko tā uzņemas; un atlīdzība tiek maksāta kā dividendes un realizētā peļņa no garantētajām pašu kapitāla darbībām. 2. apakšlogā arī daļēji tiek veikti ieguldījumi tajā pašā pašu kapitāla portfeli no ES programmas "Apvārsnis 2020" (H2020 ieguldījumus, ko finansē ES, tās kontos uzskaita kā AFS finanšu aktīvu), un šī programma arī uzņemas pirmos zaudējumus no ieguldījumiem, turpmākus zaudējumus sedz no ES galvojuma un EIF.

ESIF galvojums ESIF pašu kapitāla portfeļim ir klasificēts kā atvasināts finanšu instruments un tiek uzskaitīts kā finanšu aktīvs vai saistības patiesajā vērtībā, iekļaujot pārpalikuma vai deficīta aprēķinā. 2017. gada 31. decembrī ESIF ES galvojuma patiesā vērtība ESIF pašu kapitāla portfeļi bija EUR 16 miljoni – skatīt **2.4.2.** skaidrojumu.

Iepriekš minētajās iespējamās saistībās ir iekļauta tā COSME, H2020, CCS un EaSI programmu darbību daļa, ko sedz ESIF ES galvojums SMEW parāda portfeli.

ES galvojuma maksājumus veiku ESIF galvojuma fonds – skatīt **2.4.1.** skaidrojumu. 2017. gada beigās galvojuma fonda kopējā aktīvu summa bija EUR 3,5 miljardi (2016. g. EUR 1 miljards), vēl papildu EUR 2,6 miljardi (2016. g. EUR 2,4 miljardi) ir piešķirti, bet vēl nav izmaksāti; tie ir iekļauti summā, kas **5.1.** skaidrojumā norādīta kā RAL.

4.1.2. Ar finansiālu palīdzību saistītās garantijas (aizņēmumu un aizdevumu darbības)

	31.12.2017.			31.12.2016.		
	Izmantots	Neizmantots	Kopā	Izmantots	Neizmantots	Kopā
EFSM	47 456	—	47 456	47 456	—	47 456
Maksājumu bilance	3 114	—	3 114	4 272	—	4 272
MFA	3 924	460	4 384	2 964	1 313	4 277
Euratom	250	250	500	252	300	552
Kopā	54 744	710	55 454	54 944	1 613	56 557

Miljonos EUR

No ES budžeta garantē aizņēmumus, ko Komisija saņēmusi, lai finansētu aizdevumus dalībvalstīm un trešām valstīm, izmantojot kompensējošus darījumus. Šie aizņēmumi jau ir atzīti kā saistības ES bilanci – skatīt **2.11.1.** skaidrojumu. Tomēr, ja ar šiem aizņēmumiem piešķirtie kompensējošie aizdevumi netiks atmaksāti, no ES budžeta, pamatojoties uz Padomes Regulas (ES) 609/2014 14. pantu, būs jāsedz visas nesamaksātās summas:

- aizņēmumus, kas saistīti ar aizdevumiem, kuri izmaksāti EFSM ietvaros, garantē tikai no ES budžeta,
- aizņēmumus, kas saistīti ar MB aizdevumiem, garantē tikai no ES budžeta,
- MFA aizdevumus pirmām kārtām garantē no Garantiju fonda ārējai darbībai (skatīt **2.4.1.** skaidrojumu) un tikai tad no ES budžeta, un
- trešo personu izsniegtās garantijas ir pirmais instruments, kas tiek izmantots, lai segtu visus nesamaksātos *Euratom* aizdevumus. Garantiju fonds segs ārējo aizdevumu summas, ja tos nesedz trešo personu izsniegtās garantijas.

Uz likvidējamās EOTK aizdevumiem, kas piešķirti no aizņemtiem līdzekļiem, neattiecas ES budžeta garantija. Tā vietā tie tiek segti no likvidējamās EOTK finanšu aktīviem – skatīt **2.4.1.** skaidrojumu.

4.1.3. ES finanšu instrumentiem izsniegtās garantijas

	Miljonos EUR	
	31.12.2017.	31.12.2016.
“Apvārsnis 2020”	1 297	921
Riska dalīšanas finanšu mehānisms	654	711
Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments	490	465
Citi	32	3
Kopā	2 473	2 101

Kā minēts FR 140. panta 3. punktā, ar finanšu instrumentu un ES finansiālo atbildību saistītie budžeta izdevumi nekādā gadījumā nepārsniedz tiem noteikto attiecīgo budžeta saistību summu, tādējādi nepieļaujot iespējamās saistības, kas būtu jāsedz no budžeta. Praksē tas nozīmē, ka šīm saistībām pretī ir postenis bilances aktīvu pusē vai tās tiek segtas ar nenokārtotām budžeta saistībām, kas vēl nav iekļautas izdevumos. Iepriekš norādītās iespējamās saistības tiek atspoguļotas, atskaitot finanšu uzkrājumus, kas veikti šiem instrumentiem – skatīt **2.10.** skaidrojumu.

4.1.4. Tiesas prāvas

	Miljonos EUR	
	31.12.2017.	31.12.2016.
Naudas sodi	3 242	1 834
Lauksaimniecība	1 737	1 711
Kohēzija	3	3
Citi	481	600
Kopā	5 463	4 148

Naudas sodi

Šīs summas galvenokārt attiecas uz tādiem Komisijas piemērotiem naudas sodiem par konkurences noteikumu pārkāpumiem, kuri ir provizoriski samaksāti un kuru gadījumā attiecīgie uzņēmumi ir iesnieguši pārsūdzību vai arī nav

zināms, vai tie tiks pārsūdzēti. Iespējamās saistības saglabājas, līdz Tiesa pieņem galīgo lēmumu lietā vai arī līdz apelācijas perioda beigām. Saņemtie procenti par sākotnējiem maksājumiem ir iekļauti gada saimnieciskās darbības rezultātā un arī kā iespējamās saistības, lai atspoguļotu nenoteiktās Komisijas īpašumtiesības uz šīm summām.

Ja ES zaudēs kādā no šiem procesiem saistībā ar uzliktajiem naudas sodiem, ES budžetam neradīsies izmaksas, jo naudas sodi jau ir provizoriski samaksāti, un šī nauda tiek turēta vai nu īpašos bankas kontos (skatīt **2.8.** skaidrojumu), vai arī šim nolūkam izveidotā *BUFI* fondā (skatīt **2.4.1.** skaidrojumu). Soda naudas summa tiek atzīta kā budžeta ieņēmumi tikai tad, kad tās ir nepārsūdzamas (FR 83. pants).

Lauksaimniecība

Šis ir iespējamās saistības pret dalībvalstīm saistībā ar ELGF atbilstības lēmumiem un finanšu korekcijām attiecībā uz lauku attīstības un pirmspievienošanās atbalstu, līdz Tiesa pieņem lēmumu. Saistību galīgā apjoma un tā gada noteikšana, kurā sekmīgas apelācijas rezultātā summas tiks izmaksātas no budžeta, būs atkarīga no tiesas procesa ilguma.

Kohēzija

Šis ir iespējamās saistības pret dalībvalstīm saistībā ar kohēzijas politikas darbībām, attiecībā uz kurām vēl nav noteikts mutiskās uzklaušanās datums vai Tiesa nav sagatavojusi spriedumu.

Citas tiesas prāvas

Šī pozīcija attiecas uz prasībām, kas pašlaik iesniegtas pret ES par zaudējumu atlīdzināšanu, citiem juridiskiem strīdiem un lēstiem tiesāšanās izdevumiem. Jāņem vērā, ka prasībā par zaudējumu atlīdzināšanu saskaņā ar EK līguma 288. pantu prasības iesniedzējam ir jāpierāda, ka iestāde ir veikusi pietiekami nopietnu tādas tiesību normas pārkāpumu, ar kuru personām tiek piešķirtas tiesības, kā arī iesniedzējam faktiski nodarītais kaitējums un tieša cēloņsakarība starp nelikumīgo rīcību un kaitējumu.

4.2. IESPĒJAMIE AKTĪVI

	<i>Miljonos EUR</i>	
	31.12.2017.	31.12.2016.
<i>Saņemtās garantijas:</i>		
<i>Izpildes garantijas</i>	352	369
<i>Citas garantijas</i>	22	28
<i>Citi iespējamie aktīvi</i>	34	34
Kopā	409	431

Izpildes garantijas tiek pieprasītas, lai nodrošinātu, ka ES finansējuma saņēmēji izpilda pienākumus, kas ir noteikti saņēmēju līgumos ar ES.

5. BUDŽETA UN JURIDISKĀS SAISTĪBAS

Šajā skaidrojumā sniegta informācija par budžeta procesu un nākotnes finansējuma vajadzībām, nevis saistībām, kuras pastāv svētdiena, 2017. gada 31. decembris.

Daudzgažu finanšu shēmā (DFS), par kuru vienojušās dalībvalstis, ir definētas programmas un noteiktas saistību apropriāciju izdevumu kategoriju maksimālās summas un maksājumu apropriāciju kopsomma, kuras ietvaros ES var uzņemties budžeta un juridiskās saistības, un galu galā veikt maksājumus 7 gadu periodā – skatīt 1.1. tabulu budžeta izpildes ziņojumu skaidrojumos.

Padome (dalībvalstis) ar Eiropas Parlamenta piekrišanu ir apstiprinājusi DFS maksimālo apmēru, un Regulas 1306/2013 16. pants par KLP finansēšanu izveido tiešu saikni starp ELGF izdevumu gada maksimālo apmēru un DFS regulu. Eiropas Parlaments un Padome pieņēma arī attiecīgos pamataktus par ELGF izdevumiem, ar ko nosaka izdevumus katrai dalībvalstij visam 2014.–2020. gada periodam.

Juridiskās saistības atbilst programmām, projektiem, vienošanām vai parakstītajiem līgumiem, kuri ES tādējādi ir juridiski saistoši. Juridiska apņemšanās ir akts, ar kuru kredītrikotājs noslēdz vai nodibina saistību (ES), kas rada maksājumu (FR 85. pants).

Budžeta saistības principā uzņemas pirms juridisko saistību uzņemšanās, bet attiecībā uz dažām daudzgadu programmām/projektiem tas ir otrādi – attiecīgās budžeta saistības uzņemas gada iemaksu veidā vairāku gadu laikā, ja to paredz pamataakts. Piemēram, attiecībā uz kohēziju Kopējo noteikumu regulas (KNR) (Regula (ES) Nr. 1303/2013) 76. pantā noteikts, ka Komisijas lēmums, ar ko pieņem programmu, veido juridiskas saistības Finanšu regulas nozīmē, taču Savienības budžeta saistības attiecībā uz katru programmu uzņemas gada iemaksu veidā par katru fondu laikposmā no 2014. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 31. decembrim. Citos juridiskajos pamatos var būt ietverti līdzīgi noteikumi. Šā iemesla dēļ var būt summas, kuras ES ir likumīgi apņēmusies maksāt, bet budžeta saistību uzņemšanās vēl nav notikusi – skatīt turpmāk norādīto 5.2. un 5.3. skaidrojumu.

Ja budžeta saistību uzņemšanās ir notikusi, bet turpmāki maksājumi vēl nav veikti, neizpildīto saistību summa tiek saukta par “*reste à liquider*” (RAL). Tās var būt programmas vai projekti, nereti daudzgadīgi, kas ir parakstīti, bet vēl nav (pilnībā) īstenoti. Tie atspoguļo maksājumu saistības turpmākajiem gadiem. Tā kā finanšu pārskatus sagatavo, izmantojot uzkrājumu principu, bet budžeta izpildes atskaites sagatavo, pamatojoties uz naudas plūsmas principu, daļa no kopējās nesamaksātās summas (RAL) jau ir iekļauta izdevumos un bilancē atzīta kā saistības (skatīt 2.12. un 2.13. skaidrojumu). Šo izdevumu aprēķins tiek veikts, balstoties uz saņemtajiem izmaksu prasījumiem/rēķiniem un programmas vai projekta īstenošanas aplēsēm, par ko ES vēl nav iesniegti prasījumi – skatīt 5.1. skaidrojumu. Tiklīdz ar RAL saistītie maksājumi ir veikti pēc 2017. gada 31. decembra, saistību atzīšana bilancē tiek pārtraukta. RAL daļa, kas vēl nav iekļauta izdevumos, netiek iekļauta saistībās, bet tā tiek turpmāk norādīta.

Turpmāk sniegtā informācija atspoguļo summas svētdiena, 2017. gada 31. decembris, par kurām ES ir apņēmusies maksāt, pamatojoties uz līgumisko vienošanos izpildi, un tādēļ tās plānots finansēt no nākamajiem ES budžetiem.

Miljonos EUR

	Skaidrojums	31.12.2017.	31.12.2016.
Neizpildītās budžeta saistības, kas vēl nav iekļautas izdevumos	5.1	221 391	189 881
Dalītās pārvaldības juridiskās saistības saskaņā ar pašreizējo DFS, kas vēl nav izpildītas	5.2	211 688	276 351
Nozīmīgas juridiskās saistības citās jomās	5.3	20 030	22 275
Kopā		453 109	488 507

5.1. NEIZPILDĪTĀS BUDŽETA SAISTĪBAS, KAS VĒL NAV IEKĻAUTAS IZDEVUMOS

Miljonos EUR

	31.12.2017.	31.12.2016.
Neizpildītās budžeta saistības, kas vēl nav iekļautas izdevumos	221 391	189 881

Iepriekš norādītā summa ir budžeta RAL (“*reste à liquider*”) EUR 267 258 miljonu apmērā (skatīt 4.4. tabulu budžeta izpildes pārskatu skaidrojumos), no kā atskaitītas saistītās summas, kas jau iekļautas bilancē kā saistības un finanšu darbības rezultātu pārskatā kā izdevumi. Budžeta RAL ir summa, kas raksturo neizpildītās saistības, par kurām vēl nav veikti maksājumi un/vai kuras vēl nav atceltas. Kā iepriekš paskaidrots, šādas saistības ir raksturīgas daudzgadu programmām.

Jānorāda, ka kopējie neatmaksātie priekšfinansējuma avansa maksājumi 2017. gada 31. decembrī bija EUR 49 miljardi (skatīt 2.5. skaidrojumu). Tas atspoguļo budžeta saistības, kas samaksātas, samazinot RAL, taču samaksātās summas joprojām tiek uzskatītas par piederīgām ES, nevis saņemējam līdz brīdim, kamēr tiek izpildītas līgumā noteiktās saistības. Tādējādi tie ir kā iepriekš aprakstītie RAL, kas vēl nav iekļauti izdevumos.

5.2. DALĪTĀS PĀRVALDĪBAS JURIDISKĀS SAISTĪBAS SASKAŅĀ AR PAŠREIZĒJO DFS, KAS VĒL NAV IZPILDĪTAS

Miljonos EUR

Fondi	2014.–2020. gada finanšu shēma (A)	Juridiskās saistības (B)	Budžeta saistības (C)	Saistību atcelšana (D)	DFS ietvaros pieejamais budžets (=A-C)	Juridiskās saistības mīnus budžeta saistības (=B-C+D)
<i>Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Kohēzijas fonds</i>	262 058	262 058	140 302	—	121 756	121 756
<i>Eiropas Sociālais fonds</i>	91 991	91 991	51 813	—	40 178	40 178
<i>Eiropas atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām</i>	3 814	3 814	2 114	—	1 699	1 699
1.B IZDEVUMU KATEGORIJA: KOHĒZIJAS POLITIKAS FONDI	357 862	357 862	194 229	—	163 633	163 633
<i>Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai</i>	99 343	99 343	56 401	—	42 942	42 942
<i>Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds</i>	5 749	5 749	3 210	—	2 539	2 539
2. IZDEVUMU KATEGORIJA: DABAS RESURSI	105 093	105 093	59 611	—	45 482	45 482
<i>Patvēruma un migrācijas fonds</i>	5 391	4 233	2 794	—	2 597	1 439
<i>Iekšējās drošības fonds</i>	2 812	2 635	1 500	—	1 311	1 134
3. IZDEVUMU KATEGORIJA: DROŠĪBA UN PILSONĪBA	8 202	6 868	4 294	—	3 908	2 573
Kopā	471 157	469 822	258 134	—	213 023	211 688

Tās ir juridiskās saistības, ko ES ir apņēmusies maksāt, pieņemot darbības programmas, kas saistītas ar dalītu pārvaldību. Komisijas lēmums, ar ko pieņem darbības programmu, ir finansēšanas lēmums FR 84. panta nozīmē, un, sākot no brīža, kad par to tiek informēta attiecīgā dalībvalsts, – juridiskas saistības minētās regulas nozīmē.

Attiecībā uz Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem (ESIF) KNR 76. pantā teikts:

“Savienības budžeta saistības attiecībā uz katru programmu uzņemas gada iemaksu veidā par katru fondu laikposmā no 2014. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 31. decembrim. Budžeta saistības saistībā ar izpildes rezervi katrā programmā uzņemas atsevišķi no atlikušā programmas piešķiruma.”

Iepriekšējā tabula sākas ar kopējo DFS (A sleja) un atspoguļo juridiskās saistības, par kurām budžeta saistības vēl nav uzņemtas, un informācijas nolūkā norādīts maksimālais saistību apmērs attiecībā uz maksimālajiem apjomiem, kas paredzēti 2014.–2020. gada DFS, 1.B, 2. un 3. izdevumu kategorijā. Tāpēc šīs juridiskās saistības parāda esošo saistību summas, ko ES iekļaus budžetā un samaksās pēc 2017. gada 31. decembra. B ailē ir atspoguļotas juridiskās saistības, ko Komisija noslēgusi gada beigās, un C ailē ir norādītas budžeta saistības, kas bija iekļautas budžetā gada beigās saistībā ar šīm juridiskajām saistībām. 2017. gada 31. decembrī nebija atceltu saistību (D aile).

5.3. NOZĪMĪGAS JURIDISKĀS SAISTĪBAS CITĀS JOMĀS

	Miljonos EUR	
	31.12.2017.	31.12.2016.
<i>Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments</i>	12 676	13 799
<i>Copernicus</i>	1 841	2 393
<i>ITER</i>	1 496	1 891
<i>Galileo</i>	253	523
<i>Zvejas nolīgumi</i>	133	247
<i>Operatīvās nomas saistības</i>	2 577	2 419
<i>Citas līgumsaistības</i>	1 054	1 003
Kopā	20 030	22 275

Šīs summas atspoguļo ilgtermiņa juridiskās saistības, kuras gada beigās vēl nebija iekļautas budžeta saistību apropriācijās. Šie saistošie pienākumi tiks iekļauti budžetā gada iemaksu veidā turpmākajos gados un samaksāti.

Noteiktas svarīgas programmas (skatīt turpmāk) var īstenot, izmantojot gada iemaksas, saskaņā ar FR 85. panta 4. punktu. Tas ļauj ES uzņemties juridiskas saistības (parakstīt dotāciju nolīgumus, deleģēšanas līgumus un iepirkuma līgumus), pārsniedzot konkrētajā gadā pieejamās saistību apropriācijas. Līdz ar to par būtisku pašreizējās DFS piešķirumu summu jau varētu būt uzņemtas saistības. Tas jo īpaši attiecināms uz turpmāk norādītajām programmām.

Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI)

EISI sniedz finanšu palīdzību Eiropas tīkliem, atbalstot kopēju interešu projektus tādās jomās kā transporta, telekomunikāciju un enerģētikas infrastruktūra. EISI programmas juridiskās saistības aptver laikposmu no 2014. līdz 2020. gadam EISI transportam un līdz 2021. gadam EISI enerģētikai. Šo saistību juridiskais pamats ir Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. decembra Regula (ES) Nr. 1316/2013, ar ko izveido Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, groza Regulu (ES) Nr. 913/2010 un atceļ Regulu (EK) Nr. 680/2007 un Regulu (EK) Nr. 67/2010. Dokuments attiecas uz EEZ (OV L 348, 2013. gada 20. decembris), un tā 19. pantā ir paredzēta gada maksājuma izmantošana.

Copernicus

Copernicus ir Eiropas zemes novērošanas programma – skatīt arī 2.2. skaidrojumu. Šīs saistības uzņemas uz laika periodu līdz 2020. gadam. Pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 3. aprīļa Regulu (ES) Nr. 377/2014 (OV L 122/44, 2014. gada 24. aprīlis), Komisija parakstīja deleģēšanas nolīgumus ar Eiropas Kosmosa aģentūru (EKA), EUMETSAT un Eiropas vidēja termiņa laika prognožu centru. Regulas 377/2014 8. pantā tiek atļauta gada iemaksu izmantošana.

ITER – starptautiskais eksperimentālais kodoltermiskais reaktors

Šīs saistības ir paredzētas ITER iekārtu turpmākajām finansējuma vajadzībām laikposmā līdz 2021. gadam. ES (*Euratom*), tostarp dalībvalstu un Šveices, ieguldījums *ITER International* tiek nodrošināts ar Kodolsintēzes enerģijas organizācijas starpniecību. Šīs saistības uzņemas, pamatojoties uz Padomes 2013. gada 13. decembra Lēmumu (*Euratom*) Nr. 791/2013, ar kuru groza Lēmumu (*Euratom*) Nr. 198/2007, ar ko izveido Eiropas Kopuzņēmumu *ITER* un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām, ar kuru atļauts izmantot gada iemaksas. *ITER* tika izveidots, lai pārvaldītu *ITER* iekārtas, sekmētu *ITER* iekārtu ekspluatāciju, veicinātu sabiedrības izpratni par kodolsintēzes enerģiju un tās pieņemšanu un veiktu jebkuras citas darbības, kas ir vajadzīgas tās mērķa sasniegšanai. *ITER* ir iesaistīta ES, Ķīna, Indija, Krievija, Dienvidkoreja, Japāna un ASV.

Galileo

Šīs summas ir paredzētas Galileo programmai, lai attīstītu Eiropas Globālo navigācijas satelītu sistēmu – skatīt arī 2.2. skaidrojumu. Šīs saistības uzņemas uz laika periodu līdz 2020. gadam. Pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. decembra Regulu (ES) Nr. 1285/2013 (OV L 347/1, 2013. gada 20. decembris), Komisija parakstīja deleģēšanas nolīgumu ar EKA. Regulas (ES) 1285/2013 9. pantā tiek atļauta gada iemaksu izmantošana.

Zvejas nolīgumi

Tās ir saistības, kas uzņemtas ar trešām valstīm līdz 2020. gadam par darbībām saskaņā ar starptautiskiem zvejas nolīgumiem. Šīs saistības uzņemas, pamatojoties uz Padomes lēmumiem par atsevišķām trešām valstīm (piemēram, Padomes 2015. gada 5. oktobra Lēmums (ES) 1894/2015 par to, lai noslēgtu protokolu starp Eiropas Savienību un Kaboverdes Republiku, ar ko nosaka zvejas iespējas un finansiālo ieguldījumu, kuri paredzēti Partnerattiecību nolīgumā zivsaimniecības nozarē starp Eiropas Kopienu un Kaboverdes Republiku; OV L 277, 2015. gada 22. oktobris). Tie ir konkrēti starptautiskie līgumi, ar ko paredz daudzgadīgas tiesības un pienākumus.

Operatīvās nomas saistības

Minimālās summas, par kurām saskaņā ar pamatā esošajiem līgumiem ir saistības tās samaksāt atlikušajā nomas līguma darbības laikā, ir šādas:

<i>Miljonos EUR</i>				
	Minimālie nomas maksājumi			
	< 1 gads	1–5 gadi	> 5 gadi	Kopā
Ēkas	374	1 106	1 078	2 558
IT materiāli un cits aprīkojums	7	13	0	21
Kopā	380	1 120	1 078	2 577

Citas līgumsaistības

Norādītās summas atbilst saistībām, kas jāmaksā līgumu darbības laikā. Visnozīmīgākais šeit iekļautais apjoms attiecas uz Eiropas Parlamenta ēku līgumiem (EUR 175 miljoni).

6. FINANŠU RISKA PĀRVALDĪBA

Turpmāk atklātā informācija par ES finanšu risku pārvaldību attiecas uz:

- aizņēmumu un aizdevumu darbībām saistībā ar finansiālo palīdzību, ko sniedz Komisija, izmantojot EFSM, MB, MFA un Euratom darbības, kā arī saistībā ar aizdevumiem no likvidējamās EOTK aizņemtiem līdzekļiem,
- Komisijas veiktajām finanšu līdzekļu operācijām ES budžeta izpildei, tostarp naudas sodu saņemšanai,
- budžeta garantijām fondos turētajiem aktīviem: Garantiju fondu ārējai darbībai un ESIF galvojuma fondu, un
- finanšu instrumentiem, kurus finansē no SU budžeta.

6.1. RISKU VEIDI

Tirgus risks ir risks, ka tirgus cenu izmaiņu dēļ var svārstīties finanšu instrumenta patiesā vērtība vai nākotnes naudas plūsma. Tirgus risks ietver ne tikai iespējamus zaudējumus, bet arī iespējamo peļņu. Tas aptver *valūtas risku, procentu likmju risku un citus cenu riskus* (ES nav nozīmīga cita cenu riska).

- *Valūtas risks* ir risks, ka ES darbības vai ieguldījumu vērtību ietekmēs valūtas kursa pārmaiņas. Šo risku rada tas, ka mainās vienas valūtas cena pret otru valūtu.
- *Procentu likmes risks* ir iespējamība, ka procentu likmju kāpuma dēļ samazināsies vērtspapīra, jo īpaši obligācijas, vērtība. Parasti augstākas procentu likmes izraisīs nemainīgas likmes obligāciju cenu kritumu un otrādi.

Kreditrisks ir risks ciest zaudējumus, kurus rada parādnieka/aizņēmēja neveikts maksājums par aizdevumu vai citu kredītliniju (pamatsummas vai procentu, vai abu summu maksājums) vai citu līgumsaistību nepildīšana. Saistību neizpildes gadījumi ietver atmaksas kavēšanu, aizņēmēja maksājumu pārstrukturēšanu un bankrotu.

Likviditātes risks ir risks, kas rodas, ja ir grūtības pārdot aktīvu, piemēram, risks, ka konkrēto vērtspapīru vai aktīvu nevarēs pietiekami ātri pārdot tirgū, lai novērstu zaudējumus vai izpildītu saistības.

6.2. RISKA PĀRVALDĪBAS POLITIKA

ES budžeta izpilde arvien vairāk balstās uz darbības programmu finanšu instrumentu izmantošanu. Pamata koncepcija šai jaunajai pieejai, pretēji tradicionālajai budžeta izpildes metodei, piešķirot dotācijas un subsīdijas, ir tāda, ka par katru euro, kas iztērēts no budžeta, izmantojot finanšu instrumentus, gala saņēmējs sviras efekta rezultātā iegūst vairāk nekā EUR 1 kā finansiālu atbalstu. Šāda ES budžeta izmantošana maksimāli palielina pieejamo līdzekļu ietekmi. Sīkāku informāciju par attiecīgajām summām skatīt **2.4.1.** skaidrojumā.

Lielākajai daļai finanšu instrumentu kopīgs ir tas, ka to īstenošana tiek deleģēta EIB grupai (tostarp EIF) vai citām finanšu iestādēm, pamatojoties uz vienošanos starp Komisiju un finanšu iestādi. Līgumi, kas parakstīti ar šīm finanšu iestādēm, ietver stingrus nosacījumus un starpnieku saistības, lai nodrošinātu pienācīgu ES naudas pārvaldību un pareizu pārskatu iesniegšanu. Kad ir pausta apņemšanās veikt finanšu iemaksu kādā no instrumentiem, līdzekļi tiek pārvesti uz īpaši izveidotu finanšu iestādes bankas kontu (t. i., fiduciāro kontu). Atkarībā no attiecīgā instrumenta finanšu iestāde var izmantot šajā fiduciārajā kontā esošos līdzekļus aizdevumu sniegšanai, parāda instrumentu emitēšanai, ieguldījumiem pašu kapitāla instrumentos vai garantijas pieprasījumu segšanai. Parasti ieņēmumi no finanšu instrumentiem tiek atmaksāti ES budžetā.

Attiecībā uz šiem finanšu instrumentiem risks ir ierobežots un nepārsniedz maksimālo apmēru, kas ir norādīts pamatā esošajos līgumos kā instrumentam budžetā paredzētā summa. Tā kā Komisija bieži uzņemas "pirmās kārtas zaudējumu daļu" un instrumenti ir paredzēti, lai finansētu riskantākus saņēmējus (kam ir grūtības iegūt finansējumu no komerciāliem aizdevējiem), ir iespējams, ka ES budžetam radīsies vismaz nelieli zaudējumi.

Finanšu instrumentu novērtēšana

Šādas finanšu aktīvu un saistību klases netiek novērtētas to patiesajā vērtībā: nauda un naudas ekvivalenti, aizdevumi, ar komerciālu apmaiņu saistīti debitoru parādi un ar komerciālu apmaiņu nesaistītas atgūstamās summas, aizņēmumi un citas finanšu saistības, kas novērtētas amortizētajā vērtībā. Šo finanšu aktīvu un saistību uzskaites vērtība tiek uzskatīta par pamatotu tuvinājumu to patiesajai vērtībai.

Aizņēmumu un aizdevumu darbības attiecībā uz finansiālo palīdzību

Aizņēmumu un aizdevumu darījumus, kā arī attiecīgo finanšu līdzekļu pārvaldību veic ES saskaņā ar attiecīgām Padomes un EP regulām, Padomes lēmumiem un, ja piemērojams, arī ar iekšējām pamatnostādņēm. Ir izstrādātas rakstiskas procedūru rokasgrāmatas, kas aptver tādas konkrētas jomas kā aizņēmumi, aizdevumi un finanšu līdzekļu pārvaldība, un tās izmanto attiecīgās funkcionālās vienības. Vispārīgs noteikums ir, ka netiek veikta nekāda darbība, lai kompensētu procentu likmju pārmaiņas vai ārvalstu valūtu maiņas kursa pārmaiņas (risks ierobežošanas darbība), jo aizdevumu darbības parasti tiek finansētas, izmantojot kompensējošus aizņēmumus, tāpēc neveidojas atvērtas procentu likmju vai valūtas pozīcijas. Regulāri tiek uzraudzīta kompensējošās metodes piemērošana.

Finanšu līdzekļu operācijas

Komisijas finanšu līdzekļu pārvaldības noteikumi un principi ir noteikti Padomes Regulā 609/2014 (kas grozīta ar Padomes Regulu 804/2016), Finanšu regulā un tās piemērošanas noteikumos.

Saskaņā ar iepriekš minētajām regulām ir piemērojami turpmāk minētie pamatprincipi.

- Pašu resursus maksā dalībvalstis, veicot iemaksas kontā, ko šajā nolūkā Komisijas vārdā atver valsts kasē vai centrālajā bankā. Iepriekš minētos kontus Komisija drīkst izmantot tikai, lai nodrošinātu savas vajadzības pēc naudas līdzekļiem.
- Dalībvalstis pašu resursus maksā savas valsts valūtā, turpretim Komisijas maksājumi galvenokārt tiek veikti euro.
- Komisijas vārdā atvērtos bankas kontus nedrīkst pārtērēt. Šis ierobežojums neattiecas uz Komisijas pašu resursu kontiem gadījumā, ja nav izpildītas saistības attiecībā uz aizdevumiem, kas piešķirti vai garantēti saskaņā ar ES Padomes regulām un lēmumiem, kā arī nosacījumiem gadījumos, kad naudas līdzekļu prasības pārsniedz kontos esošos aktīvus.
- Līdzekļus bankas kontos, kas ir citās valūtās, nevis euro, izmanto maksājumiem tajās pašās valūtās vai periodiski konvertē euro.

Papildus pašu resursu kontiem Komisija atver citus bankas kontus centrālajās bankās un komercbankās, lai veiktu maksājumus un saņemtu citus ieņēmumus, kas nav dalībvalstu iemaksas budžetā.

Finanšu līdzekļu un maksājumu operācijas lielā mērā ir automatizētas un balstītas uz mūsdienīgām informācijas sistēmām. Tiek piemērotas īpašas procedūras, lai garantētu sistēmu drošību un nodrošinātu pienākumu sadali saskaņā ar Finanšu regulu, Komisijas iekšējās kontroles standartiem un revīzijas principiem.

Komisijas finanšu līdzekļu un maksājumu operāciju vadību regulē rakstveida pamatnostādņu un procedūru kopums, un to mērķis ir samazināt darbības un finanšu risku un nodrošināt atbilstošu kontroles līmeni. Tās aptver dažādas darbības jomas (piemēram, maksājuma izpildi un naudas pārvaldību, naudas plūsmas prognozēšanu, darbības nepārtrauktību utt.), turklāt pamatnostādņu un procedūru ieviešana regulāri tiek pārbaudīta. Turklāt Budžeta ĢD un Ekonomikas un finanšu lietu ĢD apmainās ar informāciju par riska pārvaldību un labāko praksi.

Naudas sodi

Provizoriski iekasēti naudas sodi: noguldījumi

Summas, kas saņemtas pirms 2010. gada, paliek tādu banku kontos, kuras ir īpaši izvēlētas provizoriski iekasētu naudas sodu noguldījumu turēšanai. Bankas tiek izvēlētas atbilstīgi Finanšu regulā noteiktajai konkursa procedūrai. Līdzekļu izvietojumu īpašā bankā nosaka saskaņā ar iekšējo riska pārvaldības politiku, kurā definētas kreditleitinga prasības un līdzekļu apjoms, kādu var izvietot un kas ir proporcionāls darījuma partnera pašu kapitālam. Tiek regulāri noteikti un novērtēti finanšu un darbības riski un pārbaudīta atbilstība iekšējai politikai un procedūrām.

Provizoriski iekasēti naudas sodi: BUFI portfelis

Sākot no 2010. gada, piemēroto un provizoriski ieturēto naudas sodu summas iegulda īpaši izveidotā BUFI portfelī. Portfeļa galvenais mērķis ir samazināt ar finanšu tirgiem saistītos riskus un nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret visiem subjektiem, kam tiek piemērots naudas sods, piedāvājot garantētu atdevi, ko aprēķina uz tāda paša pamata. Aktīvu pārvaldību provizoriski iekasētajiem naudas sodiem veic Komisija saskaņā ar iekšējām aktīvu pārvaldības pamatnostādņēm. Ir izstrādātas procedūru rokasgrāmatas, kas aptver tādas konkrētas jomas kā kases operāciju pārvaldība, un tās izmanto attiecīgās funkcionālās vienības. Tiek regulāri noteikti un novērtēti finanšu un darbības riski un pārbaudīta atbilstība iekšējām pamatnostādņēm un procedūrām.

Aktīvu pārvaldības mērķis ir ieguldīt Komisijai provizoriski samaksātos naudas sodus tā, lai:

- nodrošinātu līdzekļu vieglu pieejamību vajadzības gadījumā, vienlaikus
- cenšoties parastos apstākļos panākt peļņu, kas vidēji atbilst BUFI kritērija atdevei, atskaitot radušās izmaksas un saglabājot šo naudas sodu nominālvērtību.

Ieguldījumi ir ierobežoti un attiecas tikai uz šādām kategorijām: termiņnoguldījumi dalībvalstu centrālajās bankās, valsts parāda aģentūrās, valstij pilnībā piederošās vai valsts garantētās bankās vai pārvalstiskās iestādēs, kā arī obligācijas, vekseli un noguldījumu sertifikāti, ko emitējušas valsts vai pārvalstiskas iestādes.

Finanšu garantijas

Ievērojamu daļu no finanšu iestāžu piešķirtām garantijām Komisija tur saistībā ar naudas sodiem, ko tā piemēro uzņēmumiem par ES konkurences noteikumu pārkāpumiem (skatīt 2.6.1.2. skaidrojumu). Uzņēmumi, kuriem tiek uzlikts naudas sods, nodrošina šādas garantijas kā alternatīvu provizorisks maksājuma veikšanai. Garantijas tiek pārvaldītas atbilstīgi iekšējai riska pārvaldības politikai. Tiek regulāri noteikti un novērtēti finanšu un darbības riski un pārbaudīta atbilstība iekšējai politikai un procedūrām.

Garantiju fonds ārējai darbībai

Noteikumus un principus attiecībā uz Garantiju fonda aktīvu pārvaldību nosaka 1994. gada 25. novembra līgums starp Komisiju un EIB un tā turpmāki grozījumi, kas izdarīti 1996. gada 17./23. septembrī, 2002. gada 8. maijā, 2008. gada 25. februārī un 2010. gada 9. novembrī. Šī Garantiju fonda valūta ir tikai euro. Tas veic ieguldījumus tikai šajā valūtā, lai izvairītos no ārvalstu valūtas riska. Aktīvu pārvaldība balstās uz tradicionālajiem piesardzības noteikumiem, kas ir jāievēro attiecībā uz finanšu darbību. Īpaša uzmanība ir jāpievērš risku samazināšanai, un ir jānodrošina, lai pārvaldītos aktīvus varētu pārdot vai nodot bez lielas kavēšanās, ņemot vērā segtās saistības.

ESIF galvojuma fonds

ESIF galvojuma fonds tika izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 25. jūnija Regulu (ES) 2015/1017 (ko groza ar 2017. gada 13. decembra Regulu (ES) 2017/2396). Fonda aktīvu pārvaldības noteikumi un principi ir noteikti Komisijas 2016. gada 21. janvāra Lēmumā C(2016) 165. Pārvaldītie aktīvi nodrošina pietiekamu likviditāti saistībā ar iespējamiem garantiju pieprasījumiem, vienlaikus cenšoties optimizēt peļņu un riska līmeni, kas ir savietojams ar augsta drošības un stabilitātes līmeņa saglabāšanu.

6.3. VALŪTAS RISKS

ES finanšu instrumentu valūtas risks gada beigās – neto pozīcija

Miljonos EUR

	31.12.2017.						
	USD	GBP	DKK	SEK	EUR	Citi	Kopā
Finanšu aktīvi							
<i>Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi</i>	680	57	17	56	12 806	16	13 632
<i>Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā</i>	(632)	—	—	—	655	—	23
<i>Aizdevumi ⁽¹⁾</i>	6	0	—	—	123	7	137
<i>Debitoru parādi un atgūstamās summas</i>	15	549	63	86	11 591	62	12 366
<i>Nauda un naudas ekvivalenti</i>	49	3 180	27	693	18 468	1 694	24 111
	118	3 787	107	835	43 642	1 779	50 268

Miljonos EUR

	31.12.2017.						
	USD	GBP	DKK	SEK	EUR	Citi	Kopā
Finanšu saistības							
<i>Finanšu saistības patiesajā vērtībā pārpalikuma vai deficīta aprēķinā</i>	—	—	—	—	—	(2)	(2)
<i>Parādi kreditoriem</i>	(4)	(2)	(0)	(1)	(39 029)	(12)	(39 048)
	(4)	(2)	(0)	(1)	(39 029)	(14)	(39 050)
Kopā	114	3 785	107	834	4 613	1 765	11 218

Miljonos EUR

	31.12.2016.						
	USD	GBP	DKK	SEK	EUR	Citi	Kopā
Finanšu aktīvi							
<i>Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi</i>	228	58	14	42	10 080	21	10 442
<i>Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā</i>	(49)	—	—	—	50	—	0
<i>Aizdevumi ⁽¹⁾</i>	4	0	—	—	329	10	343
<i>Debitoru parādi un atgūstamās summas</i>	1	593	51	81	10 888	8	11 622
<i>Nauda un naudas ekvivalenti</i>	39	2 394	428	1 220	22 387	2 117	28 585
	222	3 045	493	1 342	43 734	2 156	50 993
Finanšu saistības							
<i>Finanšu saistības patiesajā vērtībā pārpalikuma vai deficīta aprēķinā</i>	(100)	—	—	—	100	—	(1)
<i>Parādi kreditoriem</i>	(1)	(5)	(0)	(0)	(39 983)	(16)	(40 005)
	(101)	(5)	(0)	(0)	(39 883)	(16)	(40 005)
Kopā	121	3 040	493	1 342	3 851	2 140	10 987

⁽¹⁾ Izņemot kompensējošos aizdevumus finansālajai palīdzībai.

Ja euro kurss pret citām valūtām būtu paaugstinājies par 10 %, tam būtu bijusi šāda ietekme:

Miljonos EUR				
	Saimnieciskās darbības rezultāts			
	USD	GBP	DKK	SEK
2017. g.	(5)	(339)	(8)	(71)
2016. g.	(4)	(272)	(43)	(118)

Miljonos EUR				
	Neto aktīvi			
	USD	GBP	DKK	SEK
31.12.2017.	(5)	(5)	(2)	(5)
31.12.2016.	(7)	(5)	(1)	(4)

Ja euro kurss pret šīm valūtām būtu pazeminājies par 10 %, tam būtu bijusi šāda ietekme:

Miljonos EUR				
	Saimnieciskās darbības rezultāts			
	USD	GBP	DKK	SEK
2017. g.	6	414	10	87
2016. g.	5	332	53	145

Miljonos EUR				
	Neto aktīvi			
	USD	GBP	DKK	SEK
31.12.2017.	7	6	2	6
31.12.2016.	9	6	2	5

Aizņēmumu un aizdevumu darbības attiecībā uz finansiālo palīdzību

Lielākā daļa finanšu aktīvu un saistību ir euro, tāpēc šajos gadījumos ES nav ārvalstu valūtas riska. Tomēr ES izsniedz aizdevumus ASV dolāros, izmantojot finanšu instrumentu *Euratom*, kurus finansē no aizņēmumiem ar līdzvērtīgu summu ASV dolāros (kompensējoša darbība). Balances datumā ES nav ārvalstu valūtas riska attiecībā uz *Euratom*.

Finanšu līdzekļu operācijas

Dalībvalstu samaksātie pašu resursi valūtās, kas nav euro, tiek turēti pašu resursu kontos saskaņā ar Padomes Regulu 609/2014 (kas grozīta ar Padomes Regulu 804/2016). Kad tie ir vajadzīgi maksājumu veikšanai, tos konvertē euro. Šo līdzekļu pārvaldības procedūras nosaka iepriekš minētā regula. Atsevišķos gadījumos šos līdzekļus izmanto tieši, lai veiktu maksājumus tajās pašās valūtās.

Komisijai komercbankās ir vairāki konti ES valūtās, kas nav euro, un konti ASV dolāros un Šveices frankos, lai veiktu maksājumus šajās valūtās. Šos kontus papildina atkarībā no veicamo maksājumu summas, tāpēc to atlikumi nav pakļauti valūtas riskam.

Ja dažādi ieņēmumi (izņemot pašu resursus) tiek saņemti valūtās, kas nav euro, tos pārskaita uz Komisijas kontiem attiecīgajās valūtās, ja tie ir vajadzīgi maksājumu izpildei, vai konvertē euro un pārskaita uz euro kontiem. Avansa konti, kas tiek turēti valūtās, kas nav euro, tiek papildināti atkarībā no lēsto vietējo īstermiņa maksājumu vajadzībām attiecīgajā valūtā. Šo kontu atlikumi tiek uzturēti atbilstoši to attiecīgajam maksimālajam līmenim.

Naudas sodi

Provizoriski iekasētie naudas sodi (noguldījumi un BUFI portfelis) un banku garantijas

Tā kā visi naudas sodi tiek piemēroti un maksāti euro, ārvalstu valūtas risks nepastāv.

Garantiju fonds ārējai darbībai

Šī fonda finanšu aktīvi ir euro, tādēļ valūtas risks nepastāv. Aizdevumi, kurus ES pārņem fonda pieprasījumu rezultātā pēc tam, kad aizdevuma saņēmējs neveic maksājumus, tiek īstenoti to oriģinālajā valūtā un tādēļ rada ES valūtas risku. Ņemot vērā nenoteiktību attiecībā uz aizdevumu atmaksas grafiku, nav noteiktu pasākumu, lai kompensētu ārvalstu valūtas svārstības (riska ierobežošanas darbības).

ESIF galvojuma fonds

ESIF galvojuma fonda valūtas šobrīd ir gan euro, gan ASV dolāri. 2016. gada decembrī tika veikti pirmie ieguldījumi ASV dolāros fiksētas procentu likmes parāda vērtspapīros (ASV valsts kases), lai uzlabotu peļņu un diversificētu tirgus risku, saskaroties ar ASV tirgu. Valūtas risku pārvalda, noslēdzot atvasināto instrumentu līgumus (ārvalstu valūtas regulētā tirgū netirgoti nākotnes līgumi), kas ierobežo ASV dolāros veikto ieguldījumu portfeļa tirgus vērtību. Neierobežota ārvalstu valūtas riska darījuma limits ir noteikts 1 % apmērā no kopējās portfeļa vērtības kritērija un gada stratēģijas piešķirumu ietvaros. Tādējādi ASV dolāru ieguldījuma tirgus vērtības pieaugums vai samazināšanās, kas pārsniedz vai nepārsniedz 1 % robežu, izraisītu līdzsvarojošu tirdzniecību (jaunu regulētā tirgū netirgotu nākotnes līgumu ar tādu pašu vai pretējo virzienu), attiecīgi koriģējot vai mainot ierobežoto pozīciju. Ierobežojuma koriģēšanu var izraisīt arī EUR/USD maiņas kursa izmaiņas.

6.4. PROCENTU LIKMES RISKS

Tabulā turpmāk ir attēlots pārdošanai pieejamo finanšu aktīvu procentu likmju jutīgums, pieņemot, ka iespējamās izmaiņas procentu likmēs ir +/- 100 bāzes punkti (1 %).

	<i>Miljonos EUR</i>	
	Palielinājums (+) / samazinājums (-) bāzes punktos	Ietekme uz neto aktīviem
31.12.2017.: Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi	+100	(359)
	-100	382
31.12.2016.: Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi	+100	(291)
	-100	313

Aizņēmumu un aizdevumu darbības attiecībā uz finansiālo palīdzību

Aizdevumu un aizņēmumu darbības rakstura dēļ ES ir ievērojami aktīvi un saistības, par kuriem tiek maksāti procenti. Tomēr procentu likmes riski, kas izriet no aizņēmumiem, tiek kompensēti ar aizdevumiem ar līdzvērtīgiem noteikumiem (kompensējošās darbības).

Finanšu līdzekļu operācijas

Komisijas kase naudu neaizņemas; tādēļ tā nav pakļauta procentu likmju riskam. Tomēr tiek aprēķināti procenti par atlikumiem dažādos bankas kontos. Tāpēc Komisija ir ieviesusi pasākumus, lai nodrošinātu, ka gūtie procentu ienākumi no tās bankas kontiem regulāri atbilst tirgus procentu likmēm, kā arī to iespējamajām svārstībām.

Konti, kas ir atvērti dalībvalstu valsts kasēs pašu resursu ieņēmumiem, nesāņem procentu ienākumus un ir bezmaksas. Par kontu atlikumiem valstu centrālajās bankās var saņemt atlīdzību saskaņā ar katrā iestādē piemērotajām oficiālajām likmēm. Tā kā patlaban šiem kontiem piemērotā atlīdzība var būt negatīva, ir ieviestas skaidrās naudas pārvaldības procedūras, lai pēc iespējas samazinātu atlikumu šajos kontos.

Turklāt pašu resursu kontus no negatīvas procentu likmes ietekmes aizsargā atbilstīgi Padomes Regulai 609/2014, kas grozīta ar Padomes Regulu 804/2016.

Par komercbanku kontos turētajiem diennakts atlikumiem katru dienu maksā procentus. To pamatā ir mainīga tirgus likme, kurai piemēro līgumā noteikto peļņas normu (pozitīvu vai negatīvu). Komercbanku piemēroto likmju zemāko sliekšni parasti līgumā nosaka nulles līmenī. Rezultātā ir novērsts risks, ka Komisija saņems procentus atbilstīgi likmēm, kas ir zemākas nekā tirgus likmes.

Naudas sodi

Provizoriski iekasētie naudas sodi (noguldījumi, BUFI portfelis) un banku garantijas

Provizoriski iekasētie naudas sodi tiek ieguldīti naudas tirgus instrumentu portfelī un ilgtermiņa obligācijās ar vidējo termiņu 2,6 gadi.

Garantiju fonds ārējai darbībai

Garantiju fondā paredzētais budžets tiek ieguldīts naudas tirgus instrumentu portfelī un ilgtermiņa obligācijās ar kopējo vidējo portfeļa termiņu 2,93 gadi.

ESIF galvojuma fonds

ESIF Garantiju fondā paredzētais budžets tiek ieguldīts naudas tirgus instrumentu portfelī un ilgtermiņa obligācijās ar kopējo vidējo portfeļa termiņu 3,5 gadi.

6.5. KREDĪTRISKS

Summas, kuras atspoguļo ES kredītrisku pārskata perioda beigās, ir finanšu instrumentu uzskaites vērtības, kā norādīts 2. skaidrojumā.

Tādu finanšu aktīvu termiņa analīze, kuru vērtība nav samazinājusies

	Kopā	Termiņš nav kavēts un vērtība nav samazinājusies	Termiņš kavēts, bet vērtība nav samazinājusies		
			< 1 gads	1–5 gadi	> 5 gadi
<i>Miljonos EUR</i>					
Aizdevumi	54 981	54 980	0	—	—
Debitoru parādi un atgūstamās summas	12 366	8 905	2 894	359	208
Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā	23	23	—	—	—
Kopā 31.12.2017.	67 369	63 908	2 894	359	208
Aizdevumi	55 477	55 476	1	—	—
Debitoru parādi un atgūstamās summas	11 622	10 310	130	909	273
Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā	0	0	—	—	—
Kopā 31.12.2016.	67 099	65 786	131	909	273

Debitoru parādi un atgūstamās summas ar termiņu no viena līdz pieciem gadiem ietver atgūstamās summas, kas saistītas ar naudas sodiem par konkurences noteikumu pārkāpumiem EUR 278 miljonu apmērā (2016. g. EUR 870 miljoni), ko lielā mērā sedz banku garantijas, un tāpēc Komisija nav pakļauta lielam kredītriskam. Uzņēmumi, kuriem tiek uzlikts naudas sods, nodrošina šādas garantijas kā alternatīvu provizoriska maksājuma veikšanai.

Finanšu aktīvu kredītkvalitāte, kuru termiņš nav nokavēts un vērtība nav samazinājusies

Miljonos EUR

	31.12.2017.				
	AFS ⁽¹⁾	Finanšu aktīvi FVSD ⁽²⁾	Aizdevumi un debitoru parādi ⁽³⁾	Nauda	Kopā
Darījumu partneri ar ārējo kredītreitingu					
<i>Pamata un augsta pakāpe</i>	8 068	16	3 132	19 261	30 477
<i>Augšējā vidējā pakāpe</i>	1 794	—	23 879	3 977	29 650
<i>Apakšējā vidējā pakāpe</i>	2 186	—	28 041	463	30 691
<i>Ārpus ieguldījuma kategorijas</i>	—	—	4 087	389	4 476
	12 048	16	59 139	24 090	95 293
Darījumu partneri bez ārēja kredītreitinga					
1. grupa	—	6	4 745	21	4 772
2. grupa	—	—	1	—	1
	—	6	4 746	21	4 773
Kopā	12 048	23	63 885	24 111	100 067

Miljonos EUR

	31.12.2016.				
	AFS ⁽¹⁾	Finanšu aktīvi FVSD ⁽²⁾	Aizdevumi un debitoru parādi ⁽³⁾	Nauda	Kopā
Darījumu partneri ar ārējo kredītreitingu					
<i>Pamata un augsta pakāpe</i>	6 451	—	3 386	21 990	31 828
<i>Augšējā vidējā pakāpe</i>	1 412	—	23 826	5 325	30 563
<i>Apakšējā vidējā pakāpe</i>	1 056	—	4 532	492	6 081
<i>Ārpus ieguldījuma kategorijas</i>	—	—	27 724	744	28 468
	8 920	—	59 469	28 552	96 941
Darījumu partneri bez ārēja kredītreitinga					
1. grupa	—	0	6 238	33	6 272

Miljonos EUR

	31.12.2016.				
	AFS ⁽¹⁾	Finanšu aktīvi FVSD ⁽²⁾	Aizdevumi un debitoru parādi ⁽³⁾	Nauda	Kopā
2. grupa	—	—	79	—	79
	—	0	6 317	33	6 351
Kopā	8 920	0	65 786	28 585	103 292

⁽¹⁾ Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi (izņemot pašu kapitāla instrumentus un vienoto fondu).

⁽²⁾ Finanšu aktīvi patiesajā vērtībā pārpalikuma vai deficīta aprēķinā.

⁽³⁾ Aizdevumi un debitoru parādi ietver atgūstamās summas.

Finanšu aktīvi, kas nav iekļauti tabulā, ir pārdošanai pieejami finanšu aktīvi kapitāla instrumentu veidā bez ārējā kredītreitinga. Četrus iepriekš minēto riska kategoriju pamatā principā ir ārējā reitinga aģentūru vērtējuma kategorijas un atbilst:

— pamata un augsta pakāpe: *Moody* P-1, Aaa – Aa3; *S&P* A-1+, A-1, AAA – AA –; *Fitch* F1+, F1, AAA – AA- un līdzvērtīga,

— augšējā vidējā pakāpe: *Moody* P-2, A1 – A3; *S&P* A-2, A+ – A-; *Fitch* F2, A+ – A- un līdzvērtīga,

— apakšējā vidējā pakāpe: *Moody* P-3, Baa1 – Baa3, *S&P* A-3, BBB+ – BBB-; *Fitch* F-3, BBBB+ – BBB- un līdzvērtīga,

— ārpus ieguldījuma kategorijas: *Moody* not prime, Ba1 – C; *S&P* B, C, BB+ – D; *Fitch* B, C, BB+ – D un līdzvērtīga.

Jāņem vērā, ka ES šo ārējo aģentūru vērtējuma kategorijas izmanto kā atskaites punktu, jo īpaši attiecībā uz finanšu instrumentiem un komercbankām, bet pēc atsevišķu gadījumu analīzes ES var glabāt summas kādā no iepriekš minētajām riska kategorijām pat tad, ja viena vai vairākas no iepriekš minētajām kredītreitinga aģentūrām ir pazeminājušas atbilstošā darījuma partnera reitingu. Darījuma partneru bez reitinga vērtējuma 1. grupa attiecas uz parādniekiem, kuriem iepriekš nav bijuši saistību nepildīšanas gadījumi, bet 2. grupa attiecas uz parādniekiem, kuriem iepriekš ir bijuši saistību nepildīšanas gadījumi.

Summas, kas iepriekš parādītas kā aizdevumi un debitoru parādi, kas ietverti ārpus ieguldījumu kategorijas, galvenokārt attiecas uz finanšu atbalsta aizdevumiem, kurus Komisija izsniegusi finanšu grūtībās nonākušām dalībvalstīm, un atgūstamās summas pret noteiktām dalībvalstīm, pamatojoties uz pašu resursu noteikumiem vai citu juridisku pamatu. Summas, kas ietvertas kategorijā "Nauda", attiecas uz pašu resursu banku kontiem, kas atvērti dalībvalstu valsts kasē vai centrālajā bankā, lai glabātu pašu resursu iemaksas, kā tas paredzēts minētajā regulā. Iepriekšminētos kontus Komisija drīkst izmantot tikai, lai segtu tās vajadzības pēc naudas līdzekļiem budžeta izpildei.

Aizņēmumu un aizdevumu darbības attiecībā uz finansiālo palīdzību

Kredītrisku pārvalda, vispirms iegūstot valsts garantijas *Euratom* gadījumā, pēc tam izmantojot Garantiju fondu ārējai darbībai (MFA un *Euratom*), tad – izmantojot iespēju nepieciešamos līdzekļus iegūt no Komisijas pašu resursu kontiem dalībvalstīs un, visbeidzot, izmantojot ES budžetu.

Tiesību aktos par pašu resursiem pašu resursiem noteiktais maksimālais ierobežojums ir 1,20 % no dalībvalstu NKI, un 2017. gadā maksājumu apropriāciju segšanai bija faktiski izmantoti 0,76 %. Tas nozīmē, ka svētdiena, 2017. gada 31. decembris šo garantiju segšanai bija pieejama rezerve 0,44 % apmērā. Šajā nolūkā ES ir tiesības vērsties pie visām dalībvalstīm, lai nodrošinātu ES juridiskā pienākuma izpildi pret aizdevējiem.

Finanšu līdzekļu operācijas

Lielākā daļa Komisijas finanšu līdzekļu saskaņā ar Padomes Regulu (ES, Euratom) 609/2014 (kas grozīta ar Padomes Regulu 804/2016) par pašu resursiem tiek turēti kontos, kurus dalībvalstis atvērušas savu iemaksu veikšanai (pašu resursi). Visi šie konti ir atvērti dalībvalstu valsts kasēs vai centrālajās bankās. Šīs iestādes nodrošina Komisijai zemāko kredīta (vai darījuma partnera) risku, jo risku uzņemas dalībvalstis. Attiecībā uz Komisijas finanšu līdzekļiem komercbankās, kurus tur maksājumu izpildes vajadzībām, šos kontus papildina nepieciešamības brīdī, un tos automātiski pārvalda kases naudas vadības sistēma. Katrā kontā tur naudas apjomu minimālā līmenī, kas atbilst vidējai no šāda konta veikto ikdienas maksājumu summai. Tā rezultātā šajos kontos diennaktī turētās kopsummas vienmēr ir nelielas (vidēji mazāk par EUR 80 miljoniem, un šī summa ir sadalīta starp 21 kontiem), tādējādi Komisijas risks ir ierobežots. Šīs summas ir jāskata kontekstā ar dienas vispārējiem finanšu līdzekļu atlikumiem, kuri 2017. gadā svārstījās no EUR 4 miljardiem līdz EUR 40 miljardiem, un vispārējais no Komisijas kontiem veikto maksājumu apmērs 2017. gadā pārsniedza EUR 134 miljardus.

Turklāt komercbanku atlasei piemēro īpašas pamatnostādnes, lai vēl vairāk samazinātu darījuma partnera risku, kas pastāv Komisijai:

- visas komercbankas tiek izvēlētas konkursa kārtībā. Minimālais īstermiņa kredītreitings, kas nepieciešams, lai piedalītos konkursā, ir *Moody's* P-1 vai līdzvērtīgs. Īpašos un pietiekami pamatotos gadījumos ir pieņemams arī zemāks līmenis.
- To komercbanku kredītreitings, kurās Komisijai ir konti, tiek pārraudzīts ik dienas.
- Delegācijās ārpus ES avansa konti tiek turēti vietējās bankās, kuras tiek izvēlētas, izmantojot vienkāršotu konkursa procedūru. Reitinga prasības ir atkarīgas no vietējās situācijas un var būtiski atšķirties katrā valstī. Lai ierobežotu risku, šo kontu atlikumi tiek turēti zemākajā iespējamā līmenī (ņemot vērā darbības vajadzības); tie tiek regulāri papildināti, un piemēroto augstāko līmeni katru gadu pārskata.

Naudas sodi

Provizoriski iekasēti naudas sodi: noguldījumi

Bankas, kurās tiek turēti noguldījumi naudas sodiem, kas provizoriski iekasēti līdz 2010. gadam, tiek izvēlētas konkursa kārtībā atbilstīgi riska pārvaldības politikai, kas nosaka kredītreitinga prasības un līdzekļu apjomu, kādu var turēt proporcionāli darījuma partnera pašu kapitālam.

Komercbankām, kuras ir īpaši atlasītas provizoriski iekasētu naudas sodu glabāšanai, parasti ir jābūt minimālajam ilgtermiņa reitingam A (*S&P* vai līdzvērtīgs) un minimālajam īstermiņa reitingam A-1 (*S&P* vai līdzvērtīgs). Gadījumā, ja šīs grupas bankām pazemina reitingu, veic īpašus pasākumus. Turklāt katrā bankā glabātā summa ir ierobežota un nepārsniedz noteiktu procentuālo daļu no tās pašu kapitāla, kas mainās atkarībā no katras iestādes reitinga līmeņa. Šāda ierobežojuma aprēķināšanā vērā tiek ņemta arī tādu nenokārtoto garantiju summa, kuras Komisijai izsniegusi viena un tā pati iestāde. Regulāri tiek pārskatīta visu esošo noguldījumu atbilstība piemērojamām politikas prasībām.

Provizoriski iekasēti naudas sodi: BUFI portfelis

Attiecībā uz valsts parāda vērtspapīros veiktajiem ieguldījumiem no provizoriski iekasētiem naudas sodiem, ko piemēro no 2010. gada, Komisija uzņemas kredītrisku. Vislielākā riska darījumu koncentrācija ir ar Franciju – 26 % no portfeļa. Piecas valstis ar visaugstāko riska darījumu apjomu (Francija, Itālija, Spānija, Beļģija un Vācija) kopā veido 72 % no ieguldījumu portfeļa. Portfeļa vidējais svētais kredītreitings ir A- (*S&P* vai līdzvērtīgs).

Finanšu garantijas

Šādu garantiju pieņemšanai piemērotā riska pārvaldības politika nodrošina Komisija augstu kredītkvalitāti. Tiek regulāri pārskatīta piešķirto garantiju atbilstība piemērojamām politikas prasībām.

Garantiju fonds ārējai darbībai

Ieguldījumu portfeļa saskaņotajās aktīvu pārvaldības pamatnostādnēs un/vai ieguldījumu stratēģijā ir noteikti konkrēti ierobežojumi un robežas, lai ierobežotu portfeļa kredītrisku. Šādi ierobežojumi un robežas ietver atbilstības kritērijus, absolūtos kredīta limitus nominālajā izteiksmē atkarībā no emitenta kategorijas, relatīvās koncentrācijas robežvērtības atkarībā no emitenta kategorijas un koncentrācijas ierobežojumus katrai emisijai. Visi ieguldījumi ir novērtēti vismaz kā atbilstoši ieguldījumu kategorijai.

ESIF galvojuma fonds

Aktīvu pārvaldības pamatnostādņēs, riska un ieguldījumu stratēģijās ir noteikti konkrēti ierobežojumi un robežas, lai ierobežotu portfeļa kredītrisku, kas parasti ir ierobežots ar ieguldījuma kategoriju. Portfeļa vidējais svērtais kredītreitings ir A- (S&P vai līdzvērtīgs).

Vienīgais darījuma partneris par visiem nenomaksātiem nestandartizētiem ārvalstu valūtas nākotnes līgumiem svētdiena, 2017. gada 31. decembris ir Starptautisko norēķinu banka (BIS), un pēc šī datuma nav veikti nekādi kredīta uzlabojumi, piemēram, nodrošinājums, ieskaita līgumi vai garantijas. Ārvalstu valūtas atvasināto instrumentu maksimālais kredītrisks ar pozitīvu patieso vērtību pārskata perioda beigās ir vienāds ar uzskaites vērtību bilancē.

6.6. LIKVIDITĀTES RISKS**Finanšu saistību termiņanalīze atbilstoši atlikušajiem līguma termiņiem**

	Miljonos EUR			
	< 1 gads	1–5 gadi	> 5 gadi	Kopā
Aizņēmumi	(6 700)	(14 862)	(33 279)	(54 841)
Parādi kreditoriem	(39 048)	—	—	(39 048)
Citi	(150)	(665)	(1 255)	(2 070)
Kopā 31.12.2017.	(45 898)	(15 527)	(34 534)	(95 959)
Aizņēmumi	(2 094)	(18 084)	(34 950)	(55 128)
Parādi kreditoriem	(40 005)	—	—	(40 005)
Citi	(189)	(637)	(1 397)	(2 222)
Kopā 31.12.2016.	(42 288)	(18 721)	(36 346)	(97 355)

Finanšu saistības patiesajā vērtībā pārpalikuma vai deficīta aprēķinā

	Miljonos EUR			
	< 1 gads	1–5 gadi	> 5 gadi	Kopā
Atvasināto instrumentu maksāšanas pozīcija	(634)	(2)	—	(635)
Atvasināto instrumentu saņemšanas pozīcija	638	—	—	638
Neto naudas plūsmas 31.12.2017.	5	(2)	—	3
Atvasināto instrumentu maksāšanas pozīcija	(150)	—	—	(150)
Atvasināto instrumentu saņemšanas pozīcija	149	—	—	149
Neto naudas plūsma 31.12.2016.	(1)	—	—	(1)

Aizņēmumu un aizdevumu darbības attiecībā uz finansiālo palīdzību

Likviditātes risks no aizņēmumiem parasti tiek kompensēts ar aizdevumiem ar līdzvērtīgiem noteikumiem (kompensējošās darbības). Saistībā ar MFA un Euratom Garantiju fonds ārējai darbībai kalpo par likviditātes rezervi (vai drošības tīklu) gadījumā, ja aizņēmējs neveic maksājumu vai kavējas ar maksājuma veikšanu. Attiecībā uz MB Padomes Regulā (EK) Nr. 431/2009 paredzēta procedūra, kas nodrošina pietiekamu laiku, lai iegūtu līdzekļus, izmantojot Komisijas pašu resursu kontus dalībvalstīs. Padomes Regulā (ES) 407/2010 ir noteikta līdzīga procedūra attiecībā uz EFSM.

Finanšu līdzekļu operācijas

ES budžeta principi nodrošina, lai vispārējie naudas resursi gadam vienmēr būtu pietiekami visu maksājumu veikšanai. Faktiski dalībvalstu kopējās iemaksas ir vienādas ar maksājumu apropriāciju summu budžeta gadam. Tomēr dalībvalstu iemaksas tiek saņemtas kā divpadsmit mēneša maksājumi gada laikā, savukārt maksājumiem ir raksturīgs noteikts sezonāls raksturs. Turklāt atbilstīgi Padomes Regulai 609/2014 (par pašu resursu samaksai piemērojamajām metodēm un procedūrām, ko groza ar Padomes Regulu 804/2016) dalībvalstu iemaksas saistībā ar (grozīto) budžetu, kas tiek apstiprinātas pēc (N) mēneša 16. datuma, ir pieejamas tikai N+2 mēnesī, savukārt saistītās maksājumu apropriācijas ir pieejamas nekavējoties. Lai nodrošinātu, ka vienmēr ir pietiekams apjoms finanšu resursu, lai segtu konkrētajā mēnesī veicamos maksājumus, ir ieviesta kārtība regulārai naudas līdzekļu prognozēšanai, un vajadzības gadījumā dalībvalstīm var pieprasīt veikt pašu resursu vai papildu līdzekļu avansa iemaksas atbilstoši noteiktiem maksimālajiem apjomiem un nosacījumiem. Izdevumu sezonālā rakstura un vispārējo budžeta ierobežojumu dēļ ir vairāk jāuzrauga maksājumu ritms gada laikā. Papildus iepriekš minētajam Komisijas ikdienas kases operāciju kontekstā automatizēti naudas pārvaldības rīki nodrošina pietiekamu likviditāti ikvienā Komisijas bankas kontā katru dienu.

Naudas sodi

Provizoriski iekasēti naudas sodi: BUFI portfelis

Fondu pārvalda, ievērojot principu, ka aktīviem jābūt pietiekami likvidiem un izmantojamiem attiecīgajām saistībām. Portfelis sastāv galvenokārt no vērtspapīriem ar augstu likviditāti, kurus var pārdot, lai segtu negaidītu naudas aizplūdi. Turklāt depozītu, vērtspapīru, kuru termiņš ir līdz 1 gadam, un mainīgo procentu likmju obligāciju daļa ir 38 %

Garantiju fonds ārējai darbībai

Fondu pārvalda, ievērojot principu, ka aktīviem jābūt pietiekami likvidiem un izmantojamiem attiecīgajām saistībām. Fonda īstermiņa portfelī, kura termiņš ir mazāks par 12 mēnešiem, jātur vismaz EUR 100 miljoni, un portfeļa līdzekļi ir jāiegulda monetāros instrumentos. 2017. gada 31. decembrī šādu ieguldījumu, tostarp naudas līdzekļu, summa bija EUR 244 miljoni. Turklāt vismaz 20 % no fonda nominālvērtības jāveido monetāriem instrumentiem, nemainīgas likmes obligācijām, kuru atlikušais dzēšanas termiņš nepārsniedz vienu gadu, un mainīgas likmes obligācijām. 2017. gada 31. decembrī šī attiecība bija 23 %.

ESIF galvojuma fonds

Garantiju fondu pārvalda, ievērojot principu, ka aktīviem jābūt pietiekami likvidiem un izmantojamiem attiecīgajām saistībām. Portfelis sastāv no aktīviem ar augstu likviditāti, kurus var pārdot, lai segtu negaidītu naudas aizplūdi, tostarp no ASV dolāros denominētiem vērtspapīriem ar visaugstāko likviditāti – ASV Valsts kases obligācijām, kas pārskata datumā veido 16 % no kopējā ieguldījumu portfeļa.

Atvasināto instrumentu līgumu norēķins ir norādīts bruto vērtībā un ir balstīts līgumā noteiktajā termiņā. Saistības tiek pildītas, pārdodot ASV dolāros denominētos aktīvus un/vai veicot mijmaiņas darījumus, iespējams, radot naudas aizplūdi dēļ ārvalstu valūtas maiņas kursu starpības.

Attiecībā uz nodrošinājuma/drošības rezerves prasībām nav nepieciešama likviditātes pārvaldība, jo pašreizējais riska ierobežošanas darījuma partneris piekrīt strādāt ar Komisiju bez jebkādām prasībām attiecībā uz nodrošinājumu/drošības rezervi.

Citi finanšu instrumenti – ārvalstu valūtu opcija

Gadā, kas beidzās 2017. gada 31. decembrī, ES noslēdza atvasinātā instrumenta līgumu (ārvalstu valūtu opcija) par ārvalstu valūtas maiņas kursa devalvāciju saistībā ar finanšu iestāžu izsniegtiem aizdevumiem (skatīt **2.11.2.** skaidrojumu). Attiecībā uz citiem finanšu instrumentiem, ko finansē no ES budžeta, ES saistību apjoms atbilstoši šai opcijai nevar pārsniegt piešķirto summu, kas ir šādi novērstis likviditātes risks.

7. INFORMĀCIJAS ATKLĀŠANA PAR SAISTĪTĀM PERSONĀM

7.1. SAISTĪTĀS PERSONAS

ES saistītās personas ir ES konsolidētie subjekti, asociētie uzņēmumi un šo subjektu augstākie vadītāji. Tā kā darījumi starp šiem subjektiem notiek ES parasto darbību ietvaros, tad atbilstīgi ES grāmatvedības noteikumiem attiecībā uz šādiem darījumiem nav nepieciešamas īpašas informācijas atklāšanas prasības.

7.2. AUGSTĀKAJIEM VADĪTĀJIEM PIEŠKIRTĀS SUMMAS

Lai sniegtu informāciju par saistīto personu darījumiem attiecībā uz ES augstāko vadību, šādas personas iedala piecās kategorijās:

- 1. kategorija:** Eiropadomes priekšsēdētājs, Komisijas priekšsēdētājs un Eiropas Savienības Tiesas priekšsēdētājs;
- 2. kategorija:** Komisijas priekšsēdētāja vietnieks un Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos, kā arī citi Komisijas priekšsēdētāja vietnieki;
- 3. kategorija:** Padomes ģenerālsēkretārs, Komisijas locekļi, Eiropas Savienības Tiesas tiesneši un ģenerālvokāti, Vispārējās tiesas priekšsēdētājs un locekļi, Eiropas Savienības Civildienesta tiesas priekšsēdētājs un locekļi, Ombuds un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs;
- 4. kategorija:** Eiropas Revīzijas palātas priekšsēdētājs un locekļi;
- 5. kategorija:** iestāžu un aģentūru augstāko kategoriju ierēdņi.

Kopsavilkums par piešķirtajām summām ir sniegts turpmāk, un papildinformāciju var atrast tīmekļa vietnē *Europa* publicētajos Civildienesta noteikumos, kas ir oficiāls dokuments, kurā aprakstītas visu ES ierēdņu tiesības un pienākumi. Augstākie vadītāji nav saņēmuši no ES aizdevumus ar atvieglotiem noteikumiem.

AUGSTĀKAJAI VADĪBAI PIEŠKIRTĀS FINANŠU SUMMAS

EUR					
Piešķirtās summas (vienam darbiniekam)	1. kategorija	2. kategorija	3. kategorija	4. kategorija	5. kategorija
Pamatalga (mēnesī)	27 436,90	24 852,26 - 25 846,36	19 881,81 - 22 367,04	21 472,36 - 22 864,09	12 641,93 - 19 881,81
Uzturēšanās/pārceļšanās pabalsts	15 %	15 %	15 %	15 %	0-4 %-16 %
Ģimenes piemaksas:					
Mājsaimniecība (% no algas)	2 % + 184,55	2 % + 184,55	2 % + 184,55	2 % + 184,55	2 % + 184,55
Apgādājams bērns	403,25	403,25	403,25	403,25	403,25
Pirmsskola	98,51	98,51	98,51	98,51	98,51
Izglītība vai	273,6	273,6	273,6	273,6	273,6
Izglītība ārpus darbavietas	547,2	547,2	547,2	547,2	547,2
Pabalsts tiesnešiem, kuri pilda priekšsēdētāja funkcijas	Neattiecas	Neattiecas	627,76	Neattiecas	Neattiecas
Reprezentācijas pabalsts	1 486,84	955,58	627,76	Neattiecas	Neattiecas
Ikgadējie ceļa izdevumi	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas
Pārvedumi dalībvalstīm:					
Pabalsts izglītībai ⁽¹⁾	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā
% no algas ⁽¹⁾	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %
% no algas bez kk maks.	25 % maks.	25 % maks.	25 % maks.	25 % maks.	25 % maks.
Reprezentācijas izdevumi	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Neattiecas	Neattiecas
Sākot pildīt pienākumus:					
Iekārtošanās izdevumi	54 873,80	48 969,98- 50 928,78	39 763,62- 44 734,07	42 944,71- 45 728,19	Atmaksā
Ģimenes ceļa izdevumi	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā
Pārceļšanās izdevumi	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā

EUR

Piešķirtās summas (vienam darbiniekam)	1. kategorija	2. kategorija	3. kategorija	4. kategorija	5. kategorija
Beidzot pildīt pienākumus:					
Izdevumi par iekārtošanos citā dzīvesvietā	27 436,90	24 852,26 - 25 846,36	19 881,81 - 22 367,04	21 472,36 - 22 864,09	Atmaksā
Ģimenes ceļa izdevumi	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā
Pārceļšanās izdevumi	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā	Atmaksā
Pāreja (% no algas) ⁽²⁾	40 % — 65 %	40 % — 65 %	40 % — 65 %	40 % — 65 %	Neattiecas
Veselības apdrošināšana	Sedz	Sedz	Sedz	Sedz	Sedz
Pensija (% no algas, pirms nodokļiem)	70 % maks.	70 % maks.	70 % maks.	70 % maks.	70 % maks.
Atskaitījumi:					
Algas nodoklis	8 % — 45 %	8 % — 45 %	8 % — 45 %	8 % — 45 %	8 % — 45 %
Veselības apdrošināšana (% no algas)	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %
Īpaša algas nodeva	7 %	7 %	7 %	7 %	6-7 %
Pensijas atskaitījums	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	Neattiecas	9,8 %
Personu skaits gada beigās	3	6	93	28	112

⁽¹⁾ Tiek piemērots korekcijas koeficients ("KK").

⁽²⁾ Maksā pirmos trīs gadus pēc aizbraukšanas.

8. NOTIKUMI PĒC BILANCES DATUMA

Komisijas grāmatvedei šo pārskatu parakstīšanas dienā nebija zināmi nekādi būtiski apstākļi, nedz arī viņai tika ziņots par tādiem apstākļiem, kas būtu atsevišķi jāatspoguļo šajā iedaļā. Kā norādīts 4.1.1. skaidrojumā, ESIF līgums tika mainīts 2018. gada martā pēc tam, kad bija grozīta Regula (ES) 2017/2396.

Finanšu pārskati un attiecīgi paskaidrojumi tika sagatavoti, izmantojot visjaunāko pieejamo informāciju, un tā ir atspoguļota šeit.

9. KONSOLIDĀCIJAS DARBĪBAS JOMA

A. KONTROLĒTIE SUBJEKTI (52)

1. Iestādes un padomdevējas struktūras (11)

Eiropas Parlaments

Eiropadome

Eiropas Komisija

Eiropas Revīzijas palāta

Eiropas Savienības Tiesa

Eiropas Ārējās darbības dienests

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja

Eiropas ombude

Reģionu komiteja

Eiropas Savienības Padome

2. ES aģentūras (39)**2.1. Izpildaģentūras (6)**

Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra

Patērētāju, veselības, lauksaimniecības un pārtikas izpildaģentūra

Pētniecības izpildaģentūra

Mazo un vidējo uzņēmumu izpildaģentūra

Inovācijas un tīklu izpildaģentūra

Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra

2.2. Decentralizētas aģentūras (33)

Eiropas Jūras drošības aģentūra

Eiropas Zāļu aģentūra

Eiropas GNSS uzraudzības iestāde

Eiropas Ķimikāliju aģentūra

Kopuzņēmums Fusion for Energy (ITER un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotais Eiropas kopuzņēmums)

Eurojust

Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts

Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra

Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs

Eiropas Vides aģentūra

Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs

Eiropas Energoregulatoru sadarbības aģentūra

Eiropas Banku iestāde

Eiropas Patvēruma atbalsta birojs

Eiropas Elektronisko sakaru regulatoru organizācijas birojs

Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra (Frontex)

EU-LISA (Eiropas Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā)

Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde

Eiropas Dzelzceļa aģentūra

Kopienas Augu šķirņu birojs

Eiropas Zivsaimniecības kontroles aģentūra

Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs

Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs

Eiropols (Eiropas Policijas birojs)

Eiropas Aviācijas drošības aģentūra

Eiropas Tīklu un informācijas drošības aģentūra

Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra

Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde

Eiropas Savienības iestāžu Tulkošanas centrs

Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde

Eiropas Izglītības fonds

Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds

Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūra (CEPOL)

3. Citas kontrolētās struktūras (2)

Eiropas Ogļu un tērauda kopiena (likvidēšanas procesā)

Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts

B. ASOCIĒTIE UZŅĒMUMI (1)

Eiropas Investīciju fonds

MAZIE SUBJEKTI

Turpmāk uzskaitītie subjekti nav konsolidēti 2017. gada ES konsolidētajos finanšu pārskatos, izmantojot pašu kapitāla metodi, pamatojoties uz to nebūtisko ietekmi:

Biorūpniecības kopuzņēmums

Biorūpniecības kopuzņēmums ir publiskā un privātā sektora partnerība (PPP) starp ES un Biorūpniecības konsorciju (BIC). BBI ir apņēmis izmantot Eiropas bioekonomikas potenciālu, pārvēršot bioloģiskās atliekas un atkritumus par videi draudzīgākiem ikdienas produktiem, izmantojot inovatīvas tehnoloģijas un bioloģiskās pārstrādes iekārtas, kas ir bioekonomikas pamatā.

Kopuzņēmums *Clean Sky*

Clean Sky ir lielākā Eiropas pētniecības programma, kuras ietvaros izstrādā inovatīvas, progresīvas tehnoloģijas, kuru mērķis ir samazināt gaisa kuģu radīto CO₂, gāzu emisiju un trokšņa līmeni. *Clean Sky* finansē no ES programmas "Apvārsnis 2020", un tas palīdz stiprināt Eiropas sadarbību aviācijas rūpniecībā, vadošo pozīciju pasaulē un konkurētspēju.

Kopuzņēmums novatorisku zāļu jomā uzsāktās ierosmes īstenošanai (IMI)

IMI ir Eiropā lielākā publiskā un privātā sektora iniciatīva, kuras mērķis ir paātrināt pacientu labāku un drošāku zāļu izstrādi. IMI ir Eiropas Savienības un farmācijas industrijas asociācijas kopuzņēmums.

Kopuzņēmums "Elektroniskie komponenti un sistēmas Eiropas vadošās lomas nostiprināšanai" (ECSEL) (apvienojot bijušos ARTEMIS & ENIAC JUs)

ECSEL ir elektronisko komponentu un sistēmu PPP, kas apvieno pētniecību un ekspluatāciju, saskaņo stratēģijas, lai palielinātu Eiropas un valstu investīcijas, kā arī veido modernu ekosistēmu.

Kopuzņēmums "Kurināmā elementi un ūdeņradis" (FCH)

FCH ir PPP, kas atbalsta pētniecības, tehnoloģiju attīstības un demonstrējumu darbības kurināmā elementu un ūdeņraža enerģijas tehnoloģiju jomā Eiropā. Tās mērķis ir paātrināt šo tehnoloģiju ieviešanu tirgū, realizējot to potenciālu kā instrumentu mazoglekļa energosistēmas sasniegšanai.

Kopuzņēmums, lai izstrādātu jaunas paaudzes Eiropas gaisa satiksmes pārvaldības sistēmu (SESAR)

SESAR ir PPP, kas atbildīga par Eiropas gaisa satiksmes pārvaldības (ATM) sistēmas modernizāciju, koordinējot un koncentrējot visus ar ATM saistītos pētniecības un inovācijas centienus Eiropas Savienībā.

Kopuzņēmums *Shift2Rail*

Shift2Rail ir pirmā Eiropas dzelzceļa kopīgā tehnoloģiju iniciatīva, kas koncentrējas uz mērķtiecīgu pētniecību un inovāciju un uz tirgu orientētiem risinājumiem, paātrinot jaunu un progresīvu tehnoloģiju integrāciju inovatīvos dzelzceļa produktu risinājumos.

Iepriekš minēto subjektu gada pārskati ir publiski pieejami to attiecīgajās tīmekļa vietnēs.

FINANŠU PĀRSKATU APSPRIEŠANA UN ANALĪZE

2017. FINANŠU GADS ⁽¹⁾

SATURA RĀDĪTĀJS

	<i>Lappuse</i>
1. ES KONSOLIDĒTIE FINANŠU PĀRSKATI: FINANŠU STĀVOKLIS 2017. GADĀ	93
1.1. IEŅĒMUMI	93
1.2. IZDEVUMI	93
1.3. AKTĪVI	94
1.4. SAISTĪBAS	102
2. ES BUDŽETA AIZSARDZĪBA	103
3. AR ES BUDŽETA IZPILDI SAISTĪTO RISKU UN NENOTEIKTĪBU PĀRVALDĪBA	105
3.1. MAKROEKONOMISKĀ VIDE	105
3.2. IESPĒJAMĀS BUDŽETA SAISTĪBAS ATTIECĪBĀ UZ FINANSIĀLO PALĪDZĪBU	106
3.3. AR BUDŽETA GARANTIJĀM SAISTĪTĀS IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS	107
3.4. IMPULSS NODARBINĀTĪBAI, IZAUGSMEI UN IEGULDĪJUMIEM	107
3.5. JAUNO DALĪBNIEKU REZERVE (NER) 300	108

⁽¹⁾ Jāņem vērā, ka, tā kā skaitļi ir noapaļoti līdz miljoniem euro, daži finanšu dati turpmāk norādītajās budžeta tabulās var nesakrist.

Šī Finanšu pārskatu izskatīšanas un analīzes dokumenta (FSDA) mērķis ir palīdzēt lasītājiem izprast ES konsolidētajos finanšu pārskatos sniegto informāciju par ES finanšu stāvokli, finanšu rezultātiem un naudas plūsmu. Šajā FSDA dokumentā sniegtajai informācijai nav veikta revīzija.

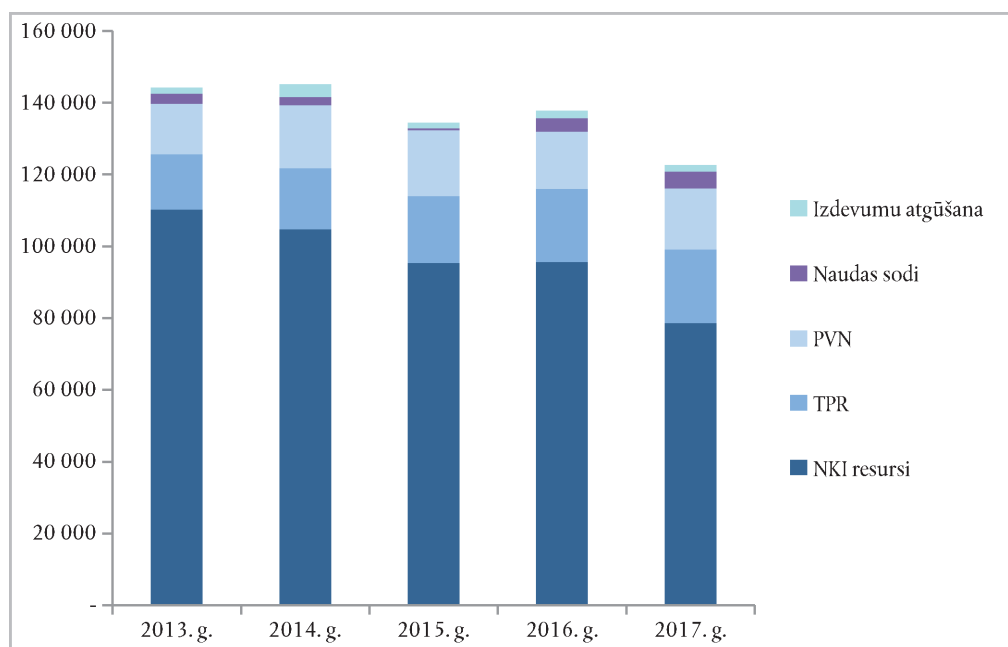
1. ES KONSOLIDĒTIE FINANŠU PĀRSKATI: FINANŠU STĀVOKLIS 2017. GADĀ

1.1. IEŅĒMUMI

ES konsolidētie ieņēmumi ietver summas, kas ir vai nav saistītas ar komerciālas apmaiņas darījumiem, no kuriem otrā veida darījumi ir visnozīmīgākie.

Tabulā turpmāk tekstā ir sniegts pārskats par šo ieņēmumu galvenajām kategorijām.

Piecu gadu tendence ieņēmumiem no būtiskākajiem darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, miljonos EUR

Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu 2017. gadā konsolidētie ieņēmumi samazinājās par 7 %, sasniedzot EUR 136,2 miljardus. Galvenie iemesli ir šādi:

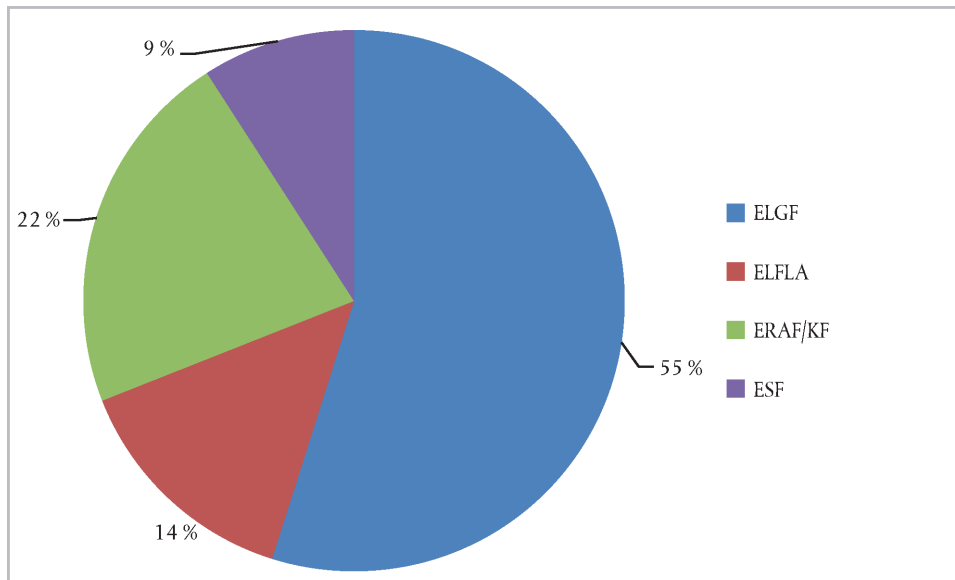
- NKI resursu samazinājums par EUR 17 miljardiem vai 18 % salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu. To var redzēt iepriekš norādītajā tabulā, kas galvenokārt atspoguļo samazināto maksājumu apropriāciju ietekmi 2017. gada budžetā. NKI resursus pamatā izmanto, lai finansētu to budžeta daļu, kuru nesedz citi ieņēmumu avoti, un
- iepriekš aprakstīto samazinājumu daļēji kompensēja “citi ieņēmumi” no darījumiem, kas nav saistīti ar komerciālu apmaiņu, kuri ietver 2016. gada budžeta pārpalikuma, proti, EUR 6,4 miljardu, ietekmi (iekļauts budžeta korekcijas pozīcijā). Šis budžeta pārpalikums lielā mērā radās, jo, kā norādīts 2016. gada budžeta īstenošanas ziņojuma 2.2. skaidrojumā, 2016. gadā tika nepilnīgi īstenotas programmas. Ar šo mehānismu dalībvalstis netieši saņem kompensāciju, jo tā tiek samazināts nākošā gada pašu resursu apjoms (šīnī gadījumā par 2017. finanšu gadu), un tāpēc budžeta pārpalikumu atzīst par ieņēmumiem.

1.2. IZDEVUMI

Galvenais izdevumu komponents, kas atzīts konsolidētajos finanšu pārskatos, ir pārvedumu maksājumi dalītās pārvaldības režīmā, kas attiecas uz šādiem fondiem: i) Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF); ii) ELFLA un citi lauku attīstības instrumenti; iii) ERAF un KF; un iv) Eiropas Sociālais fonds (ESF).

Šo fondu finansējums veido gandrīz 63 % no visiem izdevumiem gadā, kas beidzās 2017. gada 31. decembrī – skatīt sadalījumu turpmāk norādītajā grafikā.

Galveno izdevumu, ko dalībvalstis īstenojušas par 2017. finanšu gadu, relatīvais svars

Izdevumi, kas radās, veicot tiešo pārvaldību, rāda, kā budžetu izpildījusi Komisija, izpildaģentūras un trasta fondi. Netiešā pārvaldībā budžetu izpilda ES aģentūras, ES struktūras, trešās valstis, starptautiskās organizācijas un citi subjekti.

Kopumā izdevumi, kas radušies, veicot tiešu un netiešu pārvaldību, veidoja aptuveni 19 % no kopējiem izdevumiem (EUR 24 miljardi) un, salīdzinot ar iepriekšējo finanšu gadu, šis rādītājs saglabājās stabils.

ES atzīst nākotnes maksājumu saistības par izdevumiem pat tad, ja tie vēl nav norādīti naudas budžeta kontos. Nozīmīgākās summas tiek parādītas kā kreditoru parādi un uzkrātās maksas lauksaimniecības un lauku attīstības jomā un kā pensiju un darbinieku pabalstu saistības attiecībā uz komisāru, EP deputātu un darbinieku iegūtām pensiju tiesībām.

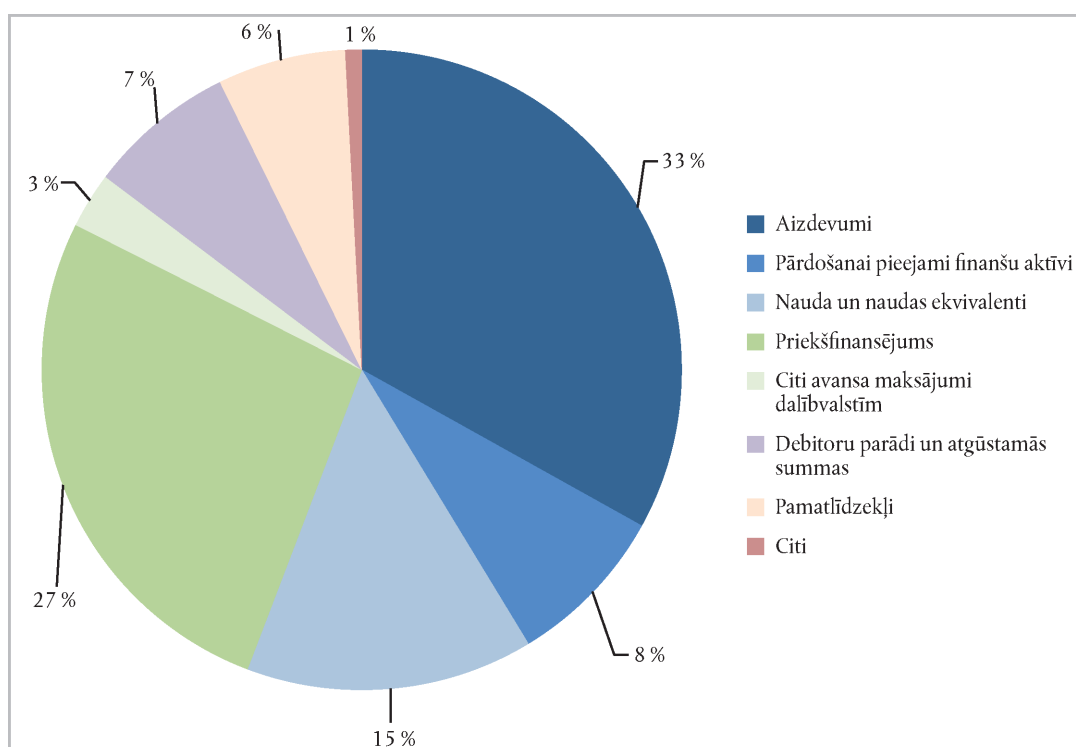
Salīdzinājumā ar 2016. gadu konsolidēto izdevumu summa samazinājās par 11 %, sasniedzot EUR 128,1 miljardu. To galvenokārt ietekmēja šādi faktori:

- ERAF un KF izdevumi samazinājās par aptuveni 50 % vai par EUR 17,4 miljardiem, jo bija mazāk izdevumu saistībā ar iepriekšējo plānošanas periodu (2007.–2013. g.), un
- šā paša iemesla dēļ Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un citu lauku attīstības instrumentu izdevumi samazinājās par EUR 1,2 miljardiem.

1.3. AKTĪVI

Nozīmīgākie posteņi bilances aktīvu pusē ir finanšu aktīvi (aizdevumi, pārdošanai pieejami finanšu aktīvi, nauda) un priekšfinansējuma summas, kas veido gandrīz 85 % no ES aktīviem.

ES konsolidēto aktīvu sastāvs

2017. gada 31. decembrī kopējā aktīvu vērtība bija EUR 166,2 miljardi, kas ir par aptuveni 2 % vairāk nekā iepriekš. Galvenās pārmaiņas bija šādas:

- priekšfinansējuma palielinājums par EUR 3,6 miljardiem dēļ neliela pieauguma lielākajā daļā politikas jomu,
- pieaugums par EUR 2,5 miljardiem finanšu instrumentiem, kas saistīti ar Garantiju fonda finansējumu ESIF darbībām. Šis fonds ir izveidots, lai nodrošinātu likviditātes rezerves iespējamo zaudējumu gadījumā, kas EIB var rasties saistībā ar tās finansēšanas un ieguldījumu darbībām, uz kurām saskaņā ar ESIF nolīgumu ir attiecināms ESIF ES galvojums. Šīs rezerves tiks pakāpeniski palielinātas, sasniedzot EUR 9,1 miljardus, kas ir paredzēti, lai segtu 35 % no visām nākotnes ES ESIF galvojumu saistībām, un
- pamatlīdzekļu palielinājums par EUR 0,7 miljardiem, kas ir saistīts ar turpmāku kosmosa aktīvu attīstību (*Galileo* un *Copernicus*).

Kopumā ES iestādes un struktūras bija cenšas saglabāt nauda un naudas ekvivalentos turētās summas mazā apjomā. Naudas atlikums EUR 24,1 miljarda apmērā gada beigās ir mazāks nekā 2016. gadā un sastāv no šādiem būtiskiem elementiem:

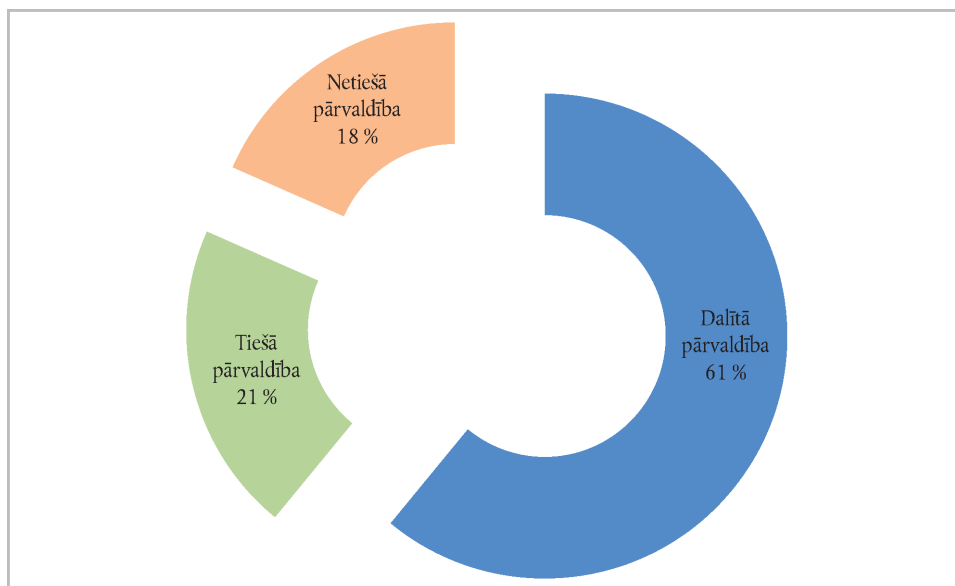
- pašu resursi; gada beigu bilancē iekļauta kopējā neto summa EUR 8,9 miljardu apmērā, kas dalībvalstīm tiks atgriezta 2018. gada sākumā, pamatojoties uz budžeta grozījumiem, kas pieņemti 2017. gada beigās,
- naudas sodi EUR 0,5 miljardu apmērā, ko Komisija piemērojusi par konkurences noteikumu pārkāpumiem, kas galīgi iekasēti 2017. gada beigās, arī ir daļa no gada beigu naudas līdzekļu atlikuma, un
- naudas līdzekļu atlikumā ietilpst arī piešķirtie ieņēmumi un maksājumu apropriācijas EUR 8,4 miljardu apmērā.

Priekšfinansējums

Jāatzīmē, ka priekšfinansējuma līmeni būtiski ietekmē DFS cikls, piemēram, DFS perioda sākumā var gaidīt, ka saskaņā ar kohēzijas politiku dalībvalstīm būs jāizmaksā lieli avansa maksājumi. Komisija dara visu iespējamo, lai nodrošinātu, ka priekšfinansējuma līmenis tiek uzturēts atbilstīgā līmenī. Ir jāatrod līdzsvars starp pietiekama finansējuma nodrošināšanu projektiem un izdevumu savlaicīgu atzīšanu.

Kopējais priekšfinansējums (izņemot citus avansa maksājumus dalībvalstīm un iemaksas trasta fondos *Bekou* un Āfrikai) ES bilanci ir EUR 44,3 miljardi (2016. g. EUR 41,6 miljardi), un gandrīz visi līdzekļi ir saistīti ar Komisijas darbībām. Aptuveni 61 % no Komisijas priekšfinansējuma piemēro dalītu pārvaldību, un tas nozīmē, ka budžeta izpilde tiek deleģēta dalībvalstīm (Komisijai paliek uzraudzības funkcija).

Komisijas priekšfinansējuma pārvaldības režīms

Nozīmīgākā priekšfinansējuma daļa, ko pārvalda dalīti, attiecas uz ERAF un Kohēzijas fondu (EUR 14,9 miljardi).

FINANŠU INSTRUMENTI

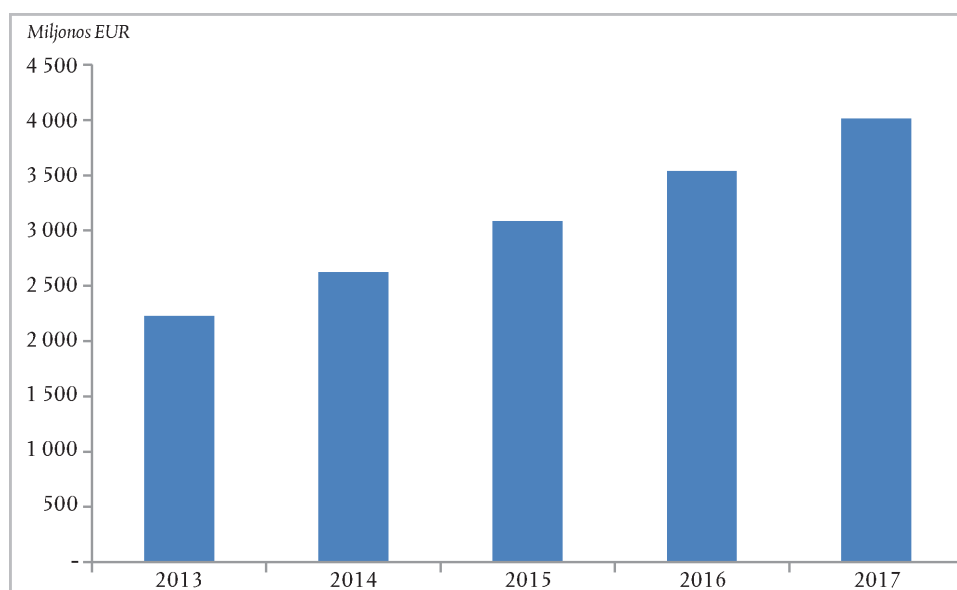
Šādi posteņi konsolidētajos ES finanšu pārskatos tiek uzrādīti grāmatvedības izteiksmē kā finanšu instrumenti:

- Finanšu instrumenti, kurus finansē no ES budžeta: izmantojot šāda veida budžeta izpildi, līdzekļi jau ir pārskaitīti uz fiduciāro kontu, ko pārvalda pilnvarotas struktūras, un šie līdzekļi ir pieejami (kā nauda vai naudas ekvivalenti un parāda vērtspapīri), lai segtu turpmākus garantiju pieprasījumus, vai ir ieguldīti pašu kapitālā,
- budžeta garantijām garantiju fondos turētie finanšu aktīvi; izmantojot šāda veida budžeta izpildi, ES sniedz garantijas pilnvarotām struktūrām, kam finansējumu tikai daļēji nodrošina ar Komisijas izveidotiem garantiju fondiem, tā radot iespējamās saistības ES budžetam – skatīt **3.3.** skaidrojumu, un
- aizdevumi un saistītie aizņēmumi finansiālās palīdzības programmām.

Finanšu instrumenti, kurus finansē no ES budžeta

No ES budžeta finansēto, tieši un netieši pārvaldīto finanšu instrumentu nozīme un apjoms pieaug katru gadu. Pamata koncepcija šai jaunajai pieejai, pretēji tradicionālajai budžeta izpildes metodei, piešķirot dotācijas un subsīdijas, ir tāda, ka par katru euro, kas iztērēts no budžeta, izmantojot finanšu instrumentus, gala saņēmējs sviras efekta rezultātā iegūst vairāk nekā EUR 1 kā finansiālu atbalstu. Šāda ES budžeta izmantošanas mērķis ir maksimāli palielināt pieejamo fondu ietekmi. Finanšu instrumenti, ko finansē no ES budžeta, pastāv garantijas instrumentu, pašu kapitāla instrumentu un aizdevumu instrumentu veidā – skatīt pārskatu par DFS turpmāk tekstā. Šajos instrumentos turētie aktīvi tiek turēti naudā un naudas ekvivalentos vai ieguldīti pašu kapitāla instrumentos un parāda vērtspapīros, kas ES konsolidētajos finanšu pārskatos tiek atspoguļoti kā pārdošanai pieejamie finanšu aktīvi.

Pārdošanai pieejamie finanšu aktīvi finanšu instrumentiem, ko finansē no ES budžeta (vērtība gada beigās).

Tabulās turpmāk sniegts vispārīgs apskats par finanšu instrumentiem, kurus finansē no ES budžeta, dalījumā pa DFS, un to vērtība svētdiena, 2017. gada 31. decembris:

<i>Miljonus EUR</i>			
Attiecas uz vairākām DFS	Aktīvi ⁽¹⁾	Saistības ⁽²⁾	Garantijas ⁽³⁾
Garantijas un riska dalīšanas instrumenti:			
Garantijas mehānisms Rietumbalkānu (UAIM) ietvaros	28	(26)	—
	28	(26)	—
Pašu kapitāla instrumenti:			
Eiropas Fonds Dienvidaustrumeiropai (EFSE)	119	—	—
Vides izaugsmes fonds austrumu kaimiņreģionam	70	0	—
Uzņēmumu inovācijas fonds (ENIF)	18	—	—
MENA fonds mikrouzņēmumiem, maziem un vidējiem uzņēmumiem (SANAD)	18	—	—
Uzņēmumu paplašināšanas fonds (ENEF)	10	—	—
Āzijas parādu fonda mikrofinansēšanas iniciatīva (MIFA)	8	—	—
	245	0	—
Kopā	273	(26)	—

DFS 2014.–2020. gadam	Aktīvi	Saistības	Garantijas
Garantijas un riska dalīšanas instrumenti:			
“Apvārsnis 2020” – <i>InnovFin</i> aizdevumu un garantiju pakalpojumi pētniecībai un inovācijām	941	(30)	(813)
“Apvārsnis 2020” – <i>InnovFin</i> MVU garantijām	694	(205)	(484)
Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta parāda instruments (EISI PI)	524	(3)	(490)
COSME aizdevumu garantiju mehānisms	224	(331)	(2)
Nodarbinātības un sociālās inovācijas programmas garantiju mehānisms (<i>EaSI</i>)	56	(25)	—
Energoefektivitātes privātā finansējuma instruments (<i>PF4EE</i>)	31	(1)	(2)
Kultūras un radošās nozares garantiju mehānisms	17	(4)	—
Studentu aizdevumu garantiju mehānisms	14	(1)	—
<i>SEMED MSME</i> Finanšu integrēšanas programma	14	—	(6)
Dabas kapitāla finansēšanas mehānisms	12	—	(1)
Austrumu partnerības MVU finansēšanas mehānisms	5	(5)	—
Sievietes uzņēmējdarbībā Austrumu partnerības ietvaros	4	—	(4)
Atbalsts Mongolijas ekonomikas diversifikācijai	2	—	—
	2 538	(604)	(1 802)
Pašu kapitāla instrumenti:			
“Apvārsnis 2020” <i>InnovFin</i> kapitāla mehānisms pētniecībai un inovācijām	312	(9)	—
COSME – kapitāla mehānisms izaugsmes veicināšanai	45	(2)	—
Riska kapitāla mehānisms dienvidu kaimiņreģiona valstīm	20	—	—
Climate Investor One	16	—	—
Latīņamerikas ieguldījumu mehānisms	13	—	—
Āfrikas lauksaimniecības, tirdzniecības un ieguldījumu fonds	10	—	—
	416	(12)	—
Jaukti instrumenti:			
ES Padziļināta un visaptveroša brīvās tirdzniecības zonas mehānisms	70	—	(18)
ElectriFI	32	0	—
	102	0	(18)
Kopā	3 056	(615)	(1 820)

DFS līdz 2014. gadam	Aktīvi	Saistības	Garantijas
Garantijas un riska dalīšanas instrumenti:			
Riska dalīšanas finanšu mehānisms (RDFM)	763	(70)	(654)
MVU garantiju mehānisms saskaņā ar Konkurētspējas un inovāciju pamatprogrammu	90	(167)	—
Daudzgažu programma (MAP) uzņēmumiem	32	(32)	—
MVU garantiju mehānisms	12	(5)	—
Eiropas progresu mikrofinansēšanas mandāts	6	(5)	—
	904	(279)	(654)
Pašu kapitāla instrumenti:			
Straujas izaugsmes un inovatīvu MVU mehānisms saskaņā ar Konkurētspējas un inovāciju pamatprogrammu	428	(4)	—
Daudzgažu shēmas programma "Pašu kapitāla mehānisms"	217	—	—
Eiropas energoefektivitātes fonds	100	—	—
Fonds <i>Marguerite</i>	79	—	—
Pasaules energoefektivitātes un atjaunojamās enerģijas fonds	72	—	—
Eiropas Progresu mikrofinansēšanas instruments (PMF) <i>EaSI</i> vajadzībām	67	—	—
Eiropas Tehnoloģiju uzsākšanas mehānisms 1998 (ETF)	10	—	—
Tehnoloģiju nodošanas izmēģinājumu projekti	1	—	—
	974	(4)	—
Jaukti instrumenti:			
Ekonomikas un finanšu sadarbības instruments Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu partnerības ietvaros (<i>MEDA</i>)	179	(2)	—
Eiropas Kaimiņattiecību un partnerības instruments (EKPI)	125	(3)	—
Aizdevumi MVU atbalstam	16	—	—
	320	(5)	—
Kopā	2 198	(288)	(654)
Pavisam kopā	5 526	(930)	(2 473)

(¹) Šajā tabulā norādītie aktīvi ietver vairākus finanšu pārskatu posteņus (pieejami pārdošanai – EUR 4 014 miljoni (no kuriem EUR 1 145 miljoni ir pašu kapitāla instrumenti); nauda un naudas ekvivalenti – EUR 1 325 miljoni; aizdevumi – EUR 93 miljoni un citi posteņi – EUR 94 miljoni).

(²) Šajā tabulā norādītās saistības ietver vairākus finanšu pārskatu posteņus (uzkrājumi – EUR 857 miljoni; kreditoru parādi – EUR 66 miljoni un citi posteņi – EUR 7 miljoni).

(³) Attiecībā uz noteiktām garantijām ES riskam ir izveidoti pilna apmēra uzkrājumi.

Budžeta garantijām garantiju fondos turētie finanšu aktīvi

Komisija ir izveidojusi garantiju fondus EIB grupai izsniegto budžeta garantiju segšanai (skatīt konsolidēto finanšu pārskatu 4.1.1. skaidrojumu). Šos garantiju fondus nodrošina ar maksājumiem no ES budžeta, lai nodrošinātu likviditātes rezervi iespējamo zaudējumu gadījumā no garantētajām darbībām. Maksājumi garantiju fondos tiek ieguldīti finanšu instrumentos, tostarp parāda vērtspapīros, skaidrā naudā un termiņnoguldījumos. 2017. gada 31. decembrī Komisija tur finanšu aktīvus:

- Garantiju fondā ārējai darbībai EUR 2,4 miljardu apmērā, un
- ESIF galvojuma fondā EUR 3,5 miljardu apmērā.

Aizdevumi un saistītie aizņēmumi finansiālās palīdzības programmām

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumiem Komisija sniedz finansiālu atbalstu dalībvalstīm un trešām valstīm divpusēju aizdevumu veidā, ko finansē kapitāla tirgos, izmantojot ES budžeta garantiju.

Komisija, rīkojoties ES vārdā, šobrīd īsteno trīs būtiskas programmas:

- Eiropas finanšu stabilizācijas mehānisms (EFSM),
- maksājumu bilances (MB) atbalsts, un
- makrofinansiāls atbalsts (MFA), izmantojot kuru var piešķirt aizdevumus.

ES aizdevumu finansēšanai nepieciešamais kapitāls tiek piesaistīts kapitāla tirgos vai izmantojot finanšu iestādes.

2017. gada 31. decembrī EFSM un MB finansiālajai palīdzībai izsniegto aizdevumu nominālā summa bija šāda:

	Maksājumu bilance			EFSM ⁽¹⁾			KOPĀ
	Latvija	Rumānija	Kopā	Īrija	Portugāle	Kopā	
Piešķirts kopā	3,1	5,0 ⁽²⁾	8,1	22,5	26,0	48,5	56,6
Izmaksāts kopā 31.12.2017.	2,9	5,0	7,9	22,5	24,3	46,8	54,7
Kopā atmaksāts 31.12.2017.	(2,2)	(2,7)	(4,9)	—	—	—	(4,9)
Neatmaksātā summa 31.12.2017.	0,7	2,3	3,0	22,5	24,3	46,8	49,8

(¹) Bez refinansēšanas darījumiem.
 (²) Izņemot piesardzības palīdzību.

EFSM

EFSM tika izveidots, lai sniegtu finansiālu palīdzību visām dalībvalstīm, kas saskaras vai ko nopietni apdraud smagas ekonomiskas un finansiālas problēmas, ko izraisījuši ārkārtas apstākļi, kurus tās nevar kontrolēt. EFSM tika izmantots, lai sniegtu finansiālu palīdzību Īrijai un Portugālei laika posmā no 2011. līdz 2014. gadam ar nosacījumu, kas šīs valstis īsteno reformas.

Šīs programmas termiņš ir beidzies, un papildu aizdevumus nevar saņemt, lai gan šī programma turpina pastāvēt noteiktu uzdevumu izpildei, piemēram, lai pagarinātu atmaksas termiņu aizdevumiem Īrijai un Portugālei, kā arī lai nodrošinātu pagaidu aizdevumus.

Galvenie ESFM programmas punkti ir norādīti turpmāk.

Īrija

- Īrija kopā pieprasīja EUR 22,5 miljardus, ko no ESFM piešķīra 2010. gada decembrī. Šo summu izmaksāja astoņās daļās laikā no 2011. gada janvāra līdz 2014. gada martam.
- Īrijai bija iespēja pagarināt EFSM aizdevumu atmaksas termiņu, pamatojoties uz maksimālā vidējā svērtā termiņa pagarinājumu.
- Pirmā atmaksa EUR 3,4 miljardu apmērā bija jāveic 2018. gada aprīlī. Tomēr Īrija pieprasīja termiņa pagarinājumu, kas tika apstiprināts, un veiksmīgi aizņēmās tirgos 2018. gada pirmajā ceturksnī. Šo summu tagad ir plānots atmaksāt divās daļās – EUR 2,4 miljardi un EUR 1 miljards – attiecīgi 2025. un 2033. gadā. Otrs maksājums EUR 0,5 miljardu apmērā ir plānots 2018. gada oktobrī, bet arī šim maksājumam ir iespējams pagarināt termiņu.

Portugāle

- Portugāle ir pieprasījusi EUR 24,3 miljardus no EUR 26 miljardiem, kas tika piešķirti no EFSM 2011. gada maijā. Šo summu izmaksāja septiņās daļās laikā no 2011. gada maija līdz 2014. gada novembrim.
- Pirmais maksājums EUR 0,6 miljardu apmērā ir plānots 2018. gada oktobrī, bet, līdzīgi kā Īrijas gadījumā, Portugāle var pagarināt šā maksājuma termiņu.

Maksājumu bilance

MB ir palīdzības programma, kas izstrādāta valstīm ārpus eurozonas, kas saskaras ar maksājumu bilances grūtībām vai kam draud šādas grūtības. MB palīdzība tiek sniegta vidēja termiņa aizdevumu veidā, kas tiek izsniegti ar nosacījumu, ka tiek īstenota politika esošo ekonomikas problēmu risināšanai. Parasti maksājumu bilances palīdzību no ES piedāvā sadarbībā ar Starptautisko Valūtas fondu (SVF) un citām starptautiskām organizācijām un valstīm.

ES vidēja termiņa finansiālā palīdzība saskaņā ar maksājumu bilances atbalsta mehānismu tika aktivizēta 2008. gada novembrī, lai palīdzētu Ungārijai, un pēc tam 2009. gada janvārī un maijā, lai palīdzētu Latvijai un Rumānijai atjaunot tirgus uzticību, un kopējais atvēlēto līdzekļu apjoms bija EUR 14,6 miljardi. MB palīdzības programmas termiņš Ungārijai beidzās 2010. gadā, un piešķirtie līdzekļi tika pilnībā atmaksāti 2016. gadā. Palīdzības programmu termiņš Latvijai un Rumānijai beidzās 2012. gadā, un tāpēc papildu maksājumus nevar veikt.

Turklāt abas Rumānijas piesardzības palīdzības programmas beidzās attiecīgi 2013. un 2015. gadā, un tās netika izmantotas.

Galvenie punkti ir šādi:

- 2017. gadā MB palīdzības saņēmējas dalībvalstis savlaicīgi un pilnīgi atmaksāja kopējo summu EUR 1,3 miljardi, no kuriem EUR 1,2 miljardi bija attiecināmi uz kapitāla atmaksu no Rumānijas, kas bija atlikusī ar līdzdalību saistītā summa, un
- 2018. gada aprīlī Rumānija veica kapitāla atmaksu par EUR 1,2 miljardiem, un tiek paredzēts, ka Rumānija veiks turpmāku kapitāla atmaksu par EUR 0,1 miljardu 2018. gada oktobrī.

MFA

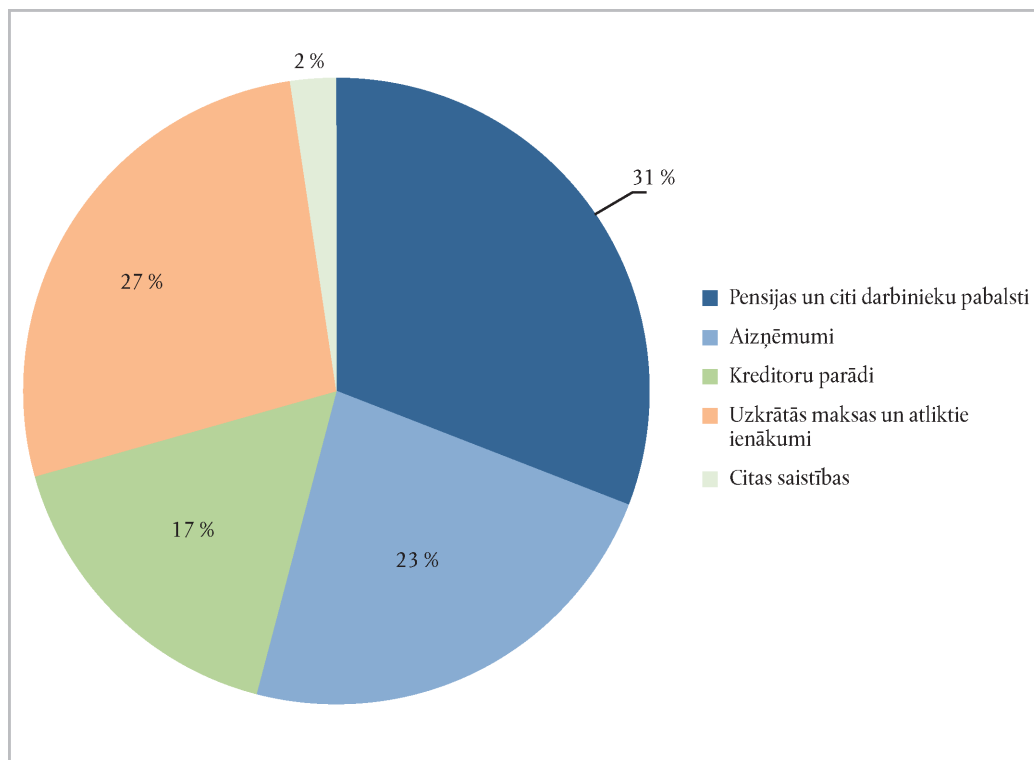
MFA ir finansiālas palīdzības veids, ko ES piedāvā partnervalstīm ārpus ES, kas saskaras ar maksājumu bilances krīzi. Tā tiek sniegta vidēja termiņa un ilgtermiņa aizdevumu vai dotāciju, vai arī to kombinācijas veidā, un ir pieejama tikai valstīm, kas izmanto SVF programmu.

Nominālā nesamaksāto aizdevumu summa MFA programmā 2017. gada 31. decembrī bija EUR 3,9 miljardi.

1.4. SAISTĪBAS

Bilancē pamatā ir četri nozīmīgākie pasīvu posteņi: i) pensiju un citu darbinieku pabalstu saistības; ii) aizņēmumi; iii) kreditoru parādi trešām personām un iv) uzkrātās maksas.

Saistību struktūra ES konsolidētajā bilancē

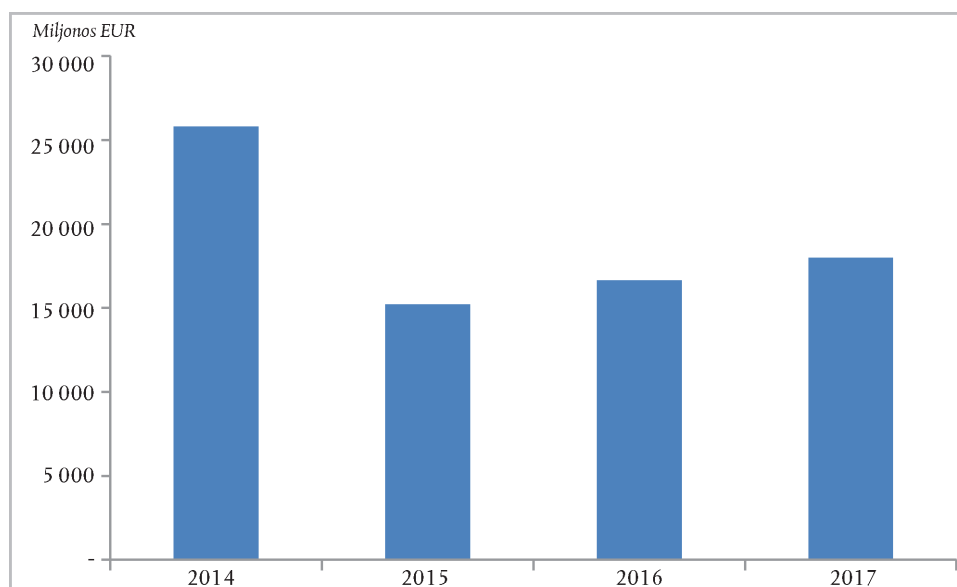
2017. gada 31. decembrī kopējā pasīvu vērtība bija EUR 236,5 miljardi, kas ir par aptuveni 1 % vairāk nekā iepriekšējā gadā.

Galvenās pārmaiņas bija saistītas ar turpmāk norādīto ietekmi:

- kopējo darbinieku pabalstu saistību palielinājums par EUR 5,9 miljardiem galvenokārt izveidojās dēļ ES ierēdņu pensiju shēmas neto saistību palielinājuma,
- pēc JRC nojaukšanas nosacījuma atjauninātas izpētes uzkrājumi palielinājās par EUR 1 miljardu, jo saistības tika novērtētas par lielāku summu. Izmaiņas ir saistītas ar galvenajiem aprēķina ievaddatiem – laika termiņu, ko iepriekš rēķināja kā aptuveni 20 gadus, bet tagad kā 40 gadus, un
- uzkrātie izdevumi samazinājās par EUR 3,7 miljardiem, kas daļēji kompensē iepriekš aprakstīto ietekmi. Šis samazinājums radās, jo iepriekšējās DFS kohēzijas programmas ir gandrīz izpildītas un pašlaik tās atrodas noslēguma posmā.

Kopumā visi citi pasīvu posteņi bija stabili. Ir svarīgi norādīt, ka ilgtermiņā finanšu saistības samazinājās, jo aizņēmumu summa kļuva mazāka, vienlaikus palielinājās īstermiņa daļa, ko ietekmē 2018. gada MB un EFSM maksājumi no Rumānijas (EUR 1,35 miljardi), Īrijas (EUR 3,9 miljardi) un Portugāles (EUR 0,6 miljardi), kā tas tiek paredzēts pārskata datumā.

Kopējie izmaksu pieprasījumi un rēķini, kas saņemti un atzīti bilancē kategorijā “Kreditoru parādi”

Neto aktīvi

Tas, ka saistības ir lielākas par aktīviem, nozīmē nevis to, ka ES iestādēm un struktūrām ir finanšu grūtības, bet gan to, ka noteiktām saistībām finansējums būs no nākamo gadu budžetiem. Daudzi izdevumi 2017. gadā tiek atzīti atbilstīgi uzkrāšanas principam grāmatvedībā, kaut gan tos faktiski varētu samaksāt 2018. gadā vai vēlāk un finansēt, izmantojot nākamo gadu budžetus, un saistītie ieņēmumi tiks uzskaitīti tikai turpmākajos periodos. Visnozīmīgākās summas ir ELGF darbība (samaksāta 2018. gadā) un darbinieku pabalstu saistības (tiks samaksāta nākamo 30 gadu laikā vai vēlāk).

2. ES BUDŽETA AIZSARDZĪBA

Pārskats par finanšu korekcijām un atgūtām summām 2017. gadā

Svarīgs apsvērums ES budžeta izpildē ir nepieciešamība nodrošināt atbilstīgu mehānismu kļūdu, pārkāpumu vai krāpšanas nepieļaušanai vai konstatēšanai un secīgai labošanai. Revīzijas palāta savā gada ziņojumā sniedz ticamības deklarāciju par tādu darījumu likumību un pareizību, uz kuriem balstās gada finanšu pārskati, kā arī par pārskatos iekļauto maksājumu kļūdu būtiskumu. Ticamības deklarāciju kopā ar šiem ES gada finanšu pārskatiem publicē Oficiālajā Vēstnesī.

Lai mazinātu kļūdu ietekmi, Komisija veic pasākumus ES budžeta aizsardzībai, izmantojot galvenokārt šādus mehānismus:

- 1) novēršanas mehānismus (piemēram, *ex ante* kontrole, maksājumu pārtraukšana un apturēšana); un
- 2) koriģējos mehānismus (galvenokārt dalībvalstīm piemērotās vai ar tām saskaņotās finanšu korekcijas un no ES maksājumu saņēmējiem atgūtie līdzekļi).

Saskaņā ar dalīto pārvaldību (lauksaimniecības izdevumiem un strukturālām darbībām) dalībvalstis galvenokārt atbild par to, lai visā izdevumu cikla laikā tiktu nodrošināts, ka no ES budžeta veiktie izdevumi ir likumīgi un pareizi.

Aizsargpasākumi veidojas pēc tam, kad Komisija un dalītās pārvaldības izdevumu gadījumā arī dalībvalstis uzrauga un pārbauda, vai no ES budžeta veiktie izdevumi ir atbilstīgi. Pieņemot lēmumu par finanšu korekcijas vai atgūstamo summu, Komisija ņem vērā to, kādā veidā un cik nopietni ir pārkāpts piemērojama tiesību akts, un kāda ir pārkāpuma finanšu ietekme uz ES budžetu, tostarp kādi ir trūkumi pārvaldības un kontroles sistēmās.

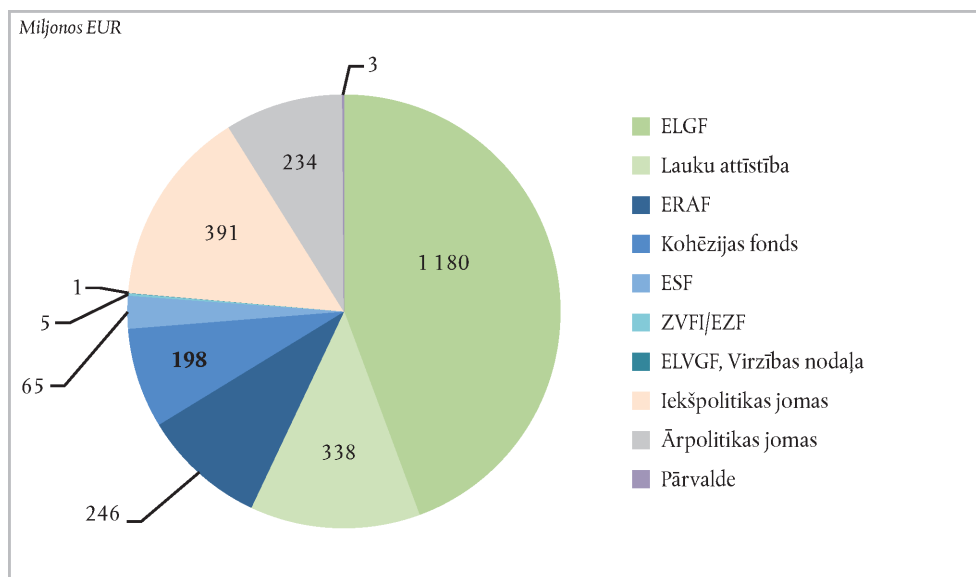
Korektīvo mehānismu process:

Finanšu korekcijas un atgūtās summas tiek uzrādītas divos nozīmīgos procesa posmos. Abi posmi var būt vienā vai dažādos gados:

1. Finanšu korekcijas un atgūtās summas apstiprināšanas posmā: Šīm summām vai nu piekritušas iesaistītās dalībvalstis, vai arī par tām Komisija ir pieņēmusi lēmumu. 2017. gadā apstiprināto finanšu korekciju un atgūto summu kopējais apjoms bija EUR 2 662 miljoni (2016. g. EUR 3 777 miljoni), no kuriem EUR 1 826 miljoni ir korektīvo pasākumu rezultāts.

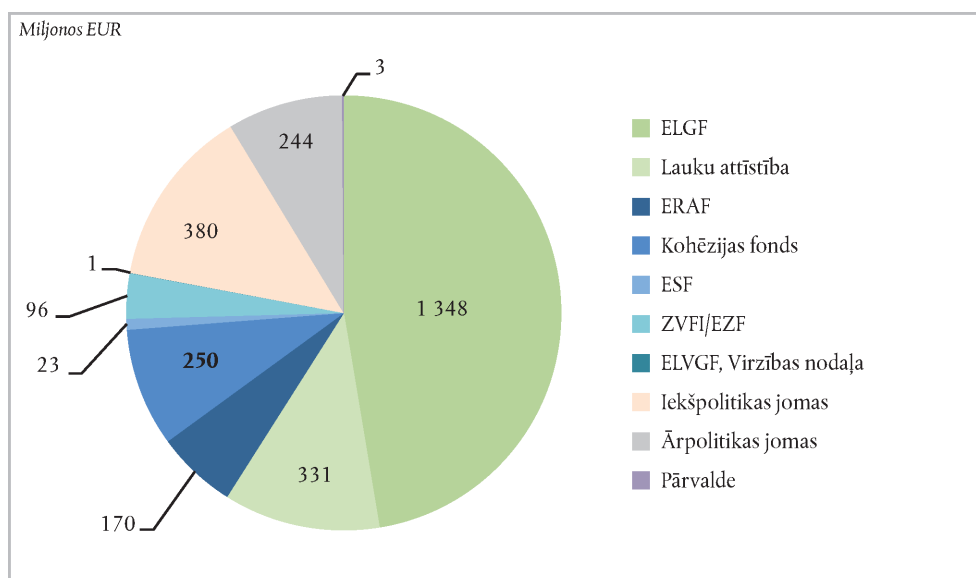
2017. gadā (*) apstiprinātās finanšu korekcijas un atgūtās summas pa politikas jomām

2. Finanšu korekcijas un atgūtās summas īstenošanas posmā: šīs summas parāda procesa pēdējo posmu, kad nepamatotu izdevumu gadījumā situācija tiek noteikti koriģēta. Nozaru reglamentējošos noteikumos paredzēti vairāki īstenošanas mehānismi. 2017. gadā īstenoto finanšu korekciju un atgūto summu kopējais apjoms bija EUR 2 845 miljoni (2016. g. EUR 3 389 miljoni), no kuriem EUR 1 949 miljoni ir korektīvo pasākumu rezultāts. Finanšu korekciju un atgūto summu īstenošana var ilgt vairākus gadus galvenokārt tādēļ, ka saskaņā ar lauksaimniecības politiku tiek pieņemti lēmumi noteikt dalībvalstīm iemaksas vai atliktus maksājumus. Saskaņā ar kohēzijas politikas tiesisko regulējumu īstenošana notiek tad, kad tiek slēgts plānošanas periods, vai pēc plānošanas perioda slēgšanas.

(*) Iepriekš minētās summas atspoguļo gan preventīvo, gan korektīvo mehānismu ietekmi; vairāk informācijas skatīt ES budžeta 2017. gada pārvaldības un izpildes ziņojuma 2. iedaļā.

2017. gadā (*) veiktās finanšu korekcijas un atgūtās summas pa politikas jomām

3. AR ES BUDŽETA IZPILDI SAISTĪTO RISKU UN NENOTEIKTĪBU PĀRVALDĪBA

3.1. MAKROEKONOMISKĀ VIDE

ES⁽²⁾ makroekonomiskā vide ietekmē ES dalībvalstu spēju pildīt savas finansēšanas saistības pret ES iestādēm un struktūrām un attiecīgi arī ES spēju turpināt īstenot ES politiku.

Lai gan pagājušajā gadā eurozona guva labumu no ekonomiskās aktivitātes un tirdzniecības paātrinājuma visā pasaulē, arī iekšējais pieprasījums palielinājās, ko vēl vairāk sekmēja par vidējo labāks uzņēmēju un patērētāju noskaņojums, nepārtraukts politikas atbalsts un situācijas uzlabošanās darbaspēka tirgū. Tāpēc šķiet, ka Eiropas ekonomika turpinās augt stabilā tempā. Tiek paredzēts, ka noturīgā jaunu darbavietu radīšana turpinās veicināt patēriņa pieaugumu. Arī investīciju nosacījumi turpinās būt labvēlīgi gan iekšējam, gan ārējam pieprasījumam, kas atbilstoši prognozēm pieaugs, un finansēšanas nosacījumi nekļūs stingrāki. Neizmantojamiem ekonomikas resursiem būtu jāļauj IKP augt ātrāk nekā lēstais potenciālās izaugsmes rādītājs (aptuveni 1,5 %) visā prognožu periodā. Tomēr tiek prognozēts, ka 2018. gadā cikliskās izaugsmes ātrums eurozonā nedaudz samazināsies, kļūstot lēnākam ātrajam nodarbinātības pieaugumam.

Tiek lēsts, ka 2017. gadā eurozonas un ES IKP pieaugums būs bijis 2,4 %, un 2018. gadā tiek prognozēts, ka IKP augs par 2,3 %, šim rādītājam samazinoties līdz 2,0 % 2019. gadā.

Lai gan darba tirgus apstākļi ir uzlabojušies visās dalībvalstīs, bezdarba līmenis joprojām ir ļoti dažāds. Tomēr IKP prognoze ir tikusi pārskatīta, palielinot prognozēto izaugsmes rādītāju lielākajā daļā eurozonas valstu visiem prognozē iekļautajiem gadiem, un tiek gaidīts, ka izaugsmes rādītāji kļūs vēl līdzīgāki. Tā kā darbaspēka tirgū joprojām ir neizmantotas rezerves, tiek prognozēts, ka algu spiediens un pamata inflācija pieaugs pakāpeniski. Tāpēc īstermiņa faktoriem, kas saistīti ar enerģijas cenām, joprojām būs nozīmīga loma attiecībā uz inflāciju, un tie turpinās nodrošināt, ka saskaņoto patēriņa cenu indeksu (*HICP*) kopējā inflācija ir lielāka nekā pamata inflācija lielākajā daļā 2018. gada. 2017. gadā *HICP* inflācijas rādītājs bija 1,5 %, un tiek prognozēts, ka vidējā *HICP* inflācija 2018. gadā joprojām būs 1,5 %, bet 2019. gadā tā palielināsies līdz 1,6 %.

Riski attiecībā uz IKP un inflācijas prognozēm joprojām ir visumā līdzsvaroti. Lai gan šķiet, ka tuvākajos ceturkšņos izaugsme varētu būt lielāka nekā prognozēts, tas agrāk nekā gaidīts varētu izraisīt ar piedāvājumu saistītus izaugsmes ierobežojumus. Vienlaikus šķiet, ka labvēlīgās tirgus prognozes par aktīvu cenas novērtējumu varētu ietekmēt izmaiņas investoru noskaņojumā un diskontētā pašreizējā vērtībā. Joprojām pastāv ar AK balsojumu par izstāšanos no ES saistīti riski, kā arī zaudējumu riski, kas attiecināmi uz ģeopolitisko spriedzi un pāreju uz noslēgtāku protekcionisma politiku.

(*) Iepriekš minētās summas atspoguļo gan preventīvo, gan korektīvo mehānismu ietekmi; vairāk informācijas skatīt ES budžeta 2017. gada pārvaldības un izpildes ziņojuma 2. iedaļā.

(2) Vairāk informācijas skatīt: Eiropas Komisija "2018. gada ziemas Eiropas ekonomikas prognoze", URL: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economy-finance-and-euro-publications_lv.

Globālās ekonomikas izaugsmes impulss joprojām ir spēcīgs, turpinoties plašai cikliskai izaugsmei, ko vēl vairāk pastiprina situācijas uzlabošanās ieguldījumu un tirdzniecības jomā, aizvien labvēlīgie finansēšanas nosacījumi un uz atbalstu vērstu politiku kopums. Augstākas preču cenas arī ir labvēlīgas preču eksportētājiem. Īstermiņa perspektīvas šķiet nedaudz labākas, nekā prognozēts 2017. gada rudenī, jo tagad tiek lēsts, ka pasaules IKP pieauguma rādītājs ārpus ES teritorijas 2018. un 2019. gadā būs 4,1 % salīdzinājumā ar 3,8 % 2017. gadā.

3.2. IESPĒJAMĀS BUDŽETA SAISTĪBAS ATTIECĪBĀ UZ FINANSIĀLO PALĪDZĪBU

ES aizņēmumu un aizdevumu darbības attiecībā uz finansiālās palīdzības programmām ir ārpusbudžeta operācijas. Parasti līdzekļi tiek aizdoti saņēmējvalstij ar tādiem pašiem noteikumiem, t. i., ar tādu pašu kuponu, dzēšanas termiņu un summu. Neraugoties uz kompensējošo metodiku, finansēšanas instrumentu parāda apkalpošana ir ES juridiskais pienākums, un tā nodrošina, ka visi maksājumi tiek veikti pilnā apmērā un laikus. Komisija ir ieviesusi procedūras, lai nodrošinātu aizņēmumu atmaksu pat tad, ja aizdevuma saistības netiek pildītas.

ES aizņēmumi veido tiešas un beznosacījumu saistības ES, un tos garantē ES dalībvalstis (budžeta iespējamās saistības). Aizņēmumus tādu aizdevumu finansēšanai, kuri ir paredzēti valstīm ārpus ES, sedz Garantiju fonds ārējai darbībai. Ja saņēmēja dalībvalsts nepilda saistības, parāda apkalpošanas summa tiks atskaitīta no Komisijas pieejamā naudas līdzekļu atlikuma, ja tas ir iespējams. Pretējā gadījumā Komisija iegūtu nepieciešamos līdzekļus no dalībvalstīm. Saskaņā ar tiesību aktiem par ES pašu resursiem (Padomes Regulas 609/2014 14. pants) ES dalībvalstīm ir juridisks pienākums nodrošināt pietiekamus līdzekļus ES saistību izpildei. Tādējādi ieguldītāji ir pakļauti tikai ES, nevis finansēto aizdevumu saņēmēja kredītriskam. Kompensējoša aizdošana nodrošina, ka ES budžets neuzņemas procentu likmju vai ārvalstu valūtas risku.

Par katras valsts programmu EP, Padome un Komisija pieņem lēmumu un nosaka vispārējo piešķirto summu, daļu maksājumu skaitu un maksimālo (vidējo) termiņu visam aizdevuma kopumam. Tad Komisija un saņēmējvalsts vienojas par aizdevuma/finansējuma parametriem, jo īpaši daļu maksājumu atmaksu. Turklāt, izņemot pirmo daļu, visas pārējās aizdevuma daļas ir atkarīgas no tā, vai tiek ievēroti politikas nosacījumi kopīgās ES/Starptautiskā valūtas fonda (SVF) finanšu palīdzības kontekstā, kas ir vēl viens faktors, kurš ietekmē finansējuma piešķiršanas laiku. Tas nozīmē, ka emitēšanas laiks un termiņi ir atkarīgi no saistītām ES aizdevumu darbībām. Finansējums ir tikai euro valūtā un tiek piešķirts uz laiku no trim līdz 30 gadiem.

Tabulā turpmāk tekstā ir sniegts pārskats par plānoto nominālvērtības atmaksas grafiku neatmaksātiem EFSM un MB aizdevumiem 2017. gada 31. decembrī.

Miljardos EUR

	Maksājumu bilance			EFSM			KOPĀ
	Latvija	Rumānija	Kopā	Īrija	Portugāle	Kopā	
2018. g.	—	1,3 ⁽¹⁾	1,3	3,9 ⁽²⁾	0,6	4,5	5,8
2019. g.	0,5	1,0	1,5	—	—	—	1,5
2021. g.	—	—	—	3,0	6,8	9,8	9,8
2022. g.	—	—	—	—	2,7	2,7	2,7
2023. g.	—	—	—	2,0	1,5	3,5	3,5
2024. g.	—	—	—	0,8	1,8	2,6	2,6
2025. g.	0,2	—	0,2	—	—	—	0,2
2026. g.	—	—	—	2,0	2,0	4,0	4,0
2027. g.	—	—	—	1,0	2,0	3,0	3,0
2028. g.	—	—	—	2,3	—	2,3	2,3
2029. g.	—	—	—	1,0	0,4	1,4	1,4
2031. g.	—	—	—	—	2,2	2,2	2,2
2032. g.	—	—	—	3,0	—	3,0	3,0

Miljardos EUR

	Maksājumu bilance			EFSM			KOPĀ
	Latvija	Rumānija	Kopā	Īrija	Portugāle	Kopā	
2035. g.	—	—	—	2,0	—	2,0	2,0
2036. g.	—	—	—	—	1,0	1,0	1,0
2038. g.	—	—	—	—	1,8	1,8	1,8
2042. g.	—	—	—	1,5	1,5	3,0	3,0
Kopā	0,7	2,3	3,0	22,5	24,3	46,8	49,8

(¹) 2018. gada aprīlī Rumānija veica kapitāla atmaksu EUR 1,2 miljardu apmērā, un tiek gaidīts, ka papildu kapitāla atmaksas EUR 0,1 miljarda apmērā tiks veikta 2018. gada oktobrī.

(²) Īrija pieprasīja termiņa pagarinājumu attiecībā uz atmaksas daļu EUR 3,4 miljardu apmērā, kas tika apstiprināts, un veiksmīgi aizņēmās tirgos 2018. gada pirmajā ceturksnī. Šo summu tagad ir plānots atmaksāt divās daļās – EUR 2,4 miljardi un EUR 1 miljards – attiecīgi 2025. un 2033. gadā.

Uz starpvaldību finanšu stabilitātes mehānismiem, kas ir Eiropas Finanšu stabilitātes instruments (EFSI) un Eiropas Stabilizācijas mehānisms (ESM), neattiecas ES līgums, tādēļ tie nav iekļauti ES konsolidētajos gada finanšu pārskatos.

3.3. AR BUDŽETA GARANTIJĀM SAISTĪTĀS IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS

ES piešķirusi galvojumu EIB grupai saistībā ar aizdevumiem, kas izsniegti ārpus ES, un parāda vērtspapīru un kapitāla vērtspapīru darījumiem, uz kuriem attiecas ESIF galvojums. 2017. gada 31. decembrī konsolidēto finanšu pārskatu skaidrojumos (skatīt 4.1.1. skaidrojumu) ES uzrāda iespējamās saistības abām garantijām. Lai mazinātu risku ES budžetam, ko var radīt EIB grupas pieprasītās garantijas, ES ir izveidojusi atsevišķus garantiju fondus – Garantiju fondu ārējai darbībai un ESIF galvojuma fondu.

Līdzekļi Garantiju fondā ārējai darbībai tiek uzkrāti no ES budžeta, lai segtu 9 % no līdz gada beigām nesamaksājamiem garantētajiem aizdevumiem trešām valstīm, kas izsniegti saistībā ar EIB ārējās darbības pilnvarām. 2017. gada 31. decembrī aktīvu kopsumma EUR 2,2 miljardu apmērā sedz summas, kas izmaksātas EUR 20 miljardu apmērā, summas, kas parakstītas EUR 28,9 miljardu apmērā, kā arī maksimālo summu EUR 37,5 miljardu apmērā.

ESIF galvojuma fonds sāka savu darbību 2016. gadā, un sākotnēji tika prognozēts, ka to finansēs 50 % apmērā no ES maksimālās finansiālās iesaistīšanās summas, proti, no EUR 16 miljardiem, tāpēc fonda kopsummai būtu pakāpeniski jāsasnieg EUR 8 miljardi (līdz 2022. gadam). 2017. gada decembrī ESIF regula tika grozīta, un tā rezultātā maksimālā ES ESIF galvojuma summa tika palielināta līdz EUR 26 miljardiem, bet galvojuma fonda finansējums samazināts līdz 35 %. Tāpēc, pamatojoties uz grozījuma ietekmi, tiek prognozēts, ka ESIF galvojuma fonda kopsumma sasniegs EUR 9,1 miljardu.

2017. gada 31. decembrī ESIF galvojuma fonda aktīvu kopsumma ir EUR 3,5 miljoni, kas sedz finansiālo iesaistīšanos attiecībā uz izmaksātajām summām EUR 10,1 miljardu apmērā un parakstītajām summām EUR 13,5 miljardu apmērā (ieskaitot izmaksātas summas). ESIF galvojuma fonda valūtas šobrīd ir gan euro, gan ASV dolāri.

3.4. IMPULSS NODARBINĀTĪBAI, IZAUGSMEI UN IEGULDĪJUMIEM

Investīciju plāns Eiropai

Eiropas Komisija un EIB 2015. gadā nāca klajā ar Investīciju plānu Eiropai, kas ietver Eiropas Stratēģisko investīciju fondu (ESIF), kuru izveidoja, sākotnēji no ES līdzekļiem ieguldot EUR 21 miljardu, un kura galvenais mērķis ir piesaistīt privātā sektora ieguldījumus. Prognozes liecina, ka, pateicoties 2015. un 2016. gadā apstiprinātajiem ieguldījumiem, līdz 2020. gadam tiks izveidots 700 000 papildu darbvietu un ES iekšzemes kopprodukts pieaugs par 0,7 %. Tas liecina par to, ka pat tādās nozarēs un reģionos, kurus pirms desmit gadiem smagi skāra krīze, stratēģiskie ieguldījumi stimulē darbvietu izveidi un izaugsmi visā ES. Pēc principiālas vienošanās, ko septembrī panāca Eiropas Parlaments un dalībvalstis, Parlaments decembrī balsoja par tādas regulas pieņemšanu, ar ko pagarina un nostiprina Eiropas Stratēģisko investīciju fondu. Jaunā un uzlabotā ESIF 2.0 termiņš ir pagarināts no 2018. gada vidus līdz 2020. gada beigām, un tā ieguldījumu mērķis ir palielināts no EUR 315 miljardiem līdz vismaz EUR 500 miljardiem.

2017. gadā fonds saskaņā ar iepļānoto mobilizēja vismaz EUR 315 miljardus kā papildu ieguldījumu reālajā ekonomikā līdz 2018. gada vidum. Tas darbojās visās 28 dalībvalstīs, un bija paredzēts, ka līdz 2017. gada beigām tas kopējos ieguldījumos būs piesaistījis aptuveni EUR 256 miljardus.

Līdz gada beigām fondā tika apstiprināti kopumā 357 infrastruktūras un inovācijas projekti, kuru finansējuma summa bija EUR 39,2 miljardi. Turklāt maziem un vidējiem uzņēmumiem tika apstiprināti 347 finansēšanas līgumi par EUR 11,9 miljardiem. Bija paredzēts, ka no tā gūs labumu aptuveni 539 000 šādi uzņēmumi.

Turklāt ar Eiropas Investīciju konsultāciju centra palīdzību tika palielināts konsultatīvais atbalsts projektu izstrādē un sagatavošanā, un projektiem, kuriem tiek meklēts finansējums, tika sniegta nepieciešamā atpazīstamība Eiropas Investīciju projektu portālā.

Eiropas Stratēģisko investīciju fonds atbalsta ieguldījumus nozarēs, kurām ir stratēģiska nozīme ES ekonomikā, tostarp enerģētikā, transportā, digitālajā tehnoloģijā, pētniecībā, attīstībā un inovācijā, vidē un resursefektivitātē, sociālajā infrastruktūrā un mazos un vidējos uzņēmumos. Tas ietver ieguldījumus sociālajā uzņēmējdarbībā, sociālajā ietekmē un sociālajā inovācijā.

Nepārtraukts atbalsts ES dalībvalstīm

Strukturālo reformu atbalsta programma tika izveidota 2017. gada maijā, un tās budžets laika periodam no 2017. līdz 2020. gadam ir EUR 142,8 miljoni. Pēc dalībvalstu pieprasījuma programma sniedz finansējumu pielāgotam tehniskajam atbalstam, lai palīdzētu dalībvalstīm tādās svarīgās jomās kā reformu centieni. Ar programmas palīdzību Komisija sniedz mērķtiecīgu atbalstu, kas stiprina dalībvalstu spēju izstrādāt un īstenot reformas, ko tās uzskata par nepieciešamām, lai savu ekonomiku padarītu konkurētspējīgāku un ieguldījumiem labvēlīgāku. Šis tehniskais atbalsts aptver reformas tādās jomās kā pārvaldība un valsts pārvalde, publisko finanšu pārvaldība, komercdarbības vide, darba tirgus, izglītība, veselības aprūpe un sociālie pakalpojumi, finanšu sektors un finansējuma pieejamība. Atbalsts ir pieejams visām ES dalībvalstīm, to nosaka pieprasījums un tam nav nepieciešams līdzfinansējums.

Programmu īsteno Strukturālo reformu atbalsta dienests sadarbībā ar citiem attiecīgajiem Komisijas dienestiem. Līdz šim dienests ir sadarbojies ar 15 dalībvalstīm, veicot vairāk nekā 150 atbalsta projektu. 2018. gada projekta ciklā tika saņemts vairāk nekā 400 palīdzības pieprasījumi no 20 dalībvalstīm, radot pārmērīgi lielu pieprasījumu attiecībā uz programmas gada budžetu, kas ir noteikts EUR 30,5 miljonu apmērā.

ES turpināja sniegt pēcprogrammas atbalstu Īrijai, Spānijai, Kiprai, Portugālei un Rumānijai. Gada laikā atkal tika gūti labi panākumi Grieķijas programmas īstenošanā; tā bija izveidota, lai radītu apstākļus, kas ļautu atjaunot uzticēšanos un liktu pamatus noturīgai Grieķijas tautsaimniecības atveseļošanai. Otrā pārskatīšana tika pabeigta jūlijā, ļaujot no Eiropas Stabilizācijas mehānisma piešķirt trešo finansējuma daļu EUR 8,5 miljardu apmērā. Trešā pārskatīšana notika decembrī, un decembra sākumā tika panākta dienestu līmeņa vienošanās. Grieķijas ekonomika turpināja saņemt atbalstu arī no Investīciju plāna Eiropai.

Strukturālo reformu atbalsta dienests arī veic īpašus uzdevumus, lai palīdzētu koordinēt reakciju uz bēgļu krīzi Grieķijā un īstenot ES atbalsta programmu Kipras turku kopienai.

3.5. JAUNO DALĪBNIKU REZERVE (NER) 300

NER 300 fonda līdzekļi ir iegūti no emisijas kvotu tirdzniecības un pieder dalībvalstīm, kas izmanto šo naudu, lai finansētu inovatīvus mazoglekļa enerģijas demonstrēšanas projektus. Komisija pārvalda programmu dalībvalstu vārdā, bet EIB ir atbildīga par NER 300 fonda aktīvu pārvaldību un rīkojas kā tehniskais padomdevējs atbilstoši sadarbības līgumam ar Komisiju. Tā kā ne ieņēmumi no kvotu tirdzniecības, ne finansēto projektu izdevumi nav daļa no ES budžeta, šīs summas netiek uzskaitītas ES kontos.

BUDŽETA IZPILDES PĀRSKATI UN SKAIDROJUMI ⁽³⁾

SATURA RĀDĪTĀJS

	<i>Lappuse</i>
ES BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTI	111
BUDŽETA UN FAKTISKO SUMMU SALĪDZINĀJUMA PĀRSKATI	112
BUDŽETA IZPILDES PĀRSKATU SKAIDROJUMI	115
1. ES BUDŽETA SISTĒMA	115
1.1. DAUDZGADU FINANŠU SHĒMA 2014.–2020. GADAM	115
1.2. SĪKI IZSTRĀDĀTAS DFS IZDEVUMU KATEGORIJAS (PROGRAMMAS)	117
1.3. GADA BUDŽETS	117
1.4. IEŅĒMUMI	117
1.5. BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTU APRĒĶINS	119
1.6. SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS REZULTĀTU SASKAŅOŠANA AR BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTIEM	119
2. 2017. GADA ES BUDŽETA IZPILDE – KOMENTĀRS	121
2.1. IEŅĒMUMI	121
2.2. IZDEVUMI	121
3. ES BUDŽETA IEŅĒMUMU IZPILDE	123
3.1. KOPSAVILKUMS PAR ES BUDŽETA IEŅĒMUMU IZPILDI	123
4. ES BUDŽETA IZDEVUMU IZPILDE	124
4.1. DFS: SAISTĪBU UN MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU SADALĪJUMS UN PĀRMAIŅAS	124
4.2. DFS: SAISTĪBU APROPRIĀCIJU IZPILDE	125
4.3. DFS: MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU IZPILDE	127
4.4. DFS: NEIZPILDĪTO SAISTĪBU (RAL) PĀRMAIŅAS	128
4.5. DFS: NEIZPILDĪTĀS SAISTĪBAS PA GADIEM, KAD TĀS RADUŠĀS	129
4.6. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: SAISTĪBU UN MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU SADALĪJUMS UN PĀRMAIŅAS	130
4.7. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: SAISTĪBU APROPRIĀCIJU IZPILDE	136
4.8. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU IZPILDE	143
4.9. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: NEIZPILDĪTO SAISTĪBU (RAL) PĀRMAIŅAS	149
4.10. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: NEIZPILDĪTĀS SAISTĪBAS PA GADIEM, KAD TĀS RADUŠĀS	154
5. BUDŽETA IZPILDE PA IESTĀDĒM	159
5.1. BUDŽETA IEŅĒMUMU IZPILDE	159

⁽³⁾ Jāņem vērā, ka, tā kā skaitļi ir noapaļoti līdz miljoniem euro, daži finanšu dati turpmāk norādītajās budžeta tabulās var nesakrist.

	<i>Lappuse</i>
5.2. SAISTĪBU APROPRIĀCIJU IZPILDE	160
5.3. MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU IZPILDE	161
6. AĢENTŪRU BUDŽETA IZPILDE	162
6.1. BUDŽETA IEŅĒMUMI	162
6.2. SAISTĪBU UN MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJAS PA AĢENTŪRĀM	164

ES BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTI

	<i>Miljonos EUR</i>	
	2017. g.	2016. g.
<i>Ieņēmumi finanšu gadā</i>	139 691	144 717
<i>Maksājumi no kārtējā gada apropriācijām</i>	(135 764)	(135 180)
<i>Maksājumu apropriācijas, kas pārnestas uz N+1 gadu</i>	(1 796)	(1 655)
<i>To neizmantoto apropriāciju anulēšana, kas pārnestas no N-1 gada</i>	40	63
<i>Piešķirto ieņēmumu attīstība</i>	(1 450)	(1 367)
<i>Valūtas kursa starpības attiecīgajā gadā</i>	(166)	(173)
Budžeta izpildes rezultāti	555	6 405

BUDŽETA UN FAKTISKO SUMMU SALĪDZINĀJUMA PĀRSKATI

BUDŽETA IEŅĒMUMI

Miljonos EUR

	Sākotnēji pieņemtais budžets	Galīgais pieņemtais budžets	Konstatētās maksājumtiesības	Ieņēmumi
1 Pašu resursi	131 718	115 484	115 455	115 416
11 – cukura nodevas	133	133	134	134
12 – muitas nodokļi	21 334	20 374	20 364	20 325
13 – PVN	16 599	16 620	16 584	16 584
14 – NKI	93 652	78 356	78 279	78 279
15 – budžeta nelīdzsvarotības korekcija	—	—	94	94
16 – Nīderlandes un Zviedrijas uz NKI balstīto iemaksu samazināšana	—	—	(0)	(0)
3 Pārpalikumi, atlikumi un korekcijas	—	6 405	6 416	6 416
4 Ieņēmumi no personām, kas saistītas ar iestādēm un citām Savienības struktūrām	1 490	1 490	1 495	1 484
5 Uzkrātie ieņēmumi no iestāžu administratīvās darbības	70	70	611	587
6 Iemaksas un kompensācijas saistībā ar Savienības līgumiem un programmām	60	60	12 504	12 179
7 Procenti par novēlotiem maksājumiem un naudas sods	1 120	3 230	11 387	3 573
8 Aizdevumu un aizņēmumu darbības	7	7	43	28
9 Dažādi ieņēmumi	25	25	15	8
Kopā	134 490	126 771	147 926	139 691

BUDŽETA IZDEVUMI: SAISTĪBAS PA DAUDZGADU FINANŠU SHĒMAS (DFS) IZDEVUMU KATEGORIJĀM

Miljonos EUR

DFS izdevumu kategorija	Sākotnēji pieņemtais budžets	Galīgais pieņemtais budžets	Kopējās pieejamās apropriācijas	Uzņemtās saistības
1 Gudra un iekļaujoša izaugsme	74 899	75 399	85 181	83 268
1.a: Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai	21 312	21 312	24 508	22 654
1.b: Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija	53 587	54 087	60 673	60 614
2 Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi	58 584	58 569	62 806	60 859
tostarp: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	42 613	42 611	45 830	44 759
3 Drošība un pilsonība	4 284	4 284	4 472	4 124
4 Globālā Eiropa	10 162	10 713	12 382	11 814
5 Administrācija	9 395	9 395	10 190	9 794
t. sk.: iestāžu administratīvie izdevumi	3 921	3 921	4 344	4 142
6 Kompensācijas	—	—	—	—
8 Negatīvā rezerve un no iepriekšējā finanšu gada pārnestais deficīts	—	—	—	—
9 Īpaši instrumenti	534	1 472	1 544	1 291
Kopā	157 858	159 831	176 576	171 150

BUDŽETA IZDEVUMI: MAKSĀJUMI PA DAUDZGADU FINANŠU SHĒMAS (DFS) IZDEVUMU KATEGORIJĀM

Miljonos EUR

DFS izdevumu kategorija	Sākotnēji pieņemtais budžets	Galīgais pieņemtais budžets	Kopējās pieejamās apropriācijas	Veiktie maksājumi
1 Gudra un iekļaujoša izaugsme	56 522	49 840	61 168	57 030
1.a: Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai	19 321	20 065	24 370	21 376
1.b: Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija	37 201	29 775	36 797	35 654
2 Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi	54 914	54 467	58 575	56 743
tostarp: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	42 563	42 558	45 975	44 695
3 Drošība un pilsonība	3 787	2 793	2 994	2 867
4 Globālā Eiropa	9 483	8 938	10 944	9 793
5 Administrācija	9 395	9 392	10 977	9 656
t. sk.: iestāžu administratīvie izdevumi	3 921	3 921	4 841	4 085
6 Kompensācijas	—	—	—	—
8 Negatīvā rezerve un no iepriekšējā finanšu gada pārnestais deficīts	—	—	—	—
9 Īpaši instrumenti	390	1 341	1 414	1 291
Kopā	134 490	126 771	146 071	137 379

BUDŽETA IZPILDES PĀRSKATU SKAIDROJUMI

1. ES BUDŽETA SISTĒMA

Budžeta konti tiek turēti atbilstīgi Finanšu regulai (FR) un tās piemērošanas noteikumiem. Vispārējais budžets ir instruments, ar kuru katru gadu nosaka un apstiprina Savienības ieņēmumus un izdevumus saskaņā ar maksimālajiem apmēriem un citiem noteikumiem, kas paredzēti daudzgadu finanšu shēmā atbilstoši tiesību aktiem par daudzgadu programmām, kas pieņemtas saskaņā ar minēto regulējumu.

1.1. DAUDZGADU FINANŠU SHĒMA 2014.–2020. GADAM

	2014. g.	2015. g.	2016. g.	2017. g.	2018. g.	2019. g.	2020. g.	Kopā
	Miljonos EUR							
1. Gudra un iekļaujoša izaugsme	52 756	77 986	69 304	73 512	76 420	79 924	83 661	513 563
1.a Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai	16 560	17 666	18 467	19 925	21 239	23 082	25 191	142 130
1.b Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija	36 196	60 320	50 837	53 587	55 181	56 842	58 470	371 433
2. Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi	49 857	64 692	64 262	60 191	60 267	60 344	60 421	420 034
tostarp: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	43 779	44 190	43 951	44 146	44 163	44 241	44 264	308 734
3. Drošība un pilsonība	1 737	2 456	2 546	2 578	2 656	2 801	2 951	17 725
4. Globālā Eiropa	8 335	8 749	9 143	9 432	9 825	10 268	10 510	66 262
5. Administrācija	8 721	9 076	9 483	9 918	10 346	10 786	11 254	69 584
t. sk.: iestāžu administratīvie izdevumi	7 056	7 351	7 679	8 007	8 360	8 700	9 071	56 224
6. Kompensācijas	29	—	—	—	—	—	—	29
8. Negatīva rezerve	—	—	—	—	—	—	—	—
9. Īpaši instrumenti	—	—	—	—	—	—	—	—
Saistību apropriācijas	121 435	162 959	154 738	155 631	159 514	164 123	168 797	1 087 197
Maksājumu apropriācijas kopā	135 762	140 719	130 694	142 906	154 565	159 235	162 406	1 026 287

Tabulā iepriekš ir parādītas daudzgadu finanšu shēmas (DFS) maksimālās summas faktiskajās cenās. 2017. gads bija ceturtais finanšu gads, uz kuru attiecas 2014.–2020. gada DFS. Kopējais maksimālais apmērs saistību apropriācijām 2017. gadā bija EUR 155 631 miljoni, kas atbilst 1,04 % no ES NKI, savukārt atbilstīgais maksājumu apropriāciju maksimālais apmērs bija EUR 142 906 miljoni jeb 0,95 % no ES NKI visā 2017. budžeta gadā.

Saistībā ar 2014.–2020. gada DFS ir panākta vienošanās par jauniem elastīguma noteikumiem. Viens no jaunajiem noteikumiem paredz iespēju pārvest neizmantotās rezerves maksājumu maksimālā apmēra ietvaros uz turpmākiem gadiem, izmantojot maksājumu vispārējo rezervi DFS tehnisko korekciju ietvaros turpmākajam gadam. Tādējādi neizmantotā summa no 2015. gada (EUR 1 288 miljoni faktiskajās cenās) un no 2016. gada (EUR 13 991 miljons faktiskajās cenās) tika pārvesta uz 2018.–2020. gadu, un attiecīgi tika koriģēti maksimālie apmēri 2015., 2016. un 2018.–2020. gadam; skatīt iepriekš minētās DFS tehniskās korekcijas 2017. gadam un tehniskās korekcijas 2018. gadam (COM (2017) 220, 2017. gada 24. maijs).

2017. gada 24. maijā Komisija pieņēma paziņojumu par tehniskajām korekcijām 2018. gada finanšu shēmā atbilstoši NKI izmaiņām (EKS 2010) (COM(2017) 220, 2017. gada 24. maijs). Pēc Padomes Regulas 2017/1123, ar kuru groza DSF Regulu 1311/2013, (OV L 163, 24.6.2017.), stāšanās spēkā pēc vidusposma pārskata/pārskatīšanas 2017. gada 24. maija paziņojumā minētie skaitļi attiecībā uz rezervi palīdzībai ārkārtas gadījumos un elastības instrumentu tika atjaunināti un aizvietoti 2017. gada 15. septembra paziņojumā (COM(2017) 473 final). Skaitļi šajā paziņojumā tikai tieši koriģēti dēļ grozījuma DSF regulā, izmantojot Regulu (ES, Euratom) 2017/1123, un atbilda DSF regulas 6. panta 4. punkta nosacījumiem, saskaņā ar kuriem gada laikā vai *ex-post* netiek veikti nekādi citi tehniski grozījumi, izņemot grozījumus, kas minēti 6. panta 1. punktā. Saskaņā ar 6. panta 1. punktu jaunievietā elastības instrumenta tehniskā korekcija tiek veikta pirmo reizi.

Turpmāk ir sniegts paskaidrojums par dažādām DFS izdevumu kategorijām.

1. izdevumu kategorija – Gudra un iekļaujoša izaugsme

Šī izdevumu kategorija ir sadalīta divās atsevišķās, bet savstarpēji saistītās daļās:

1.a Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai, tostarp izdevumi pētniecībai un inovācijai, izglītībai un apmācībai, Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentam, sociālajai politikai, iekšējam tirgum un saistītām politikas jomām.

1.b Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija, kas paredzēta, lai sekmētu vismazāk attīstīto dalībvalstu un reģionu konverģenci, papildinātu ES ilgtspējīgas attīstības stratēģiju ārpus mazāk turīgiem reģioniem un atbalstītu reģionu sadarbību.

2. izdevumu kategorija – Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi

2. izdevumu kategorija ietver kopējo lauksaimniecības un zivsaimniecības politiku un vides aizsardzības pasākumus, jo īpaši *Life+* programmu.

3. izdevumu kategorija – Drošība un pilsonība

3. izdevumu kategorija (Drošība un pilsonība) atspoguļo tādu jomu augošo nozīmi, kurās ES ir noteikti īpaši uzdevumi: tieslietas un iekšlietas, robežu aizsardzība, imigrācijas un patvēruma politika, sabiedrības veselība un patērētāju tiesību aizsardzība, kultūra, jaunatne, informācija un dialogs ar pilsoņiem.

4. izdevumu kategorija – Globālā Eiropa

Globālā Eiropa 4. izdevumu kategorijā ietilpst visas ārējās darbības, tostarp sadarbība attīstības jomā, humānā palīdzība, pirmspievienošāns un kaimiņattiecību instrumenti. EAF netiek iekļauts ES budžeta un neietilpst DFS.

5. izdevumu kategorija – Administrācija

Šī izdevumu kategorija attiecas uz visu iestāžu administratīvajiem izdevumiem, pensijām un Eiropas skolām. Iestādēm, izņemot Komisiju, šīs izmaksas veido to kopējos izdevumus.

6. izdevumu kategorija – Kompensācijas

Kompensācijas Saskaņā ar politisku vienošanos par to, ka jaunās dalībvalstis nekļūst par budžeta neto maksātājām savas līdzdalības sākumposmā, šajā izdevumu kategorijā bija paredzēta kompensācija. Šī summa tām bija pieejama pārvietojumu veidā, lai līdzsvarotu to budžeta ieņēmumus un iemaksas.

9. izdevumu kategorija – Īpaši instrumenti

Elastības mehānismi ļauj ES mobilizēt nepieciešamos līdzekļus, lai reaģētu uz neparedzētiem notikumiem, piemēram, krīzēm un ārkārtas situācijām. To darbības joma, finanšu piešķirums un darbības nosacījumi paredzēti DFS regulā un Iestāžu nolīgumā. Pašreizējā izdevumu samazināšanas kontekstā tie arī nodrošina iespēju ar budžeta resursiem reaģēt uz mainīgajām prioritātēm, lai katrs euro tiktu izmantots tur, kur tas visvairāk nepieciešams. Lielākā daļa elastības mehānismu tāpēc ir ārpus DFS, un finansējumu var mobilizēt, pārsniedzot izdevumu maksimālos apjomus.

1.2. SĪKI IZSTRĀDĀTAS DFS IZDEVUMU KATEGORIJAS (PROGRAMMAS)

DFS izdevumu kategorijas ir sadalītas sīkākās izdevumu kategorijās, kas atbilst galvenajām izdevumu programmām (piemēram, "Apvārsnis 2020", Erasmus+ utt.) Juridiskais pamats budžeta izpildei tiek pieņemts šajā programmu līmenī. Programmas tiek parasti izmantotas ziņošanai par īstenošanu un rezultātiem. Šā iemesla dēļ programmām atbilstošas tabulas ir iekļautas arī šajās atskaitēs par budžeta izpildi (skatīt 4.6.–4.10. tabulu turpmāk tekstā).

1.3. GADA BUDŽETS

Komisija katru gadu aplēš visus iestāžu gada ieņēmumus un izdevumus un sagatavo budžeta projektu, ko nosūta budžeta lēmējinstīcijai. Pamatojoties uz budžeta projektu, Padome izklāsta pozīciju, ko abas budžeta lēmējinstīcijas iestādes pēc tam apspriež. Eiropas Parlamenta priekšsēdētājs paziņo par kopīgā budžeta projekta galīgu pieņemšanu, un tādējādi tas kļūst izpildāms. Attiecīgā gada laikā pieņem budžeta grozījumus. Par budžeta izpildi galvenokārt atbild Komisija.

Komisijas budžeta struktūru veido administratīvās un darbības apropriācijas. Citām iestādēm ir tikai administratīvās apropriācijas. Turklāt budžetā ir nodalītas divu veidu apropriācijas: nediferencētās un diferencētās. Nediferencētās apropriācijas izmanto, lai finansētu vienam gadam paredzētas darbības (tās atbilst gada pārskata principam). Diferencētās apropriācijas izmanto, lai gada pārskata principu saskaņotu ar vajadzību pārvaldīt daudzgadu darbības. Diferencētās apropriācijas tiek iedalītas saistību un maksājumu apropriācijās:

- saistību apropriācijas: sedz to juridisko saistību kopējās izmaksas, kas uzņemtas kārtējā finanšu gadā par darbībām, kuru ilgums ir vairāki gadi. Tomēr budžeta saistības darbībām, kuru ilgums pārsniedz vienu finanšu gadu, var tikt sadalītas vairākiem gadiem atbilstošos gada maksājumos, ja tas paredzēts pamataktā,
- maksājumu apropriācijas: sedz izdevumus par saistībām, kas radušās kārtējā finanšu gadā un/vai iepriekšējos finanšu gados.

Pārskatos šāda veida finansējums tiek sagrupēts divos būtiskos posteņos:

- galīgās pieņemtās budžeta apropriācijas un
- papildu apropriācijas, kurās iekļauti:
 - pārnesumi no iepriekšējā gada (Finanšu regula ļauj dažos gadījumos pārnest neiztērētās summas no iepriekšējā gada uz kārtējo gadu) un
 - piešķirtie ieņēmumi no atmaksātajām summām, trešo personu/valstu iemaksas ES programmās un darbs, kas veikts trešo personu labā, tiek tieši iedalīts attiecīgajās budžeta izdevumu pozīcijās un veido trešo finansējuma pilāru.

Visi finansējuma veidi kopā veido pieejamās apropriācijas.

1.4. IEŅĒMUMI

1.4.1. Pašu resursi ieņēmumi

Lielākā daļa ieņēmumu ir no pašu resursiem, kas sastāv no šādām kategorijām:

- 1) tradicionālie pašu resursi (TPR): parasti veido +/- 15 % no pašu resursu ieņēmumiem;
- 2) uz pievienotās vērtības nodokli (PVN) balstīti resursi: parasti veido apmēram 13 % no pašu resursu ieņēmumiem;
- 3) uz nacionālo kopienākumu (NKI) balstīti resursi: parasti veido +/- 72 % no pašu resursu ieņēmumiem.

Pašu resursus piešķir saskaņā ar noteikumiem, kas paredzēti Padomes 2014. gada 26. maija Lēmumā 2014/335/ES, Euratom par Eiropas Kopienu pašu resursu sistēmu (2014. gada lēmums par pašu resursiem). Lēmums stājas spēkā 2016. gada 1. oktobrī un tiek piemērots ar atpakaļejošu spēku no 2014. gada 1. janvāra. Ietekme uz 2014. un 2015. gadu ir ņemta vērā 2016. budžeta gadā.

Kopējā pašu resursu summa, kas Savienībai piešķirta gada maksājumu apropriāciju segšanai, nepārsniedz 1,20 % no visu dalībvalstu NKI summas.

1.4.2. *Tradicionālie pašu resursi (TPR)*

Tradicionālos pašu resursus (TPR) veido muitas nodokļi (ko piemēro importam no trešām valstīm) un cukura nodevas (ko maksā cukura ražotāji, lai finansētu kopējo cukura tirgus organizāciju), ko piemēro uzņēmumiem, un dalībvalstis tos iekasē ES vārdā. Tomēr dalībvalstis patur 20 % kā kompensāciju par iekasēšanas izmaksām. Visas konstatētās tradicionālo pašu resursu summas ir jāiegrāmato vienā no kompetento iestāžu kontiem:

- parastajos kontos, kas paredzēti Regulas Nr. 609/2014 6. panta 3. punktā: visas atgūtās vai garantētās summas,
- atsevišķos kontos, kas arī paredzēti iepriekš minētajā pantā: visas summas, kuras vēl nav atgūtas un/vai nav garantētas; šajā kontā var iegrāmāt arī tās summas, kas ir garantētas, bet apstrīdētas.

Tradicionālie pašu resursi dalībvalstij jāieskaita Komisijas kontā valsts kasē vai valsts centrālajā bankā ne vēlāk kā pirmajā darb dienā pēc 19. datuma otrajā mēnesī pēc mēneša, kurā maksājumtiesības konstatētas (vai atgūtas atsevišķa konta gadījumā).

1.4.3. *Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)*

Pievienotās vērtības nodokli (PVN) piemēro dalībvalstu PVN bāzei, un bāzes šim nolūkam ir saskaņotas atbilstīgi ES noteikumiem. Tomēr PVN bāze ir ierobežota un nepārsniedz 50 % no katras dalībvalsts NKI. Tiek piemērota vienāda PVN likme 0,30 % apmērā, izņemot 2014.–2020. gada periodam, kad piesaistīšanas likme Vācijai, Nīderlandei un Zviedrijai ir noteikta 0,15 % apmērā.

1.4.4. *Nacionālais kopienākums (NKI)*

Resursus, kuru pamatā ir nacionālais kopienākums (NKI), izmanto, lai finansētu to budžeta daļu, kuru nesiedz citi ieņēmumu avoti. Vienu un to pašu procentu likmi piemēro katras dalībvalsts NKI, un to nosaka saskaņā ar ES noteikumiem.

Resursus, kuru pamatā ir PVN un NKI, nosaka, pamatojoties uz attiecīgajām bāzes prognozēm, ko izstrādā budžeta projekta sagatavošanas laikā. Šīs prognozes pēc tam pārskata un atjaunina attiecīgajā budžeta gadā, izmantojot budžeta grozījumus. Komisija aprēķina starpības starp summām, kas dalībvalstīm ir jāmaksā, ņemot vērā faktiskās bāzes, un summām, kas ir faktiski samaksātas, pamatojoties uz (pārskatītajām) prognozēm. Komisija pieprasa dalībvalstīm iesniegt šos pozitīvos vai negatīvos atlikumus līdz otrā gada pirmajai jūnija darb dienai, kurš seko attiecīgajam budžeta gadam. Faktiskajās PVN un NKI bāzēs joprojām var veikt korekcijas turpmākajos četros gados, ja vien netiek sniegta atruna. Šīs atrunas ir uzskatāmas par potenciāliem prasījumiem dalībvalstīm par precīzi nenosakāmām summām, jo to finansiālo ietekmi nevar precīzi aplēst. Ja ir iespējams noteikt precīzu summu, attiecīgie uz PVN un NKI balstītie resursi tiek pieprasīti saistībā ar PVN un NKI atlikumiem vai izmantojot atsevišķus līdzekļu pieprasījumus.

1.4.5. *AK korekcija*

Budžeta nelīdzsvarotības korekcijas mehānismu (samazinot Apvienotās Karalistes pašu resursu maksājumus un attiecīgi palielinot pārējo dalībvalstu pašu resursu maksājumus) Apvienotajai Karalistei Eiropadome ieviesa Fontenblo sanāksmē (1984. gada jūnijā). Arī Vācijai, Austrijai, Zviedrijai un Nīderlandei ir noteikti mazāki finansējumi Apvienotās Karalistes korekcijai (kas nav lielāki par vienu ceturto daļu no šo valstu parastās daļas).

1.4.6. *Bruto samazinājums*

Saskaņā ar 2013. gada 7. un 8. februāra Eiropadomes secinājumiem Dānijai, Nīderlandei un Zviedrijai tiek samazināta gada iemaksa, kuras pamatā ir NKI, tikai 2014.–2020. gada periodā, un Austrijai tiek samazināta uz NKI bāzētā gada iemaksa tikai 2014.–2016. gada periodā. Gada samazinājumi ir šādi: Dānijai EUR 130 miljoni, Nīderlandei EUR 695 miljoni un Zviedrijai EUR 185 miljoni.

1.5. BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTU APRĒĶINS

ES budžeta izpildes rezultāti tiek atdoti dalībvalstīm nākamā gada laikā, samazinot summas, kas dalībvalstīm jāmaksā attiecīgajā gadā.

Pašu resursu summas, ko iegrāmato kontos, ir summas, ko gada laikā dalībvalstu valdības ieskaita Komisijas vārdā atvērtajos kontos. Pārpalikuma gadījumā ieņēmumos tiek iekļauts arī budžeta izpildes rezultāts iepriekšējā finanšu gadā. Citi ieņēmumi, kurus grāmato kontos, ir summas, kas faktiski saņemtas gada laikā.

Lai aprēķinātu gada budžeta izpildes rezultātu, izdevumos tiek iekļauti maksājumi, kas tiek veikti no gada maksājumu apropriācijām, kā arī visas attiecīgā gada apropriācijas, ko pārnes uz nākamo gadu. Maksājumi, kas veikti no gada apropriācijām, ir maksājumi, ko grāmatvedis veic līdz finanšu gada 31. decembrim. ELGF gadījumā maksājumi ir tie, ko dalībvalstis veikušas laikposmā no N-1 gada 16. oktobra līdz N gada 15. oktobrim, ar nosacījumu, ka grāmatvedim par saistībām un apstiprinājumu ir paziņots līdz N+1 gada 31. janvārim. Saistībā ar ELGF pēc kontroles veikšanas dalībvalstis var pieņemt atbilstības lēmumu.

Budžeta izpildes rezultātos ietver divus elementus: ES rezultātu un Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ) ietilpstošo EBTA valstu līdzdalības rezultātus. Saskaņā ar 1. panta 1. punktu Regulā Nr. 608/2014, ar ko nosaka pašu resursu sistēmas īstenošanas pasākumus, minētais rezultāts atspoguļo starpību starp:

- kopējiem ieņēmumiem, kas saņemti attiecīgajā finanšu gadā, un
- kopējiem maksājumiem, kas veikti no kārtējā gada apropriācijām, pieskaitot tādu attiecīgā gada apropriāciju kopsummu, kuras pārnestas uz nākamo gadu.

Aprēķinā iegūtajam skaitlim pieskaita vai no tā atņem šādas vērtības:

- no iepriekšējiem gadiem pārnesto anulēto maksājumu apropriāciju neto atlikumu un visus maksājumus, kas euro kursa svārstību dēļ pārsniedz nediferencētās apropriācijas, kas pārnestas no iepriekšējā gada,
- piešķirto ieņēmumu attīstību un
- gada laikā iegrāmatoto neto valūtas maiņas kursa peļņas vai zaudējumu atlikumu.

No iepriekšējā finanšu gada pārnestās apropriācijas attiecībā uz trešo personu iemaksām un darbu trešo personu uzdevumā, kuras atbilstoši definīcijai nekad netiek anulētas, ir iekļautas kā papildu apropriācijas attiecīgajam finanšu gadam. Ar to ir skaidrojama atšķirība starp pārnestajām apropriācijām no iepriekšējā gada N gada budžeta izpildes pārskatos un tām, kas pārnestas uz nākamo gadu N-1 budžeta izpildes pārskatos. Apropriācijas, kas ir atkārtoti pieejamas pēc maksājumu atmaksas kontā, netiek ņemtas vērā, aprēķinot budžeta izpildes rezultātu.

Pārnestās maksājumu apropriācijas ietver: automātiskus pārneseumus un pārneseumus atbilstīgi lēmumam. Tādu neizmantoto maksājumu apropriāciju anulēšana, kuras ir pārnestas no iepriekšējā gada, rāda tādu apropriāciju anulēšanu, kuras ir pārnestas automātiski un atbilstīgi lēmumam.

1.6. SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS REZULTĀTU SASKAŅOŠANA AR BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTIEM

	<i>Miljonos EUR</i>	
	2017. g.	2016. g.
GADA SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS REZULTĀTI	8 082	1 733
Ieņēmumi		
<i>Kārtējā gadā konstatētās, bet vēl neiekasētās maksājumtiesības</i>	(4 408)	(1 969)
<i>Iepriekšējos gados konstatētās un kārtējā gadā iekasētās maksājumtiesības</i>	10 739	3 363
<i>Uzkrātie ieņēmumi (neto)</i>	(257)	611

	Miljonos EUR	
	2017. g.	2016. g.
Izdevumi		
<i>Uzkrātie izdevumi (neto)</i>	3 725	10 678
<i>Iepriekšējo gadu izdevumi, kas samaksāti kārtējā gadā</i>	(3 574)	(7 656)
<i>Priekšfinansējuma neto ietekme</i>	(12 059)	(468)
<i>Maksājumu apropriācijas, kas pārnestas uz nākamo gadu</i>	(3 373)	(3 102)
<i>Maksājumi, kas veikti saistībā ar neizmantoto maksājumu apropriāciju pārvešanu un anulēšanu</i>	1 784	1 379
<i>Uzkrājumu pārmaiņas</i>	6 752	3 962
<i>Citi</i>	(6 676)	(2 142)
Saimnieciskās darbības rezultāti aģentūrām un EOTK	(179)	16
GADA BUDŽETA IZPILDES REZULTĀTS	555	6 405

Saskaņā ar finanšu regulu gada saimnieciskās darbības rezultātus aprēķina, pamatojoties uz uzkrāšanas principu grāmatvedībā, bet budžeta izpildes rezultāti ir balstīti uz mainītiem naudas līdzekļu uzskaites noteikumiem. Tā kā budžeta izpildes rezultāti un saimnieciskās darbības rezultāti aptver vienus un tos pašus pamatā esošos darījumus, ir lietderīgi tos kontrolēt, lai nodrošinātu to saskaņojamību.

Saskaņojamie posteņi – ieņēmumi

Faktiskie finanšu gada budžeta ieņēmumi atbilst ieņēmumiem, kas ir iekasēti par maksājumtiesībām, kuras konstatētas attiecīgā gada laikā, un summām, kas iekasētas par iepriekšējos gados konstatētajām maksājumtiesībām. Tāpēc kārtējā gadā konstatētas, bet vēl neiekasētās maksājumtiesības saskaņošanas nolūkā atskaita no saimnieciskās darbības rezultātiem, jo tās nav daļa no budžeta ieņēmumiem. Turpretim iepriekšējos gados konstatētas un kārtējā gadā iekasētās maksājumtiesības saskaņošanas nolūkā jāpieskaita saimnieciskās darbības rezultātiem.

Uzkrātos ieņēmumus galvenokārt veido uzkrātie lauksaimniecības ieņēmumi, pašu resursi, procenti un dividendes. Ņem vērā tikai neto ietekmi, t. i., kārtējā gadā uzkrātos ieņēmumus, no kuriem atskaitīta iepriekšējā gadā uzkrāto ieņēmumu apvērse.

Saskaņojamie posteņi – izdevumi

Uzkrātos izdevumus galvenokārt veido uzkrātie izdevumi gada beigu noslēguma mērķiem, t. i., attiecināmie izdevumi, kuri radušies ES līdzekļu saņēmējiem, par kuriem vēl nav paziņots Komisijai. Ņem vērā tikai neto ietekmi, t. i., kārtējā gadā uzkrātos izdevumus, no kuriem atskaitīta iepriekšējā gadā uzkrāto izdevumu apvērse. Kārtējā gadā veikti maksājumi, kas attiecas uz iepriekšējā gadā iegrāmatotiem rēķiniem, ir iekļauti kārtējā gada budžeta izdevumos un šā iemesla dēļ saskaņošanas nolūkos ir jāpieskaita saimnieciskās darbības rezultātiem.

Priekšfinansējuma neto ietekme ir turpmāk norādīto faktoru kombinācija: 1) jaunā priekšfinansējuma summas, kas samaksātas kārtējā gadā un atzītas par attiecīgā gada budžeta izdevumiem, un 2) priekšfinansējuma summu noskaidrošana, izmantojot kārtējā gadā apstiprinātās attiecināmās izmaksas. Pēdējais no tiem ir izdevumi uzkrājumu izpratnē, bet ne budžeta kontos, jo samaksas brīdī sākotnējā priekšfinansējuma maksājums jau tika uzskatīts kā budžeta izdevumi.

Papildus maksājumiem, kas veikti uz attiecīgā gada apropriāciju pamata, minētā gada apropriācijas, kas pārnestas uz nākamo gadu, arī ir jāņem vērā, aprēķinot attiecīgā gada budžeta izpildes rezultātus (saskaņā ar Regulas Nr. 608/2014 1. panta 1. punktu). Tie paši noteikumi attiecas arī uz budžeta maksājumiem, kas veikti kārtējā gadā, izmantojot no iepriekšējiem gadiem pārnestās un anulētās neizlietotās maksājumu apropriācijas.

Uzkrājumu pārmaiņas attiecas uz gada beigu aplēsēm finanšu pārskatos (galvenokārt pabalsti darbiniekiem), kas neietekmē budžeta kontus. Citas saskaņojamās summas ietver dažādus elementus, piemēram, pamatlīdzekļu amortizāciju/nolietojumu, pamatlīdzekļu iegādi, kapitāla nomas maksājumus un finansiālo līdzdalību, kuriem ir atšķirīga budžeta un uz uzkrāšanas principu balstīta uzskaitē.

2. 2017. GADA ES BUDŽETA IZPILDE – KOMENTĀRS

2.1. IEŅĒMUMI

Sākotnēji pieņemtajā ES budžetā, kuru parakstīja Eiropas Parlamenta priekšsēdētājs 2016. gada 1. decembrī, maksājumu apropriāciju summa bija EUR 134 490 miljoni un no pašu resursiem finansējama kopējais apjoms bija EUR 131 718 miljoni. Ieņēmumu un izdevumu aplēses sākotnējā budžetā parasti tiek koriģētas budžeta gadā, un šādas pārmaiņas tiek norādītas budžeta grozījumos. Korekcijas pašu resursos, kuru pamatā ir NKI, nodrošina, ka budžetā paredzētie ieņēmumi precīzi atbilst budžetā paredzētajiem izdevumiem. Saskaņā ar līdzsvara principu budžeta ieņēmumiem un izdevumiem (maksājumu apropriācijām) jābūt līdzsvarā.

2017. gadā tika pieņemti seši budžeta grozījumi. Ņemot tos vērā, galīgie apstiprinātie ieņēmumi 2017. gada budžetā bija EUR 126 771 miljons. Iepriekšējā pārskata gada pārpalikums, būtisks maksājumu apropriāciju samazinājums, nozīmīgs iekasēto naudas sodu apjoms un citas iemaksas samazināja dalībvalstu līdzsvarojošo NKI iemaksu 2017. gadā (EUR 115 484 miljoni).

Saistībā ar pašu resursu rezultātiem tradicionālo pašu resursu iekasēšana bija ļoti tuvu prognozētajām summām. Tas ir galvenokārt tāpēc, ka laikā, kad tika izveidots budžeta grozījums Nr. 6/2017, tika mainītas budžeta aplēses (saskaņā ar jaunajām 2017. gada pavasara prognozēm).

Dalībvalstu veiktie galīgie PVN un NKI maksājumi arī atbilda galīgā budžeta aplēsēm. Atšķirību starp prognozētajām summām un faktiski samaksātajām summām rada atšķirība starp euro maiņas kursu, kas tika izmantots budžeta vajadzībām, un spēkā esošo maiņas kursu laikā, kad dalībvalstis, kas nav EMS sastāvā, faktiski veica maksājumus.

Attiecībā uz PVN un NKI atlikumiem ir ieviesta jauna procedūra. Noteikumi ir izklāstīti Regulas par pieejamību (Regula 609/2014) 10.b pantā. Jaunā procedūra neparedz budžeta grozījumu, un tāpēc Komisija tieši prasa dalībvalstīm samaksāt neto summas. Jaunās ieskaita sistēmas dēļ nebija gandrīz nekādas ietekmes uz ES budžetu.

Postenis "Iemaksas un kompensācijas saistībā ar ES līgumiem un programmām" galvenokārt attiecas uz ieņēmumiem no finanšu korekcijām (EISI, ELGF un ELFLA), trešo valstu dalību pētniecības programmās un citām iemaksām un kompensācijām ES programmām/darbībām. Ievērojamo daļu no šīs kopējās summas veido iezīmēti ieņēmumi, kuru rezultātā parasti tiek noteiktas papildu apropriācijas izdevumos. 2017. gadā šīs iemaksas un kompensācijas galvenokārt tika veiktas dēļ strukturālo fondu līdzekļu atmaksāšanas (EUR 6,7 miljardi), lauksaimniecības fondu grāmatojumu noskaidrošanas (EUR 1,9 miljardi), dalībvalstu vai trešo personu iemaksām atbilstoši konkrētiem līgumiem (EUR 1,6 miljardi) un iemaksām ES programmās (EUR 1 miljards).

Ieņēmumi no šiem naudas sodiem pamatā attiecas uz konkurences jomu.

2.2. IZDEVUMI

2017. gada budžeta mērķis bija panākt pareizo līdzsvaru starp pašreizējo programmu īstenošanu un jaunāku problēmu risināšanu. Tāpēc tas pamatojās uz iepriekšējos gados noteiktām saistībām un izmanto esošās iespējas reaģēt uz problēmām atbilstīgi 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmai (DFS).

Atbilstoši DFS paredzētajai gada attīstībai budžeta projektā rosināto apropriāciju summa tika noteikta kā EUR 157,7 miljardi (par 1,7 % vairāk nekā 2016. gada budžetā) saistībās un kā EUR 134,9 miljardi (– 6,2 %) maksājumos, kas attiecīgi atbilst 1,05 % un 0,9 % no ES NKI. Saistību apropriāciju summa palielinājās par 4,8 % pēc tam, kad tika "neitralizēta" Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda un Iekšējās drošības fonda 2014. gada finansējuma pārplānošanas ietekme. Maksājumu kopsomas ievērojama samazinājums principā atspoguļo 2007.–2013. gada DFS programmu izpildes pabeigšanu un programmu jaunās paaudzes lēno īstenošanu dažās politikas jomās.

Gada laikā saistību apropriāciju summa tika palielināta par EUR 500 miljardiem, grozot budžetu Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas (JNI) vajadzībām, kā arī 2017. gada maijā, lai nodrošinātu EFIA galvojuma fondam sākotnējo piešķirumu EUR 275 miljonu apmērā.

Pēc sarežģītās situācijas 2016. gadā, kad maksājumu apropriācijas pārsniedza vajadzības un gads noslēdzās ar lielu pārpalikumu, Komisija, 2017. gada sākumā novērojusi tikpat gausu maksājumu pieprasījumu iesniegšanu, rīkojās, attiecīgi koriģējot budžetu. Tāpēc 2017. gada 9. oktobrī tika iesniegts budžeta grozījuma 6/2017 projekts, kurā tika rosināts samazināt maksājumu apropriācijas par EUR 7,7 miljardiem, no kuriem EUR 5,9 miljardi attiecās uz budžeta pozīcijām 1b. izdevumu apakškategoriā "Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija" un mazākā mērā uz 2. izdevumu kategoriju "Ilgtermiņa izaugsme: dabas resursi", 3. kategoriju "Drošība un pilsonība", 4. kategoriju "Globālā Eiropa", kā arī uz Eiropas Savienības Solidaritātes fondu (ESSF).

2017. gada pieejamo apropriāciju īstenošana

2017. gadā izpildes rādītājs visiem apropriāciju veidiem (budžeta, pārnestajām no 2017. gada un piešķirtajiem ieņēmumiem) bija 97 % saistību sadaļā un 93,9 % maksājumu sadaļā. 2017. gada budžeta apropriācijas tika pilnībā izpildītas (98,35 % maksājumos), kas ir labs sasniegums, ņemot vērā nesekmīgumu, kas valdīja 2016. gadā un lielāko daļu 2017. gada. Īstenošanas rādītājs palielinās līdz 99,9 % saistību apropriācijām un līdz 99,8 % maksājumu apropriācijām, pieņemot, ka tiks pilnībā iztērētas summas, kas pārnestas uz 2018. gadu.

Salīdzinājumā ar 2016. gadu 1.b izdevumu apakškategoriā "Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija" bija novērojams būtisks progress attiecībā uz 2014.–2020. gada programmu finanšu īstenošanu, bet 2007.–2013. gada programmām tika veikti pirmie noslēguma maksājumi. Maksājumu apropriāciju samazinājumu, veicot budžeta grozījumu 6/2017, pilnībā kompensēja piešķirtie ieņēmumi no grāmatojumu noskaidrošanas procedūras, un galīgā maksājumu summa bija gandrīz tāda pati, kā sākotnēji budžetā plānots.

2. izdevumu kategorijā "Ilgtermiņa izaugsme: dabas resursi" jauno ELFLA programmu finanšu īstenošanas progress arī palielinājās salīdzinājumā ar 2016. gadu.

Neizpildītās saistības

2017. gada beigās neizpildīto saistību (RAL, saistību summas, kuras vēl nav samaksātas) summa bija EUR 267 miljardi. Pieaugums par vairāk nekā EUR 28 miljardiem salīdzinājumā ar 2016. gada beigām ir lielāks nekā plānots, jo starpība starp saistībām un veiktajiem maksājumiem bija lielāka nekā sākotnēji prognozēts, jo ar budžeta grozījumu 6/2017 tika samazināta maksājumu summa. Tomēr RAL palielinājums ir normāls, jo saistību apropriāciju summa katru gadu pieaug tā, kā plānots daudzgadu finanšu shēmā. Paredzams, ka budžetā paredzēto saistību un maksājumu apropriāciju starpības dēļ RAL 2018. gadā turpinās augt. Tomēr šim pieaugumam ir jābūt daudz mazākam nekā 2017. gadā, jo pieņemtajā 2018. gada budžetā starpība starp saistību un maksājumu apropriācijām ir daudz mazāka. Turklāt tiek prognozēts, ka maksājumu pieprasījumi 1. b izdevumu kategorijā "Ekonomiskā, sociālā un teritoriālā kohēzija" palielināsies dēļ automātiskā "n+3" noteikuma, ar kuru atbrīvojas no saistībām.

Sīkāku analīzi par budžeta korekcijām, to veikšanas kontekstu, pamatojumu un ietekmi skatīt Komisijas ziņojumā par budžeta un finanšu pārvaldību 2017. gadā, proti, A daļu "Pārskats budžeta līmenī" un B daļu, kur tiek aplūkota katra daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija.

Budžeta izpildes rezultāti

2017. gada budžeta izpildes rezultāti bija vēsturiski zemi – EUR 0,56 miljardi, un ir galvenokārt saistīti ar ieņēmumu daļu. 2017. gadā ieņēmumi no iemaksām un kompensācijām bija būtiski (EUR 12,2 miljardi), tie veidojās no strukturālo fondu līdzekļu atmaksāšanas (EUR 6,7 miljardi), lauksaimniecības fondu grāmatojumu noskaidrošanas (EUR 1,9 miljardi), dalībvalstu vai trešo personu iemaksām atbilstoši konkrētiem līgumiem (EUR 1,6 miljardi) un iemaksām ES programmās (EUR 1 miljards). Maksājumu apropriācijas tika pilnībā izpildītas (98,35 %), neiztērētās summas tika atļauts pārnest uz 2018. gadu, un neizmantojama summa nav būtiska.

3. ES BUDŽETA IEŅĒMUMU IZPILDE
3.1. KOPSAVILKUMS PAR ES BUDŽETA IEŅĒMUMU IZPILDI

Mijonos EUR

Nosaukums	Ienākumu apropriācijas		Konstatētās maksājumtiesības			Ieņēmumi			Ieņēmumi % no budžeta	Nav samaksāts
	Sākotnēji pieņemtais budžets	Galīgais pieņemtais budžets	Kārtējā gada	Pārnestās summas	Kopā	Par kārtējā gada tiesībām uz maksājumiem	Par pārnestajām tiesībām uz maksājumiem	Kopā		
1 Pašu resursi	131 718	115 484	115 429	26	115 455	115 414	2	115 416	100 %	39
3 Pārpalikumi, atlikumi un korekcijas	—	6 405	6 416	—	6 416	6 416	—	6 416	100 %	—
4 Ieņēmumi no personām, kas saistītas ar iestādēm un citām Savienības struktūrām	1 490	1 490	1 488	7	1 495	1 478	7	1 484	100 %	11
5 Uzkrātie ieņēmumi no iestāžu administratīvās darbības	70	70	590	21	611	572	15	587	836 %	24
6 Iemaksas un kompensācijas saistībā ar Savienības līgumiem un programmām	60	60	12 228	275	12 504	12 061	118	12 179	20 299 %	324
7 Procenti par novēlotiem maksājumiem un naudas sods	1 120	3 230	4 823	6 564	11 387	541	3 032	3 573	111 %	7 814
8 Aizdevumu un aizņēmumu darbības	7	7	39	5	43	24	5	28	410 %	15
9 Dažādi ieņēmumi	25	25	6	9	15	4	4	8	30 %	7
Kopā	134 490	126 771	141 020	6 906	147 926	136 509	3 182	139 691	110 %	8 235

DFS izdevumu kategorija	Maksājumu apropriācijas						Mijņomos EUR					
	Saišķirības apropriācijas			Kopā pieejamās apropriācijas			Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		
	Budžeta apropriācijas		Papildu apropriācijas	Budžeta apropriācijas		Papildu apropriācijas	Budžeta apropriācijas		Papildu apropriācijas	Budžeta apropriācijas		Papildu apropriācijas
	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvedumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Pieskirtie ieņēmumi	Kopā pieejamās apropriācijas	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvedumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pārnestās apropriācijas	Pieskirtie ieņēmumi	Kopā pieejamās apropriācijas
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
	534	938	1 472	31	41	1 544	390	951	1 341	32	41	1 414
Kopā	157 858	1 974	159 831	575	16 169	176 576	134 490	(7 720)	126 771	1 714	17 585	146 071

4.2. DFS: SAISĪTĪBU APROPIĀCIJU IZPILDE

DFS izdevumu kategorija	Uzņemtais saistības						Mijņomos EUR					
	Kopā pieejamās apropriācijas	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestajām apropriācijām	No pieskirtiem ieņēmumiem	Kopā	%	Apropriācijas pārneses uz 2018	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestajām apropriācijām	No pieskirtiem ieņēmumiem	Kopā	
1	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	13=10+11+12
	85 181	75 356	0	7 912	83 268	98 %	1 870	27	1 897	16	—	0
1.a: Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai	24 508	21 301	0	1 353	22 654	92 %	1 842	4	1 846	8	—	0
1.b: Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija	60 673	54 056	—	6 559	60 614	100 %	28	23	51	8	—	8
2 Ilgspējīga izaugsme: dabas resursi	62 806	58 100	426	2 334	60 859	97 %	1 470	451	1 920	19	8	27
t. sk.: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	45 830	42 150	426	2 183	44 759	98 %	603	451	1 054	10	8	18

DFS izdevumu kategorija	Mijņonos EUR												
	Uzņemtais saistības					Apropiācijas pārnestas uz 2018					Līdzvērtības apropiācijas		
	Kopā pieejamās apropiācijas	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestajām apropiācijām	No piešķirtiem ienākumiem	Kopā	%	piesāktie ienākumi	pārņemti	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestajām apropiācijām	No piešķirtiem ienākumiem	Kopā
1	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
3 Drošība un pilsomība	4 472	4 035	—	89	4 124	92 %	99	247	345	2	—	0	2
4 Globālā Eiropa	12 382	10 710	108	997	11 814	95 %	563	2	565	1	1	0	3
5 Administrācija	10 190	9 270	2	522	9 794	96 %	272	—	272	125	0	—	125
6 <i>to starp iestāžu administratīvie izdevumi</i>	4 344	3 838	0	303	4 142	95 %	120	0	120	83	0	0	83
8 Kompensācijas	—	—	—	—	—	0 %	—	—	—	—	—	—	—
8 Negatīvā rezerve un no iepriekšējā finanšu gada pārņemtais deficīts	—	—	—	—	—	0 %	—	—	—	—	—	—	—
9 Īpaši instrumenti	1 544	1 259	31	—	1 291	84 %	41	62	103	151	—	—	151
Kopā	176 576	158 730	567	11 854	171 150	97 %	4 315	788	5 103	314	9	0	323

4.3. DFS: MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU IZPILDE

DFS izdevumu kategorija	Veiktie maksājumi										Uz 2018. gadu pārnestās apropriācijas					Līdzvērtīgās apropriācijas			
	Kopā pieejamās apropriācijas		No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestajām apropriācijām	No piešķirtiem ieņēmumiem	Kopā	%	autom. pārņests	pārņemts atbilstoši lēmum.	piešķirte ieņēmumi	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestajām apropriācijām	No piešķirtiem ieņēmumiem	Kopā				
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8+9	11	12	13	14=11+12+13					
1 Gudra un iekļaujoša izaugsme 1.a: Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai 1.b: Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija	61 168 24 370 36 797	49 698 19 945 29 754	111 101 11	7 220 1 330 5 890	57 030 21 376 35 654	93% 88% 97%	121 108 13	— — —	3 977 2 858 1 119	4 098 2 966 1 132	21 12 9	19 16 3	0 0 —	40 28 11					
2 Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi t.sk.: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	58 575 45 975	53 889 41 992	626 621	2 228 2 081	56 743 44 695	97% 97%	111 103	451 451	1 245 705	1 806 1 259	17 12	9 8	— —	26 21					
3 Drošība un pilsonība	2 994	2 767	10	90	2 867	96%	11	5	99	115	11	1	0	12					
4 Globālā Eiropa	10 944	8 610	116	1 067	9 793	89%	314	2	820	1 136	12	4	—	16					
5 Administrācija tostarp: iestāžu administratīvie izdevumi	10 977 4 841	8 486 3 363	720 448	451 274	9 656 4 085	88% 84%	781 475	1 0	348 152	1 129 627	125 83	67 46	— —	191 128					
6 Kompensācijas	—	—	—	—	—	0%	—	—	—	—	—	—	—	—					
8 Negatīvā rezerve un no iepriekšējā finanšu gada pārņemtais deficīts	—	—	—	—	—	0%	0	—	—	—	—	—	—	—					
9 Īpaši instrumenti	1 414	1 241	32	18	1 291	91%	0	—	23	24	99	0	—	99					
Kopā	146 071	124 691	1 615	11 073	137 379	94%	1 338	458	6 512	8 308	284	99	0	384					

Mijļonos EUR

4.4. DFS: NEIZPILDĪTO SAISTĪBU (RAL) PĀRMAIŅAS

DFS izdevumu kategorija	Mijņomos EUR									
	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības					Kārtējā gada saistības				Kopā neizp. saistības gada beigās
	No iepriekšējā gada pārnestās saist.	Saist. atcelš./ pārvertēšana/ anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā uzņemtais saist.	Maksājumi	Tādu saistību anulēšana, kuras nevar pārņemt	Gada beigās neizpildītās saist.		
1	1 74 938	(4 337)	(49 231)	121 370	83 268	(7 799)	(3)	75 467	196 837	
1.a: Konkurencspēja izaugsmei un nodarbinātībai	35 622	(1 321)	(13 887)	20 414	22 654	(7 489)	(3)	15 162	35 576	
1.b: Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija	1 39 316	(3 015)	(35 345)	100 956	60 614	(310)	(0)	60 304	161 260	
2 Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi	33 947	(180)	(11 860)	21 907	60 859	(44 882)	(0)	15 977	37 883	
1. sk.: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	247	(2)	(211)	33	44 759	(44 484)	—	275	309	
3 Drošība un pilsonība	4 167	(231)	(1 650)	2 286	4 124	(1 217)	—	2 908	5 194	
4 Globālā Eiropa	24 974	(517)	(6 662)	17 795	11 814	(3 131)	(1)	8 682	26 478	
5 Administrācija	732	(2)	(726)	4	9 794	(8 931)	(0)	863	867	
10 starp. iestāžu administratīvie izdevumi	431	20	(448)	3	4 142	(3 637)	0	505	507	
6 Kompensācijas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
8 Negatīvā rezerve un no iepriekšējā finanšu gada pārņemtais deficīts	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
9 Īpaši instrumenti	0	(0)	(0)	—	1 291	(1 290)	—	0	0	
Kopā	238 759	(5 268)	(70 129)	163 362	171 150	(67 250)	(4)	103 896	267 258	

4.5. DFS: NEIZPILDĪTĀS SAISTĪBAS PA GADIEM, KAD TĀS RADUŠĀS

DFS izdevumu kategorija	Mijņonos EUR									
	< 2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Kopā	
1 Gudra un iekļaujoša izaugsme	1 575	532	1 464	13 556	6 680	41 805	55 759	75 467	196 837	
1.a: Konkurētspēja izaugsmei un nodarbinātībai	741	294	829	2 754	3 620	4 893	7 283	15 162	35 576	
1.b: Ekonomikas, sociālā un teritoriālā kohēzija	834	238	635	10 802	3 060	36 912	48 475	60 304	161 260	
2 Ilgtspējīga izaugsme: dabas resursi	227	58	76	992	496	5 470	14 588	15 977	37 883	
t. sk.: ar tirgu saistītie izdevumi un tiešie maksājumi	—	—	—	—	0	12	22	275	309	
3 Drošība un pilsonība	40	34	74	114	77	278	1 669	2 908	5 194	
4 Globālā Eiropa	1 036	543	1 054	2 232	2 675	4 226	6 030	8 682	26 478	
5 Administrācija	—	—	—	0	0	0	4	863	867	
tostarp: iestāžu administratīvie izdevumi	0	0	0	0	0	0	3	505	507	
9 Īpaši instrumenti	—	—	—	—	—	—	—	0	0	
Kopā	2 878	1 166	2 668	16 893	9 928	51 779	78 050	103 896	267 258	

4.6. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: SAISTĪBU UN MAKSĀJUMU APPROPRIĀCIJU SADALĪJUMS UN PĀRMAIŅAS

Mijļņonos EUR

Programma	SaistĪbu apropiārijas						Maksājumu apropiārijas					
	Budžeta apropiārijas			Papildu apropiārijas			Budžeta apropiārijas			Papildu apropiārijas		
	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvedumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pār- nests	Pretšķirtie ieņēmumi	Kopā apropiārijas pieejamas	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvedumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pār- nests	Pretšķirtie ieņēmumi	Kopā apropiārijas pieejamas
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
1.1 Eiropas Stratēģisko investĪciju fonds (ESIF)	2 661	0	2 661	—	39	2 700	2 317	150	2 467	—	39	2 506
Eiropas satelĪtu navigācija (EG-NOS/Galileo)	897	—	897	—	148	1 045	688	162	850	3	255	1 108
Starptautiskais kodoltermiskais reaktors (ITER)	323	(0)	322	—	19	341	426	298	724	0	19	743
Eiropas Zemes novērošanas programma (Copernicus)	607	—	607	—	17	625	697	(60)	637	2	19	658
KodoldrošĪba un kodolobjektu ekspluatācijai izbeigšana	138	—	138	—	—	138	150	204	354	—	—	354
“Apvārsnis 2020”	10 346	78	10 424	—	1 828	12 251	10 196	(97)	10 100	71	2 689	12 860
Euratom pētniecĪbas un mācĪbu programma	341	(0)	341	—	112	452	348	(1)	347	20	152	518
Uzņēmumu un MVU konkurētspējas programma (COSME)	349	0	349	—	32	381	369	(119)	250	2	71	324
IzglĪtĪba, apmācĪba un sports (Erasmus+)	2 064	6	2 070	—	388	2 458	1 887	40	1 927	7	441	2 375
NodarbinātĪbas un sociālās inovācijas programma (Erasmus)	136	—	136	—	10	146	97	(7)	90	2	10	102
Muita, Fiscalis un krāpšanas apkarošana	137	7	144	—	5	149	117	(0)	117	5	5	127
EISI – enerģĪja	700	(77)	622	—	1	623	123	(40)	83	2	0	85
EISI – transports	1 723	(1)	1 723	—	120	1 843	971	279	1 249	2	103	1 354

Programma	Mijņomos EUR											
	Saisrību apropriācijas					Maksājumu apropriācijas						
	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Kopā apro- priācijas pie- ejamas	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Kopā apro- priācijas pie- ejamas
	Sākotnēji pie- ņemtais bu- džets	Budžeta grozījumi un pārvedumi	Galīgais bu- pieņemtais bu- džets	Pār- ņests	Pieskirtie ieņē- mumi		Sākotnēji pie- ņemtais bu- džets	Budžeta groz- ījumi un pār- vedumi	Galīgais bu- pieņemtais bu- džets	Pār- ņests	Pieskirtie ieņē- mumi	
1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11	
EISI – informācijas un komuni- kācijas tehnoloģijas (IKT)	124	1	125	3	128	118	(54)	63	0	3	67	
Enerģētikas projekti ekonomi- kas atveseļošanai (EERP)	—	—	—	16	16	110	32	142	—	16	157	
Decentralizētās aģentūras	344	(7)	338	18	356	336	(16)	319	—	18	337	
Citi pasākumi un programmas	220	(2)	218	435	653	196	2	198	1	344	543	
Izmēģinājuma projekti un sagra- tavošanas darbības	56	(0)	56	1	57	44	(15)	29	—	0	30	
Komisijas specifiskās kompe- tences	144	(5)	139	5	143	131	(13)	118	—	4	123	
Kopā DFS 1.1. izdevumu kategorija	21 312	(0)	21 312	0	24 508	19 321	744	20 065	117	4 188	24 370	
1.2 Reģionālā konverģence (mazāk attīstīti reģioni)	26 122	(30)	26 092	3 405	29 496	19 315	(4 613)	14 702	—	3 375	18 078	
Pārejas reģioni	5 627	(15)	5 613	677	6 289	3 314	(1 247)	2 067	—	542	2 609	
Konkurētspēja (vairāk attīstīti reģioni)	8 251	45	8 296	1 095	9 391	5 853	(1 441)	4 413	—	1 259	5 672	
Tālākie un mazapdzīvotie re- ģioni	222	—	222	29	251	140	(14)	126	—	35	161	
Kohezijas fonds	9 056	—	9 056	1 133	10 189	5 981	1 107	7 088	—	1 260	8 348	
Eiropas teritoriālā sadarbība	1 940	—	1 940	185	2 124	969	(392)	577	—	53	630	
Tehniskā palīdzība	216	(0)	216	1	217	190	(23)	167	13	1	180	
Eiropas atbalsta fonds vistrūcī- gākajām personām (FEAD)	546	—	546	6	553	441	(150)	291	0	6	298	

Programma	Mijņomos EUR												
	Saisrību apropriācijas					Maksājumu apropriācijas							
	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Kopā apro- priācijas pie- ejamas		Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Kopā apro- priācijas pie- ejamas
	Sākotnēji pie- ņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvedumi	Galīgais bu- pieņemtais bu- džets	Pār- nests	Pieskirtie ieņē- mumi	6=3+4+5	Sākotnēji bu- pieņemtais bu- džets	Budžeta groz- ījumi un pār- vedumi	Galīgais bu- pieņemtais bu- džets	Pār- nests	Pieskirtie ieņē- mumi	12=9+10+11	
1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11		
Jaunatnes nodarbinātības iniciā- tīva	—	500	—	56	556	600	(551)	49	—	476	525		
Eiropas infrastruktūras savieno- šanas instruments (EISI)	1 593	—	1 593	—	1 593	383	(93)	290	—	2	292		
Izmēģinājuma projekti un sagra- tavošanas darbības	13	—	13	—	13	14	(9)	5	—	0	5		
Kopā DFS 1.2. izdevumu kategorija	53 587	500	54 087	—	6 586	37 201	(7 426)	29 775	13	7 009	36 797		
Kopā DFS 1. izdevumu kategorija	74 899	500	75 399	0	9 782	56 522	(6 682)	49 840	130	11 198	61 168		
2 Eiropas Lauksaimniecības gaa- rantiju fonds (ELGF)	42 613	(2)	42 611	433	2 786	42 563	(5)	42 558	630	2 786	45 975		
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA)	14 366	(2)	14 364	—	862	11 208	(215)	10 994	1	532	11 527		
Eiropas Jūrlietu un zivsaimnie- cības fonds (EJZF)	912	—	912	—	133	577	(192)	385	0	133	519		
Ilgspējīgas zivsaimniecības partnerattiecību nolīgumi (SPPA) un reģionālas zvejniecī- bas pārvaldības organizācijas (RZPO)	138	(11)	127	—	2	133	3	136	—	2	139		
Vides un klimata pasākumu programma (LIFE)	494	—	494	—	10	504	(33)	331	4	8	343		
Decentralizētās aģentūras	55	(1)	54	—	10	65	(1)	54	—	10	65		
Citas darbības un pasākumi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Izmēģinājuma projekti un sagra- tavošanas darbības	8	—	8	—	0	8	(6)	8	—	0	8		

Programma	Mijņomos EUR											
	Saisrību apropriācijas					Maksājumu apropriācijas						
	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Kopā apropriācijas pieejamas	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Kopā apropriācijas pieejamas
	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvedumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pār- nestis	Pieskirtie ieņēmumi		Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvedumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pār- nestis	Pieskirtie ieņēmumi	
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
Konkrēti pasākumi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0	—	0
Kopā DFS 2. izdevumu kategorija	58 584	(15)	58 569	433	3 804	62 806	54 914	(447)	54 467	635	3 473	58 575
3 Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds (AMIF)	1 620	(6)	1 614	—	46	1 661	1 182	(559)	623	2	45	671
Patērētāji	27	—	27	—	1	28	21	(0)	21	1	1	22
Radošā Eiropa	208	1	209	—	13	222	177	10	187	2	15	204
Ārkārtas atbalsts Savienībā (IES)	200	(1)	199	—	—	199	219	(1)	218	0	—	218
Iekšējās drošības fonds	739	(4)	735	—	61	796	748	(350)	398	2	60	460
IT sistēmas	20	16	35	—	3	38	17	12	28	—	3	31
Tiesiskums	54	(0)	54	—	3	56	41	(4)	37	1	3	41
Tiesības, vienlīdzība un pilsonība	63	1	64	—	2	65	47	6	53	1	2	55
Savienības civilās aizsardzības mehānisms	31	(2)	30	—	2	31	31	(3)	28	—	2	30
Eiropa pilsoņiem	26	—	26	—	1	27	26	—	26	0	1	27
Pārtika un barība	256	3	259	—	3	262	234	6	241	1	4	246
Veselības aizsardzība	65	—	65	—	2	67	58	1	59	1	2	62
Decentralizētās aģentūras	863	(6)	858	—	51	909	864	(99)	765	—	51	816
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	12	(2)	10	—	0	10	19	(6)	14	—	1	14
Konkrēti pasākumi	101	—	101	—	1	102	102	(7)	96	1	0	97
Kopā DFS 3. izdevumu kategorija	4 284	(0)	4 284	—	188	4 472	3 787	(994)	2 793	11	189	2 994

Programma	Mijņomos EUR											
	Saisību apropriācijas					Maksājumu apropriācijas						
	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Kopā apro- priācijas pie- ejamas	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas		Kopā apro- priācijas pie- ejamas
	Sākotnēji pie- ņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvedumi	Galīgais bu- pieņemtais bu- džets	Pār- nests	Pieskaitītie ieņē- mumi		6=3+4+5	Sākotnēji pieņemtais bu- džets	Budžeta grozi- jumi un pār- vedumi	Galīgais pieņemtais bu- džets	Pār- nests	
1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11	
4 Pirmspievienošanās palīdzība (IPA II)	2 115	4	2 118	—	76	2 195	1 716	(330)	1 386	4	414	1 805
Makrofinansāls atbalsts (MFA)	46	(6)	40	—	—	40	46	(35)	10	—	—	10
Garantiju fonds ārējai darbībai	241	—	241	—	110	351	241	—	241	—	110	351
Savienības civiļas aizsardzības mehānisms	21	(9)	11	—	1	13	20	(10)	10	—	2	11
ES palīdzības brīvprātīgo iniciatīva (EUVI)	22	(5)	17	—	—	17	24	(7)	17	—	—	17
Fonds ilgtspējīgai attīstībai (EFIA)	—	275	275	—	300	575	—	275	275	—	300	575
Eiropas kaimiņattiecību instruments (EKI)	2 440	40	2 481	—	54	2 535	2 358	(374)	1 984	5	59	2 048
Attīstības sadarbības instruments (ASI)	3 168	(17)	3 151	—	47	3 198	2 769	(140)	2 629	13	74	2 716
Partnerības instruments (PI)	134	5	138	—	2	140	136	(39)	97	1	2	99
Demokrātija un cilvēktiesības (EIDHR)	189	(5)	184	—	4	188	168	(9)	159	3	3	166
Stabilitāte un miers (IcSP)	273	(13)	260	—	11	272	294	(36)	258	3	10	271
Humānā palīdzība	945	335	1 280	99	769	2 148	1 146	247	1 393	91	728	2 211
Kopējā ārpolitika un drošības politika (KĀDP)	327	(41)	287	9	55	351	294	(35)	259	0	55	313
Sadarbība kodoldrošuma jomā (INSC)	62	(11)	51	—	3	54	81	(11)	71	0	3	74
Decentralizētās aģentūras	20	—	20	—	0	20	20	—	20	—	0	20
Citi pasākumi un programmas	84	(1)	83	—	126	209	93	(27)	66	0	127	193

Programma	Maksājumu apropriācijas										Kopā apropriācijas pieņemšanas	
	Saisību apropriācijas					Kopā apropriācijas pieņemšanas						
	Budžeta apropriācijas		Papildu apropriācijas		Kopā apropriācijas pieņemšanas	Budžeta apropriācijas			Papildu apropriācijas			
	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvedumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pār- nestis		Pieskaitītie ieņēmumi	Sākotnēji pieņemtais budžets	Budžeta grozījumi un pārvedumi	Galīgais pieņemtais budžets	Pār- nestis		Pieskaitītie ieņēmumi
	1	2	3=1+2	4	5	6=3+4+5	7	8	9=7+8	10	11	12=9+10+11
9 Rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos (EAR)	315	(253)	62	—	—	62	315	(216)	99	—	—	99
Eiropas Globalizācijas pielāgošanas fonds (EGF)	169	—	169	—	41	210	25	(25)	0	0	41	42
Eiropas Savienības Solidaritātes fonds (ESSF)	50	1 191	1 241	31	—	1 273	50	1 191	1 241	31	—	1 273
Kopā DFS 9. izdevumu kategorija	534	938	1 472	31	41	1 544	390	951	1 341	32	41	1 414
Kopā	157 858	1 974	159 831	575	16 169	176 576	134 490	(7 720)	126 771	1 714	17 585	146 071

4.7. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: SAISTĪBU APROPRIĀCIJU IZPILDE

Programma	Uzņemtās saistības										Lukvidējamās apropriācijas		
	Apropriācijas pārnestas uz 2018. g.					Apropriācijas pārnestas uz 2018. g.					Lukvidējamās apropriācijas		
	Kopā apropr. pieņemšanas	No galīgā pieņemtā budžeta	No pār- nestā	No pieskaitītajiem ieņēmumiem	Kopā	%	Pieskaitītie ieņēmumi	Pār- nestis ar lēmumu	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pār- nestā	No pieskaitītajiem ieņēmumiem	Kopā
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12
1.1 Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF)	2 700	2 661	—	39	2 700	100 %	0	—	0	0	—	—	0
Eiropas satelītu navigācija (EGNOS/Galileo)	1 045	897	—	32	929	89 %	116	—	116	—	—	—	—

Programma	Uzņemtais saistības						Apropiācijas pārnestas uz 2018. g.			Likvidējamās apropiācijas			Mijņomas EUR	
	Kopā apropr. pieejamas	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	Piešķirtie ieņēmumi	Pār- nestas ar lēmumu	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pār- nestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem		Kopā
Starptautiskais kodoltermiskais reaktors (ITER)	341	322	—	1	323	95 %	18	—	18	0	—	—	0	
Eiropas Zemes novērošanas programma (Copernicus)	625	607	—	17	624	100 %	0	—	0	—	—	—	—	
Kodoldrošība un kodolobjektu ekspluatācijas izbeigšana	138	138	—	—	138	100 %	—	—	—	—	—	—	0	
"Apvārsnis 2020"	12 251	10 422	—	882	11 304	92 %	946	—	946	1	—	0	2	
Euratom pētniecības un mācību programma	452	341	—	17	357	79 %	95	—	95	0	—	—	0	
Uzņēmumu un MVU konkurētspējas programma (COSME)	381	349	—	27	376	99 %	5	—	5	0	—	—	0	
Izglītība, apmācība un sports (Erasmus+)	2 458	2 070	—	192	2 263	92 %	195	—	195	0	—	—	0	
Nodarbinātības un sociālās inovācijas programma (EaSI)	146	135	—	3	138	94 %	7	—	7	1	—	0	1	
Muita, Fiscalis un krāpšanas apkarošana	149	144	—	1	145	97 %	4	—	4	0	—	—	0	
EISI – enerģija	623	621	—	1	622	100 %	0	—	0	1	—	—	1	
EISI – transports	1 843	1 722	—	31	1 753	95 %	89	—	89	0	—	—	0	
EISI – informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT)	128	120	—	3	124	97 %	0	4	4	0	—	0	0	
Enerģētikas projekti ekonomikas atveseļošanai (EERP)	16	—	—	—	—	0 %	16	—	16	—	—	—	—	
Decentralizētās aģentūras	356	338	—	13	351	99 %	5	—	5	0	—	—	0	

Programma	Mijļņonos EUR												
	Uzņemtiās saistības					Apropiācijas pārnēstas uz 2018. g.					Likvidējamās apropiācijas		
	Kopā apropr. pieejamas	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestā	No pieskirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	Pieskirtie ieņēmumi	Pārnestas ar lēmumu	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestā	No pieskirtajiem ieņēmumiem	Kopā
1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12	
Citi pasākumi un programmas	653	218	—	92	47%	343	—	343	1	—	—	1	
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	57	55	—	1	97%	1	—	1	1	—	—	1	
Komisijas specifiskās kompetences	143	137	0	3	98%	1	—	1	2	—	—	2	
Kopā DFS 1.1. izdevumu kategorija	24 508	21 301	0	1 353	92%	1 842	4	1 846	8	—	0	8	
1.2 Reģionālā konverģence (mazāk attīstīti reģioni)	29 496	26 092	—	3 378	100%	27	—	27	—	—	—	—	
Pārejas reģioni	6 289	5 613	—	677	100%	—	—	—	—	—	—	—	
Konkurētspēja (vairāk attīstīti reģioni)	9 391	8 296	—	1 095	100%	—	—	—	—	—	—	—	
Tālākie un mazapdzīvotie reģioni	251	222	—	29	100%	—	—	—	—	—	—	—	
Kohēzijas fonds	10 189	9 056	—	1 133	100%	—	—	—	—	—	—	—	
Eiropas teritoriālā sadarbība	2 124	1 917	—	185	99%	0	23	23	—	—	—	—	
Tehniskā palīdzība	217	209	—	—	96%	1	—	1	7	—	—	7	
Eiropas atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām (FEAD)	553	546	—	6	100%	—	—	—	1	—	—	1	
Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva	556	500	—	56	100%	—	—	—	—	—	—	—	
Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI)	1 593	1 593	—	—	100%	—	—	—	—	—	—	—	

Programma	Uzņemtais saistības						Apropiācijas pārnests uz 2018. g.			Likvidējamās apropiācijas			
	Kopā apropr. pieejamas	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	Piešķirtie ieņēmumi	Pār- nests ar lēmumu	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	13	13	—	—	13	100 %	0	—	0	0	—	—	0
Kopā DFS 1. izdevumu kategorija	60 673	54 056	—	6 559	60 614	100 %	28	23	51	8	—	—	8
Kopā DFS 1. izdevumu kategorija	85 181	75 356	0	7 912	83 268	97 %	1 870	27	1 897	16	—	0	16
2 Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF)	45 830	42 150	426	2 183	44 759	98 %	603	451	1 054	10	—	—	18
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA)	15 226	14 360	—	0	14 360	94 %	861	—	861	4	—	—	4
Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF)	1 045	909	—	133	1 042	100 %	0	—	0	3	—	—	3
Ilgspējīgas zivsaimniecības partnerattiecību nolīgumi (SPPA) un reģionālas zvejniecības pārvaldības organizācijas (RZPO)	129	125	—	2	128	99 %	—	—	—	2	—	—	2
Vides un klimata pasākumu programma (LIFE)	504	494	—	6	500	99 %	4	—	4	0	—	—	0
Decentralizētās aģentūras	65	54	—	10	64	99 %	1	—	1	—	—	—	—
Citas darbības un pasākumi	—	—	—	—	—	0 %	—	—	—	—	—	—	—
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	8	7	—	—	7	90 %	0	—	0	1	—	—	1
Konkrēti pasākumi	—	—	—	—	—	0 %	—	—	—	—	—	—	—
Kopā DFS 2. izdevumu kategorija	62 806	58 100	426	2 334	60 859	97 %	1 470	451	1 920	19	8	—	27

Mijlomos EUR

Programma	Mijļņņos EUR												
	Uzņņņētās saistības					Apropiācijas pārnēstas uz 2018. g.					Likvidējamās apropiācijas		
	Kopā apropiācijas pieejamas	No galīgā pieņņēmā budžeta	No pārņņestā	No piesķķirtajiem ieņņēmumiem	Kopā	%	Piesķķirtie ieņņēmumi	Pārņņests ar lēņņumu	Kopā	No galīgā pieņņēmā budžeta	No pārņņestā	No piesķķirtajiem ieņņēmumiem	Kopā
1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12	
3 Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds (AMIF)	1 661	1 408	—	14	1 422	86 %	32	207	239	0	—	—	0
Patērētāji	28	27	—	1	28	100 %	0	—	0	0	—	—	0
Radošā Eiropa	222	209	—	9	218	98 %	5	—	5	0	—	—	0
Ārkārtas atbalsts Savienībā (IES)	199	199	—	—	199	100 %	—	—	—	0	—	—	0
Iekšējās drošības fonds	796	695	—	35	730	92 %	26	40	66	0	—	—	0
IT sistēmas	38	35	—	0	36	94 %	2	—	2	0	—	—	0
Tiesiskums	56	53	—	0	54	95 %	3	—	3	0	—	—	0
Tiesības, vienlīdzība un pilsonība	65	64	—	0	64	97 %	2	—	2	0	—	—	0
Savienības civiļās aizsardzības mehānisms	31	29	—	1	30	96 %	1	—	1	1	—	0	1
Eiropa pilsoņiem	27	26	—	0	27	98 %	0	—	0	0	—	—	0
Pārtika un barība	262	259	—	2	261	100 %	1	—	1	0	—	—	0
Veselības aizsardzība	67	65	—	2	66	99 %	1	—	1	—	—	—	—
Decentralizētās aģentūras	909	858	—	25	882	97 %	27	—	27	—	—	—	—
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	10	9	—	—	9	97 %	0	—	0	0	—	—	0
Konkrēti pasākumi	102	101	—	0	101	100 %	0	—	0	0	—	—	0
Kopā DFS 3. izdevumu kategorija	4 472	4 035	—	89	4 124	92 %	99	247	345	2	—	0	2
4 Pirmspievienošanās palīdzība (IPA II)	2 195	2 117	—	34	2 151	98 %	43	1	44	0	—	—	0
Makrofinansālais atbalsts (MFA)	40	40	—	—	40	100 %	—	—	—	0	—	—	0

Programma	Uzņemtais saistības						Apropiācijas pārnestas uz 2018. g.			Likvidējamās apropiācijas			Mijņonos EUR	
	Kopā apropr. pieejamas	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	Pieskirtie ieņēmumi	Pār- nestas ar lēmumu	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pār- nestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem		Kopā
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12		13=10+11+12
Garantiju fonds ārējai darbībai	351	241	—	—	241	69%	110	—	110	—	—	—	—	
Savienības civiļas aizsardzības mehānisms	13	11	—	1	12	92%	1	—	1	0	—	0	0	
ES palīdzības brīvprātīgo iniciatīva (EUAV)	17	17	—	—	17	100%	—	—	—	0	—	—	0	
Fonds ilgtspējīgai attīstībai (EFIA)	575	275	—	—	275	48%	300	—	300	—	—	—	—	
Eiropas Kaimiņattiecību instruments (EKI)	2 535	2 481	—	34	2 515	99%	20	—	20	0	—	—	0	
Attīstības sadarbības instruments (ASI)	3 198	3 151	—	24	3 175	99%	23	—	23	0	—	—	0	
Partnerības instruments (PI)	140	138	—	2	140	100%	0	—	0	0	—	—	0	
Demokrātija un cilvēktiesības (EIDHR)	188	184	—	3	187	99%	1	—	1	0	—	—	0	
Stabilitāte un miers (ICSP)	272	260	—	8	268	99%	3	—	3	0	—	—	0	
Humānā palīdzība	2 148	1 280	99	722	2 101	98%	47	—	47	—	—	—	—	
Kopējā ārpolitika un drošības politika (KĀDP)	351	287	8	45	340	97%	9	—	9	0	1	—	1	
Sadarbība kodoldrošuma jomā (INSC)	54	51	—	3	54	100%	0	—	0	0	—	—	0	
Decentralizētās aģentūras	20	20	—	0	20	100%	0	—	0	—	—	—	—	
Citi pasākumi un programmas	209	83	—	121	204	97%	6	—	6	0	—	—	0	
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	9	8	1	—	9	94%	0	1	1	—	—	—	—	
Konkrēti pasākumi	66	66	—	0	66	99%	0	—	0	0	—	—	0	
Kopā DFS 4. izdevumu kategorija	12 382	10 710	108	997	11 814	95%	563	2	565	1	1	0	3	

Programma	Mijļņons EUR														
	Uzņemtas saistības					Apropiācijas pārnēstas uz 2018. g.					Likvidējamās apropiācijas				
	Kopā apropr. pieejamas	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestā	No pieskirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	Pieskirtie ieņēmumi	Pārnestas ar lēmumu	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārnestā	No pieskirtajiem ieņēmumiem	Kopā		
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11+12		
5 Pensijas	1 802	1 797	—	0	1 797	100%	0	—	0	5	—	—	5		
Eiropas skolas	198	184	—	12	196	99%	2	—	2	0	—	—	0		
Decentralizētās aģentūras	—	—	—	—	—	0%	—	—	—	—	—	—	—		
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	5	5	—	—	5	100%	—	—	—	0	—	—	0		
Komisijas administratīvie izdevumi	3 841	3 446	1	207	3 654	95%	150	—	150	37	—	—	37		
Citu iestāžu administratīvie izdevumi	4 344	3 838	0	303	4 142	95%	120	0	120	83	0	0	83		
Kopā DFS 5. izdevumu kategorija	10 190	9 270	2	522	9 794	96%	272	—	272	125	0	—	125		
6 Kompensācijas	—	—	—	—	—	0%	—	—	—	—	—	—	—		
Kopā DFS 6. izdevumu kategorija	—	—	—	—	—	0%	—	—	—	—	—	—	—		
8 Negatīva rezerve	—	—	—	—	—	0%	—	—	—	—	—	—	—		
Pārnestais deficīts	—	—	—	—	—	0%	—	—	—	—	—	—	—		
Kopā DFS 8. izdevumu kategorija	—	—	—	—	—	0%	—	—	—	—	—	—	—		
9 Rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos (EAR)	62	—	—	—	—	0%	—	62	62	—	—	—	—		
Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds (EGF)	210	18	—	—	18	9%	41	—	41	151	—	—	151		
Eiropas Savienības Solidaritātes fonds (ESSF)	1 273	1 241	31	—	1 273	100%	—	—	—	—	—	—	—		
Kopā DFS 9. izdevumu kategorija	1 544	1 259	31	—	1 291	84%	41	62	103	151	—	—	151		
Kopā	176 576	158 730	567	11 854	171 150	97%	4 315	788	5 103	314	9	0	323		

4.8. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU IZPILDE

Programma	Veiktie maksājumi										Uz 2018. gadu pārnestās apropriācijas					Līdzvērtīgās apropriācijas				Mijļonos EUR
	Kopā aprpr. pieejamas	No galīgā pieņemtā budžeta	No pār- nestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	automātiski pār- nesti	pār- nesti ar lēmumu	pieskritie ieņēmumi	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pār- nestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	14=11+12+13					
																1	2	3	4	
1.1 Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF)	2 506	2 467	—	39	2 506	100%	0	—	0	0	0	—	—	0	0					
Eiropas satelītu navigācija (EGNOS/Galileo)	1 108	848	3	45	895	81%	2	—	210	212	0	0	—	0	0					
Starptautiskais kodoltermiskais reaktors (ITER)	743	723	0	1	724	97%	1	—	18	19	0	0	—	0	0					
Eiropas Zemes novērošanas programma (Copernicus)	658	635	2	19	655	100%	2	—	1	3	(0)	0	—	0	0					
Kodoldrošība un kodolobjektu ekspluatācijas izbeigšana	354	354	—	—	354	100%	—	—	—	—	0	—	—	0	0					
"Apvārsnis 2020"	12 860	10 025	63	775	10 863	84%	68	—	1 914	1 982	7	8	—	15	15					
Euratom pētniecības un mācību programma	518	327	18	27	371	72%	20	—	125	145	0	2	—	2	2					
Uzņēmumu un MVU konkurētspējas programma (COSME)	324	248	2	18	268	83%	2	—	53	55	0	0	—	0	0					
Izglītība, apmācība un sports (Erasmus+)	2 375	1 920	6	226	2 153	91%	7	—	215	222	0	0	(0)	0	0					
Nodarbinātības un sociālās inovācijas programma (EaSI)	102	87	1	3	92	90%	2	—	6	8	1	1	—	2	2					
Muita, Fiscalis un krāpšanas apkarošana	127	116	2	1	119	94%	0	—	4	4	1	3	—	4	4					
EISI – enerģija	85	81	1	0	83	97%	1	—	0	1	1	0	—	2	2					
EISI – transports	1 354	1 248	1	62	1 311	97%	2	—	41	43	0	0	—	0	0					

Programma	Veiktie maksājumi										Uz 2018. gadu pārnestās apropriācijas				Līdzvērtīgās apropriācijas				Mijņomas EUR
	Kopā apr. pieejamas	No galīgā pieņemta budžeta	No pārnestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	automātiski pārnesti	pār- nests ar lēmumu	pieskirtie ieņēmumi	Kopā	No galīgā pieņemta budžeta	No pār- nē- sta	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā					
															1	2	3	4	
EISI – informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT)	67	63	0	3	66	99%	0	—	0	1	0	0	—	0					
Enerģētikas projekti ekonomikas atveseļošanai (EERP)	157	142	—	7	149	94%	0	—	9	9	—	—	—	0					
Decentralizētās aģentūras	337	319	—	13	333	99%	0	—	5	5	0	—	—	0					
Citi pasākumi un programmas	543	197	1	87	285	52%	1	—	257	258	0	0	—	0					
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	30	29	—	0	29	99%	0	—	0	0	0	—	—	0					
Komisijas specifiskās kompetences	123	117	—	3	120	98%	0	—	1	1	1	—	—	1					
Kopā DFS 1.1. izdevumu kategorija	24 370	19 945	101	1 330	21 376	88%	108	—	2 858	2 966	12	16	0	28					
1.2 Reģionālā konverģence (mazāk attīstīti reģioni)	18 078	14 702	—	2 622	17 325	96%	0	—	753	753	—	—	—	0					
Pārejas reģioni	2 609	2 067	—	453	2 520	97%	0	—	89	89	—	—	—	0					
Konkurētspēja (vairāk attīstīti reģioni)	5 672	4 413	—	991	5 403	95%	0	—	269	269	—	—	—	0					
Tālākie un mazapdzīvotie reģioni	161	126	—	35	161	100%	0	—	—	—	—	—	—	—					
Kohēzijas fonds	8 348	7 088	—	1 260	8 348	100%	0	—	—	—	—	—	—	—					
Eiropas teritoriālā sadarbība	630	576	—	53	629	100%	0	—	—	—	1	—	—	1					
Tehniskā palīdzība	180	147	11	0	158	88%	12	—	1	13	7	2	—	9					
Eiropas atbalsta fonds vistrucīgākajām personām (FEAD)	298	291	0	—	291	98%	0	—	6	7	0	0	—	0					
Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva	525	49	—	475	524	100%	0	—	1	1	—	—	—	—					
Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI)	292	290	—	2	291	100%	—	—	—	—	0	—	—	0					

Programma	Veiktie maksājumi										Uz 2018. gadu pārnestās apropriācijas				Likvidējamās apropriācijas			
	Kopā apr. pieejamas	No galīgā pieņemtiā budžeta	No pārnestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	automātiski pārnesti	pār-nests ar lēmumu	pieskirtie ieņēmumi	Kopā	No galīgā pieņemtiā budžeta	No pārnestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā				
															1	2	3	4
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	5	5	—	—	5	96 %	0	—	0	0	0	—	—	0				
Kopā DFS 1.2. izdevumu kategorija	36 797	29 754	11	5 890	35 654	97 %	13	—	1 119	1 132	9	3	—	11				
Kopā DFS 1. izdevumu kategorija	61 168	49 698	111	7 220	57 030	94 %	121	—	3 977	4 098	21	19	0	40				
2 Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF)	45 975	41 992	621	2 081	44 695	97 %	103	451	705	1 259	12	8	—	21				
Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA)	11 527	10 990	1	122	11 113	96 %	2	—	410	412	2	0	—	2				
Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu (EJZF)	519	384	0	4	389	75 %	1	—	129	130	0	0	—	0				
Ilgspējīgas zivsaimniecības partnerattiecību nolīgumi (SPPA) un reģionālās zvejniecības pārvaldības organizācijas (RZPO)	139	135	—	2	137	99 %	0	—	—	—	1	—	—	1				
Vides un klimata pasākumu programma (LIFE)	343	326	4	8	337	98 %	4	—	1	5	1	0	—	1				
Decentralizētās aģentūras	65	54	—	10	64	99 %	0	—	1	1	0	—	—	0				
Citas darbības un pasākumi	—	—	—	—	—	0 %	0	—	—	—	—	—	—	—				
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	8	7	—	0	7	96 %	0	—	0	0	0	—	—	0				
Konkrēti pasākumi	0	—	—	—	—	0 %	0	—	—	—	—	0	—	0				
Kopā DFS 2. izdevumu kategorija	58 575	53 889	626	2 228	56 743	97 %	111	451	1 245	1 806	17	9	—	26				

Programma	Veiktie maksājumi										Uz 2018. gadu pārnestās apropriācijas				Likvidējamas apropriācijas				Mijņonas EUR
	Kopā apr. pieejamas	No galīgā pieņemtiā budžeta	No pārnestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	automātiski pārnesti	pār-nests ar lēmumu	pieskirtie ieņēmumi	Kopā	No galīgā pieņemtiā budžeta	No pārnestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā					
															1	2	3	4	
Savienības civilās aizsardzības mehānisms	11	7	—	1	8	73%	0	2	0	2	1	—	—	1	1				
ES palīdzības brīvprātīgo iniciatīva (EUAV)	17	17	—	—	17	97%	—	0	—	0	—	—	—	0	0				
Fonds ilgtspējīgai attīstībai (EFIA)	575	—	—	—	—	0%	275	—	300	575	—	—	—	—	—				
Eiropas Kaimiņattiecību instruments (EKI)	2 048	1 978	5	31	2 014	98%	5	—	28	33	0	0	—	0	0				
Attīstības sadarbības instruments (ASI)	2 716	2 614	12	16	2 642	97%	14	—	58	72	1	2	—	2	2				
Partnerības instruments (PI)	99	95	1	1	96	97%	1	—	1	1	1	0	—	2	2				
Demokrātija un cilvēktiesības (EIDHR)	166	156	3	2	161	97%	3	—	1	4	0	1	—	1	1				
Stabilitāte un miers (ICSP)	271	253	2	4	259	96%	3	—	7	10	2	0	—	2	2				
Humānā palīdzība	2 211	1 388	90	644	2 123	96%	5	—	83	88	0	0	—	0	0				
Kopējā ārpolitika un drošības politika (KĀDP)	313	258	0	32	290	93%	0	—	23	23	0	0	—	0	0				
Sadarbība kodoldrošuma jomā (INSC)	74	70	0	2	72	98%	1	—	1	1	0	0	—	0	0				
Decentralizētās aģentūras	20	20	—	0	20	100%	0	—	0	0	—	—	—	0	0				
Citi pasākumi un programmas	193	64	0	117	181	94%	0	—	10	10	2	—	—	2	2				
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	9	8	—	0	8	95%	0	—	0	0	0	—	—	0	0				
Konkrēti pasākumi	56	55	—	0	55	98%	0	—	0	0	1	—	—	1	1				
Kopā DFS 4. izdevumu kategorija	10 944	8 610	116	1 067	9 793	89%	314	2	820	1 136	12	4	—	16	16				

Mijļonos EUR

Programma	Veiktie maksājumi							Uz 2018. gadu pārnestās apropriācijas						Līdzvērtīgās apropriācijas			
	Kopā apr. pieejamas	No galīgā pieņemtiā budžeta	No pārnestā	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā	%	automātiski pārnesti	pār-nests ar lēmumu	piešķirtie ieņēmumi	Kopā	No galīgā pieņemtiā budžeta	No pār-nesta	No piešķirtajiem ieņēmumiem	Kopā			
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9	10=7+8+9	11	12	13	14=11+12+13			
5 Pensijas	1 802	1 797	—	0	1 797	100%	—	—	0	0	5	—	—	5			
Eiropas skolas	199	184	1	12	197	99%	0	—	2	2	0	0	—	0			
Decentralizētās aģentūras	—	—	—	—	—	0%	—	—	—	—	—	—	—	—			
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	2	1	—	—	1	53%	0	1	—	1	0	—	—	0			
Komisijas administratīvie izdevumi	4 134	3 141	271	165	3 577	87%	305	—	193	499	37	21	—	58			
Citu iestāžu administratīvie izdevumi	4 841	3 363	448	274	4 085	84%	475	0	152	627	83	46	—	128			
Kopā DFS 5. izdevumu kategorija	10 977	8 486	720	451	9 656	88%	781	1	348	1 129	125	67	—	191			
6 Kompensācijas	—	—	—	—	—	0%	—	—	—	—	—	—	—	—			
Kopā DFS 6. izdevumu kategorija	—	—	—	—	—	0%	—	—	—	—	—	—	—	—			
8 Negatīva rezerve	—	—	—	—	—	0%	0	—	—	—	—	—	—	—			
Pārnestais deficīts	—	—	—	—	—	0%	0	—	—	—	—	—	—	—			
Kopā DFS 8. izdevumu kategorija	—	—	—	—	—	0%	0	—	—	—	—	—	—	—			
9 Rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos (EAR)	99	—	—	—	—	0%	0	—	—	—	99	—	—	99			
Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds (EGF)	42	0	0	18	18	43%	0	—	23	24	0	0	—	0			
Eiropas Savienības Solidaritātes fonds (ESSF)	1 273	1 241	31	—	1 273	100%	0	—	—	—	—	—	—	—			
Kopā DFS 9. izdevumu kategorija	1 414	1 241	32	18	1 291	91%	0	—	23	24	99	0	—	99			
Kopā	146 071	124 691	1 615	11 073	137 379	94%	1 338	458	6 512	8 308	284	99	0	384			

4.9. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: NEIZPILDĪTO SAISTĪBU (RAL) PĀRMAIŅAS

Programma	Mijļņonos EUR									
	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības					Kārtējā gada saistības			Kopā neizpildītās saistības gada beigās	
	No iepri. gada pārnestās saist.	Saist. atceļ./ pārvertēšana/ anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā uzņemtas saist.	Maksājumi	Tādu saistību anulēšana, kuras nevar pārņemt	Gada beigās neizpildītās saist.		
1.1 Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF)	2 460	(0)	(2 451)	9	2 700	(55)	—	2 645	2 654	
Eiropas satelītu navigācija (EGNOS/Galileo)	1 267	(1)	(738)	528	929	(157)	—	772	1 300	
Starptautiskais kodoltermiskais reaktors (ITER)	2 128	(0)	(668)	1 460	323	(56)	(0)	267	1 727	
Eiropas Zemes novērošanas programma (Copernicus)	205	(0)	(192)	13	624	(464)	—	161	174	
Kodoldrošība un kodolobjektu ekspluatācijas izbeigšana	867	(0)	(353)	514	138	(1)	—	137	651	
"Apvārsnis 2020"	19 940	(458)	(7 173)	12 309	11 304	(3 689)	(3)	7 612	19 921	
Euratom pētniecības un mācību programma	226	(14)	(106)	106	357	(265)	(0)	92	198	
Uzņēmumu un MVU konkurētspējas programma (COSME)	874	(74)	(209)	591	376	(59)	—	317	908	
Izglītība, apmācība un sports (Erasmus+)	652	(59)	(258)	336	2 263	(1 895)	—	368	704	
Nodarbinātības un sociālās inovācijas programma (ErSI)	187	(10)	(61)	115	138	(30)	—	107	222	
Muita, Fiscalis un krāpšanas apkarošana	141	(8)	(82)	52	145	(38)	—	107	159	
EISI – enerģija	1 140	(1)	(77)	1 062	622	(6)	—	616	1 678	
EISI – transports	3 892	(661)	(1 022)	2 210	1 753	(289)	—	1 464	3 673	
EISI – informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT)	304	(1)	(65)	237	124	(1)	—	123	360	
Enerģētikas projekti ekonomikas atveseļošanai (EERP)	694	(0)	(149)	545	—	—	—	—	545	
Decentralizētās aģentūras	31	(0)	(25)	6	351	(308)	—	44	49	
Citi pasākumi un programmas	411	(23)	(166)	221	309	(119)	—	191	412	

Programma	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības						Kārtējā gada saistības				Mijņomos EUR
	No iepriekšējā gada pārnestās saist.		Saist. atcelšana/ anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā uzņemtas saist.	Maksājumi	Tādu saistību anulēšana, kuras nevar pārņemt	Gada beigās neizpildītās saist.		
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	41	(2)	(15)	25	56	(15)	—	41	66		
Komisijas specifiskās kompetences	162	(9)	(78)	75	140	(42)	—	99	174		
Kopā DFS 1.1. izdevumu kategorija	35 622	(1 321)	(13 887)	20 414	22 654	(7 489)	(3)	15 162	35 576		
1.2 Reģionālā konverģence (mazāk attīstīti reģioni)	71 813	(1 537)	(17 260)	53 015	29 470	(64)	—	29 406	82 421		
Pārejas reģioni	12 382	—	(2 494)	9 888	6 289	(26)	—	6 263	16 151		
Konkurētspēja (vairāk attīstīti reģioni)	22 235	(352)	(5 340)	16 542	9 391	(64)	—	9 327	25 870		
Tālākie un mazapdzīvotie reģioni	523	—	(152)	371	251	(9)	—	242	613		
Kohēzijas fonds	23 497	(940)	(8 341)	14 216	10 189	(7)	—	10 182	24 398		
Eiropas teritoriālā sadarbība	2 218	(176)	(620)	1 421	2 101	(9)	—	2 092	3 514		
Tehniskā palīdzība	176	(8)	(57)	111	209	(101)	(0)	107	218		
Eiropas atbalsta fonda visstrūgākajām personām (FEAD)	840	(0)	(267)	573	552	(24)	—	528	1 101		
Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva	2 215	—	(523)	1 692	556	(0)	—	556	2 248		
Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI)	3 402	(0)	(286)	3 117	1 593	(5)	—	1 588	4 704		
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	15	(1)	(5)	9	13	(0)	—	13	22		
Kopā DFS 1.2. izdevumu kategorija	139 316	(3 015)	(35 345)	100 956	60 614	(310)	(0)	60 304	161 260		
Kopā DFS 1. izdevumu kategorija	174 938	(4 337)	(49 231)	121 370	83 268	(7 799)	(3)	75 467	196 837		

Programma	Mijņomos EUR									
	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības					Kārtējā gada saistības				Kopā neizpildītās saistības gada beigās
	No iepri. gada pārnestās saist.	Saist. atceļš/ pārveertēšana/ anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā uzņemtas saist.	Maksājumi	Tādu saistību anulēšana, kuras nevar pārņemt	Gada beigās neizpildītās saist.		
2	Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF)	247	(2)	(211)	33	44 759	—	2 75	309	
	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA)	29 641	(145)	(10 928)	18 567	14 360	—	14 175	32 742	
	Eiropas jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF)	2 595	(30)	(374)	2 191	1 042	(0)	1 028	3 218	
	Ilgspējīgas zivsaimniecības partnerattiecību nolīgumi (SPPA) un reģionālas zvejnecības pārvaldības organizācijas (RZPO)	31	(0)	(22)	9	128	—	12	21	
	Vides un klimata pasākumu programma (LIFE)	1 404	(2)	(315)	1 087	500	—	477	1 564	
	Decentralizētās aģentūras	3	—	(3)	—	64	—	3	3	
	Citas darbības un pasākumi	6	—	—	6	—	—	—	6	
	Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	21	(1)	(7)	13	7	—	7	20	
	Konkrēti pasākumi	0	—	—	0	—	—	—	0	
	Kopā DFS 2. izdevumu kategorija	33 947	(180)	(11 860)	21 907	60 859	(0)	15 977	37 883	
3	Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds (AMIF)	1 734	(77)	(582)	1 075	1 422	—	1 373	2 447	
	Patērētāji	35	(0)	(16)	19	28	—	22	41	
	Radošā Eiropa	177	(8)	(82)	87	218	—	105	193	
	Ārkārtas atbalsts Savienībā (IES)	109	(0)	(78)	31	199	—	59	90	
	Iekšējās drošības fonds	1 191	(68)	(421)	703	730	—	718	1 420	
	IT sistēmas	43	(3)	(25)	15	36	—	32	47	
	Tiesiskums	93	(18)	(31)	44	54	—	46	90	
	Tiesības, vienlīdzība un pilsonība	117	(12)	(52)	53	64	—	63	115	
	Savienības civiltās aizsardzības mehānisms	49	(11)	(16)	22	30	—	22	44	

Programma	Mijņomos EUR									
	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības					Kārtējā gada saistības				Kopā neizpildītās saistības gada beigās
	No iepri. gada pārnestās saist.	Saist. atceļš./pārvērtēšana/ anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada laikā uzņemtas saist.	Maksājumi	Tādu saistību anulēšana, kuras nevar pārņemt	Gada beigās neizpildītās saist.		
Eiropa pilsoņiem	23	(1)	(14)	9	27	(13)	—	13	22	
Pārtika un barība	323	(27)	(189)	108	261	(53)	—	208	316	
Veselības aizsardzība	127	(0)	(48)	78	66	(12)	—	54	133	
Decentralizētās aģentūras	41	(3)	(24)	15	882	(765)	—	117	132	
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	31	(2)	(12)	16	9	(1)	—	8	24	
Konkrēti pasākumi	74	(2)	(61)	11	101	(35)	—	66	77	
Kopā DFS 3. izdevumu kategorija	4 167	(231)	(1 650)	2 286	4 124	(1 217)	—	2 908	5 194	
4 Pirmspievienošanās palīdzība (IPA II)	6 400	(56)	(1 408)	4 936	2 151	(187)	(0)	1 963	6 899	
Makrofinansālais atbalsts (MFA)	10	(0)	(10)	0	40	(0)	—	40	40	
Garantiju fonds ārējai darbībai	—	—	—	—	241	(241)	—	—	—	
Savienības civilās aizsardzības mehānisms	15	(0)	(7)	8	12	(2)	—	10	18	
ES palīdzības brīvprātīgo iniciatīva (EU/AV)	17	—	(4)	13	17	(12)	—	5	18	
Fonds ilgtspējīgai attīstībai (EFIA)	—	—	—	—	275	—	—	275	275	
Eiropas Kaimiņattiecību instruments (EKI)	7 344	(182)	(1 678)	5 484	2 515	(336)	(0)	2 178	7 662	
Attīstības sadarbības instruments (ASI)	8 282	(173)	(2 377)	5 732	3 175	(264)	—	2 911	8 643	
Partnerības instruments (PI)	340	(7)	(83)	250	140	(14)	(0)	126	376	
Demokrācija un cilvēktiesības (EIDHR)	346	(2)	(113)	230	187	(47)	—	140	370	
Stabilitāte un miers (IcSP)	626	(12)	(224)	390	268	(35)	(0)	233	623	
Humānā palīdzība	964	(43)	(575)	346	2 101	(1 548)	(0)	553	899	
Kopējā ārpolitika un drošības politika (KADP)	204	(10)	(65)	129	340	(225)	—	115	243	

Programma	Iepriekšējā gada beigās neizpildītās saistības				Kārtējā gada saistības				Mijņomos EUR Kopā neizpildītās saistības gada beigās
	Gada beigās neizpildītās saist.		Gada laikā uzņemtas saist.		Maksājumi		Tādu saistību anulēšana, kuras nevar pārņemt		
	No iepri. gada pārnestās saist.	Saist. atcelš./pārveertēšana/ anulēšana	Maksājumi	Gada beigās neizpildītās saist.	Maksājumi	Gada laikā uzņemtas saist.	Gada beigās neizpildītās saist.	Gada beigās neizpildītās saist.	
9 Rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos (EAR)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fonds (EGF)	0	(0)	(0)	—	18	(18)	—	0	0
Eiropas Savienības Solidaritātes fonds (ESSF)	—	—	—	—	1 273	(1 273)	—	—	—
Kopā DFS 9. izdevumu kategorija	0	(0)	(0)	—	1 291	(1 290)	—	0	0
Kopā	238 759	(5 268)	(70 129)	163 362	171 150	(67 250)	(4)	103 896	267 258

4.10. SĪKI IZKLĀSTĪTA DFS: NEIZPILDĪTĀS SAISTĪBAS PA GADIEM, KAD TĀS RADUŠĀS

Programma	Mijņomos EUR										
	< 2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Kopā		
1.1 Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF)	—	—	—	—	—	2	7	2 645	2 654		
Eiropas satelītu navigācija (EGNOS/Galileo)	—	0	3	4	0	58	463	772	1 300		
Starptautiskais kodoltermiskais reaktors (ITER)	—	—	—	796	98	260	306	267	1 727		
Eiropas Zemes novērošanas programma (Copernicus)	—	—	—	—	0	2	11	161	174		
Kodoldrošība un kodolobjektu ekspluatācijas izbeigšana	—	—	16	193	90	80	134	137	651		
“Apvārtnis 2020”	165	222	601	1 374	2 479	3 364	4 103	7 612	19 921		
Euratom pētniecības un mācību programma	0	8	1	4	12	30	51	92	198		
Uzņēmumu un MVU konkurētspējas programma (COSME)	2	2	32	254	10	77	213	317	908		

Programma	Mijļņonos EUR										
	< 2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Kopā		
Izglītība, apmācība un sports (Erasmus+)	0	0	1	5	46	99	185	368	704		
Nodarbinātības un sociālās inovācijas programma (EaSI)	1	1	4	8	13	33	56	107	222		
Muita, Fisālāis un krāpšanas apkarošana	—	—	0	—	3	13	36	107	159		
EISI – enerģija	6	2	5	3	330	314	401	616	1 678		
EISI – transports	29	17	157	82	467	447	1 009	1 464	3 673		
EISI – informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT)	—	—	0	0	30	49	158	123	360		
Enerģētiskas projekti ekonomikas atveseļošanai (EERP)	515	30	—	—	—	—	(0)	—	545		
Decentralizētās aģentūras	—	—	—	—	—	0	5	44	49		
Citi pasākumi un programmas	22	8	7	23	30	39	92	191	412		
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	0	2	1	2	1	6	12	41	66		
Komisijas specifiskās kompetences	0	0	1	6	11	17	41	99	174		
Kopā DFS 1.1. izdevumu kategorija	741	294	829	2 754	3 620	4 893	7 283	15 162	35 576		
1.2. Reģionālā konverģence (mazāk attīstīti reģioni)	519	229	509	7 711	1 079	19 224	23 744	29 406	82 421		
Pārejas reģioni	38	—	—	—	305	4 671	4 874	6 263	16 151		
Konkurētspēja (vairāk attīstīti reģioni)	58	9	58	1 663	611	6 621	7 523	9 327	25 870		
Tālākie un mazapdzīvotie reģioni	—	—	—	—	23	142	206	242	613		
Kohēzijas fonds	178	—	58	1 257	436	3 870	8 418	10 182	24 398		
Eiropas teritoriālā sadarbība	41	—	9	170	—	284	917	2 092	3 514		
Tehniskā palīdzība	1	—	1	1	8	42	59	107	218		
Eiropas atbalsta fonds vistrūcīgākajām personām (FEAD)	—	—	—	—	2	181	391	528	1 101		
Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva	—	—	—	—	123	1 148	420	556	2 248		
Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (EISI)	—	—	—	—	472	728	1 917	1 588	4 704		

Programma	Mijļonos EUR										Kopā
	< 2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017			
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	0	—	—	0	1	1	7	13			22
Kopā DFS 1.2. izdevumu kategorija	834	238	635	10 802	3 060	36 912	48 475	60 304			161 260
Kopā DFS 1. izdevumu kategorija	1 575	532	1 464	13 556	6 680	41 805	55 759	75 467			196 837
2 Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (ELGF)	—	—	—	—	0	12	22	275			309
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA)	34	—	1	623	303	4 228	13 378	14 175			32 742
Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF)	84	0	11	268	8	971	847	1 028			3 218
Ilgspējīgas zivsaimniecības partnerattiecību nolīgumi (SIPA) un reģionālas zvejniecības pārvaldības organizācijas (RZPO)	—	—	—	—	—	—	9	12			21
Vides un klimata pasākumu programma (LIFE)	108	57	63	100	180	258	321	477			1 564
Decentralizētās aģentūras	—	—	—	—	—	—	—	3			3
Citas darbības un pasākumi	—	—	—	—	—	—	6	—			6
Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības	—	0	1	1	5	1	6	7			20
Konkrētu pasākumi	—	—	—	—	0	0	—	—			0
Kopā DFS 2. izdevumu kategorija	227	58	76	992	496	5 470	14 588	15 977			37 883
3 Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds (AMIF)	14	10	19	64	6	67	896	1 373			2 447
Patērētāji	—	—	0	0	1	4	13	22			41
Radošā Eiropa	0	1	1	4	8	17	56	105			193
Ārkārtas atbalsts Savienībā (IES)	—	—	—	—	—	—	31	59			90
Iekšējās drošības fonds	9	14	43	28	14	109	485	718			1 420
IT sistēmas	0	1	0	0	6	2	6	32			47
Tiesiskums	0	1	2	4	7	9	21	46			90
Tiesības, vienlīdzība un pilsonība	0	3	4	3	7	9	26	63			115
Savienības civiļs aizsardzības mehānisms	—	—	0	0	3	6	13	22			44

Programma	Mijņonos EUR										
	< 2011	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Kopā		
Citi pasākumi un programmas Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības Konkrēti pasākumi	11 4 0	4 0 0	7 2 2	9 0 1	20 1 5	27 5 16	32 1 37	45 8 51	154 22 113		
Kopā DFS 4. izdevumu kategorija	1 036	543	1 054	2 232	2 675	4 226	6 030	8 682	26 478		
5 Pensiņas Eiropas skolas Decentralizētās aģentūras Izmēģinājuma projekti un sagatavošanas darbības Komisijas administratīvie izdevumi Citu iestāžu administratīvie izdevumi	— — — — — 0	— — — — — 0	— — — — — 0	— — — — 0 0	— — — — 0 0	— — — — — —	— — — 1 1 0 3	— — — 4 — — —	— 0 — 4 353 505	— 0 — 6 354 507	— — — — — —
Kopā DFS 5. izdevumu kategorija	—	—	—	0	0	0	4	863	867		
6 Kompensācijas	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kopā DFS 6. izdevumu kategorija	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
8 Negatīva rezerve Pārnestsais deficīts	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Kopā DFS 8. izdevumu kategorija	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
9 Rezerve palīdzībai ārkārtas gadījumos (EAR) Eiropas Globalizācijas pielāgošanas fonds (EGF) Eiropas Savienības Solidaritātes fonds (ESSF)	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— — —	— 0 —	— 0 —	— — —
Kopā DFS 9. izdevumu kategorija	—	—	—	—	—	—	—	0	0		
Kopā	2 878	1 166	2 668	16 893	9 928	51 779	78 050	103 896	267 258		

5. BUDŽETA IZPILDE PA IESTĀDĒM
5.1. BUDŽETA IEŅĒMUMU IZPILDE

Iestāde	Ienākumu apropriācijas		Konstatētās maksājumtiesības			Ieņēmumi			Ieņēmumi % no budžeta	Nesamaksātās summas
	Sākotnēji pieņemtais budžets	Galīgais pieņemtais budžets	Kārtējā gada	Pārnests summas	Kopā	Par kārtējā gada maksājumiem.	Par pārējiem maksājumiem.	Kopā		
Eiropas Parlaments	159	159	207	21	227	204	3	207	130%	20
Eiropadome un Padome	52	52	79	1	80	77	1	78	149%	2
Komisija	134 139	126 419	140 350	6 883	147 234	135 846	3 177	139 023	110%	8 210
Tiesa	54	54	52	0	52	52	0	52	96%	0
Revīzijas palāta	20	20	21	0	21	21	0	21	103%	0
Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	11	11	16	0	16	16	0	16	140%	—
Reģionu komiteja	9	9	12	0	12	12	0	12	137%	—
Ombuds	1	1	1	0	1	1	0	1	82%	—
Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs	1	1	1	0	1	1	0	1	74%	—
Eiropas Ārējās darbības dienests	44	44	282	1	282	280	1	281	643%	2
Kopā	134 490	126 771	141 020	6 906	147 926	136 509	3 182	139 691	110 %	8 235

Tāpat kā iepriekšējos gados, konsolidētie pārskati par ES vispārējā budžeta izpildi ietver visu iestāžu budžeta izpildi, jo ES budžetā ir paredzēts atsevišķs budžets katrai iestādei. Aģentūrām nav paredzēti atsevišķi budžeti ES budžetā, un tās tiek daļēji finansētas no Komisijas budžeta subdijām.

Saisībā ar EĀDD jānorāda, ka papildus savam budžetam tas saņem iemaksas no Komisijas EUR 144 miljonu apmērā (2016. g. EUR 44 miljonus). Šis budžeta iemaksas tiek nodotas EĀDD rīcībā (kā piešķirtie ieņēmumi), lai galvenokārt segtu izmaksas par Komisijas darbiniekiem, kuri strādā ES delegācijās, jo šīs delegācijas administratīvi pārvalda EĀDD.

5.2. SAISTĪBU APROPRIĀCIJU IZPILDE

Miljonus EUR

Iestāde	Pieejamās aproprācijas kopā	Uzņemtas saistības					Uz 2018. gadu pārmestās aproprācijas				Līdzvērtīgās aproprācijas			
		No galīgā pieņemtā budžeta	No pārmesta- jām apro- priācijām	No piešķir- tiem ieņēm- umiem	Kopā	%	No piešķir- tiem ieņēm- umiem	pārmests at- bilstoši lēm- mam	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pārmesta- jām apro- priācijām	No piešķir- tiem ieņēm- umiem	Kopā	
1		2	3	4	5=2+3+4	6=5/1	7	8	9=7+8	10	11	12	13=10+11 +12	
Eiropas Parlaments	1 999	1 890	0	49	1 938	97%	41	0	41	20	0	0	20	
Eiropadome un Padome	609	518	0	24	542	89%	23	0	23	44	0	0	44	
Komisija	1 72 231	154 892	566	11 551	167 009	97%	4 195	788	4 983	231	9	0	240	
Tiesa	401	394	0	1	395	98%	1	0	1	5	0	0	5	
Revīzijas palāta	141	138	0	0	138	98%	0	0	0	3	0	0	3	
Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	138	129	0	4	133	96%	0	0	0	5	0	0	5	
Reģionu komiteja	97	91	0	4	95	98%	0	0	0	2	0	0	2	
Ombuds	11	10	0	0	10	94%	0	0	0	1	0	0	1	
Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs	11	10	0	0	10	89%	0	0	0	1	0	0	1	
Eiropas Ārējās darbības dienests	937	658	0	221	880	94%	55	0	55	2	0	0	2	
Kopā	1 76 576	158 730	567	11 854	171 150	97%	4 315	788	5 103	314	9	0	323	

5.3. MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJU IZPILDE

Iestāde	Veiktie maksājumi							Uz 2018. gadu pārnestās apropriācijas					Līdzvērtīgās apropriācijas				Mijņoms EUR	
	Kopā pieejamās apropriācijas		No pārnestā budžeta		No galīgā pieņemtā budžeta		No galīgā pieņemtā budžeta	Kopā	%	automātiski pārnestās apropriācijas	pār- nests ar lēmumu	no piešķirtiem ienākumiem	Kopā	No galīgā pieņemtā budžeta	No pār- nē- sta	No piešķirtajiem ienākumiem		Kopā
	1	2	3	4	5=2+3+4	6=5/1												
Eiropas Parlaments	2 285	1 600	263	41	1 904	83 %	290	0	48	338	20	22	0	42				
Eiropadome un Padome	671	466	57	23	547	81 %	52	0	24	75	44	6	0	50				
Komisija	141 230	121 328	1 167	10 800	133 294	94 %	862	458	6 359	7 680	201	54	0	255				
Tiesa	423	373	19	1	393	93 %	21	0	1	22	5	3	0	8				
Revīzijas palāta	151	130	8	0	138	92 %	8	0	0	8	3	1	0	4				
Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	147	120	7	3	131	89 %	9	0	1	10	5	1	0	6				
Reģionu komiteja	105	84	7	2	93	88 %	8	0	2	9	2	1	0	3				
Ombuds	12	9	1	0	10	87 %	1	0	0	1	1	0	0	1				
Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs	12	9	1	0	9	77 %	1	0	0	1	1	0	0	1				
Eiropas Ārējās darbības dienests	1 035	572	85	203	859	83 %	86	0	77	163	2	11	—	13				
Kopā	146 071	124 691	1 615	11 073	137 379	94 %	1 338	458	6 512	8 308	284	99	0	384				

6. AĢENTŪRU BUDŽETA IZPILDE

6.1. BUDŽETA IENĒMUMI

Aģentūra	Miljonos EUR		
	Finansējums Komisijas politikas jomai	Galīgais pieņemtais budžets	Saņemtās summas
Energoregulatoru sadarbības aģentūra – ACER	6	13	13
Eiropas Elektronisko komunikāciju regulatoru iestāde – BEREC	9	4	4
Kopienas Augu šķirņu birojs – CPVO	17	16	16
Patērētāju, veselības, lauksaimniecības un pārtikas izpildaģentūra – CHAFEA	17	10	10
Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra – EACEA	15	50	50
Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra – EU-OSHA	4	15	15
Eiropas Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai bīvības, drošības un tiesiskuma telpā – eu-LISA	18	68	70
Eiropas Patvēruma atbalsta birojs – EASO	18	79	80
Eiropas Aviācijas drošības aģentūra – EASA	6	192	153
Eiropas Banku iestāde – EBA	12	38	39
Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra – Frontex	18	281	294
Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs – ECDC	17	58	59
Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs – CEDEFOP	15	18	18
Eiropas Ķimikāliju aģentūra – ECHA	2	112	114
Eiropas Vides aģentūra – EVA	7	70	68
Eiropas Zivsaimniecības kontroles aģentūra – EFCA	11	17	17
Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde – EFSA	17	81	81
Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds – Eurofound	4	20	20
Eiropas Globālās navigācijas satelītu sistēmas (GNSS) aģentūra	6	28	704
Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts – EIGE	4	8	8
Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts – EIT	15	303	304
Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde – EAAPI	12	24	24
Eiropas Jūras drošības aģentūra – EMSA	6	79	78

<i>Miljonos EUR</i>			
Aģentūra	Finansējums Komisijas politikas jomai	Galīgais pieņemtais budžets	Saņemtās summas
Eiropas Zāļu aģentūra – EMA	2	331	317
Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs – EMCDDA	18	16	16
Eiropols	18	118	120
Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra – ERCEA	8	47	47
Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde – EVTI	12	42	42
Eiropas Izglītības fonds – ETF	15	20	20
Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra – FRA	18	23	23
Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūra – CEPOL	18	9	10
Eiropas Savienības Tīklu un informācijas drošības aģentūra – ENISA	9	11	11
Eiropas Savienības dzelzceļa aģentūra	6	31	32
Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs – EUIPO	12	401	245
Eiropas Tiesu sadarbības vienība – EUROJUST	33	48	49
Mazo un vidējo uzņēmumu izpildaģentūra – EASME	6	43	43
Kopuzņēmums Fusion for Energy – F4E	8	848	860
Inovācijas un tīklu izpildaģentūra – INEA	6	24	24
Pētniecības izpildaģentūra – REA	8	67	67
Eiropas Savienības iestāžu Tulkošanas centrs	15	49	44
Kopā		3 714	4 212

<i>Miljonos EUR</i>		
Ieņēmumu veids	Galīgais pieņemtais budžets	Saņemtās summas
Komisijas subsīdijas	2 429	2 429
Ienākumi no maksām	677	664
Citi ienākumi	608	1 118
Kopā	3 714	4 212

6.2. SAISTĪBU UN MAKSĀJUMU APROPRIĀCIJAS PA AĢENTŪRĀM

Miljonos EUR

Aģentūra	Saistību apropriācijas		Maksājumu apropriācijas	
	Kopā pieejamās apropriācijas	Uzņ. saistības	Kopā pieejamās apropriācijas	Veiktie maksājumi
Energoregulatoru sadarbības aģentūra – ACER	13	13	19	16
Eiropas Elektronisko komunikāciju regulatoru iestāde – BEREC	4	4	5	4
Kopienas Augu šķirņu birojs – CPVO	19	17	17	15
Patērētāju, veselības, lauksaimniecības un pārtikas izpildaģentūra – CHAFEA	10	9	11	8
Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra – EACEA	50	49	55	48
Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra – EU-OSHA	16	15	20	15
Eiropas Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā – eu-LISA	158	155	78	67
Eiropas Patvēruma atbalsta birojs – EASO	91	86	87	75
Eiropas Aviācijas drošības aģentūra – EASA	227	160	236	147
Eiropas Banku iestāde – EBA	38	37	41	36
Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra – Frontex	310	297	384	264
Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs – ECDC	59	58	70	58
Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs – CEDEFOP	18	18	19	17
Eiropas Ķimikāliju aģentūra – ECHA	112	109	126	110
Eiropas Vides aģentūra – EVA	90	74	95	56
Eiropas Zivsaimniecības kontroles aģentūra – EFCA	18	17	19	14
Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde – EFSA	80	80	90	83
Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds – Eurofound	21	20	24	20
Eiropas Globālās navigācijas satelītu sistēmas (GNSS) aģentūra	3 744	1 895	1 192	668
Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts – EIGE	8	8	10	8
Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts – EIT	317	289	308	306
Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde – EAAPI	24	24	26	23
Eiropas Jūras drošības aģentūra – EMSA	101	91	94	72

Miljonos EUR

Aģentūra	Saistību apropriācijas		Maksājumu apropriācijas	
	Kopā pieejamās apropriācijas	Uzņ. saistības	Kopā pieejamās apropriācijas	Veiktie maksājumi
Eiropas Zāļu aģentūra – EMA	331	302	374	292
Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs – EMCDDA	17	16	17	16
Eiropols	129	125	139	119
Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra – ERCEA	47	47	50	47
Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde – EVTI	46	45	50	44
Eiropas Izglītības fonds – ETF	20	20	21	20
Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra – FRA	23	23	29	22
Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūra – CEPOL	11	10	12	10
Eiropas Savienības Tīklu un informācijas drošības aģentūra – ENISA	11	11	12	11
Eiropas Savienības Dzelzceļa aģentūra	32	31	34	29
Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs – EUIPO	417	236	437	230
Eiropas Tiesu sadarbības vienība – EUROJUST	50	49	58	49
Mazo un vidējo uzņēmumu izpildaģentūra – EASME	43	42	47	40
Kopuzņēmums Fusion for Energy – F4E	879	879	869	835
Inovācijas un tīklu izpildaģentūra – INEA	24	24	25	24
Pētniecības izpildaģentūra – REA	67	67	70	66
Eiropas Savienības iestāžu Tulkošanas centrs	49	46	53	46
Kopā	7 726	5 501	5 323	4 033

Miljonos EUR

Veids	Saistību apropriācijas		Maksājumu apropriācijas	
	Pieejamās apropriācijas kopā	Uzņemtās saistības	Pieejamās apropriācijas kopā	Veiktie maksājumi
Administratīvie izdevumi	364	350	436	339
Darbības izdevumi	6 227	4 045	3 737	2 593
Darbības izdevumi noteiktiem projektiem	3	2	3	2
Personāls	1 133	1 104	1 148	1 099
Kopā	7 726	5 501	5 323	4 033

GLOSĀRIJS

Aktuāru pieņēmumi

Pieņēmumi, kurus izmanto, lai aprēķinātu nākotnes notikumu izmaksas, kas ietekmē pensiju saistības.

Aktuārā peļņa un zaudējumi

Definētu pabalstu shēmas gadījumā aktuārā deficīta vai pārpalikuma izmaiņas. Tie rodas dēļ atšķirībām starp iepriekšējiem aktuāra pieņēmumiem un faktiskajiem notikumiem un aktuāro pieņēmumu izmaiņu sekām.

Administratīvās apropriācijas

Administratīvās apropriācijas sedz iestāžu un subjektu darbības izmaksas (personāls, ēkas, biroja aprīkojums).

Pieņemtais budžets

Budžeta projekts kļūst par pieņemto budžetu, tiklīdz to apstiprina budžeta lēmēj institūcija.

Budžeta grozījumi

Lēmums, kas pieņemts budžeta gadā, lai grozītu (palielinātu, samazinātu, pārnestu) tā gada pieņemtā budžeta aspektus.

No dalībvalstīm pieprasāmās summas

Tie ir pārskata periodā radušies izdevumi, kas būs jāfinansē no nākamajiem budžetiem, t. i., no ES dalībvalstīm. Tie rodas, līdzās pastāvot uz uzkrājumiem balstītiem finanšu pārskatiem un naudas līdzekļos balstītam budžetam.

Gada darbības pārskats (GDP)

Gada darbības pārskatos tiek norādīti darbības rezultāti, *inter alia*, atsaucoties uz izvirzītajiem mērķiem, saistītajiem riskiem un iekšējās kontroles veidu. Komisijai kopš 2001. gada budžeta pieņemšanas un visām Eiropas Savienības (ES) iestādēm kopš 2003.gada ir noteikts, ka "deleģētajam kredītrīkotājam" jāiesniedz savai iestādei gada darbības pārskats par savu pienākumu izpildi kopā ar informāciju par finansēm un pārvaldību.

Apropriācijas

Budžeta finansējums. Budžetā ir paredzētas gan saistības, gan maksājumi (nauda vai bankas pārskaitījumi saņēmējiem). Saistību un maksājumu apropriācijas bieži atšķiras (diferencētas apropriācijas), jo saistības par daudzgadu programmām un projektiem parasti pilnībā uzņemas tajā gadā, kurā tiek pieņemti lēmumi par tām, un tiek apmaksātas gadu gaitā, īstenojot programmas un projektus. Nediferencētas apropriācijas attiecas uz administratīvajiem izdevumiem, lauksaimniecības tirgus atbalstu un tiešajiem maksājumiem, un saistību apropriācijas ir vienādas ar maksājumu apropriācijām.

Piešķirtie ieņēmumi

Īpašie ieņēmumi konkrētu izdevumu posteņu finansēšanai. Ārējo piešķirto ieņēmumu galvenais avots ir trešo valstu finanšu iemaksas Savienības finansētajās programmās. Galvenais iekšējo piešķirto ieņēmumu avots ir ieņēmumi no trešām personām par precēm, pakalpojumiem vai darbu, kas veikts pēc to pieprasījuma; ieņēmumi no nepareizi samaksāto summu atmaksas un ieņēmumi no publikāciju un filmu pārdošanas, tostarp tādu, kas pieejami elektroniskā veidā.

Pārdošanai pieejami finanšu aktīvi

Visi finanšu aktīvi (izņemot atvasinātos instrumentus), kas atbilst Starptautiskajiem publiskajam sektoram piemērojamiem grāmatvedības standartiem un tiek novērtēti to patiesajā vērtībā un kuru patiesās vērtības izmaiņas atzīst neto aktīvu rezervē līdz to atzīšanas pārtraukšanai (vai vērtības samazinājumam).

Budžeta pozīcija

Ciktāl tas attiecas uz budžeta struktūru, ieņēmumi un izdevumi tiek budžetā atspoguļoti saskaņā ar saistošo nomenklatūru, kas atspoguļo katra posteņa būtību un mērķi, kā to nosaka budžeta lēmēj institūcija. Atsevišķie virsraksti (virsraksts, nodaļa, pants vai pozīcija) sniedz oficiālu nomenklatūras aprakstu.

Apropriāciju anulēšana

Neizmantotās apropriācijas, kuras vairs nevar izmantot.

Apropriāciju pārvešana

Izņēmums attiecībā uz gada pārskata principu tiktāl, ciktāl apropriācijas, kuras konkrētajā budžeta gadā nevarēja izmantot, ievērojot stingrus nosacījumus, var izņēmuma kārtā tikt pārnestas izmantošanai nākamajā gadā.

Saistības

Juridiski saistoši apliecinājumi piešķirt finansējumu, ja ir izpildīti noteikti nosacījumi. ES apņemas atlīdzināt savu daļu no ES finansēta projekta izmaksām. Šodienas saistības ir rītdienas maksājumi. Šodienas maksājumi ir vakardienas saistības.

Saistību apropriācijas

Saistību apropriācijas sedz juridisko saistību, kuras varētu tikt parakstītas kārtējā finanšu gadā (līgumu, dotāciju nolīgumu/lēmumu), kopējās izmaksās.

Pašreizējās dienesta izmaksas

Shēmas saistību pieaugums, kas rodas, sniedzot pakalpojumus kārtējā finanšu gadā.

Saistību atcelšana

Akts, ar kuru tiek atceltas iepriekšējās saistības (vai to daļa).

Definētu pabalstu shēmas

Pensijas vai cita pensionēšanās pabalsta shēma, kurā shēmas noteikumos noteikti pabalsti neatkarīgi no maksājamām iemaksām, un pabalsti nav tieši saistīti ar shēmas ieguldījumiem. Shēmu var finansēt vai nefinansēt.

Atvasinātie instrumenti

Finanšu instrumenti, kuru vērtība ir saistīta ar kāda cita finanšu instrumenta, rādītāja vai preces vērtības izmaiņām. Atšķirībā no primārā finanšu instrumenta (piemēram, valdības obligācijas) turētāja, kuram ir neierobežotas tiesības saņemt naudu (vai kādu citu ekonomisku labumu) nākotnē, atvasinātā instrumenta turētājam ir tikai ierobežotas tiesības saņemt šādu labumu. Atvasinātā instrumenta piemērs ir nestandardizēts ārvalstu valūtas nākotnes līgums.

Tieša pārvaldība

Budžeta izpildes režīms. Tiešā pārvaldībā budžetu tieši izpilda Komisijas dienesti, izpildaģentūras vai trasta fondi.

Diskonta likme

Likme, ko izmanto, lai pielāgotu naudas laika vērtību. Diskontēšana ir metode, ko izmanto, lai salīdzinātu izmaksas un ieguvumus, kas rodas dažādos laika periodos.

Efektīvā procentu likme

Likme, ar kuru diskontē paredzamos nākotnes naudas ieņēmumus vai maksājumus par finanšu aktīva vai finanšu saistību paredzamo dzīves ciklu attiecībā uz aktīvu vai saistību neto uzskaites vērtību.

Finanšu aktīvi vai saistības patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu pārpalikuma vai deficīta aprēķinā

Visi finanšu aktīvi vai saistības, kas atbilst Starptautiskajiem publiskajam sektoram piemērojamiem grāmatvedības standartiem un tiek novērtēti to patiesajā vērtībā un kuru patiesās vērtības izmaiņas atzīst pārpalikuma vai deficīta aprēķinā par periodu (t. i., atvasinātie instrumenti).

Finanšu korekcija

Finanšu korekciju mērķis ir aizsargāt ES budžetu no kļūdaiņu vai nepareizu izdevumu sloga. Attiecībā uz izdevumiem saistībā ar dalītu pārvaldību nepareizi veikto maksājumu atgūšanas uzdevums galvenokārt ir dalībvalsts pienākums.

“Apstiprināta” finanšu korekcija ir tāda, kuru attiecīgā dalībvalsts ir pieņēmusi. “Izlemtā” finanšu korekcija ir ar Komisijas lēmumu pieņemta, un tā vienmēr ir neto korekcija, ja dalībvalstij ir jāatmaksā nepareizi izmaksāti līdzekļi ES budžetā, tādējādi attiecīgajai dalībvalstij galīgi samazinot piešķirto finansējumu. Šajā izdevumā apstiprinātās un izlemtās finanšu korekcijas ir iekļautas kā viena kategorija.

“Īstenota” finanšu korekcija ir tāda, ar kuru ir labots konstatētais pārkāpums.

Netieša pārvaldība

Budžeta izpildes režīms. Netiešās pārvaldības režīmā Komisija piešķir budžeta izpildes uzdevumus ES tiesību aktu vai valsts tiesību aktu struktūrām.

Pārtraukšana un apturēšana

Ja Komisija savā darbā vai, pamatojoties uz revīzijas iestāžu sniegto informāciju, konstatē, ka dalībvalsts nav novērsusi nopietnus trūkumus vadības un kontroles sistēmās un/vai labojusi deklarētos un apstiprinātos neatbilstīgos izdevumus, tā var pārtraukt vai apturēt maksājumus.

Pārkāpumi

Pārkāpums ir darbība, kas neatbilst ES noteikumiem un kas var potenciāli negatīvi ietekmēt ES finanšu intereses, bet ko var izraisīt saņēmēju, kas pieprasa līdzekļus, vai iestāžu, kuras veic maksājumus, kļūda. Apzināti izdarīts pārkāpums ir krāpšana.

Likvidējamās apropriācijas

Neizmantotās apropriācijas, kuras anulē finanšu gada beigās. Likvidēšana nozīmē uz apropriāciju attiecināmo maksājumu veikšanas atļaujas un/vai saistību uzņemšanas atcelšanu daļēji vai pilnā apmērā. Tikai kopuzņēmumiem, kā norādīts to finanšu noteikumos, visas neizmantotās apropriācijas var iekļaut ieņēmumu un izdevumu aplēsē par līdz pat trijiem turpmākajiem pārskata gadiem (t. s. “N+3” noteikums). Tāpēc kopuzņēmumu likvidējamās apropriācijas var atkal aktivizēt līdz pat “N+3” finanšu gadam.

Pašu resursi

Atspoguļo ES iestāžu un struktūru galveno finansējumu, un tie ir definēti Pašu resursu regulā 609/2014. Pašu resursi ietver NKI resursus, PVN resursus un tradicionālos pašu resursus.

Maksājumu apropriācijas

Maksājumu apropriācijas sedz kārtējā gadā maksājamus izdevumus, kas izriet no juridiskām saistībām, kuras iegrāmatotas kārtējā gadā un/vai iepriekšējos gados.

Priekšfinansējums

Maksājums, kas paredzēts, lai saņēmējam izsniegtu apgrozāmos līdzekļus. To var sadalīt vairākos maksājumos saskaņā ar tā pamatā esošā līguma, lēmuma, nolīguma vai tiesību pamataкта nosacījumiem. Apgrozāmos līdzekļus vai avansu izmanto mērķim, kuram tas piešķirts, līgumā noteiktajā periodā vai arī atmaksā.

Preventīvs pasākums

Komisijas rīcībā esošie preventīvie pasākumi ES budžeta aizsardzībai gadījumos, kad Komisija ir informēta par iespējamiem trūkumiem, ietver darbības programmas maksājumu pārtraukšanu un apturēšanu no ES budžeta.

Neizpildītās saistības (*reste à liquider, RAL*)

Atspoguļo summu, par kādu ir uzņemtas budžeta saistības, bet sekojošais maksājums vēl nav izdarīts. Parāda ES maksājumu saistības turpmākajos gados un izriet tieši no daudzgadu programmu pastāvēšanas un saistību un maksājumu apropriāciju nošķiršanas.

Dalīta pārvaldība

Budžeta izpildes režīms. Dalītās pārvaldības režīmā budžeta izpildes uzdevumi tiek deleģēti dalībvalstīm. Apmēram 80 % ES izdevumu ietilpst šajā izpildes režīmā.

Tradicionālie pašu resursi

Tie ir ES ieņēmumi un daļa no "pašu resursiem", ar ko finansē ES darbības. Tradicionālie pašu resursi ir definēti Pašu resursu regulā 609/2014 un ietver muitas nodokļus un cukura nodevas.

Pārvedumi (starp budžeta pozīcijām)

Pārvedumi starp budžeta pozīcijām nozīmē, ka finanšu gada laikā apropriācijas tiek pārvietotas no vienas budžeta pozīcijas uz otru, un tādējādi tās ir izņēmums no budžeta specifiskācijas principa. Tomēr tie ir nepārprotami atļauti Līgumā par Eiropas Savienības darbību saskaņā ar Finanšu regulā (FR) paredzētajiem nosacījumiem. FR ir identificēti dažādi pārvedumu veidi atkarībā no tā, vai tie ir starp budžeta sadaļām, nodaļām, pantiem vai pozīcijām vai to ietvaros, un to veikšanai ir vajadzīgi dažādi atļaujas līmeņi.

SAĪSINĀJUMU SARAKSTS

AAR	Gada darbības pārskats
ABB	Budžeta līdzekļu sadale pa darbības jomām
ABM	Budžeta līdzekļu pārvaldība pa darbības jomām
ACER	Eiropas Enerģoregulatoru sadarbības aģentūra
AMIF	Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonds
AOD	Deleģētais kredītrīkotājs
ARTEMIS	Progresīva pētniecība un tehnoloģijas iegultām viedām sistēmām
ATM	Gaisa satiksmes pārvaldība
BBI	Biorūpniecības kopuzņēmums
BEREC	Eiropas Elektronisko komunikāciju regulatoru iestāde
BIC	Bionozaru konsorcijs
BIS	Starptautisko norēķinu banka
MB	Maksājumu bilance
BUFI fonds	Budžeta naudas sodu fonds
KLP	Kopējā lauksaimniecības politika
CCS LGF	Kultūras un radošās nozares garantiju mehānisms
CEDEFOP	Eiropas Profesionālās izglītības attīstības centrs
EISI	Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments
EISI PI	Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta parāda instruments
CEPOL	Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūra
CF	Kohēzijas fonds
CHAFEA	Patērētāju, veselības, lauksaimniecības un pārtikas izpildaģentūra
CIP	Konkurētspējas un inovāciju pamatprogramma
COM	Komisija
COSME	Uzņēmumu un mazo un vidējo uzņēmumu konkurētspējas programma
COSO	Tredveja komisijas organizāciju atbalsta komiteja
KNR	Kopīgo noteikumu regula
CPVO	Kopienas Augu šķirņu birojs
D&WM	Ekspluatācijas pārtraukšana un atkritumu apsaimniekošana
EACEA	Izglītības, audiovizuālās jomas un kultūras izpildaģentūra
ELFLA	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
ELGF	Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds

ELVGF	Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonds
EASA	Eiropas Aviācijas drošības aģentūra
EaSI	Nodarbinātības un sociālās inovācijas
EASME	Mazo un vidējo uzņēmumu izpildaģentūra
EASO	Eiropas Patvēruma atbalsta birojs
EBI	Eiropas Banku iestāde
ERAB	Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka
ECA	Eiropas Revīzijas palāta
ECB	Eiropas Centrālā banka
ECDC	Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs
ECHA	Eiropas Ķimikāliju aģentūra
ECOFIN	Ekonomikas un finanšu padome
EOTK	Eiropas Ogļu un tērauda kopiena
ECSEL	Kopuzņēmums "Elektroniskie komponenti un sistēmas Eiropas vadošās lomas nostiprināšanai"
EAf	Eiropas Attīstības fonds
EDIF	Garantijas mehānisms Rietumbalkānu ietvaros
EEZ	Eiropas Ekonomikas zona
EVA	Eiropas Vides aģentūra
EĀDD	Eiropas Ārējās darbības dienests
EFCA	Eiropas Zivsaimniecības kontroles aģentūra
EZF	Eiropas Zivsaimniecības fonds
EFSA	Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde
EFIA	Eiropas Fonds ilgtspējīgai attīstībai
EFSE	Eiropas Fonds Dienvidaustrumeiropai
EFSD	Eiropas Finanšu stabilitātes instruments
ESIF	Eiropas Stratēģisko investīciju fonds
EFSM	Eiropas finanšu stabilizācijas mehānisms
EBTA	Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija
EGNOS	Eiropas Ģeostacionārās navigācijas pārklājuma dienests
EIB	Eiropas Investīciju banka
EIF	Eiropas Investīciju fonds
EIGE	Eiropas Dzimumu līdztiesības institūts

EAAPI	Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestāde
EIT	Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts
ElectriFI	Elektrifikācijas finansēšanas iniciatīva
EMA	Eiropas Zāļu aģentūra
EMCDDA	Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centrs
EJZF	Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds
EMSA	Eiropas Jūras drošības aģentūra
EMS	Ekonomiskā un monetārā savienība
ENEF	Uzņēmumu paplašināšanas fonds
ENIAC	Eiropas Nanoelektronikas iniciatīvas padomdevēja padome
ENIF	Uzņēmumu inovācijas fonds
ENISA	Eiropas Savienības Tīklu un informācijas drošības aģentūra
EKPI	Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instruments
EP	Eiropas Parlaments
ERCEA	Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
EKA	Eiropas Kosmosa aģentūra
ESF	Eiropas Sociālais fonds
ESI fondi	Eiropas strukturālie un investīciju fondi
ESF	Eiropas Stabilizācijas mehānisms
EVTI	Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde
ETF	Eiropas Tehnoloģiju sākuma kapitāla programma 1998
ETF	Eiropas Izglītības fonds
ES	Eiropas Savienība
EUIPO	Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs
EU-LISA	Eiropas Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā
EUMETSAT	Eiropas Meteoroloģisko satelītu izmantošanas organizācija
EU-OSHA	Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra
Euratom	Eiropas Atomenerģijas kopiena
Eurofound	Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds
EUROJUST	Eiropas Savienības Tiesu iestāžu sadarbības struktūrvienība
EIROPOLS	Eiropas Policijas birojs
F4E	Kopuzņēmums <i>Fusion for Energy</i>
FCH	Kopuzņēmums "Kurināmā elementi un ūdeņradis"
ZVFI	Zivsaimniecības virzības finansēšanas instruments
FIFO	Princips "pirmais iekšā – pirmais ārā"
FP7	Septītā pamatprogramma pētniecībai, tehnoloģiju attīstībai un demonstrējumu pasākumiem
FR	Finanšu regula

FRA	Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūra
Frontex	Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra
FSDA	Finanšu pārskatu apspriešana un analīze
IKP	Iekšzemes kopprodukts
GMES	Globālā vides un drošības novērošana.
NKI	Nacionālais kopienākums
GNSS	Globāla navigācijas satelītu sistēma
H2020	“Apvārsnis 2020”
ICSLT	Starptautiskā civildienesta ierēdņu dzīves ilguma tabula
IFRP	Integrētais finanšu pārskatu apkopojums
IIW	Infrastrukturā un inovāciju daļa
SVF	Starptautiskais Valūtas fonds
IMI	Kopuzņēmums novatorisku zāļu jomā uzsāktās ierosmes īstenošanai
INEA	Inovācijas un tīklu izpildaģentūra
IPA II	Pirmspievienošanās palīdzības instruments
IPSAS	Starptautiskie publiskā sektora grāmatvedības standarti
ISF	Iekšējās drošības fonds
IT	Informācijas tehnoloģija
ITER	Starptautiskais eksperimentālais kodoltermiskais reaktors
JAP	Kopīgais rīcības plāns
JRC	Kopīgais pētniecības centrs
KU	Kopuzņēmums
LGTT	Aizdevumu garantijas instruments <i>Ten-T</i> projektiem
MAP	Daudzgaļu programma – vidēju uzņēmumu finansiālās iekļaušanas programma
MEP	Eiropas Parlamenta deputāts
MFA	Makrofinansiālā palīdzība
DFS	Daudzgaļu finanšu shēma
MMVU	Mazie un vidējie uzņēmumi
NEET	Jaunieši, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu
ORD	Pašu resursu lēmums
PBI	Projektu obligāciju iniciatīva
PF4EE	Energoefektivitātes privātā finansējuma instruments
PGF	Dalībnieku garantiju fonds
PMF	Eiropas progresā mikrofinansēšanas instruments

PPP	Publiskā un privātā sektora partnerība
PSEO	ES ierēdņu pensiju shēma
R&I	Pētniecība un inovācija
RAL	Neizpildītās saistības (<i>reste à liquider</i>)
REA	Pētniecības izpildaģentūra
RDFM	Riska dalīšanas finanšu mehānisms
RTD	Pētniecība, tehnoloģiskā izstrāde un demonstrējumi
S&P	<i>Standard & Poor's Financial Services LLC</i>
SANAD	MENA fonds mikrouzņēmumiem, maziem un vidējiem uzņēmumiem
SAPARD	Īpašā pirmspievienošānās programma lauksaimniecības un lauku attīstībai
SEMED	Vidusjūras dienvidu un austrumu reģiona mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu finansiālās iekļaušanas programma
SESAR	Kopuzņēmums, lai izstrādātu jaunas paaudzes Eiropas gaisa satiksmes pārvaldības sistēmu
SIUGI	MVU iniciatīvas neierobežotas garantijas instruments
MVU	Mazais(-ie) un vidējais(-ie) uzņēmums(-i)
SMEW	MVU daļa (mazo un vidējo uzņēmumu daļa)
LESD	Līgums par Eiropas Savienības darbību
TPR	Tradicionālie pašu resursi
TRDI	Pagaidu lauku attīstības instruments
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
YEI	Jaunatnes nodarbinātības iniciatīva

**TICAMĪBAS DEKLARĀCIJA, KO PALĀTA SAGATAVOJUSI EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI –
NEATKARĪGA REVIDENTA ZIŅOJUMS**

(2018/C 348/02)

Atzinums

I. Mēs revidējām:

- a) Eiropas Savienības konsolidētos pārskatus, ko veido konsolidētie finanšu pārskati ⁽¹⁾ un budžeta izpildes ziņojumi ⁽²⁾ par 2017. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu, kurus Komisija apstiprinājusi 2018. gada 27. jūnijā;
- b) šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 287. pantā.

Pārskatu ticamība

Atzinums par pārskatu ticamību

II. Mēs uzskatām, ka Eiropas Savienības (ES) konsolidētie pārskati par 2017. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo ES finanšu stāvokli 2017. gada 31. decembrī, tās darbību rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu pārmaiņas minētajā datumā slēgtajā gadā, kā to nosaka Finanšu regula un grāmatvedības noteikumi, kas pamatojas uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem.

Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība

Ieņēmumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību

III. Mēs uzskatām, ka pārskatiem par 2017. gada 31. decembrī slēgto gadu pakārtotie ieņēmumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Maksājumi

Atzinums ar iebildēm par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

IV. Mēs uzskatām, ka, izņemot tā jautājuma ietekmi, kas aprakstīts punktā, kurā sniegts pamatojums atzinumam ar iebildēm, 2017. gada 31. decembrī slēgtā gada pārskatiem pakārtotie maksājumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

⁽¹⁾ Konsolidētie finanšu pārskati ietver bilanci, finanšu darbības rezultātu pārskatu, naudas plūsmas pārskatu, pārskatu par neto aktīvu pārmaiņām, kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citus skaidrojumus (tostarp informāciju pa segmentiem).

⁽²⁾ Budžeta izpildes pārskati ietver arī skaidrojumus.

Atzinuma pamatojums

V. Mēs veicām revīziju saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (IFAC) starptautiskajiem revīzijas standartiem (ISA) un ētikas kodeksiem un INTOSAI starptautiskajiem augstāko revīzijas iestāžu standartiem. Mūsu pienākumi saskaņā ar šiem standartiem ir plašāk aprakstīti šā ziņojuma iedaļā "Revidenta pienākumi". Mēs esam neatkarīgi saskaņā ar Profesionālo grāmatvežu ētikas kodeksu, ko izstrādājusi Starptautiskās Ētikas standartu padome grāmatvežiem (IESBA), un esam ievērojuši pārējos ētiskos pienākumus saskaņā ar šiem standartiem, prasībām un IESBA kodeksu. Uzskatām, ka iegūtie revīzijas pierādījumi ir pietiekami un piemēroti mūsu atzinuma pamatošanai.

Pamatojums atzinumam ar iebildēm par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

VI. 2017. gadā uzskaitītajos izdevumos, kas ir izdevumi uz atlīdzināšanas pamata ⁽³⁾, ir būtisks kļūdu līmenis. Mūsu aplēstais kļūdu līmenis maksājumiem uz atlīdzināšanas pamata ir 3,7 %. Mūsu aplēstais kopējais kļūdu līmenis (2,4 %) pārsniedz mūsu noteikto būtiskuma sliekšni, bet tas nav visaptverošs. Maksājumus, ko veic uz maksājumtiesību pamata, kļūdu līmenis nav būtisks ⁽⁴⁾.

Galvenie revīzijas jautājumi

VII. Galvenie revīzijas jautājumi saskaņā ar mūsu profesionālo spriedumu ir tie, kuri mūsu veiktajā kārtējā perioda Eiropas Savienības konsolidēto pārskatu revīzijā bija vissvarīgākie. Šos jautājumus mēs skatījām finanšu pārskatu revīzijas kopējā kontekstā un formulējot savu atzinumu par pārskatiem, bet par šiem jautājumiem mēs nesniedzam atsevišķu atzinumu.

Mēs novērtējam Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) kapitāla instrumentu portfeļu garantijām piemēroto uzskaites procedūru

VIII. Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (ESIF) ir kopīga ES un EIB grupas iniciatīva, kas sāka 2015. gadā ⁽⁵⁾ un ar ko tiek palielināta EIB grupas spēja uzņemt risku, lai veicinātu ieguldījumus visā Eiropas Savienībā. Saskaņā ar šo iniciatīvu ES budžets sniegs līdz 16 miljardu EUR garantiju ⁽⁶⁾, lai segtu ESIF darbību potenciālos zaudējumus saistībā ar ieguldījumiem infrastruktūras un inovācijas atbalsta daļā (IIW) un mazo un vidējo uzņēmumu atbalsta daļā (SMEW) ⁽⁷⁾.

IX. Iepriekšējos gados mūsu uzmanības centrā šī joma bija tāpēc, ka līdz ar ESIF izveidi bija radusies virkne sarežģītu uzskaites problēmu, kuru pamatā bija ES un EIB sadarbības kārtība. 2017. gada novembrī Komisijas grāmatvedis apspriedās ar Padomdevēju ekspertu grupu saistībā ar ES garantēto SMEW kapitāla operāciju pienācīgu uzskaites procedūru. Saskaņā ar saņemto konsultāciju un piemērojot profesionālo spriedumu, Komisijas grāmatvedis nolēma, ka Komisija nekontrolēs ESIF un nedala šādu kontroli ar EIB ⁽⁸⁾. Attiecībā uz ES konsolidētajiem 2017. gada pārskatiem tas nozīmē, ka ES garantiju, kas piešķirta EIB grupai, skata kā:

a) finanšu garantijas saistību IIW parādu portfelim;

⁽³⁾ Šo izdevumu apmērs ir 46,7 miljardi EUR. Plašāka informācija ir sniegta mūsu 2017. gada pārskata 1.19.–1.21. punktā.

⁽⁴⁾ Šo izdevumu apmērs ir 53,5 miljardi EUR. Plašāka informācija ir sniegta mūsu 2017. gada pārskata 1.18. punktā.

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 25. jūnija Regula (ES) Nr. 2015/1017 par Eiropas Stratēģisko investīciju fondu, Eiropas Investīciju konsultāciju centru un Eiropas Investīciju projektu portālu, ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1291/2013 un (ES) Nr. 1316/2013 – Eiropas Stratēģisko investīciju fonds (OV L 169, 1.7.2015., 1. lpp.) ("ESIF regula").

⁽⁶⁾ Garantija tika palielināta līdz 26 miljardiem EUR saskaņā ar grozīto ESIF regulu (Eiropas Parlamenta un Padomes 2017. gada 13. decembra Regula (ES) Nr. 2017/2396, ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1316/2013 un (ES) 2015/1017 (OV L 345, 12.12.2017, 34. lpp.)) un ESIF nolīgumu, kas grozīts 2018. gada martā.

⁽⁷⁾ Sk. mūsu 2015. gada pārskata 1.12.–1.16. punktu.

⁽⁸⁾ ESIF instrumenta pārvaldības struktūra varētu norādīt uz to, ka instruments pakļauts kopīgai kontrolei, tāpat kā to varētu sacīt par ES garantijas izlietojumu un piešķiršanu. Taču saskaņā ar Komisijas viedokli vienbalsīga piekrišana nav vajadzīga, lai pieņemtu lēmumus par pašam svarīgākajām darbībām attiecībā uz SMEW kapitāla produktu vai ESIF iniciatīvu kopumā, un tāpēc Komisijas grāmatvedis secināja, ka kopīga kontrole nevar pastāvēt.

b) kā finanšu uzkrājumu SMEW parādu portfelim; un

c) kā atvasinātu instrumentu (finanšu aktīvs vai saistība par patieso vērtību – atkarībā no tā, vai pārpalikums vai deficīts) abiem kapitāla portfeļiem.

X. Mēs esam novērtējuši ESIF kapitāla instrumentu portfeļu garantijām piemēroto uzskaites procedūru. Mēs uzskatām, ka tā neskar patieso un objektīvo priekšstatu, kas sniegts ES konsolidētajos 2017. gada pārskatos.

Mēs novērtējam saistību pensijām un citiem darbinieku pabalstiem

XI. ES bilancē ir iegrāmatota saistība pensijām un citiem darbinieku pabalstiem, kas 2017. gada beigās bija 73,1 miljards EUR. Šī ir viena no lielākajām bilances saistībām, kas veido gandrīz trešo daļu no kopējām 2017. gada saistībām, kuru summa ir 236,5 miljardi EUR.

XII. Lielākā daļa šīs saistības pensijām un citiem darbinieku pabalstiem (64,0 miljardi EUR) attiecas uz Eiropas Savienības ierēdņu un pārējo darbinieku pensiju shēmu (PSEO). Šī pensiju saistība atbilst “definētajiem pabalstiem”, kurus garantē Eiropas Kopienas Civildienesta noteikumu (Civildienesta noteikumi) 83. pants un Līguma par Eiropas Savienību (LES) 4. panta 3. punkts. Pārskatos norādītā saistība atbilst summai, kāda būtu iekļauta pensiju fondā, ja tāds būtu izveidots, lai maksātu pašreizējās vecuma pensiju saistības⁽⁹⁾. Papildus vecuma pensijām šī saistība ietver arī invaliditātes pensijas un ES darbinieku pārdzīvojušajiem laulātajiem un bāreņiem maksātās pensijas. Saskaņā ar Civildienesta noteikumu 83. pantu no pensiju shēmas maksātos pabalstus sedz no ES budžeta. Dalībvalstis kopīgi garantē pabalstu izmaksāšanu, un ierēdņi apmaksā vienu trešdaļu no shēmas finansēšanas izdevumiem.

XIII. Eiropas Savienības ierēdņu un pārējo darbinieku pensiju shēma ir obligāta ES ierēdņu arodpensiju shēma, kurā veiktās darbinieku un to nodarbinātāju iestāžu un citu struktūru iemaksas izmanto, lai finansētu nākotnes pensijas. Šī shēma ir izstrādāta tā, lai, pielāgojot iemaksu likmes un pensionēšanās vecumu, tā automātiski būtu aktuārā līdzsvarā. Pensiju izmaksu ilgtermiņa projekcijā izmantoto parametru skaits un dažādība skaidri norāda uz šā ES Statistikas biroja katru gadu izdarītā aprēķina aktuāro iedabu.

XIV. Revīzijā mēs izvērtējam aktuāros pieņēmumus un no tiem izrietošo pensiju saistības novērtējumu. Mēs pārbaudījām skaitliskos datus, aktuāros parametrus un saistības aprēķinu, kā arī izklāstu konsolidētajā bilancē un konsolidēto finanšu pārskatu skaidrojumus. Kā norādīts konsolidēto finanšu pārskatu 2.9. skaidrojumā, Komisija turpina strādāt, lai nostiprinātu darbinieku pabalstu saistības aprēķinā izmantotos procesus, un mēs tam sekosim.

Mēs novērtējam pārskatos atspoguļotās uzkrātās maksas

XV. Komisija 2017. gada beigās lēsa, ka attiecināmie izdevumi, kuri radušies atbalsta saņēmējiem un tiem atmaksājami, bet par kuriem vēl nav sniegts pārskats, bija 101 miljards EUR (2016. gada beigās – 102 miljardi EUR). Šīs summas tika reģistrētas kā uzkrātie izdevumi⁽¹⁰⁾.

XVI. Mēs pārbaudījām galvenajos ģenerāldirektorātos gada noslēguma aplēsēm izmantotās metodes un kontroles sistēmas. Mēs izveidojām rēķinu un priekšfinansējuma maksājumu izlasi un strādājam ar šiem elementiem, lai novērtētu risku, vai uzkrājumi ir nepareizi uzskaitīti. Mēs lūdzām Komisijas grāmatvedības dienestiem papildu skaidrojumu par piemērotajām vispārējām metodēm.

⁽⁹⁾ Sk. 25. starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu (IPSAS) “Darbinieku pabalsti”. Piemērojot Eiropas Savienības ierēdņu un pārējo darbinieku pensiju shēmu, definēto pabalstu pienākums atbilst to paredzamo nākotnes maksājumu pašreizējai vērtībai, ko ES būs jāveic, lai samaksātu pensiju saistības, kuras darbiniekiem pienākas par kārtējo periodu un iepriekšējiem periodiem.

⁽¹⁰⁾ Tie ietver uzkrātās maksas bilances saistību pusē 64 miljardu EUR apmērā un bilances aktīvu pusē 37 miljardus EUR, kas samazina priekšfinansējuma vērtību.

XVII. Mēs varam secināt, ka konsolidētajā bilancē norādītā aplēse par uzkrāto maksu kopējo summu ir patiesa.

Mēs vērtējam potenciālo ietekmi, kādu uz 2017. gada pārskatiem rada Apvienotās Karalistes izstāšanās no Eiropas Savienības

XVIII. Apvienotā Karaliste (AK) 2017. gada 29. martā oficiāli paziņoja Eiropadomei par nodomu izstāties no Eiropas Savienības (ES). 2017. gada 22. maijā starp ES un AK sākās sarunas par izstāšanās līgumu.

XIX. 2018. gada 19. marta izstāšanās līguma projekta piektajā daļā ("Finanšu noteikumi") par finanšu norēķinu teikts, ka AK samaksās visas savas saistības, kas izriet no pašreizējās un iepriekšējās daudzgadu finanšu shēmas, it kā tā joprojām būtu dalībvalsts.

XX. Pamatojoties uz to, mēs secinām, ka pārskati 2017. gada 31. decembrī pareizi atspoguļo izstāšanās procesu.

Citi jautājumi

XXI. Vadība ir atbildīga par "pārējās informācijas" sniegšanu. "Pārējā informācija" ietver dokumentu "Finanšu pārskatu izskatīšana un analīze", bet neietver konsolidētos pārskatus vai mūsu ziņojumu par tiem. Mūsu atzinums par konsolidētajiem pārskatiem neattiecas uz šo pārējo informāciju, un par to mēs nesniedzam nekāda veida secinājumu par pārliecību. Konsolidēto pārskatu revīzijā mūsu pienākums ir iepazīties ar pārējo informāciju un apsvērt, vai tā būtiskos aspektos nesaskan ar konsolidētajiem pārskatiem vai mūsu revīzijā iegūto informāciju vai jebkādā citā veidā varētu saturēt būtiski nepareizas ziņas. Ja mēs secinām, ka pārējā informācija satur būtiski nepareizas ziņas, mūsu pienākums ir par to attiecīgi ziņot. Šajā aspektā mums nav nekas ziņojams.

Vadības pienākumi

XXII. Saskaņā ar LESD 310.–325. pantu un Finanšu regulu vadības pienākums ir sagatavot un iesniegt ES konsolidētos pārskatus, pamatojoties uz starptautiski atzītiem publiskā sektora grāmatvedības standartiem, un nodrošināt tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Šie pienākumi ietver iekšējās kontroles mehānismu izveidi, ieviešanu un īstenošanu attiecībā uz finanšu pārskatu sagatavošanu un izklāstu tā, lai krāpšanas vai kļūdas dēļ tajos nebūtu sniegtas būtiski nepareizas ziņas. Vadības pienākumos tostarp ir nodrošināt, lai finanšu pārskatos atspoguļotās darbības, finanšu darījumi un informācija atbilst tiem piemērojamajam regulējumam. Komisijai ir galīgā atbildība par ES pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību (LESD 317. pants).

XXIII. Sagatavojot konsolidētos pārskatus, vadības pienākums ir novērtēt ES spēju turpināt darbību, izklāstīt visus svarīgos jautājumus un izmantot darbības turpināšanas pieņemumu grāmatvedībā, ja vien vadība neplāno likvidēt uzņēmumu vai pārtraukt darbību, vai tai nav citas reālas alternatīvas uzņēmuma slēgšanai vai darbības pārtraukšanai.

XXIV. Komisija ir atbildīga par ES finanšu pārskatu sagatavošanas procesa pārraudzību.

XXV. Saskaņā ar Finanšu regulu (IX sadaļa) Komisijas grāmatvedis nosūta revīzijai ES konsolidētos pārskatus vispirms līdz nākamā gada 31. martam kā provizoriskos pārskatus, tad līdz 31. jūlijam kā galīgos pārskatus. Jau provizoriskajos pārskatos ir jāsniedz skaidrs un patiens priekšstats par finanšu stāvokli. Tādējādi nepieciešams, lai visos provizorisko pārskatu posteļos būtu izklāstīti galīgie aprēķini, kas ļautu mums pildīt savus pienākumus saskaņā ar Finanšu regulas X sadaļu un noteiktajos termiņos. Atšķirībai starp provizoriskajiem un galīgajiem pārskatiem parasti vajadzētu rasties tikai mūsu apsvērumu rezultātā.

Revidenta pienākumi konsolidēto pārskatu un pakārtoto darījumu revīzijā

XXVI. Mūsu mērķi ir iegūt pamatotu pārliecību par to, ka ES konsolidētajos pārskatos nav sniegtas būtiski nepareizas ziņas un ka pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi, un, balstoties uz mūsu veikto revīziju, sniegt Eiropas Parlamentam un Padomei deklarāciju par pārskatu ticamību un tiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Pamatota pārliecība ir augsts pārliecības līmenis, bet tā nav garantija, ka revīzijā vienmēr tiks atklāti visi iespējamie būtiski nepareizu ziņu vai būtisku neatbilstību gadījumi. Tās var rasties krāpšanas vai kļūdas dēļ un tiek uzskatītas par būtiskām tad, ja var pamatoti sagaidīt, ka atsevišķi vai kopā tās varētu ietekmēt saimnieciskos lēmumus, kurus lietotāji pieņem, pamatojoties uz šiem konsolidētajiem pārskatiem.

XXVII. Ieņēmumu jomā mūsu veiktās PVN un NKI pašu resursu pārbaudes sākumpunkts ir makroekonomikas rādītāju kopums, uz kā pamata šie resursi ir aprēķināti, un pēc tam mēs novērtējam Komisijas sistēmas, ko izmanto šo datu apstrādei, līdz ir saņemtas dalībvalstu iemaksas un tās ir iegrāmatotas konsolidētajos pārskatos. Tradicionālo pašu resursu revīzijā mēs pārbaudām muitas iestāžu pārskatus un analizējam muitas nodokļu plūsmu līdz brīdim, kad Komisija šīs summas ir saņēmusi un tās ir atspoguļotas pārskatos.

XXVIII. Saistībā ar izdevumiem mēs pārbaudām maksājumu darījumus, kad izdevumi ir radušies un ir iegrāmatoti un pieņemti. Šī pārbaude aptver visas maksājumu kategorijas (tostarp aktīvu iegādei veiktos maksājumus), izņemot avansa maksājumus to veikšanas stadijā. Avansa maksājumus pārbauda tad, kad līdzekļu saņēmējs ir sniedzis pierādījumu par to atbilstīgu izmantošanu un iestāde vai struktūra ir pieņēmusi šo pierādījumu, avansa maksājumu dzēšot, kas var nenotikt līdz nākamajam gadam.

XXIX. Revīzijā, ko veicam saskaņā ar ISA un ISSAI, mēs liekam lietā profesionālo spriedumu un visas revīzijas gaitā saglabājam profesionāli skeptisku attieksmi. Mēs arī

- a) apzinām un novērtējam riskus, ka krāpšanas vai kļūdas dēļ ES konsolidētajos pārskatos ir sniegtas būtiski nepareizas ziņas vai ka saistībā ar pakārtotajiem darījumiem ir būtiski pārkāpts ES tiesiskais regulējums. Mēs izstrādājam un īstenojam revīzijas procedūras, lai reaģētu uz šo risku, un iegūstam revīzijas pierādījumus, kas ir pietiekami un piemēroti mūsu atzinuma pamatošanai. Gadījumus, kad būtiski nepareizas ziņas ir sniegtas vai neatbilstības radušās krāpšanas dēļ, ir grūtāk atklāt nekā kļūdas izraisītus gadījumus, jo krāpšana var ietvert slepenu vienošanos, viltošanu, tīšus izlaidumus, datu sagrozīšanu vai iekšējās kontroles apiešanu. Attiecīgi ir lielāks risks, ka šādi gadījumi paliks neatklāti;
- b) iepazīstamies ar iekšējo kontroli, kas attiecas uz revīziju, lai izstrādātu atbilstošas revīzijas procedūras, nevis lai sniegtu atzinumu par iekšējās kontroles efektivitāti;
- c) novērtējam vadības izmantoto grāmatvedības metožu piemērotību un veikto grāmatvedības aplēšu pamatotību un ar to saistīto vadības sniegto informāciju;
- d) izdarām secinājumus par to, vai vadība ir pienācīgi izmantojusi darbības turpināšanas pieņemumu grāmatvedībā un, pamatojoties uz iegūtajiem revīzijas pierādījumiem, spriežam, vai attiecībā uz notikumiem vai nosacījumiem pastāv būtiska nenoteiktība, kas var radīt nopietnas šaubas par struktūras spēju turpināt darbību. Ja secinām, ka šāda būtiska nenoteiktība pastāv, mums savā ziņojumā uz to ir jāvērs uzmanība, norādot uz attiecīgo informāciju konsolidētajos pārskatos, vai arī, ja šī informācija ir neadekvāta, mums ir jāgroza savs atzinums. Mūsu secinājumi balstās uz revīzijas pierādījumiem, kas iegūti līdz ziņojuma sagatavošanai. Tomēr turpmāki notikumi vai nosacījumi var likt organizācijai pārtraukt darbības turpināšanu;
- e) novērtējam konsolidēto pārskatu vispārējo izklāstu, uzbūvi un saturu, tostarp visas informācijas sniegšanu, un vērtējam, vai pakārtoto darījumu un notikumu atspoguļojums konsolidētajos pārskatos ir izklāstīts patiesi;
- f) iegūstam pietiekamus un piemērotus revīzijas pierādījumus par ES konsolidācijas jomā ietilpstošo struktūru finanšu informāciju, lai sniegtu atzinumu par konsolidētajiem pārskatiem un pakārtotajiem darījumiem. Mēs esam atbildīgi par revīzijas vadību, pārraudzību un īstenošanu, un revīzijas atzinuma sagatavošana ir vienīgi mūsu ziņa.

XXX. Mēs sazināties ar vadību arī par revīzijai plānoto tvērumu un laika grafiku, kā arī par nozīmīgiem revīzijas konstatējumiem, tostarp par visiem konstatējumiem, kas attiecas uz būtiskiem iekšējās kontroles trūkumiem.

XXXI. No jautājumiem, kas apspriesti ar Komisiju un citām revidētajām vienībām, mēs apzinām tos, kuri konsolidēto pārskatu revīzijā ir vissvarīgākie un kuri tādējādi ir galvenie revīzijas jautājumi kārtējā periodā. Šos jautājumus mēs aprakstām savā ziņojumā, ja vien ar likumu vai noteikumiem nav aizliegta to atklāšana plašākai sabiedrībai vai – ārkārtīgi retos gadījumos – ja secinām, ka informācija mūsu ziņojumā nav jāsniedz, jo ir pamats domāt, ka tās atklāšana varētu radīt negatīvas sekas, kuras būtu lielākas par labumu, ko gūtu sabiedrība.

2018. gada 12. jūlijā

Klaus-Heiner LEHNE

Priekšsēdētājs

Eiropas Revīzijas palāta

12, rue Alcide De Gasperi, Luxembourg, LUXEMBOURG

ISSN 1977-0952 (elektroniskais izdevums)
ISSN 1725-5201 (papīra izdevums)

Eiropas Savienības Publikāciju birojs
2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV